

Semestrul hotărîtor al cincinalului

Întrearea economiei românești în ultimul trimestru al anului a fost dominată de veștile, transmise de pe întreg cuprinsul țării, care anunțau îndeplinirea de către colective tot mai numeroase de oameni al muncii a prevederilor actualului cincinal. Sintem abia la jumătatea lunii octombrie și, deja, opt dintre județele țării la care se adaugă și municipiul București, au anunțat îndeplinirea obiectivelor economice stabilite pentru acest cincinal. Ii se adaugă un număr impresionant de unități economice din celelalte județe a căror activitate îmbrățișează, practic, toate ramurile economiei naționale. Aceste vești, de la o zi la alta mai numeroase, ne întăresc convingerea că cincinalul 1976-1980 — prima etapă de împlinire a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate — va fi îndeplinit în condiții bune.

Deși pînă la finele anului mai sînt doar 76 de zile, dintr-un total de 1825 cite numără întregul cincinal, sarcinile acestei perioade sînt deosebit de importante. Dealtfel, de modul în care ele vor fi îndeplinite va depinde, pînă la urmă, configurația finală a realizărilor actualului cincinal. Îndeplinirea lor presupune o activitate susținută în toate întreprinderile și unitățile economice. Direcțiile de acțiune au fost încă o dată amintite de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor de lucru efectuate recent în câteva județe din Moldova. Potrivit acestor orientări, în industrie eforturile urmează să fie concentrate

pentru realizarea producției fizice în structura sortimentală și în concordanță cu destinația prevăzută în plan. Vor fi introduse în fabricație și realizate cu prioritate produsele destinate exportului, precum și mașinile și utilajele tehnologice care condiționează darea în funcțiune a noilor obiective de investiții din acest an. O atenție deosebită trebuie acordată, în continuare, descoperirii și punerii în valoare de noi resurse de materii prime și materiale, valorificării lor superioare, în special a metalului și masei lemnoase, sporirii pe toate căile a indicilor de calitate a produselor. De maximă importanță este încadrarea consumului de combustibil, îndeosebi de produse petroliere, în cotele stabilite și respectarea cu strictețe a structurii consumului de combustibili și energie.

Dar trimestrul IV al acestui an este important nu numai prin producția ce urmează să fie realizată în acest interval de timp. Tot acum se pregătesc condițiile pentru un bun demaraj al planului pe anul 1981. Sigur, cea mai bună pregătire este realizarea integrală și în condițiile unei eficiențe sporite, a obiectivelor pe anul în curs și ale întregului cincinal, pentru a se porni de la o bază superioară la realizarea cincinalului 1981-1985. În același timp însă trebuie luate măsuri care vizează numai activitatea anului viitor. În primul rînd trebuie nominalizată întreaga producție la nivelul capacităților de fabricație. Apoi, această producție trebuie contractată cu beneficiarii interni și externi. Una din sarcinile cele mai urgente și de mare însemnătate ale acestei perioade constă în intensificarea acțiunii de prospectare a piețelor externe pentru contractarea mărfurilor în condiții cât mai avantajoase.

De fapt, toate acestea sînt problemele obișnuite ale oricărui sfîrșit de an. Este o stare firească, normală a economiei românești, care, în ciuda dificultăților și frământărilor din economia mondială, se dezvoltă ritmic, într-un ritm accelerat cum în puține alte țări din lume se mai întîmplă.

VASILE BARAC

ANUL XXIX - Nr. 42(1323) - 16 OCTOMBRIE 1980

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

ÎN JUDEȚUL SATU MARE

Aici se vorbește
o singură limbă:
a muncii înfrățite

Convorbire cu tovarășul
Ioan Foriș,
prim-secretar
al Comitetului județean
Satu Mare al P.C.R.

— Plaiurile sătmărene sînt o vatră românească păstrătoare de vechi tradiții. În ce măsură tradițiile morale dintotdeauna ale omului de aici — spiritul de dreptate, cinstea, demnitatea, dragostea de muncă — se regăsesc în profilul de azi al sătmărenilor?

— Din cele mai vechi timpuri au trăit pe aceste meleaguri dacii liberi. Apoi, de-a lungul veacurilor, truditarii pămîntului, indiferent de naționalitate, au muncit alături, în frăție, uniți de dragostea de pămîntul natal, de libertate. Viața lor era aspră, au înfruntat împreună viclurile naturii și ale stăpînitorilor, au luptat sub același stîndard pe vremea lui Doja și a lui Horea, Cloșca și Crișan. Aceste nobile tradiții au dăinuit și s-au amplificat pînă în veacul nostru.

— Deși dorința de muncă a caracterizat de totdeauna pe locuitorii acestor meleaguri, adesea ei — de pildă oșenii — au fost siliți să-și câștige piinea aiurea. Utilizarea tot mai deplină a forței de muncă în județul Satu Mare constituie una din împlinirile de seamă ale ultimilor ani. În ce context social și economic se înscrie această realizare?

— Intr-adevăr, migrația forței de muncă a constituit un fenomen cu rădăcini adînc împlintate în realitățile locului. Județul avea o industrie extrem de slabă (azi, întreaga producție industrială a anului 1938 o realizăm doar în câteva zile); deși era socotit județ agricol, terenurile

(Continuare în pagina 12)

LIONEL NIȚESCU

În paginile 13-20:

TOTUL DESPRE
POPULAȚIA ROMÂNIEI

ION VLASIU: „Horea“ (detaliu)

Roata lui Horea

Horea, Horea,
Se mai răscoală-n tine din nou eroul dac,
Horea, Horea,
Mormintele vechimii nici ele nu mai tac,
Horea, Horea,
O roată-nsingerată se-nvirte peste veac,
Horea, Horea,
Deodată urcă lanțul intrînd ca ața-n ac,
Horea, Horea,
Bat clopotele noastre din Alba spre Albac,
Horea, Horea,
Bărbat de pe pămîntul furat și nu sărac,
Horea, Horea,
Tu ești Isus Christosul poporului tău dac,
Horea, Horea,
Balade vin și doine și monument îți fac,
Horea, Horea,
Cosmopolitii vină estetică îți fac,
Horea, Horea,
Că fața ta arată a cinepă de sac,
Horea, Horea,
Și vinele sfărmate ca vița pe arac,
Horea, Horea,
Bat clopotele noastre din Alba spre Albac,
Horea, Horea,
Bat tulnicile noastre din Vidra spre Felcac,
Horea, Horea,
Eroul se va naște mereu din veac în veac,
Horea, Horea,
Ca rana să-și găsească în răzvrătire leac,
Horea, Horea,
Nerupt ni te dă roata și fiii te refac,
Horea, Horea,
Întreg ești în Eroul sfîrșitului de veac.

ADRIAN PAUNESCU

Țăranul transilvan iluminat

În triumful de aur al istoriei Transilvaniei, alături de Cloșca și Crișan, Horea e unghiul de sus, dinspre zenit. El este primul mare tribun român strateg al răscoalei sale, cu un prolog bine și lucid pregătit, drumurile sale spre Viena împăratului nefiind numai încercări de-a rezolva o situație limită a dramei românilor din Transilvania, ci și demonstrarea ideii că dreptatea nu poate fi smulșă decît cu forța armelor. Deci, justificarea răscoalei, la urma urmelor.

Țăran știutor de carte, Horea reprezintă prototipul țăranului român inteligent, pătrunzător și activ, cu sentimentul acut al istoriei și al dreptății sociale, spiritul de convingere și fascinare a mulțimilor, contopindu-se atît de mult cu ele încît a intrat în

legendă și în cîntece încă de pe cînd lupta și, decantat eternității, după dramaticul lui martiriu:

Cît a fost Horea-mpărat,
Domnii-n pat nu s-au culcat,
Nici la cină n-au cinat.
A intrat în lumea perenă a cîntecului, el, fiul unui neam de cîntăreți, căci lui Vasile Ursu Nicola i se spunea Horea pentru că la hore horea frumos. Și urmau să cînte despre el și faptele lui cîntăreții anonimi și pe nume numiți ai neamului, în frunte cu Eminescu, lucașărul cîntecului românesc — sau să povestească despre el povestitorii anonimi sau pe nume numiți, în frunte cu Rebreanu.

Prin virtuțile sale ancestrale, Horea deschide poarta spre pleiada tribunilor de pe toate vetrele locuile de ro-

mâni: Tudor Vladimirescu, Iancu, Bălcescu, Ștefan Pîrtună, eroii comuniști. Parcă sub pavăza unui simbol, Iancu și-a adunat oștirea sub gorunul lui Horea, în munții Tebei iar, alături de gorunul patriarh, președintele țării mele urma să sădească, în 1968, un gorun — răspuns al cinstirii înaintașilor.

Horea a fost un iluminat căci așa cum în răscoala lui Doja și-n cea de la Bobilna, iobagii români au luptat alături de maghiari, Horea a lăsat intrare liberă în oștile sale tuturor semîmîșilor transilvane, dușmanii lui nefiind naționali, ci sociali: grozii, marif potentați ai epocii. Adică cei care urmau să-l tragă pe roată, să-l bată pe crucea rotundă, de 360 de grade a martiriului românesc cu participarea directă a bisericii catolice, tocmai aceea care cîntea cealaltă cruce a celuilalt martiriu, de pe Golgota. Golgota a neamului meu, pe drumul de coștise ce duce spre Bălăgrad, carnea de

tribun luptător și cîntăreț a lui Vasile Ucsu Nicola zis Horea urma să fie sfîrtocată, ca roata aceea să ne rămînă simbol și printre spițele ei, astăzi de aur și lumină, să vedem mai aproape și mai curat cerul nostru românesc cel dintotdeauna. Și cred că tocmai această lucidă separare pe care o făcea Horea între neamurile cinstite și spoliatorii lor, i-a determinat pe unii artiști maghiari, cum este Horvath Imre de pildă, să-l cînte, sau pe Iosif Felkete să-i sculpteze inspiratul obelis de la intrarea în cetatea Albeilulia.

Cruzimea martiriului Horei, ștreangul de care s-a atîrnat Crișan, privirile rătăcite de deznădejde și dezamăgire ale Iancului, capul aruncat în fîntînă al lui Tudor, mormintul comun și necunoscut al lui Bălcescu, glonte

(Continuare în pagina 5)

AL ANDRIȘOIU

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a inaugurat ediția a 6-a

a Tîrgului Internațional București

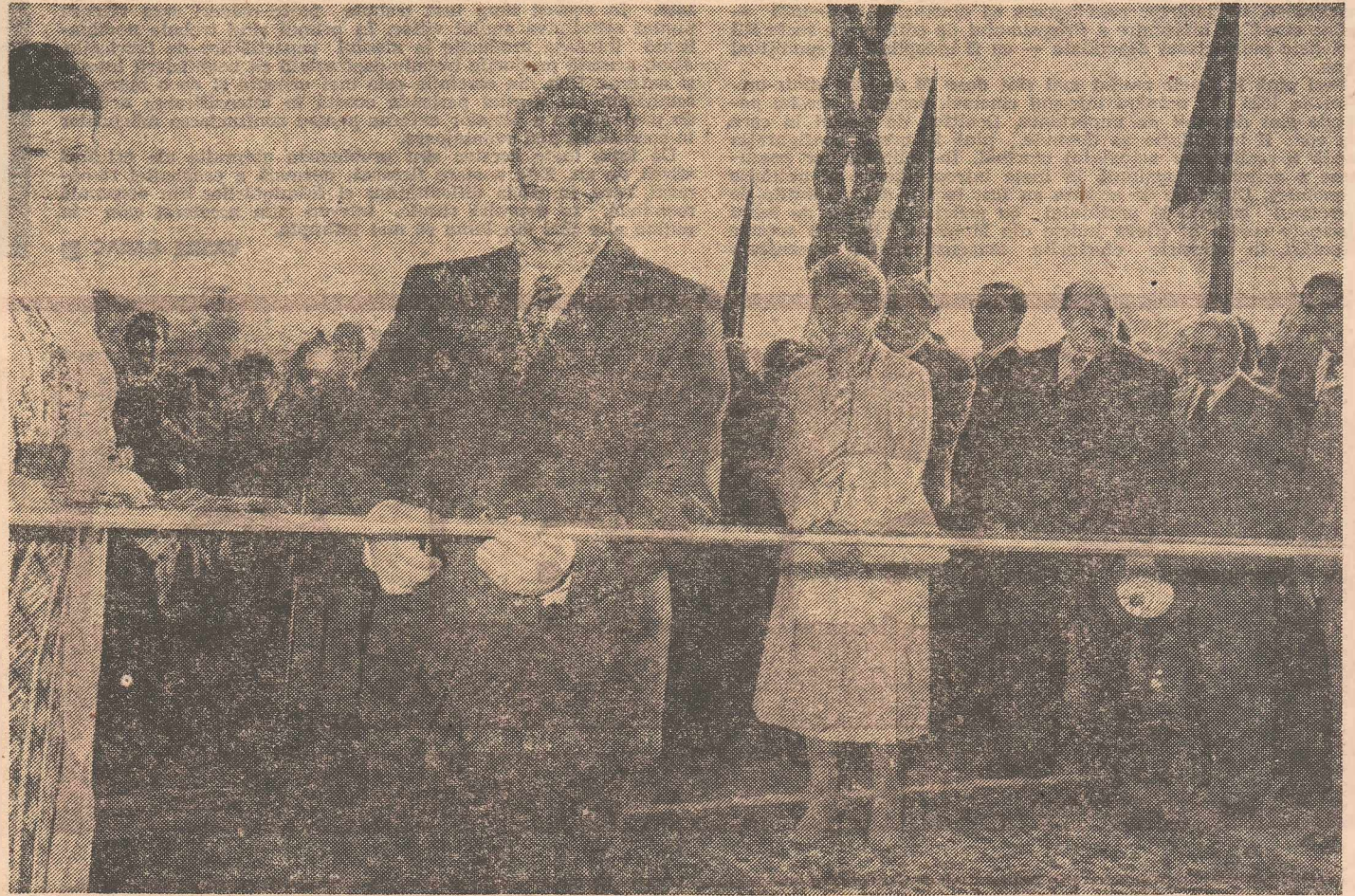
O IMAGINE GRĂITOARE A POTENȚIALULUI CREATOR AL POPORULUI

Manifestare reprezentativă pentru potențialul și inteligența creatoare a poporului nostru, cea de-a șasea ediție a Tîrgului Internațional București, inaugurată joi dimineață de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, reunește, pe o suprafață de 75 000 mp, expozate a 180 de întreprinderi producătoare și institute de cercetări și de învățămînt din România, precum și a peste 1 000 firme străine din 25 de țări din Europa, Asia și America.

Ediția 1980, ca și cele precedente de altminteri, este profilată pe produse ale construcției de mașini și utilaje, ramură pivot în destinul general al economiei naționale. Pornind de la legitățile generale ale edificării noii societăți și ținînd seama de realitățile concrete economice și sociale ale României, Partidul Comunist Român a așezat la temelie întregului edificiu al socialismului axioma civilizației contemporane: crearea unei industrii puternice, moderne, competitive, premisa progresului multilateral și garanția independenței și suveranității naționale. Așa cum o dovedește și actuala ediție a tîrgului, rodnicia politicii economice, elaborată de partidul nostru în ultimul deceniu și jumătate, este evidentă atît prin volumul tot mai mare de investiții alocate industriei în general cît mai ales prin modul în care acestea au fost destinate pe ramuri și sectoare economice. Preponderența acordată ramurilor și subramurilor industriei de vîrf formează, după cum se știe, una dintre marile opțiuni ale Congresului al IX-lea al partidului, potrivit orientărilor stabilite prin aportul hotărîtor, determinant, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, opțiune continuată cu fermitate în tot răstimpul ultimilor 15 ani. România dispune astăzi — așa cum o demonstrează în ochii întregii lumi și actuala ediție a Tîrgului Internațional București — de o industrie cu dimensiuni și structură considerabil superioare celor de acum un deceniu și jumătate. De reținut, în primul rînd, faptul că producția industrială a sporit în acest interval de 5,3 ori, cu un ritm mediu anual de 11,8 la sută, ceea ce situează România printre țările cu cele mai dinamice industrii. De remarcat apoi că în aceeași perioadă a avut loc o sensibilă dezvoltare a ramurilor purtătoare, prin excelență, ale progresului tehnic, iar în cadrul lor a subramurilor și grupelor de produse care condensează pregnant ultimul cuvînt al revoluției mondiale tehnico-științifice. Vom aminti, de pildă, că ponderea construcțiilor de mașini, chimiei, energeticii și metalurgiei în totalul producției industriale s-a ridicat de la 42% în 1965 la circa 55,3% în acest an.

Ca vizitatori ai tîrgului, ne simțim de asemenea obligați să amintim cititorilor noștri că bogata gamă sortimentală pe care o prezintă pavilioanele românești demonstrează în mod deosebit contribuția de esență, hotărîtoare, a inteligenței tehnice și științifice naționale în activitatea de concepție, de asimilare și de introducere de tehnologii moderne. Vom aminti, astfel, că datorăm specialiștilor noștri faptul că, în primii patru ani ai actualului cincinal, această contribuție a fost de 94% la mașini și utilaje, 97% la materiale și bunuri de consum și 98% la tehnologii aplicate, iar valoarea producției realizate în anul 1979 pe seama produselor noi și modernizate, introduse în fabricație de la începutul cincinalului în curs, reprezintă 37,8% din volumul total al producției marfă obținută în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane. Iată în această privință cîteva exemple.

În pavilionul central, unde sînt concentrate peste 1 300 de produse ale industriei constructoare de mașini, rețin în mod deosebit atenția centrele de prelucrare pentru uzinarea pieselor de mare precizie, mașini-unelte cu comenzi numerice,

de alezat și frezat, freze portal, noi tipuri de strunguri, mașinile pentru prelucrarea rulmenților, toate recomandându-se prin noutate, înaltă tehnicitate, consum redus de metal.

Spirit inventiv și soluții constructive originale dovedesc exponatele din domeniul electronicii și electrotehnicii, ramuri care în actualul cincinal au cunoscut un ritm superior de dezvoltare. Între acestea, echipamente electronice, aparatură destinată automatizării și mecanizării unor operații tehnologice, dotării laboratoarelor de cercetare și învățămînt, roboți industriali, microcalculatoare universale. Dintre produsele electrotehnice se disting rotoare de turbine de joasă presiune de 330 MW, noi mașini de prelucrat prin electroeroziune, gama de motoare termice și asincrone, noi tipuri de centrale telefonice, echipamente speciale pentru dotarea industriei miniere.

Pe platformele exterioare ale Complexului expozițional sînt înfățișate unele dintre cele mai reprezentative realizări ale constructorilor români de autovehicule: autobasculantele de 100 și 50 de tone — ultima distinsă cu Medalia de aur la recentul Tîrg Internațional de la Plovdiv

— autotrenuri frigorifice, autocamioane, autobuze articulate și diverse tipuri de autoutilitare, vagoane de marfă și pasageri, locomotive diesel, hidraulice și electrice, automacarale, excavatoare, autogredere, autostivuitoare și altele.

Ediția '80 a Tîrgului Internațional București ilustrează remarcabilă, capacitate a industriei autohtone de a realiza o gamă largă de tractoare și mașini agricole. În acest sens se cuvin menționate tractoarele cu puteri cuprinse între 30 și 330 CP, combinele de recoltat, utilajele de mare productivitate folosite în zootehnie, legumicultură, viticultură, pentru prelucrarea și fertilizarea solului. La capitolul excepții se înscriu și utilajele petroliere, cunoscute și recunoscute pentru performanțele lor remarcabile pe toate meridianele globului. Între acestea: instalațiile de foraj structural și cele pentru prevenirea erupțiilor.

Întîmpinat pretutindeni de către cei prezenți cu urale și ovații, cu sentimente de stimă, dragoste și grațitudine, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întreținut cu conducerea ministerelor de resort, centralelor industriale, ale unor mari întreprinderi. Felicitîndu-i pe expozanți,

secretarul general al partidului nostru a recomandat ca produsele prezentate la tîrg în premieră să fie introduse în fabricație de serie pentru a se asigura economiei naționale o gamă cît mai completă de mașini-unelte. S-a indicat, totodată, extinderea producției din domeniul electronicii în vederea extinderii automatizării conducerii proceselor tehnologice și au fost făcute recomandări pentru utilizarea pe scară largă a materialelor indigene.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat au vizitat pavilioanele naționale ale țărilor participante la cea de-a șasea ediție a T.I.B. În timpul vizitei au fost evidențiate bunele relații existente între România și țările participante la tîrg, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu fiind salutați cu deosebită cordialitate de șefii misiunilor diplomatice, de directorii pavilioanelor și reprezentanții firmelor străine, care au exprimat satisfacția participării la actuala ediție a T.I.B.

LIVIU TIMBUS ■

ȘEDINȚA CONSILIULUI DE STAT

În ziua de 14 octombrie 1980 a avut loc ședința Consiliului de Stat, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

La ședință au luat parte, ca invitați, viceprim-miniștri ai guvernului, miniștri, alți conducători de organe centrale, președinți ai unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale.

În cadrul ședinței, Consiliul de Stat a dezbătut și adoptat: Decretul privind acordarea uniformelor de serviciu și echipamentului vestimentar tipizat pentru personalul din unitățile socialiste de stat; Decretul privind asistența bolnavilor psihici periculoși; Decretul pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind călătoria cu metrourl.

Consiliul de Stat a examinat și ratificat: Tratatul de prietenie și cooperare dintre Republica Socialistă România și Republica Zair, semnat la București la 19 martie 1980; Actul constitutiv al Organizației Naționale Unite pentru Dezvoltare Industrială adoptat la Viena la 8 aprilie 1979; Acordul dintre Republica Socialistă România și Comunitatea Economică Europeană privind comerțul cu produse industriale, semnat la București la 28 iulie 1980; Acordul dintre Republica Socialistă România și Comunitatea Economică Europeană privind crearea Comisiei mixte, semnat la București la 28 iulie 1980; unele înțelegeri internaționale în domeniul circulației rutiere; Acordul dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste privind colaborarea în domeniile cercetării proce-

selor generatoare de grindină și protecției culturilor agricole împotriva căderilor de grindină în zona frontierei de stat româno-sovietice, semnat la București la 7 decembrie 1979; Acordul dintre Republica Socialistă România și Republica Federală Germania privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor de capital, semnat la București la 12 octombrie 1979; Acordul dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Senegal privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor de capital, semnat la București la 19 iunie 1980; Convenția dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Arabe Egipt pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit, semnată la București la 13 iulie 1979; Convenția dintre Republica Socialistă România și Regatul Olandei pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale în materie de impozit pe venit și pe avere, semnată la București la 27 martie 1979; Acordul de colaborare culturală și științifică dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Statului Israel, semnat la București la 17 septembrie 1979; Convenția dintre Republica Socialistă România și Regatul Belgiei privind recunoașterea și executarea hotărîrilor judecătorești în materia obligațiilor de întreținere, semnată la București la 30 octombrie 1979; Convenția dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Islamice Pakistan privind echivalarea certificatelor și a diplomelor de absolvire a în-

vățămîntului mediu, secundar și superior, precum și a diplomelor de acordare a titlurilor științifice, încheiată la Islamabad la 10 iulie 1978; Acordul dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Democratice Sudan privind recunoașterea reciprocă și echivalarea actelor de studii referitoare la absolvirea școlilor de nivel liceal, a diplomelor de învățămînt superior și de conferire a titlurilor științifice, semnat la București la 8 decembrie 1978; Protocolul încheiat la București la 29 iunie 1979, între guvernele Republicii Socialiste România, Republicii Populare Bulgaria, Republicii Socialiste Cehoslovace, Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, Republicii Populare Ungare și Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste de modificare a articolului 17 al Convenției privind pescuitul în apele Dunării, semnată la București la 29 ianuarie 1958; Protocolul privind reglementarea trecerii frontierei de stat româno-bulgare în legătură cu exploatarea și întreținerea conductei pentru tranzitarea de gaze naturale din Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste în Republica Populară Bulgaria, semnat la Sofia la 6 martie 1980; Protocolul Adițional la Convenția dintre Republica Socialistă România și Regatul Belgiei privind asistența juridică în materie civilă și comercială, semnat la București la 30 octombrie 1979. Totodată, Consiliul de Stat a hotărît acceptarea: Aranjamentului internațional privind produsele lactate, încheiat la Geneva la 12 aprilie 1979; Acordului privind obstacolele tehnice în calea comerțului, încheiat la Geneva la 12 aprilie 1979;

a unui amendament la Convenția internațională asupra liniilor de încărcare, încheiată la Londra la 5 aprilie 1966, precum și aprobarea unor amendamente la Statutul Organizației Mondiale a Turismului.

Toate decretul menționate au fost, în prealabil, examinate și avizate favorabil de comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale, precum și de către Consiliul Legislativ.

Consiliul de Stat a examinat, apoi, și a aprobat Raportul Comisiei pentru analiza activității de soluționare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate Consiliului de Stat, în semestrul I 1980, precum și Raportul Consiliului de Miniștri privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate Consiliului de Miniștri și organelor centrale ale administrației de stat, în semestrul I 1980.

În continuare, Consiliul de Stat a aprobat unele modificări în componența Comisiei pentru analiza activității de soluționare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate Consiliului de Stat.

Consiliul de Stat a dezbătut și aprobat măsurile luate de conducerea unor ministere și alte organe centrale ca urmare a analizelor efectuate de comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale referitoare la aplicarea legislației în diferite domenii de activitate.

În continuarea lucrărilor, Consiliul de Stat a examinat și aprobat Darea de seamă privind activitatea desfășurată de Tribunalul Suprem, precum și Raportul privind activitatea desfășurată de organele Procuraturii Republicii Socialiste România. Consiliul de Stat a soluționat apoi unele probleme ale activității curente.

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 14 octombrie, au început lucrările plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

La plenară participă și membrii Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Participanții la plenară au păstrat un moment de reculegere în memoria tovarășilor Vida Gheza, Aurel Groapă și Mihai Dalea, care au încetat din viață în perioada de la precedenta plenară a Comitetului Central al partidului.

Plenara a adoptat, în unanimitate, următoarea ordine de zi :

1. Raportul cu privire la proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1981.

2. Raportul cu privire la modul cum au fost rezolvate apelurile și memoriile adresate Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român.

3. Probleme organizatorice.

La plenară participă ca invitați cadre din ministere, instituții centrale și organizații de masă, redactori sefi ai presei centrale care nu sînt membri ai C.C. al P.C.R.

sacrat dezbaterii raportului cu privire la unele modificări aduse proiectului Planului unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1981. A fost apreciat faptul că în forma lui actuală, proiectul de plan reflectă sarcinile stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului, precum și indicațiile date de conducerea partidului pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economice. Comitetul Politic Executiv a dat de asemenea o înaltă apreciere aportului secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în elaborarea obiectivelor planului pe anul 1981, activității desfășurate pentru fundamentarea temeinică a obiectivelor creșterii economice în anul viitor, stabilirea soluțiilor concrete pentru asigurarea echilibrului material, valutar și financiar al planului, pentru mobilizarea tuturor resurselor, în vederea realizării programului de creștere a nivelului de trai al poporului, a asigurării progresului general al societății noastre socialiste.

Comitetul Politic Executiv a mai dezbătut și aprobat, în cadrul aceleiași ședințe, proiectul de decret privind unele măsuri pentru stimularea personalului muncitor din industria extractivă. Se prevede astfel ca în acest domeniu de activitate personalul muncitor care depășește producția fizică planificată la extracția de țifet, cărbune, minereuri neferoase și alte materii prime, să poată beneficia de premii speciale pentru fiecare tonă sau, după caz, altă unitate fizică de produs, obținut peste plan.

Ordinea de zi a mai cuprins : dezbaterii și aprobarea măsurilor pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiuinii economico-financiare în activitatea de comerț exterior, precum și analiza și aprobarea proiectului de lege privind

constituirea, repartizarea și folosirea resurselor de carne, lapte și legume pe județe, în spiritul practicii autoconducerii și autogestiuinii consiliilor populare care trebuie să poarte direct răspunderea în această privință, noul act normativ fiind menit să contribuie la înfăptuirea programului de ridicare continuă a nivelului de trai al întregului popor stabilit de Congresul al XII-lea al partidului.

În cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv din 14 octombrie au mai fost purtate discuții în legătură cu stadiul actual de preschimbare a documentelor de partid. A fost relevat, între altele, faptul că în cadrul acțiunii de preschimbare a documentelor de partid au fost organizate aproape în totalitatea organizațiilor de bază dezbateri soldate cu măsuri concrete menite să ducă la întărirea spiritului militant, de ordine și disciplină, la stimularea spiritului critic și autocritic al cadrelor de conducere, al tuturor comuniștilor, la creșterea rolului organizațiilor politice în rindul maselor. S-a apreciat, de asemenea, că adunările consacrate înminării noulor cartele s-au desfășurat într-o atmosferă angajantă, de înaltă responsabilitate partinică, membrii de partid exprimându-și hotărârea fermă de a acționa neabătut pentru realizarea programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, totodată, o serie de probleme ale activității curente de partid și de stat.

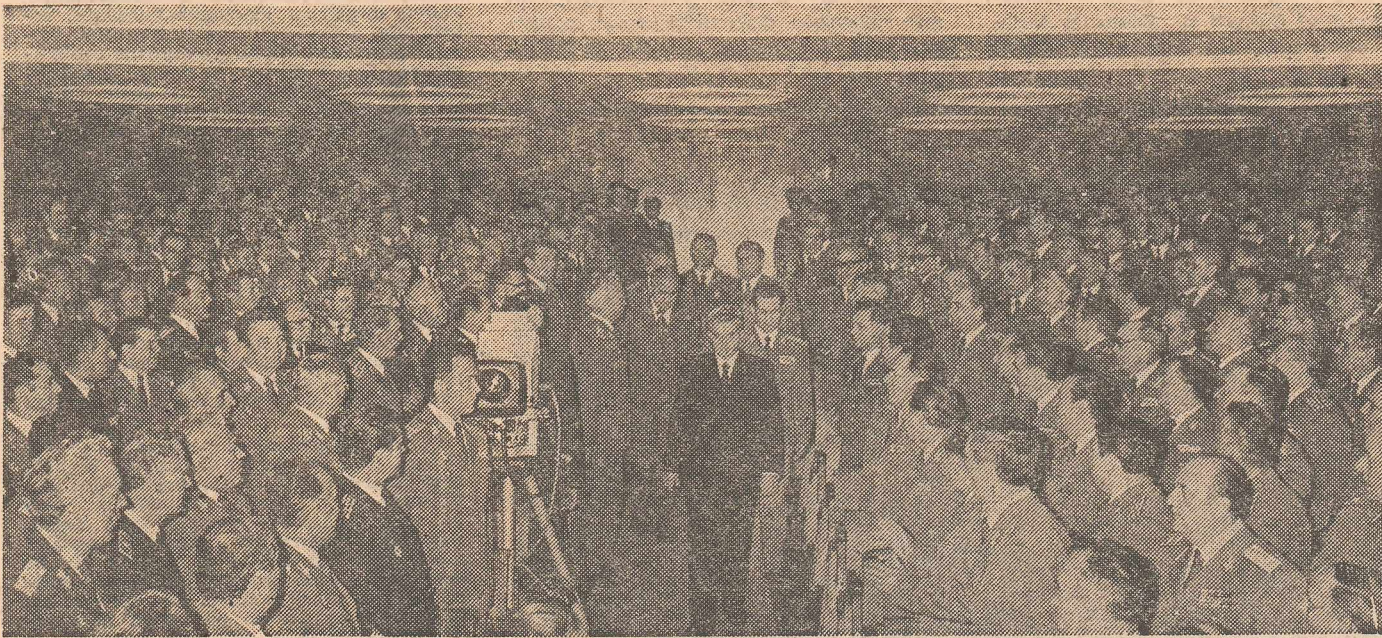
ȘEDINȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

În cursul aceleiași zile a avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist

Român, ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Primul punct al ordinii de zi a fost con-

Participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la convocarea-bilanț a activului și cadrelor de bază ale armatei

LEGĂTURA INDISOLUBILĂ DINTRE POPOR ȘI ARMATA ȚĂRII, GARANȚIA INDEPENDENȚEI ȘI SUVERANITĂȚII NOASTRE NAȚIONALE

Vineri, 10 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor noastre armate, a participat la convocarea-bilanț a activului și cadrelor de bază ale armatei. Cuvîntarea rostită cu acest prilej se constituie într-un nou și important document programatic al partidului nostru. Structurată pe baza unei profunde analize și a unor prețioase indicații și recomandări privind activitatea, pregătirea de luptă și politică a tuturor militarilor forțelor noastre armate — cuvîntarea se impune deopotrivă interesului și atenției generale prin bogăția și valoarea considerațiilor teoretice și practice vizînd destinul colectiv al poporului nostru, sarcinile curente și de perspectivă ale construcției societății socialiste multilateral dezvoltate. Activitatea armatei, pregătirea și dotarea ei — a fost de altfel să precizeze în repetate rânduri tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie o parte integrantă a edificării socialismului și comunismului în patria noastră, a muncii întregului popor pentru înfăptuirea politicii interne și externe a României socialiste. Relevînd unitatea dialectică dintre popor și ostașii țării și reamintind contribuția însemnată pe care unitățile militare o aduc la întreaga activitate de dezvoltare economică și socială a României — comandantul suprem al forțelor noastre armate a definit prin aceste memorabile cuvînte izvoarele forței și trăiniciei detașamentului înarmat al maselor de oameni ai muncii : „Ar-

mata noastră este puternică tocmai prin faptul că ia parte activă la tot ceea ce se înfăptuiește în patria noastră și, totodată, se pregătește pentru a fi oricînd gata să apere aceste minunate realizări. Această unitate strînsă, indisolubilă, între popor și armată constituie dealiful unul din izvoarele de bază ale forței armatei noastre, ale capacității sale de apărare”.

Apreciînd că în perioada de instrucție 1979-1980, ca și pe parcursul actualului cincinal, militarii țării au dobîndit o bună pregătire de luptă și că stăpînesc în condiții mai bune mijloacele și tehnica din dotare — președintele României a adresat calde felicitări militarilor tuturor forțelor noastre armate, comandamentelor, organizațiilor de partid, consiliilor politice, precum și unităților militare aparținînd Ministerului de Interne și, deopotrivă, gărzilor patriotice și detașamentelor de pregătire militară a tineretului. Succesele dobîndite de România în această primă etapă a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate — și în acest larg context și cele obținute de armata țării — asigură toate premisele intrării patriei noastre într-o etapă calitativ nouă, ridicarea României la un nivel superior de dezvoltare economică, transformarea ei într-o țară mediu dezvoltată. În acest cadru și armata urmează să parcurgă un nou drum, să treacă într-o nouă etapă a pregătirii sale de luptă, pentru apărarea cuceririlor revoluționare și a independenței patriei. În centrul activității ei trebuie să se aple, la fel ca și pînă acum,

participarea activă la lupta pentru înfăptuirea Programului și hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului. „În întreaga activitate de pregătire militară — a ținut să precizeze secretarul general al partidului nostru — trebuie să pornim întotdeauna de la misiunea fundamentală a armatei noastre, de la faptul că apărarea patriei este misiunea atît a armatei, cît și a întregului popor. Aceasta se poate realiza în condiții bune numai printr-o unitate indisolubilă între armată și popor, cu participarea întregului popor la apărarea cuceririlor revoluționare și a patriei”.

Pornind de la această caracteristică fundamentală — a arătat în continuare președintele țării — trebuie să avem în vedere faptul că într-o lume în care imperialismul impune în raporturile internaționale practica arbitrarului și în care mai sînt posibile manifestările antisocialiste, armata trebuie să fie întotdeauna gata de a da o ripostă hotărîtă oricărui încercări ce afectează cuceririle revoluționare, construcția socialismului, suveranitatea și independența patriei. Tocmai de aceea, armata trebuie să fie o veritabilă școală de educare în spiritul autoconducerii, al eticii și echității socialiste, un singur detașament de luptă revoluționară și patriotică, iar toate localitățile, întreprinderile și unitățile economico-sociale de pe teritoriul patriei noastre să devină adevărate cetăți de muncă, luptă și apărare.

Referindu-se la participarea ostașilor

noștri la acțiunile economice ale patriei, la dezvoltarea muncii politice, sociale, științifice și culturale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat unităților militare să aducă în atenția activității lor de fiecare zi problema întăririi spiritului de autogospodărire și autogestiuine. Este necesar ca și în armată, s-a precizat în acest context, să se acționeze în direcția reducerii cheltuielilor, pentru o mai bună întreținere a armamentului și tehnicii din dotare.

România, a ținut să reamintească președintele țării, este membră a Tratatului de la Varșovia. Ne revine pe această bază obligația de a acționa pentru întărirea colaborării cu armatele statelor socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia, de a realiza acțiunile corespunzătoare de pregătire comună, pentru a fi întotdeauna gata să îndeplinim angajamentele asumate. În eventualitatea desființării pactelor militare, atît a N.A.T.O., cît și a Tratatului de la Varșovia — acțiune politică pentru care Partidul Comunist Român militează cu consecvență — România, a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu, va continua să dezvolte în continuare colaborarea și prietenia cu armatele țărilor socialiste, în primul rînd cu vecinii ei, pentru a putea respinge orice încercări de agresiune împotriva independenței și suveranității acestor țări, a cuceririlor revoluționare, a socialismului.

Reafirmînd principiile care călăuzesc statornic politica externă a partidului și statului nostru și arătînd că trăim o perioadă în care viața internațională s-a agravat foarte mult ca rezultat al politicii de dictat, de reîmpărțire a sferelor de influență și consolidare a dominației asupra altor popoare — secretarul general al partidului nostru a subliniat din nou importanța pe care o reprezintă pe plan mondial soluționarea pe calea tratativelor a problemelor litigioase dintre state, aceasta fiind singura cale ce corespunde intereselor tuturor popoarelor lumii, atît a celor care au diferite probleme de soluționat, cît și a celor care se pronunță pentru progres economic și social, pentru independență și pace. În acest spirit România participă activ la toate acțiunile internaționale consacrate dezarmării generale și în primul rînd a celei nucleare, pentru crearea unui climat de pace și colaborare într-o lume mai bună și mai dreaptă. „Aveți, dragi tovarășii, și avem cu toții o răspundere și o misiune istorică în fața poporului nostru, a arătat în încheiere comandantul suprem al forțelor noastre armate. Să facem totul pentru a răspunde încrederei partidului și poporului, să servim în orice împrejurări partidul, poporul, socialismul și comunismul!”.

LIVIU TIMBUS

ÎNȚILNIREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU ACTIVUL DE PARTID AL SCRITORILOR

Luni, 13 octombrie a.c., a avut loc la Comitetul Central întâlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu activul de partid al scriitorilor din întreaga țară, la care au participat membrii biroului de conducere al Uniunii Scriitorilor, al comitetului de partid al Uniunii, ai birourilor organizațiilor de partid, conducerea asociațiilor din țară, directorii de edituri, redactorii șefi ai publicațiilor literar-artistice, precum și alți scriitori.

La întâlnire au luat parte tovarăsa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vice-prim-ministru al guvernului, tovarășii Dumitru Popescu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Suzana Gădea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ilie Rădulescu, secretar al C.C. al P.C.R.

Secretarul comitetului de partid al Uniunii Scriitorilor, Ion Hobana, a prezentat un referat privind la activitatea de partid desfășurată în ultima vreme în rindul scriitorilor, la stilul și metodele de muncă ale consiliului de conducere al Uniunii, precum și o serie de probleme ale dezvoltării creației literare de toate genurile din țara noastră.

Referatul a prezentat realizările dobândite în ultimul timp pe planul dezvoltării literaturii noi, socialiste, ale activității desfășurate de comitetul de partid și Uniunea Scriitorilor pentru largirea contactelor membrilor acestei uniuni cu masele largi de oameni ai muncii, cu realitățile economico-sociale ale societății noastre socialiste și, totodată, a înfățișat o serie de neajunsuri și minusuri atât în ce privește creația, cât și viața și activitatea organizației de partid și a organelor de conducere ale Uniunii Scriitorilor.

În cuvântul lor, scriitorii au mulțumit tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru inițiativa organizării acestei ședințe, care constituie un cadru specific democrației largi socialiste existente în țara noastră și care oglindește stilul de muncă propriu secretarului general al partidului nostru de a se întâlni cu oamenii muncii din toate domeniile de activitate.

Scriitorii prezenți la ședință au luat în discuție variate aspecte ale dezvoltării în ritm ascendent a literaturii noastre, ale modului cum se înfăptuiește politica partidului în acest domeniu important al culturii naționale, precum și o serie de aspecte legate de activitatea organismelor de conducere ale Uniunii, ale organizațiilor de partid ale scriitorilor, ale activității de editare și tipărire a cărții din țara noastră, subliniind atât succesele obținute cât și neajunsurile care mai dăinuie încă, făcând o serie de propuneri pentru îmbunătățirea în continuare a activității de creație și a vieții obștei scriitorilor, în vederea asigurării tuturor condițiilor pentru îmbunătățirea continuă a literaturii românești.

În încheierea ședinței a luat cuvântul secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care prezentând succint bilanțul marilor realizări ale dezvoltării economico-sociale a patriei noastre a evidențiat și dezvoltarea continuă a creației literare, atât din punct de vedere al volumului acesteia, cât și, mai ales, din punct de vedere al valorii ideologice și artistice a unui mare număr de lucrări de toate genurile literare, care au îmbogățit și îmbogățesc literatura noastră socialistă, constituie o contribuție prețioasă la întreaga operă de edificare a noii societăți în patria noastră.

Secretarul general al partidului a apreciat, de asemenea, în mod pozitiv faptul că s-au dezvoltat și largit contactele scriitorilor cu cititorii din rindul maselor de oameni ai muncii și că s-a aprofundat cunoașterea și înțelegerea de către scriitori a problemelor noi, tot mai complexe, ale muncii și vieții poporului nostru, ale operei de edificare a socialismului în România.

Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat în mod critic faptul că mai apar încă lucrări literare insuficient legate de realitățile țării noastre, de viața poporului, atât în ce privește tematica societății socialiste contemporane, cât și trecutul istoric al poporului și națiunii noastre. Apreciind orientarea unui mare număr de scriitori spre teme patriotice, atât în poezie cât și în roman și în teatru, al cărei rezultat este apariția unor lucrări deosebit de importante pentru educația revoluționară, socialistă a oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat totodată unele manifestări de subapreciere a acestor teme, atrăgând atenția asupra pericolului influenței cosmopolite în literatură, de natură să îndepărteze creația de la țelurile ei sociale, umaniste, majore. A fost pusă în evidență, de asemenea, în mod critic tendința ce se mai manifestă în unele cărți și publicații de reevaluare necritică, fără discernământ ideologic a moștenirii noastre literare, ca și tendința de subapreciere, de negare

sau chiar de denigrare a unor mari scriitori clasici și chiar și a unor importanți scriitori contemporani.

Secretarul general al partidului a criticat, de asemenea, unele stări de lucruri negative existente în viața internă a Uniunii Scriitorilor, a consiliului de conducere al acesteia, ca și în unele publicații literare, unele disensiuni apărute între scriitori sau grupuri de scriitori și care influențează în mod negativ buna desfășurare a vieții literare, relațiile dintre membrii Uniunii Scriitorilor. În Uniunea Scriitorilor trebuie să domnească un climat de înaltă principialitate, exigență comunistă, de colegialitate și respect reciproc — singura ce concordă cu misiunea importantă pe care o au scriitorii în societatea noastră, cu rolul înalt umanist al creației literare. Secretarul general al partidului a cerut să se pună capăt cu desăvârșire oricăror polemici mărunte, neprincipiale, care nu vizează operele de artă, problemele de fond ale dezvoltării literaturii, și care degenerază în atacuri la persoană, care duc la dezbinarea scriitorilor. Trebuie să se țină seama că Uniunea Scriitorilor, editurile, revistele literare nu sînt proprietatea nimănui și ele trebuie să slujească în egală măsură, corespunzător atât principiilor și normelor societății noastre, cât și legilor țării. Intereselor generale ale dezvoltării literaturii, ale unirii eforturilor tuturor creatorilor de artă în direcția înfloririi și îmbogățirii continue a culturii noastre socialiste.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus de asemenea o serie de critici consiliului de conducere al Uniunii, ca și organizației de partid, care nu pun în dezbatere problemele centrale ale dezvoltării creației noastre literare, problemele ideologice, estetice și etice ale obștei scriitoricești, permițând uneori degenerarea discuțiilor în simple răfuiele personale. Au fost criticate, totodată, alte organisme și foruri care au sarcini expres în direcția îndrumării ideologice și politice a Uniunii Scriitorilor, cum sînt organizația de partid a Capitalei, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, unele secții ale Comitetului Central

al partidului, îndicîndu-se să se treacă neîntîrziat la lichidarea lipsurilor manifestate în această privință, la organizarea unei activități intense, sistematice, menită să ridice la un nivel tot mai înalt viața politică și obștească a scriitorilor.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca în spiritul hotărîrilor istorice ale Congresului al XII-lea al partidului să se acționeze cu înalt spirit de răspundere și conștiință revoluționară și în domeniul literaturii, pentru realizarea unei noi calități, astfel încît și literatura să se înscrie în vasta activitate revoluționară desfășurată de întregul nostru popor pentru ridicarea pe o treaptă nouă, superioară a societății socialiste românești.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut activului de partid, tuturor scriitorilor să acționeze pentru realizarea unor opere literare cu un profund conținut umanist, revoluționar, care să răspundă pe deplin cerințelor poporului nostru constructor al socialismului, să contribuie tot mai mult la ridicarea nivelului ideologic și cultural al maselor largi de oameni ai muncii, la dezvoltarea conștiinței lor socialiste, a spiritului umanist ce caracterizează societatea noastră. În literatura noastră nouă, oamenii muncii, care înaltă din temelii o lume nouă în patria noastră, să se recunoască drept eroi principali, care își făuresc în mod conștient, într-un spirit de înaltă abnegație și patriotism, propria lor viață, propriul lor viitor fericit.

Sintem — a subliniat secretarul general al partidului — pentru o largă diversitate a stilurilor, genurilor și manierelor creației în literatura noastră, pentru abordarea deschisă a tuturor aspectelor vieții și muncii societății noastre. Dar astfel încît aceasta să însuflețească oamenii muncii în marea operă pe care o edifică în România, să dea o perspectivă clară, luminoasă, a viitorului măreț spre care înaintează sub conducerea partidului națiunea noastră socialistă. Literatura noastră trebuie să se situeze ferm pe pozițiile revoluționare ale socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, ca parte integrantă a întregii activități de făurire

a societății socialiste multilateral dezvoltate. O înaltă datorie a creației literare românești este angajarea fermă în lupta revoluționară împotriva a ceea ce este vechi și perimat, pentru promovarea continuă a noului socialist, sprijinind astfel mersul înainte neabătut al patriei noastre pe trepte tot mai înalte ale socialismului și comunismului. Literatura trebuie să combată cu vigoare concepțiile vechi, retrograde, obscurantiste, mentalitățile moștenite de la vechea societate burgheză, superstițiile, idealismul, orice manifestare de natură să ducă la degradarea omului, la înjosirea lui, a demnității sale.

Un accent deosebit a pus secretarul general al partidului pe preocuparea creatorilor de a păstra cu sfințenie specificul național al culturii noastre, realizat de-a lungul secolelor prin înțelepciunea și talentul creator colectiv al poporului care, luptînd pentru libertate și progres, pentru păstrarea ființei sale naționale, pentru dezvoltarea țării, a făurit, totodată, o operă de artă minunată, de valoare nepieritoare, care poate și trebuie să constituie izvorul de la care să se inspire toți creatorii care își iubesc poporul, patria, trecutul de luptă revoluționar. Secretarul general al partidului a criticat tendința care se mai manifestă la unii scriitori de a imita curente și orientări străine, renunțînd de a fi ei înșiși, de a exprima realitățile specifice ale poporului și societății noastre. Opere de artă de mare durabilitate și valoare estetică se pot realiza numai din legătura intimă cu poporul, puterea literaturii stă tocmai în această osmoză a scriitorului cu patria, cu istoria ei, cu prezentul ei, cu poporul care i-a dat naștere.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat, de asemenea, să se intensifice și mai mult participarea scriitorilor la activitatea social-politică clocotitoare care se desfășoară în țara noastră, în cadrul rolului tot mai înalt pe care îl îndeplinește întregul popor în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului, în adoptarea deciziilor privitoare la mersul nostru continuu înainte, în conducerea societății, în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea partidului ei revoluționar de avangardă. Scriitorii, că daltfel toți oamenii de artă, trebuie să se manifeste astfel tot mai activ în cadrul largii democrații socialiste pe care o realizăm în țara noastră, și care constituie unul din principalii factori dinamici ai construcției noii orînduirii, o cerință obiectivă a înaintării noastre ferme spre comunism.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea ca întreaga noastră literatură să se angajeze mai viguros în marea confruntare care are loc pe plan internațional între forțele progresului și păcii și forțele vechi ale reacțiunii, să participe și mai activ prin opera și activitatea lor, de pe pozițiile partidului nostru, la lupta împotriva imperialismului, a colonialismului și neocolonialismului, împotriva ideologiei burgheze, retrograde, a decadentismului filozofiei, moralei și culturii lumii capitaliste contemporane. Este o datorie de onoare a scriitorilor să se înregistreze cu toate forțele în marea luptă închinată cuceririi și apărării libertății și independenței tuturor popoarelor, transformării înnoitoare a societății umane, înfăptuirii dreptății și egalității sociale, edificării unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, de pace, colaborare și înțelegere între toate națiunile. În felul acesta literatura noastră va corespunde cu adevărat înaltelor cerințe și exigente ale etapei pe care o parcurge astăzi poporul nostru în înfăptuirea programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, precum și imperativelor supreme ale luptei mondiale pentru înfăptuirea idealurilor de bunăstare și fericire ale întregii umanități.

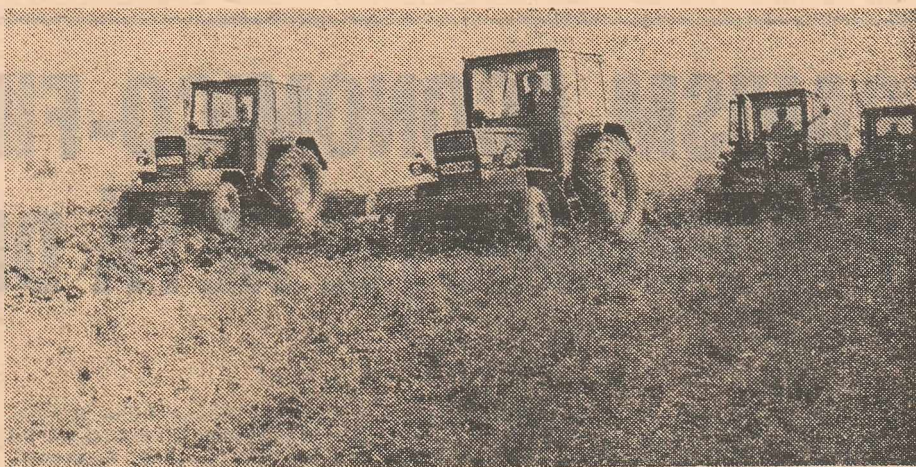
Secretarul general al partidului a cerut Organizației de partid a Uniunii Scriitorilor, activului de partid scriitoricesc din întreaga țară, tuturor comunistilor care lucrează în acest domeniu, să-și asume răspunderi sporite în dezbaterile problemelor generale ideologice, politice și de creație, de care depinde progresul continuu al literaturii noastre, să acționeze tot mai ferm pentru un climat cu adevărat principial, partinic, de înaltă exigență și colegialitate în rindul tuturor slujitorilor scrisului. Va trebui să se îmbunătățească de asemenea și îndrumarea activității Uniunii Scriitorilor de către organizațiile de partid județene și a municipiului București, de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste, de către secțiile Comitetului Central pentru a se asigura dezvoltarea pe un plan și mai înalt a creației noastre literare de toate genurile, redarea într-o mare varietate de stiluri și genuri a aceleiași concepții ideologice revoluționare, concepția materialist-dialectică și istorică a partidului nostru, a realității noi a patriei noastre, a muncii eroice a întregului popor pentru creșterea măreției patriei, pentru prosperitatea ei, pentru bunăstarea și fericirea poporului, pentru întărirea independenței și suveranității României socialiste.

În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniind că poporul nostru dispune de puternice forțe creatoare în domeniul literaturii, în stare să abordeze cu succes teme mari ale societății socialiste românești, și-a exprimat convingerea că literatura noastră va înregistra noi și importante realizări, că scriitorii nu vor precupeți nimic pentru a sluji cu cinste cultura nouă, socialistă, patria și poporul.

GABRIELA PATULEA-DRAGUȚ — „Omăgiu”

Oamenii — fel de fel Recolta — una singură

La arat, unde pământul este ca piatra, tractoriștii de la C.A.P. Neagrași încearcă să mai spele câte ceva din rușinea celor de la Rociu

de anii trecuți, adică nu ne-a lipsit nici cea mai mică piesă”.

Indreptându-ne spre cooperativa agricolă din comuna Rociu, numărăm în trecăt opt tractoare care nu interesau pe nimeni și despre care, ulterior, aveam să aflăm că unele sînt casate sau propuse sore casare, încă e neclar, iar altele stau fie din lipsa mecanicilor trecuți pe combine, fie că sînt defecte.

C.A.P. Rociu, ferma 1. Un fel de sat fără ciini. Pătulele sînt goale și rupte. Sacii cu îngrășăminte, azvirliți la întimplare, au început să se rupă. Clăie peste grămadă, aspersoarele și țevile instalațiilor de irigație care trebuiau să se afle, de fapt, pe cîmp. Curtea plină de porumb gata pentru bazele de recepție sau care așteaptă să fie depănușat de vreo douăzeci de bătrîne. În spatele unui hambar, cu destule găuri pentru a nu mai avea nevoie de ușă, bălării cit casa se întind temeinic pe o suprafață bună la cultivat sau construit, asta în vreme ce buldozerele se luptă cu copacii de pe marginea șoselelor pentru a se cîștiga teren agricol.

Gheorghe Stoica, președintele cooperativei: „Aici sortăm manual porumbul care rămîne în urma combinelor nedepănușat. În curte sînt tot vreo 250 de tone ori mai puțin pentru că 50 de tone le-am predat la bază. La bază îl ducem doar cu căruțele, deși I.S.A.I.A. ne dă mașini”. Cum se transportă porumbul la bază este lesne de văzut, în ceea ce privește ritmul de predare, cifrele graficelor relevă mari întirzieri. Omul e mulțumit, i se pare că ceea ce face este bine, se încapăținează să creadă în virtutea transportului cu căruțele fiindcă „mașinile

trimise au obloancle prea înalte și se încarcă greu”, nu-l clinteste nici ideea că s-ar putea porni ploile și, în general, nu-l prea clinteste nimic. „Aspersoarele stau aici pentru că nu putem iriga. E simplu: n-a fost eliberat terenul după porumb. Am o singură mașină de recolat cocoli la șapte combine”.

În felul acesta întirzie și arătura, întirzie și semănatul. Situația ni se pare de un absurd perfect: nu plouă de câteva luni, pe unde s-a semănat, a răsărit griul și într-o săptămînă, apreciază specialiștii, dacă nu plouă, recolta viitoare e compromisă, iar instalațiile de irigație aruncate într-un colț de șopron. Este foarte adevărat că nici întreprinderea de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare a județului nu se omoară cu firea și așteaptă să fie chemată. Poate cînd vor începe ploile. Între timp, Ion Dumitru, primarul comunei, se agită pentru lucrul mărunte și pierde esențialul: mobilizarea forței de muncă din comună pentru trimiterea porumbului către bazele de recepție.

C.A.P. Șerbănești. Și aici, la secția de mecanizare, patru tractoare stau. În curtea sediului, aproximativ vreo două sute tone porumb și cîțiva oameni la depănușat. Într-un colț un camion, despre care aflăm că s-ar putea să fie defect. De la președintele C.A.P., Ion Ioneci, aflăm că din întregul plan de 600 de tone de porumb s-au predat, deocamdată, 62 de tone, că mai sînt de recolat încă vreo 150 hectare, că n-au venit încă toate îngrășămintele și că „mașina din curte, camionul, nu este stricată, acum am venit eu cu ea de la teleconferința pe județ, cu care ocazie am luat și benzină”.

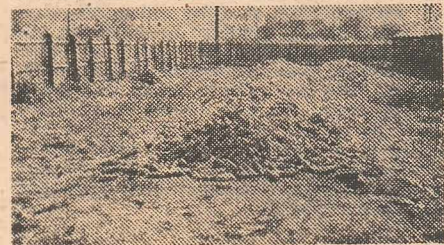
Pe drum ne întîlnim cu inginerul șef Ștefania Blaj, „fată harnică, cu mare putere de muncă, deșteaptă, care a făcut liceul sportiv și agronomia din pasiune”. „E cumplit la arat, mărturisește, Ștefania Blaj, am făcut șapte discui și am dat trei tăvăluge, mai am necazuri cu tractoriștii și în privința adîncimii la arat. Încolo, secetă. Bolovanii sînt mari. Am semănat la floarea-soarelui și intru la porumbiște. Dar ne trebuie apă”. Și cînd te gîndești că apa ar mucegăi porumbul de la ferma 1 din Rociu. „Din nefericire, continuă Ștefania Blaj, nu prea înțeleg toți oamenii din Șerbănești să pună mina în campanie. Deunăzi, o femeie mi-a răspuns că ea are pîne, că îi aduce bărbatul de la Pitești, unde lucrează. Nu-i trece prin cap să se întrebe de unde e pînea din Pitești”.

C.A.P. Gliganu. Singura cooperativă din județ care n-a început recoltatul. Chestiunea nu-l tulbură prea mult pe inginerul șef Ion Mărar, după spusele oamenilor, unul dintre cei mai buni specialiști din județ. „Dacă ne apucăm de recolat, și facem asta miine, poimîne, n-avem ce alege în câteva zile. Ies oamenii la acord global cu familiile, ies ziua și noaptea, iar pe 25 octombrie terminăm cu totul. Deocamdată porumbul nu-i uscat, dar să vedeți la urmă cine numără cei mai mulți și mai frumoși boboci”.

Pînă una alta, porumbul este în cîmp și dacă vin ploile, nu știm exact cum vor arăta „bobocii” lui Ion Mărar (de fapt, știm). Și încă ceva: specialiștii afirmă că de aici încolo porumbul, oricît ar mai rămîne în cultură, nu se mai coace, așa că istoria cu imposibilitatea recoltării „că nu-i gata ștuletele” este doar un pretext. Și dacă totuși plouă?

C.A.P. Neagrași. Hărnicia oamenilor și buna organizare din cooperativă este ilustrată de cantitățile de porumb intrate în bază, de cele 720 de hectare din 1000 însămintate la griu, de meticulozitatea și rivna tractoriștilor lui Marin Bucea, prezenți în cîmp de la 5,30 dimineața pînă seara la ora 8, de a realiza în condiții de secetă arătura cea mai corectă. „De cînd sînt tractorist, spune Marin Bucea, n-am mai pomenit pîmînt tare ca ăsta. Dar e al nostru și pînea tot de aici trebuie s-o scoatem”. Vorbă frumoasă și adevărată, iar pe potriva ei și fapta, lucru mai puțin întîlnit în raidul nostru prin cooperativele consiliului agroindustrial Teiul, care nu știm cît o fi de reprezentativ pentru momentul agricol al județului, dar care demonstrează că procentele ce reflectă starea recoltatului porumbului pe județ nu sînt întîmplătoare.

RAZVAN BARBULESCU ■

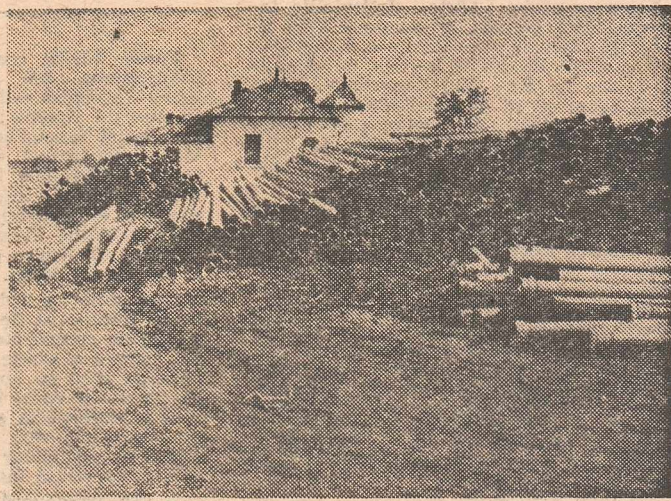

Așa sînd lucrurile, înainte de a vă înfățișa rezultatele acestui raid, menționăm că ne-am îndreptat privirile și pașii către acest județ intrigat fiind de procentajele scăzute înscrise pe hîrțile publicate de cotidiene cu starea la zi a campaniei agricole. Dificil de acoperit un întreg județ, am efectuat ancheta, cu sprijinul direcției agricole, în cooperativele agricole de producție ale Consiliului agroindustrial Teiul, consiliu cîtat ca mergînd „așa și așa, mai mult spre bine”, atît cele bune, cît și cele rele pînd în socotite reprezentative pentru „campania argeșeană”.

S.M.A. Teiul, centrul de reparații. Hală curată, geamuri spălate, disciplină. Se lucrează în flux industrial, cu două schimburi la posturile principale. Performanțe: se pot repara cinci motoare de tractor pe zi. Nicolae Pătrașcu, șeful centrului: „Noi tot anul sîntem în campanie. Atelierul este mercu încercat. Pînă acum doi ani lucram doar cîteva luni pe an, acum sîntem ca o adevărată întreprindere. Campania aceasta a fost deosebită. Terenul foarte greu, n-a plouat ca lumea de trei luni, și de aici multe tractoare cu arborei cotiți rupți. Le-am reparat mereu în timp util și, de asemenea, am modernizat și combinele pentru recolat porumb, desigur, în colaborare cu institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii și cu uzina constructoare, așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și roadele au fost pe măsură. Pe de altă parte, situația pieselor de schimb s-a schimbat cu totul față

Instalațiile de irigație așteaptă probabil ploaia ca să treacă apa prin ele. Apă care, aici la ferma nr. 1 C.A.P. Rociu ar face mult bine îngrășămintelor aruncate vraise și porumbului ce trebuia de mult să ajungă la baza de recepție

Nenea

— Pleacă de acasă, pînă în ziua, se întoarce la 12 noaptea.
— Nu-i scapă nici un sector. La vie prezent, la floarea-soarelui prezent, peste tot dai de el. La semănat, să nu fie el acolo?
— Are practică îndelungată și se pricepe de minune la toate.
— De la 5 la 7 îl găsești în fiecare dimineață la ferma de vaci.
— Omu ăsta nu știe cît este odihna.
— De o energie și fermitate l...
— Tot ce face I.A.S.-ul se leagă de dînsul.
— Este deputat de M.A.N.
— Cînd nu-i iese pasiența la cîte-o treabă, atunci e supărat.
— Își ceruse în sfîrșit 12 zile de concediu. A stat cîteva și ne-am trezit cu el înapoi. N-a mai avut răbdare.
— Este omul care știe foarte bine să-și organizeze timpul să cuprindă toate problemele de care se ocupă.
— Cunoaște fiecare om din sectoarele noastre de bază.
— „Defecte”? Este prea bun organizator și prea exigent.
— Numai cine nu-l cunoaște poate să spună: e prea rău, și al dracu!

— Nu-l știți cum arată? Solid, bine făcut, cu mustăcioară, cu părul ușor cărunt. Dacă ar intra acum pe ușă, l-ați recunoaște imediat. Poartă o canadiană de asta ca a mea.

— Scamănă nițel cu Antony Quinn.
— Cel din I.A.S. și din oraș îi spun simplu: Nenea.

— Acum, la 50 de ani, i se și potrivește.

Mă uit spre ușă și constat că timpul trece fără ca Antony Quinn, cel cu canadiană și părul atins de brumă, să-și facă apariția.

Joiă trecută, după-amiază, cînd soarele toamnei se oprise din drum să mîngie din ochi pentru ultima oară vilele lui Nea Ștefu, de la kilometrul 53, m-a încercat ideea trîsnită să cunosc la el acasă pe Ion Vermeșan, directorul I.A.S. Urziceni. M-am dus întins la locul unde încep și unde se termină în fiecare zi cărările sale bătătorite printre oamenii și treburile întreprinderii, și tot sperînd să apară, am pus întrebări la cei care, asemenea mie, sperau să-l vadă intrînd pe ușă. Din trei părți, trei interlocutori au colaborat la întocmirea acestui crochiu.

Numele lor: Iuliana Tănase, primărița Urziceni, Simion Vasile, locțiitor al secretarului Comitetului orășenesc de partid, și Marin Nițu, și el locțiitor al secretarului de partid din I.A.S.

Îl așteptăm pe director, soarele coborît de tot dîncolo de virful salcîmi-

lor, apoi și mai jos de rădăcinile lor, doar „Nenea” întirzie. Ne rămîne la îndemînă biroul lui, curat lîună, cu flori proaspete în glastră și cu niște dreptunghiuri de hîrtie prinse pe pereți.

Avem vreme să le privim cu atenție. Ce ne spun ele, în absența gazdei pe care am fi dorit atît de mult s-o cunoaștem?

I.A.S. Urziceni a primit „Ordinul Muncii” clasa I pentru obținerea unei producții de 2530 kilograme soia la hectar.

I.A.S. Urziceni a obținut „Meritul Agricol” clasa I pentru obținerea a 5177 litri lapte de vacă furajată.

I.A.S. Urziceni a primit diploma pentru felul în care și-a îndeplinit obiectivele în întrecerea socialistă aproape în fiecare an aparținător ultimului deceniu.

Aș fi vrut să-l cunosc pe directorul I.A.S. Urziceni, auzind atît de des, des și mult vorbindu-se despre el. Mă ridic să plec, încercînd părerea de rău a amînării unei întîlniri dorite și așteptate, și nu-mi refuz o întrebare malițioasă. Cum s-or fi împacînd noroalele pe unde umbra directorului cu biroul ăsta de lux? Biroul, mi se răspunde, este curat pentru că nu stă în el. Și are mereu flori proaspete pe masă, care îl așteaptă.

Noi îl așteptăm azi, florile proaspete îl așteaptă în fiecare zi.

Chiar nu știți unde l-am putea găsi?

NEAGU UDROIU ■

Tăranul transilvan iluminat

(Urmare din pagina 1)

Înfipt în pieptul comunistilor pus la zid, trupurile strivite la cutremur, sub zidurile Doftanei, bîntuie orizontal și vertical istoria națională și socială a neamului românesc. Dramatismul lor devine însă lecție, din clasele primare pînă la ceasurile de înțelepciune ale senectuții și se fac strălucire de cometă, culori de curcubeu spre viitor, cu ajutorul lacrimii și puterilor noastre reprimerite, de pe puntea de aur a acestui prezent comunist, de pe care le vedem mai adînc și mai limpede pe toate.

Istorie de adevăr și mitologie autohtonă, realitate calendaristică și legendă aburită de bruma acestei toamne a Carpaților apuseni, răsăriteni și de miazăzi. Horea care a tratat cu împăratul sub evidența eșecului și a luptat, conducînd multumile, sub nădejdea victoriei de miine (chiar dacă era un miine îndepărtat) grăiește astăzi în noi încordat ca un arc pe coarda cărui așteaptă săgeata, și calm ca o clasicitate a istoriei noastre fluente pe durata a peste două milenii.

Și nu știu cum mi se pare mie că însuși Spartacus s-ar fi reîntors în el.

NOUL MECANISM ECONOMIC-FINANCIAR CERE ȘI O PRODUCȚIE NETĂ DE IDEI

**Bunii gospodari față în față
cu răii platnici:
cine va plăti oalele sparte?**

Intreprinderea de piese de schimb și utilaje pentru industria chimică, I.P.S.U.I.C. Inginerul Gheorghe Jula, directorul, este un veteran al industriei sătmărene: de peste două decenii a ocupat în permanență funcții de conducere, ca director sau ca inginer șef, inclusiv la faimoasa „Unio”. I.P.S.U.I.C. execută, în special, produse care, nu cu mult timp în urmă, se importau. O face cu succes, deoarece aici lucrează oameni cu tradiție muncitorească și ei au știut să o transmită noilor generații. În unele secții, în aceeași echipă găsești alături părinți și copii. De subliniat că întreprinderea și-a realizat toți indicatorii în primele nouă luni ale acestui an, deci reprezintă un excelent teren de observație privind aplicarea noului mecanism.

— Ce v-a adus el?
— Mult mai multă ordine în dirijarea și canalizarea fondurilor spre destinația lor corectă, a încurajat spiritul gospodăresc, de pe urma căruia beneficiază atât colectivul, cât și, bineînțeles, economia națională.

În vechiul sistem nu se dădea un „buget” amănunțit fiecărei secții — arată interlocutorul nostru. Se cerea de pildă secției L să execute mobilier industrial (bancuri de lucru, mese etc.) și ei se apucă de lucru fără restricții. În ce sens? Un muncitor care lucra la două polizoare duble (pentru care nu avea nevoie de mai mult de patru pietre în același timp) scoate din magazie mai multe, fiindcă nu era limitat nici fizic și nici valoric. Proceda astfel ca să fie sigur că le va avea la timpul potrivit și le pune frumos într-un dulap, încercând regia. Cam în același fel se proceda și cu alte materiale, de pildă cuțitele de strung, burghiele, frezele etc.

Acum urmărim toate cheltuielile indirecte, dăm șefului de secție o fișă financiară (nici nu știm cum s-o denumim: fișă?, buget de secție?, plan de cheltuieli?, dar nu asta este important). Vrem să ajungem ca să dăm secțiilor, defalcate pe conturi, toate activitățile, care numai așa pot fi urmărite și evaluate. La global, nu mai știi de fapt ce se întâmplă cu banuții.

Și tocmai în dorința de a încuraja buna gospodărire și sporita răspundere implicate de autoconducerea muncitorească și auto-gestiunea financiară, Gheorghe Jula ridică o problemă deosebit de importantă, cu vaste implicații, vizând și aspecte etice. După părerea specialiștilor pe care i-a consultat, precum și a forurilor bancare locale (Filiala din Satu Mare a Băncii Naționale), soluția ar fi simplă, în esență. Problema a fost ridicată și la o recentă consfătuire dedicată noului mecanism, organizată de Comitetul județean de partid, și a suscitat interes. Să pornim de la situația concretă a întreprinderii.

— În prezent noi nu putem încasa de la alte întreprinderi cu care conlucrăm 7.900.000 lei restanți pe primele nouă luni ale acestui an, deși am livrat tot ce ni s-a cerut, la timp și conform contractului. Ba chiar am depășit planul la livrări! Noroc că fabrica din Tășnad, care depinde tot de întreprinderea noastră, a depășit prevederile la volumul producției marfă vândute și încasate, astfel încât pe total întreprindere vom ieși, cumva, la capăt. Fără Tășnad am fi rămas însă într-o situație de neînviat. Ce înseamnă 7.900.000 lei lipsă? Îți scad puterea de plată, nu poți vărsa la stat beneficiul planificat, nu poți plăti furnizorii de materiale, pe scurt ești blocat, intri într-o situație incorectă, fără vină. În calitate de conducător de întreprindere, m-am ferit să apelez la credite bancare, deoarece pentru ele trebuie plătite dobânzi. Dar acum nu am încotro. Este posibil ca, în situația mai sus arătată, întreprinderea noastră să mai suferă și penalizări...

Soluția ar fi — după părerea interlocutorului nostru — ca oalele sparte să le plătească vinovatul.

Să exemplificăm. Intreprinderea mecanică Timișoara, încălcând prevederile contractuale, rămâne de regulă datoare la I.P.S.U.I.C. cu sume variind între un milion și trei milioane lei; foarte greu își achită datoriile și combinele chimice Făgăraș și Craiova, întreprinderea de anvelope Caracal etc.

— Eu cer — să spunem — un milion de lei de la întreprinderea mecanică Timișoara. Poate că ceea ce am livrat a și plecat de la ei, încorporat în produsele lor. Dar timișorenii nu ne dau banii ce

se cuvin, iar noi trebuie să plătim retribuițiile. Ce este de făcut? Am discutat problema și cu directorul și cu directorul adjunct al filialei din Satu Mare a Băncii Naționale și ei ar inclina, în principiu, spre soluția pe care am preconizat-o noi: creditarea automată de bancă a celor care, din diferite motive, nu pot plăti la termen; Ei să plătească apoi penalizările la bancă, nu noi care ne-am depășit planul la toți indicatorii. Altfel se creează un blocaj în lanț: noi nu plătim la buget, la furnizori și toată economia se incurcă.

Contabilul șef Ioan Weissenbacher completează:
— În asemenea situații, reglementările

A face radiografia vieții economice a unui județ, a unui oraș, înseamnă fie a da cifre statistice — de neînlocuit pentru specialist —, fie a încerca să surprinzi frământarea vie a oamenilor pentru mai bine. Iar acest mai bine pe plan economic, în momentul de față, se reduce în esență la aplicarea consecventă a noului mecanism economico-financiar. Opțiind pentru această ultimă modalitate de prezentare a problemelor, am solicitat cadre de conducere din patru mari întreprinderi sătmărene, de profil diferit, — care laolaltă ocupă o pondere însemnată în producția județului — să ne spună cum își duc munca în contextul noului mecanism. Firește, este vorba în primul rând de o activitate economică, dar și de o experiență pur umană, întrucât noii indicatori de bază — producția netă și producția fizică nu exclud ci, dimpotrivă, presupun și o producție sporită de idei.

actuale prevăd un procedeu de rezolvare extrem de greoi. Pentru facturile neachitate calculăm penalizările convenite altora pentru nedecontări și intervenim la Arbitrajul de Stat. Formalitățile durează luni și luni de zile: prearbitraj, concilierii, dosare, hirtii, nervi, juristul nostru cutreieră țara, și în tot acest timp banii noștri stau înghețați și nu-și urmează drumul firesc.

**Impermeabilele, în loc să
se aflu la cumpărător,
se află în depozite**

Vasilo Török, contabilul șef de la Intreprinderea de confecții „Mondiala”, este — probabil — longevivul nr. 1 pe țară în această funcție: din 1947 contabil șef la aceeași întreprindere, care pe atunci era o cooperativă, pentru a se transforma apoi în „Mondiala” de azi. Denumire perfect justificată, întrucât produsele sale ajung și în Republica Federală Germania, Statele Unite, Franța, Uniunea Sovietică, Canada... Valoarea producției-marfă: peste un miliard de lei.

„Mondiala” și celelalte întreprinderi de profil trebuie să fie pe piață cu produsele cerute de cumpărătorii la momentul potrivit, pentru a vinde și a acumula beneficiile pe care se sprijină noul mecanism. Nu se poate vorbi de eficiență economică fără a se respecta cerințele impuse de sezon, de modă. Mai multă operativitate în stabilirea prețurilor de către organele de resort reprezintă însă un imperativ actual.

— În primăvară, am avut în depozit mii de impermeabile din tercoturi — țesătura cea mai obișnuită — care trebuiau valorificate în vară. Am solicitat să se stabilească prețurile, dar iată, ne-a apucat toamna, și nici o veste. Drept care, impermeabilele, în loc să se afle la cumpărător, zac în depozit. Alt exemplu. În primăvară exista cerere pentru bluze de bumbac, tercot etc. pentru femei. Am trimis la timp calculațiile, dar prețurile nu le-am primit nici până acum. Poate și aceasta este una din cauzele pentru care, citeadată, lipsesc bluzele de pe piață. A trebuit să reapietăm capacitățile de producție, să căutăm noi materiale, piețe pentru alte produse. Repet, din experiența mea — mă refer doar la branșa în care lucrez — problema stabilirii operative a prețurilor de către organele financiare nu este încă rezolvată satisfăcător, iar târăgănările vin în contradicție cu mobilitatea reclamată de noul mecanism economico-financiar.

**Totul se petrece ca la un arc
de pix, doar că pagubele
sunt mult mai mari**

Ambiții mari la întreprinderea de piese auto Satu Mare. Doresc să se specializeze pentru a fabrica sisteme de frână pentru toate tipurile de automobile românești și au obținut de pe acum succese notabile. În prezent, produc subansamble de frână

pentru familia de autocamioane Roman-diesel, pentru autobuze și remorci, se fabrică aici și autobasculante și, în general, se tinde spre un nivel de tehnicitate tot mai ridicat. Această orientare a fost stimulată puternic de noul mecanism economico-financiar. Nu este cazul să cităm cifre, ar fi însă poate mai util — în spiritul dezbaterii de idei care îi animă pe participanții la această masă rotundă de un fel deosebit — să ne oprim asupra unei situații paradoxale, după părerea directorului adjunct Ioan Nicolae Ianciovici. Și în acest caz este vorba de o situație care poate îmbrăca un caracter mai general.

— Sensul profund al noului mecanism

este paralizat un autocamion sau un autobuz, pentru care se plătesc penalizările respective. În fond, pierde economia națională, eu și dumneavoastră, toți cetățenii.

Alt exemplu, cules tot la I.P.A. Satu Mare. După patru luni de intervenții, „Oțelul Roșu” nu le-a livrat nici până acum (2 octombrie 1980) bara trasă OLC 60 cu diametru 16 mm. Nici în acest caz se pare că nu e vorba de import, unde înțelegem că pot interveni greutăți. Valoarea barei este mică, dar consecințele nelivrării sînt mari, sătmărenii neputînd găsi înlocuitor produselor în care urma să fie încorporat. Pentru acest oțel special pentru frînă.

Asemenea situații sînt cunoscute, s-a mai scris despre ele. Se știe, de asemenea, că noul mecanism cuprinde, ca unul din indicatorii principali, și producția fizică, realizarea pe sortimente, dar iată că nu totdeauna se acționează în acest spirit. Propunerea concretă a interlocutorului nostru constă în următoarele: cînd se analizează eficiența economică, rentabilitatea unei întreprinderi și chiar reducerea săptămîni de lucru, conform normelor în vigoare, să se analizeze și modul în care s-au realizat toate obligațiile contractuale, inclusiv cele de valoare mică, dar grele în consecințe. Nu este corect să se considere rentabile, realizatoare de mari beneficii și de producție netă, acele întreprinderi care, în situații ca aceea de mai sus, nu își respectă obligațiile și păgubesc economia națională.

**Noul mecanism: „Nimeni
nu va putea câștiga mai mult
dacă nu va munci mai mult”**

Intreprinderea textilă „Ardeleana” Satu Mare împlineste în curînd o jumătate de secol de existență, dar în ultimii 10—12 ani ea a cunoscut o dezvoltare și o modernizare marcate. S-a dat în folosință o nouă secție de finisaj, iar producția marfă atinge multe sute de milioane de lei. Este specializată în țesături înguste și ușoare pentru cămăși din poliester cu celofibră.

— Noul mecanism economico-financiar înseamnă pentru noi — spune contabilul șef Ioan Sabău — că nimeni nu va putea câștiga mai mult dacă nu va munci mai mult și dacă nu ne vom gospodări mai bine. Deosebirea față de trecut este simțitoare. Iată doar un exemplu. Înainte, știind că vom folosi firul 50/1 urzeală și bătătură din poliester, celofibră sau amestec, îl contractam de la furnizori fără să avem asigurată în totalitate desfacerea produselor în care urma să fie încorporate.

Acum, practic, la noi nu intră în producție decât articole cu „adresă”, pe bază de contract, termene, condiții de calitate. Muncitorul știe de la bun început ce și pentru cît va lucra. Desigur, nimeni nu-l împiedică să depășească planul. Ne apropiem azi de limita practică a războaielor avem asigurată în totalitate desfacerea produselor în care urma să fie încorporat.

În toate sectoarele industriale sătmărene se pot atinge aceleași limite maxime, superioare, dacă, așa cum o reclamă principiile autoconducerii muncitorești și auto-gestiunii financiare, există inițiativă, spirit gospodăresc, producție netă de idei.

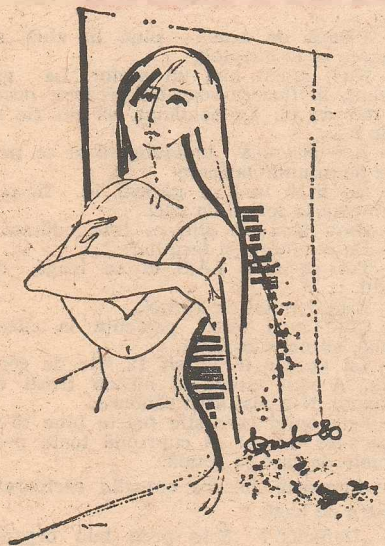
L. NICULESCU

O altă problemă cu implicații importante și cu un caracter, probabil, destul de general o concretizăm tot prin exemplul întreprinderii de piese auto Satu Mare.

— În dorința perfect justificată de a realiza o producție netă mare, unele întreprinderi neglijează produsele cu valoare adăugată mică — observă directorul adjunct Ianciovici. Or, aceasta aduce grave prejudicii. De pildă, deși am semnat un protocol și ne-am înțeles cu I.P.A. Sibiu, la ședința de cooperare, asupra livrării pentru noi a unor arcuri, inele etc., pe bază de contract, ei nu au respectat obligațiile contractuale și ne-au pus și pe noi în situația să nu ni le respectăm pe ale noastre față de întreprinderea de autocamioane Brașov, față de „Autobuzul” — București etc. Partea absurdă este că noi și nu cei din Sibiu plătim penalizările cele mai grele!

— Dumneavoastră nu îi penalizați pe producătorii din Sibiu care nu și-au satisfăcut promisiunile?

— Bineînțeles că da. Fiecare piesă nelivrată îi penalizăm în raport cu prețul piesei respective, să zicem un leu, pe cînd I.P.A. Satu Mare, care nu poate livra subansamblul (în care urmau să intre inelele și arcurile respective), este penalizată în raport cu 120 lei, cît costă subansamblul. Același lucru se întâmplă și mai departe pe filieră. Din cauza subansamblului nelivrat la timp,

SIMONA POP

Ce ați zice dacă ați observa — acum, în 1980 — pe cineva aruncând benzina pe gîrlă? Așa procedeză tovarășii de la I.M.P.P.F. „Prahova” — Ploiești, însă așa-i că nu credeți? Dar este strict autentic, și nu de ieri-alaltăieri! Se întimplă astfel: ca să poată fi măcinat, griul trebuie umezit cu o anumită cantitate de apă, prescrisă de tehnologii. Moara Nedelea se află într-un sat la 30 de km de Ploiești — deci și de sediul întreprinderii — și nu are apă la robinet. Ei, dacă n-are, n-are, o aduce și gata, veți zice. Așa-i, dar cum?! Soluția aleasă de I.M.P.P.F.: cu autocisterne. Închiriază, plătește și încarcă autocisternele întreprinderii de gospodărie comunală cu apă de la Ploiești și o transportă la Nedelea — 30 de km dus, 30 de km întors. Deci, se consumă benzina cale de 60 de km, ca să plimbe apa la Nedelea. Este vorba de vreo apă cu proprietăți speciale? Nici gînd. (Ca să nu credeți că glumim: în iunie, apa a fost transportată cu autocisternele nr. 6176, 6209, 3824... care au folosit foile de parcurs nr. 653580; 654325; 654353; 654403; 654456; 657160; 655414; 655451... Toată «distracția cu apă», cum o numea cineva conform facturii 14 561/30 iunie 1980 s-a ridicat la 2 829 lei.) O cursă costă 257 de lei și se face o dată la 2-3 zile. Lunar, I.M.P.P.F. Ploiești Prahova a plătit circa 3 000 de lei apa necesară morii de la Nedelea. Deci, anual se aruncă pe apă 36 000 de lei și benzina aferentă! De cînd? Maistrul Dudu Petre de la pomenita și urgisita moară zicea că «de cițiva ani, minimum trei». Deci, 36 000 x 3 = 108 000 de lei. Repetăm: bani aruncați pe gîrlă și benzina aruncată pe apă. Desigur că vă întrebați dacă nu cumva asta nu-i vreun obicei al locului, dacă nu cumva și țărani din Nedelea se răsfăță cu apă de... import? Răspunsul o să vă bucure — nu! Dumnezilor, sătenii — nefiind de profesie nici economiști, ca tovarășul director, nici ingineri, ca tovarășul inginer șef de la I.M.P.P.F. Ploiești Prahova — au pus mină de la mină și și-au săpat puțuri. Mai sînt înși — sînt și întreprinderi! — care știu și care fac chiar asta, adică săpă fîntini! La Nedelea apa freatică este la 22 m, motiv pentru care — susțin țărani — o fîntină sănătoasă revine desul de scump: 6 000 de lei! Apă bună de băut, excelentă și pentru umețirea tehnologică a griului, dar conducerea întreprinderii de morărit și panificație, tovarăși cu studii superioare și reciclați, preferă să plătească scoțind banii din buzunarul statului (veți vedea mai încolo că acesta nu-i un caz izolat, ci o practică). Costul unui puț săpat în curtea morii s-ar fi amortizat în numai două luni, dar tovarășul director-economist Constantin Băr n-a observat asta în cițiva ani. Iar povestea — oricît de incredibilă prin ea și prin consecințe — nu se sfîrșește aici. Ca să ajungă la Nedelea, autocisternele trebuie să traverseze o cale ferată a cărei barieră stă mai mult închisă. Așa se face că apa ploieșteană intrize nepermis, și nu de puține ori moara este oprită. Dovezi? Doar două, însă cei interesați pot găsi și altele: în raportul nr. 115 063 scrie clar «6 ore stagnare din lipsă de apă», iar în raportul 115 093/11. 05. 1980 se specifică de asemenea că, din același motiv, în loc de 50 de tone de griu, moara Nedelea a măcinat doar 10 tone. Și iată că v-am prezentat un prim rozător din cantitatea și din calitatea piinii prahovene care nu are nici un fel de legătură cu indicele glutenic al griului ori cu calitatea drojdiei. Mai sînt și alții. Într-un fel se face și se coace „manual” o piine. În cu totul altfel «mecanic». De regulă, aiureala este completă dacă într-o tehnologie «mecanică» un utilaj funcționează aiurea. Cînd nu funcționează deloc este și mai rău — calitatea piinii este afectată direct. Și iată cite ore a funcționat, în ultimul cincinal, utilajul numit HTR (Rabinovici) — utilaj adus din import și înscris la 1 Ianuarie 1980 cu o valoare de inventar de 412 450 de lei: 1975 — 4 884 ore; 1976 — 5 856 ore; 1977 — 6 168 ore; 1978 — 4 320 ore; 1979 — 5 748 ore, iar în 1980 n-a mișcat nici măcar o singură secundă. Nu trebuie să fii specialist pentru ca să-ți dai seama de vrajstea organizatorică de la I.M.P.P.F. Ploiești. „Avem nevoie de electrostivuitoare ca de apă”, imi spusese tovarășul director Băr. Așa este, m-am convins personal atunci cînd, la moara «Mindria» (?), i-am văzut pe muncitorii Cojocaru N. Nicolae, Dobre Nicolae, Fîdu Dumitru, Răducu Șt. Gheorghe, și Răducu I. Gheorghe făcînd eforturi fizice extraordinare. Dar tot acolo am văzut și două electrostivuitoare. Tepele. Sînt defecte?, am insistat ulterior. Deloc, mi-a răspuns dezinvoltă ingineră Ionescu Ioana, numai că sînt venite de curînd și nici stație de redresare nu avem. Verificîndu-i afirmațiile am constatat că în accepția dumneaei «de curînd» înseamnă ziua de 20 mai, iar stațiile de redresare sosiseră și ele! (Factura 70 913/8, 07. 1980) Numai că vеста nu-i parvenise, după mai bine de o lună, nici tovarășului director, nici tovarășei ingineră care este retribuită exact pentru ca să se ocupe de astfel de lucruri. Motiv pentru care, o lună de zile mai mult, gîfînd crunt, într-o atmosferă plină de praf, cinci oameni se cocosează sub povara sacilor de cite 70 de kg fiecare. „Multe ar trebui să aflați din această întreprindere, dar eu mai am 4 ani pînă la pensie, am să tac, nu vreau să mă dea afară”, mi se lamenta electricianul Petre Andreescu — omul pe care-l întrebam primul de ce stau electrostivuitoarele. Realitatea este că aici am aflat într-adevăr multe nereguli. Pe unele le-am descoperit noi, pe altele ni le-au arătat oamenii, despre altele ni s-a vorbit, ori chiar ni s-a scris...

Multă vreme nu mi-am imaginat cum este practic posibil ca noi, consumatorii, să găsim în piine diferite obiecte, începînd cu acele bucăți de sfoară, sîrme, petrițele și alte asemenea «mărunchișuri» reclamate, pe drept, rubricilor de fapt divers ale presei. Acum, după ce am văzut citeva unități ale I.M.P.P.F. Ploiești nu trebuie să-mi imaginez cum. Acum știu, dar nu tot. Ceea ce n-am aflat — încă, desigur — este de ce Sanepid Prahova n-a eliberat autorizații de funcționare morilor Nedelea și Mindria? (Poate că și altora?) Pentru Mindria situația este oarecum clară. Mi s-a spus verde în față că nu are autorizație. Atunci de ce este lăsată — și încă de 8 luni — să funcționeze «fără»? Să fi uitat legea tocmai tovarășii de la Sanepid? Ori n-au mai călcat cam de mulțor prin anumite unități? Pentru că, iată, despre autorizația morii Nedelea nu pot să spun decât că este cel puțin bizară. În ce constă ciudățenia? În faptul că ea, autorizația, zice-se că există fără să existe. Cert este că la sediul morii mi s-a spus «aici sigur nu există de cel puțin cinci ani, poate o găsiți la întreprindere» (maistrul Dudu Petre, gestionarul Savu Nicolae, vâlțarul principal Popescu Dumitru, muncitoarele și muncitorii Rohat Vergica, Moise Vasilița, Stoica Maria, Cîrciumaru Cornelia, Petcu Ion, Moraru St. Constantin). Iar la sediul întreprinderii, tovarășul director m-a tot asigurat că «desigur, autorizația există, cum să nu existe?!», dar nici după 4 ore de scoțocăală intensivă prin diverse birouri și servicii, inclusiv prin arhivă, n-a fost găsită. S-a dovedit deci că

Cum e pîinea la Ploiești?

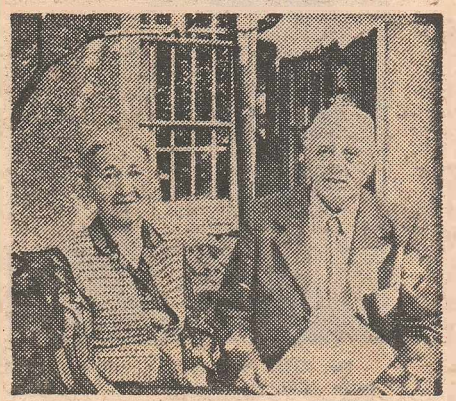

autorizația există fără să existe. Întrebarea este însă următoarea: dacă de vreo cinci ani nimeni nu mai are știre despre respectivul act — atunci noi ce să credem? — de cînd n-o mai fi călcat picior de... Sanepid (actuala Inspecție de stat) în curtea morii Nedelea? Și de ce? Fîndcă de văzut ar cam fi: 1. Un număr de 36 946 de saci (după raportul din 5.08.1980) care zac acolo la putrezit — saci pentru niciodată? — „încă din 1969” (!) ocupînd o magazie în care firesc ar fi să-și găsească locul sacii cu făină. Las’ că un singur sac costă 33 de lei (nu studii economice, ci aritmetică elementară: 36 946 x 33 = 1 219 218 lei, care puțrezesc...), dar din cauza asta, uneori, pînă vîp mașinile ca să-i ridice, sacii cu făină sînt „feriți” de ploaie pe sub streșinile acareturilor din jurul morii. 2. Condițiile în care sînt nevoiți să se dezbrace și să (nu) se spele cei care lucrează acolo. 3. Mormanele de gunoaie de pe malurile pîrului care traversează incinta și miriadele de muște care ocupă fiecare centimetru cub din spațiul aerian al curții lipsite de... gard! Acestea trei, dar și altele, ar putea fi observate de tovarășii din Inspecția de stat. Bineînțeles, cu condiția ca dumnezilor să catadicsească să treacă și pe la moară. Acestea — și încă altele, multe — ar avea să le constate medicii-inspectorii și, cine știe, poate se vor încumeta să-i atenționeze și pecuniar pe „merituoși”. Reporterul consideră că, luîndu-se și astfel de măsuri, probabil că tovarășii din conducerea I.M.P.P.F. Ploiești vor înțelege — în sfîrșit! — că banul public nu este banul nimănui. Și poate-poate, vor încerca să se poarte cu banii și cu celelalte bunuri ale întreprinderii altfel decît pînă acum. Și după cum vom demonstra mai jos, citînd aproape în întregime o cerere care este formulată în termeni cu

totul neobișnuit: „Tovarășe director, Subsemnata ing. Sandu Maria, șef serviciu producție la întreprinderea ce conduceți, vă rog prin prezenta a aproba transferarea mea la compartimentul C.T.C. Solicit aceasta ca urmare a faptului că în ultimii ani nu mi-am putut desfășura activitatea în mod legal, fiind tot timpul tracasată, jignită și insultată personal și în public de tov. inginer șef care imi pretindea tot felul de ilegalități și în mod public a afirmat că nu vrea să mai lucreze cu mine. Parte din problemele ce au făcut obiectul acestor neînțelegeri vi le-am adus la cunoștință la timpul potrivit. Această stare de lucruri a condus la îmbolnăvirea mea și urmare a recomandării Spitalului municipal nr. 1, prin certificatul medical anexat în copie, vă rog a fi de acord cu cererea mea...” Cererea este semnată și a fost depusă cu nr. 10. 624/25. 06. 1980 la cabinetul directorial. Ce a urmat? Situații și explicații care ar îmbolnăvi pe oricine, cu nervii oricît de tari. Nu ne vom extinde. (O vom face într-un număr ulterior dacă va fi cazul.) Aici și acum vom prezenta doar următoarele: la 2. 10. 1978 prin referatul 15 491 secția de paste făinoase a declarat ca producție neterminată în stoc 24 de tone de materiale. Inginera M.S. își permite o observație de bun-simț: «Nu pot fi 24 de tone producție neterminată intrucit capacitatea magaziei este doar de 7 tone!» Just — cum să încapă elefantul în cutia de chibrituri?! Motiv pentru care ingineră mai comite o „gafă”: propune un inventar. Care se face și care constată lipsa a 4 651 kg de făină și a 300 de lazi tip P (paste făinoase). Nu-i posibil, s-a zis. Inventarul a fost verificat de C.F.I. și de centrală. Ambele validează concluziile primului inventar: cele 4 651 de kg de făină și 300 de lazi nu sînt, nu mai sînt! „Vinoaviți să plătească” — și șeful de echipă li s-au întocmit actele corespunzătoare. «Nu sîntem vinoavate» susțin ele, și atacă deciziile de imputare în judecătorie. Care — pe bază de probe și alte expertize — le absolvă de orice vină. Deci uite-vinoavatul-nu-e-vinoavatul. Iar I.M.P.P.F. Ploiești, în mod cu totul suspect, credem, nici nu se gîndește să facă recurs. De ce?! Notez discuții: „Întreprinderea a fost păgubită cu circa 20 000 de lei”, susține Gheorghe Georgescu, contabilul șef. „Inexact, replică Constantin Băr, directorul. Nu avem nici o pagubă. Dacă judecătoria a hotărît că nimeni nu se face vinoav, înseamnă că nu există pagubă. Am avut o rentabilitate mai mică, așa trebuie să formulați și dv., pentru revistă”. Dar făina aceea a lipsit cu adevărat, da ori ba?, întreb. „Da”. Atunci cum de nu se face nimeni vinoav de dispariția ei?! „Au fost depășite consumurile specifice”. Să zicem că-i așa. Dar atunci de ce în zilnicele rapoarte de producție din perioada respectivă nu s-au menționat respectivele depășiri de consum? Recunoașteți și dv. că inginerii M.S., neînțelegînd să tacă, nu-l rămăsese decît să-și ceară transferul și să se îmbolnăvească! Altă pagubă — pardon, «rentabilitate mai mică» — a fost... expediată tot pe seama buzunarului întreprinderii. Cităm ad litteram din referatul nr. 5486/28. 03. 1980 privind realizarea consumurilor specifice pe luna februarie: „Propun aprobarea depășirilor obținute din economiile pe întreprindere”. Neînțelegînd de ce trebuie ca economiile întreprinderii să fie diminuate în acest mod și spunînd asta tare-tare, dar inutil!, ingineră M.S. s-a îmbolnăvit. Motiv pentru care „s-a aprobat transferul”. Realitatea este că n-am înțeles nici noi, de aceea și întrebăm: de ce vina unora, respectiv a aceluia care au depășit consumurile specifice — ca să folosim și noi eufemismul implementat la I.M.P.P.F. — este anihilată prin așezarea ei pe umerii tuturor? Cine poartă fesul acestor întreprinderi? Cu timpul, practica folosită la întreprinderea ploieșteană a devenit de notorietate publică. Cum îndrăznește cineva să semnaleze că într-un anume compartiment «pagubele» se repetă cam des, respectivul cam trebuie să-și facă bagajele. Indezirabilii sînt puși la punct cu promptitudine și îndepărtați urgent din funcții. Lui Petre S. Nicolae, care îndrăznise să-l întrebe odată pe director «cum stăm cu recuperarea celor 237 000 de lei pagube?», i s-a răspuns să-și vadă de treburile sale, că altfel o pătește. Și chiar așa a și fost: lui Petre S. Nicolae, om al muncii la I.M.P.P.F. Ploiești, i s-a acordat un transfer pe care nu-l ceruse și în condiții care frizau ilegalitatea. După luni de frecuşuri — perioadă în care și acest om și-a agravat boala de care suferea — a reușit să rămînă pe postul său, dar abia la intervenția organului județean de partid! Altui «vorbăreț», inginerul Ion Octavian, i s-au făcut două „bucurii” în același timp: și lui i s-a aprobat un transfer pe care nu l-a cerut niciodată și, totodată, i s-a întocmit și un dosar de cercetare. Este posibil ca ambele măsuri să fie perfect justificate. Nenumerește și reține atenția faptul că numitele intervenții ale conducerii s-au produs abia după ce inginerul Octavian a început să vorbească despre ce știe dinlucă că s-ar întimpla în I.M.P.P.F. și n-ar trebui să se întimpla. (În treacărt fie zis, și foarte bruscă trezire a conștiinței inginerului Octavian este cel puțin la fel de suspectă: într-o singură zi a deus nu mai puțin de șapte referate!) Din economie de spațiu renunțăm la prezentarea și a altor situații. Un lucru este cert: la I.M.P.P.F. Ploiești risipa și indisciplina trebuie stîrpite.

MIRCEA BUNEA
Desen de SORIN POSTOLACHE

DĂRUIRE

Îl priveam nedumeriți. Ce are el, bătrinelul din fața noastră, bucurăstean după buletin de 36 de ani, cu acel Crețești al Vasluiului? Are totul, ne spune, viață și gînd și dăruire. Din acel loc pornesc și tot acolo s-au întors, ca o permanență, în întreaga lui despărțenie de ei. Este deci creștean de origine, după cum soțla sa, Eugenia, și ea fostă învățătoare, are aceeași rădăcină. 22 de ani a fost directorul școlii din acel sat — școală care de curînd a împlinit 120 de ani de viață — el, Marin Benghiuși, bătrînel de azi care și-a săpat în inimă istoria locului și a oamenilor. Adică, între anii 1922—1944, după care a fost mutat în București, punîndu-i-se pe umeri responsabilități mai mari, legate de mersul învățămîntului în întreaga țară. Fusesse numit inspector general în minister, fiindu-i solicitată de aci încolo colaborarea la toate revistele de specialitate, participînd cu toată abnegația specifică dascălului onest care fusese la reformarea învățămîntului în România.

Să ne ierte Marin Benghiuși și soțla sa Eugenia că le dezvăluim numele, că nu le respectăm deci modesta cerere de a nu vorbi despre ei ci despre momentul inaugural al școlii din Crețești. Cum să rupi o îngemănare atît de sudată ca aceea a vieții celor doi pensionari de azi — familia Benghiuși — cu amintita școală, cînd firele dintre ei sînt de-a dreptul indestructibile?! Cum poți să treci sub tăcere că, de fapt, pe vremea celor 22 de ani de directorat ai dascălului Benghiuși au apărut primele clase care semănau a săli de curs, școala înființată în 1860, prima din cele 4 ale județului sub dominația lui Cuza, negăsindu-și, pe atunci, alt loc decît într-o fostă cîrciumă. După plecarea sa din sat, el, inspectorul general din minister, era urmărit de aceeași obsedantă întrebare: ce-or mai face copiii lui din Crețești, cu care întemeiasse primele cohorte de cercetași (a scris și o carte cu istoria cercetășiei românești), cum se vor mai fi descurcînd oare în puțînătatea sălilor de clasă pe care le aveau? Și atunci, pentru a-și ușura sufletul și cugetul, face gestul generos de a le dona lor pentru școală fosta casă de locuit — clădire mare, cu 13 camere. Astfel de manifestări generoase din partea soților Benghiuși mai cunoscuse și pînă la acea dată satul. El, din economiile lor de oameni cumpătați, au ridicat Monumentul Eroilor căzuți în primul război mondial, nefiind de acord cu hotărîrea autorităților din acea vreme de a-l face cu bani adunați din pensiile văduvelor și orfanilor; tot el au dăruit sătenilor lazul cu pește, după cum de numele lor este legat și căminul cultural al satului. Și, mai ales, cum să uitați și după pensionarea lor copiii creștenilor au beneficiat de aceeași generozitate, cei doi dascăli continuîndu-și menirea de educatori și prin faptă. Economisînd bănuț cu bănuț din cele două pensioare, au cumpărat un pian pe care l-au dăruit școlii satului, azi, copiii de țărani învățînd acasă pianul, precum odinioară odraslele bogățiilor.

Nu, nu s-au rupt niciodată de locurile natale, niciodată nu au rămas nepăsători față de viața oamenilor acelor locuri și, mai ales, de cea a copiilor cărora le-au închinat întreaga existență. Și-au adus aminte că aveau în proprietate un teren de pămînt pe malul mării — în localitatea 2 Mai. Nu l-au făcut bani cum l-ar fi făcut alții, nu l-au dăruit vreunor nepoți de sînge ci l-au donat copiilor creștenilor și Sindicatului învățămînt Vaslui, pentru a construi acolo, la mare, un loc de recreare numai al lor. Iar mai de curînd le-au donat și ultimul act de proprietate pe care îl dețineau: un teren de aproape 2 000 metri, situat în cartierul Zamora Bușteni, cu o cabană, modestă, e drept, dar care poate deveni, prin intervenția noilor proprietari, un adevărat palat. Tot pentru ei, copiii creștenilor, să aibă la îndemînă nu numai marea ci și muntele.

Generozitate izvorită din dăruirea de o viață — așa s-ar putea intitula gestul celor doi pensionari de învățămînt. Cu atît mai mult rețil mărăția faptelor lor cu cît poate fi socotită drept pildă. Nu adună ca să adune (ca atîția alții care ca și ei nu au copii), nu-și investesc banii în cine știe ce cavouri costisitoare, de... ultra-lux, nu se închid egoist în avuția adunată într-o viață, nu-și ridică statul, după cum, dintr-o modestie fără seamă, nici nu pretînd elogii pentru gesturile semnate „Omenie”. Și, mai ales, cită diferență există între ei, onești de-o viață, și deținătorii de bunuri cîștigate fără muncă! Iată de ce le mulțumim pentru simplul fapt că există, pentru că ne-au dat ocazia să cunoaștem omenia și generozitatea puse în folosul oamenilor.

GEORGETA BLĂNARU

Dr. GH. NEAGOE: născut la 8 Iulie 1939, în comuna Bălcești, jud. Vilcea.

A absolvit Facultatea de medicină din Timișoara în anul 1962. Doctor în științe medicale din anul 1972.

În prezent este medic primar, chirurg, șef de secție la Spitalul C.F.R. Drobeta-Turnu Severin și secretar al organizației de hază P.C.R.

A publicat o carte de chirurgie în anul 1975, intitulată „Chirurgia traumatismelor duodenului”. De asemenea, deține brevetul unui aparat privind tratamentul osteomielitei cronice, precum și al altor aparate și medicamente noi, înregistrate la O.S.I.M. pentru a fi brevetate.

La această zestre, mai adăugăm peste 60 de lucrări științifice, publicate în diverse reviste din țară și de peste hotare.

— Tovarășe Gh. Neagoe, consider că e firese ca dialogul nostru să înceapă cu începutul, mai precis, unde și când s-a născut ideea de a cerceta cancerul?

— În 1958 la Timișoara. Eram student. Se întâmpla chiar în ultima zi a anului. Cind colegii mei se pregăteau de revelion, eu inoculam melilcolantren la prima sută de șobolani.

— De ce melilcolantren?

— Dintr-un motiv foarte simplu: e cea mai cancerigenă substanță.

— Cum a mers?

— Greu. Din ce în ce mai greu. De citeva ori am fost în situația să renunț definitiv.

— De ce?

— Pentru că îmi dădeam seama că mă apucasem de o treabă destul de grea.

— Și ce v-a făcut să nu renunțați totuși?

— Cum să vă spun, am venit pe lume într-un sat din Vilcea. Sint fiu de țărani. Țăranii au foarte multă tenacitate.

— Cind s-au arătat primele rezultate?

— La începutul anului 1976. Aproape toți bolnavii de cancer operați în secția noastră (indiferent de metastazele restante), i-am supus unei imunoterapii active specifice și nespecifice. Astfel am obținut involuția metastazelor prin auto-vaccinul pe care îl prepar și îl administrez după o tehnică proprie. Majoritatea acestor bolnavi, trimiși din diferite spitale să moară acasă, astăzi trăiesc și muncesc.

— Dacă vă spun că nu-mi vine să cred, vă supărați?

— Nu mă supăr. A fost o vreme cind nu credeam nici eu.

— Concret. Dați-mi citeva probe.

— Am la îndemână citeva foi de observație. Am să vă citesc la întâmplare citeva din ele:

P.M., în vîrstă de 52 de ani, se internează la data de 27.12.1976 (F.O. nr. 2735/978/27.12.1976) cu diagnosticul de „Tumoră colon drept”. Se intervine la data de 5.01.1977 (protocol operator nr. 7/05.01.1977) și se găsește o tumoră de mărimea unui pumn de adult, situată în unghiul hepatic al colonului, cu numeroase metastaze peritoneale și ganglionare. I s-a practicat hemicolectomie dreaptă, lăsînd pe loc metastazele.

Rezultatul histopatologic semnat de dr. E. Ursu de la Spitalul C.F.R. Witting din București (buletin nr. 31918/15.01.1977) a fost de „adenocarcinom al colonului drept”. Postoperator i s-a practicat numai imunoterapie, fără röntgentherapie sau alt

Supunem atenției:

Să facem totul pentru afirmarea ideilor de valoare

tratament. Am reușit astfel să realizez fenomenul de respingere (imunitate) la țesutul tumoral, fenomen care se menține și în prezent. Pacientul și-a reluat activitatea socială, fără nici un fel de recidivă a bolii respective.

C.I., în vîrstă de 54 ani, se internează la data de 22.03.1976 (F.O. nr. 684/261/22.03.1976) cu diagnosticul confirmat radiologic de „tumoră lacunară a stomacului”. La data de 2.04.1976 s-a intervenit operator (protocol operator nr. 200/2.04.1976) și s-a depistat o tumoră gigantică a antrului gastric, penetrantă în capul pancreatic, cu multiple metastaze peritoneale și ganglionare. S-a practicat numai rezecție gastrică 2/3 lăsînd pe loc metastazele pancreatice, peritoneale și ganglionare, extirpîndu-se numai tumora primară, cu puțin perete gastric din jur.

Rezultatul histopatologic semnat de dr. G. Petrescu de la Spitalul județean din Drobeta-Turnu Severin a fost de „carcinom vegetant de stomac” (buletin nr. 8324/26.04.1976). Imunoterapia și röntgentherapie au reușit să realizeze fenomenul de respingere (imunitate) la țesutul tumoral, fenomen care se păstrează extrem de violent și în momentul de față. Pacientul este sănătos și reintegrat în cîmpul muncii.

B.M., în vîrstă de 60 ani, s-a internat la data de 10.10.1977 (F.O. nr. 2168/814/10.10.1977), cu diagnosticul de „Prolaps uterin gradul III, incontinență de urină, diabet zaharat, cardiopatie ischemică, tumoră intestinală cu melenă”. Se operează la data de 14.10.1977 (protocol operator nr. 474/14.10.1977) și se depistează pe marginea mezostenică a ileonului o tumoră de mărimea unui pumn de adult, dezvoltată spre mezenter, cu numeroși ganglioni metastatici de mărimea alunelor, răspinși în rădăcina mezenterului. I s-a practicat histeropexie și enferectomie segmentară cu extirparea tumorii, lăsînd pe loc toți ganglionii metastatici. Rezultatele histopatologice date de Institutul de medicină din Timișoara, sub semnătura prof. dr. doc. L. Georgescu (buletin nr. 47568/1977) și dr. E. Ursu de la Spitalul C.F.R. Witting din București (buletin nr. 33767/25.10.1977), au fost de cancer mixt: „leiomiocarcinom și carcinom cu zone întinse de necroză”.

Imunoterapia asociată cu röntgentherapie pe ganglionii metastatici rezanți au reușit să realizeze fenomenul de respingere (imunitate) la țesutul tumoral. Bolnava s-a reintegrat în viața socială, fără nici un semn de recidivă a bolii.

N.G., în vîrstă de 50 ani, se internează la data de 15.08.1977 (F.O. nr. 1831/673/15.08.1977) cu diagnosticul de „Tumoră gambă stîngă”. La data de 17.08.1977 (protocol operator nr. 395/17.08.1977) îi este extirpată tumora, care era ceva mai mare decît un măr, penetrantă în tibie. Operația s-a limitat strict la extirparea tumorii, fără să se facă amputație, röntgentherapie sau alte măsuri de securitate.

Examenul histopatologic semnat de dr. E. Ursu de la Spitalul C.F.R. Witting din București precizează diagnosticul de „sarcom fuzocelular” (buletin nr. 33428/29.08.1977).

Deși plaga operatorie s-a desfășurat spontan în întregime, vindecarea completă s-a produs fără metastaze locale sau la distanță. Am folosit numai imunoterapia, fără alt tratament. Bolnavul a fost recuperat și reintegrat în viața socială.

— Stimate Gh. Neagoe, consider suficiente cazurile exemplificate. Ați avut și insuccese?

— Am avut. Cîțiva pacienți, aflați în stadiul IV (terminal), nu am reușit să-i salvez.

— De ce?

— Își administraseră citostatice. În această situație nu se mai poate realiza fenomenul de respingere (imunitate) la țesutul tumoral sau se realizează extrem de greu. Sigur că vindecarea mai depinde și de volumul țesutului canceros restant și mai ales de numărul metasta-

zelor. Cu cît este mai mare cu atît mai mici sînt șansele de vindecare.

— Acest vaccin prezintă vreun inconvenient?

— Da. Inconvenientul constă în faptul că trebuie păstrat în congelator. Ca să nu mai adaug și faptul că nu poate fi administrat decît de un singur medic, care să poată urmări evoluția fenomenului de respingere (imunitate) pînă la finalitatea vindecării.

— Practic, ce rezolvă și ce nu poate încă să rezolve tratamentul dumneavoastră?

— Acest tratament rezolvă cancerurile solide, localizate, fără metastaze sau cu metastaze puține, negeneralizate, abordabile chirurgical și radiologic. Acest tratament nu rezolvă cancerurile medicale, de sistem (leucemiile), limfoamele maligne, unele forme de sarcoame și nici cancerurile solide cu metastaze multiple, generalizate, în stadii terminale, depășite de orice tratament.

În să precizez că tratamentul aplicat în cazurile indicate realizează vindecarea definitivă a bolnavilor respectivi; lucru posibil prin ridicarea echilibrată și menținerea la un nivel crescut a potențialului imunobiologic în tot cursul vieții fostilor bolnavi. Speranța tratamentului o reprezintă, cred eu, prevenirea bolii canceroase prin menținerea la un nivel ridicat a potențialului imunobiologic al populației sănătoase; cei cărora li se va administra semestrial acest vaccin, îi asigur că de orice vor muri, numai de cancer nu.

— Cam îndrăzneță afirmația!

— Așa zic și eu, dar am transpirat 20 de ani ca să pot face o asemenea afirmație.

— Am să vă pun o întrebare la care de obicei un gazetar vă poate spune că puteți să răspundeți sau nu. Eu v-aș ruga să răspundeți. În toți acești ani vi s-au făcut greutăți, vi s-au pus piedici?

— Pe plan local, nu.

— De fapt, unde bateți?

— La pragul mai puțin plăcut al lucrurilor. Și cînd zic asta mă gîndesc la faptul că doar cu cîțiva ani în urmă am primit o adresă prin care mi se interzicea aplicarea în continuare a metodelor originale în vindecarea bolnavilor de cancer.

Sigur că dialogul cu doctorul Gh. Neagoe ar fi putut continua pe multe alte pagini, am considerat că, deocamdată, e bine să se oprească aici, nu înainte de a face observația că ideile doctorului Gh. Neagoe nu au fost concepute pentru ser-tar.

Ce revendică doctorul Gh. Neagoe, este cît se poate de limpede: condiții de cercetare, de lucru, cu alte cuvinte, în scopul perfecționării tratamentului respectiv. Sigur, rezultatele sînt mai mult decît remarcabile. Consider că dacă se va acorda înțelegerea necesară, rezultatele vor putea deveni, în scurtă vreme, formidabile. Cel puțin, senzația pe care mi-a lăsat-o dialogul cu acest om a fost aceea a unui gînditor de excepție. Acei oameni, trimiși să moară pe la casele lor și salvați ca prin minune, sint, credem noi, dovada cea mai grăitoare care pledează în sprijinul acestei afirmații.

VALERIU ARMEANU

P.S. Aflăm în ultimul moment că dr. Gh. Neagoe a obținut aprobarea ca tratamentul său să fie aplicat. Ne-a rugat să mulțumim pe această cale conducerii Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Institutului de virusologie din Capitală, cu care se află în strînsă colaborare, precum și Comitetului județean și municipal de partid din Drobeta-Turnu Severin. În același timp, însă ne-a mărturisit că are în continuare probleme în ceea ce privește insuficiența personalului sanitar, precum și a dotării tehnice.

Acupunctura — sursă de sănătate

Intr-un prim articol dedicat celui de-al II-lea Simpozion național de acupunctură, ale cărui lucrări s-au desfășurat la Botoșani în zilele de 3 și 4 octombrie, afirmăm că organizarea, exemplară din toate punctele de vedere, s-a datorat eforturilor depuse de întreaga Direcție sanitară județeană, în frunte cu doctorul Romeo Craiciuc, directorul direcției. Considerînd că nu vom leza nici o altă contribuție, vom menționa că totuși Simpozionul de la Botoșani a avut un mare sufletist, acesta nefiind altcineva decît medicul specialist în obstetrică-ginecologie Costică Dămăceanu, cunoscut, de multă vreme, ca un pasionat practicant al acupuncturii. De notat în acest sens faptul că alegerea Botoșanilor, ca loc de desfășurare al celui de-al II-lea simpozion, s-a datorat propunerii pe care medicul Costică Dămăceanu a înaintat-o specialiștilor în domeniu încă din vara anului 1978. Dar o astfel de propunere putea să vină, desigur, din partea oricărui alt acupunctur care ar fi obținut în prealabil avizul forurilor imediat superioare. Cu alte cuvinte, cînd medicul Costică Dămăceanu a făcut respectiva propunere, a avut nu doar argumentul avizului în cauză, cît mai ales cel al existenței, la Botoșani, a unui colectiv de 20 de medici care practică acupunctura. Și nu doar numărul, de neîntîlnit încă în alte județe, a cîntărit favorabil în alegerea Botoșanilor ca loc al simpozionului, cît rezultatele spectaculoase obținute aici, în Botoșani, în combaterea diverselor boli prin acupunctură, tratament sau metodă care, din păcate, încă mai este privită cu o oarecare neîncredere și îndoială. Ei bine, această adevărată școală de acupunctură din Botoșani este rodul unei munci perseverente pe care a început-o acum 15 ani medicul Costică Dămăceanu.

Dar numai pentru atîta lucru, nu lipsit de importanță, desigur, nu ne-am fi așternut la scrierea acestor rînduri. Mai altfel spus, medicul Costică Dămăceanu ne-a atras atenția prin însăși activitatea sa de acupunctur, domeniu în care a obținut numeroase rezultate, tum ar fi, de exemplu, practicarea pentru prima dată la noi în țară a electroacupuncturii, construind în acest scop, încă din anul 1975, împreună cu inginerul Titus Burtan, un aparat de stimulare electrică, prin impulsuri, a punctelor de acupunctură. Importanța acestui aparat brevetat în august 1979, după un stagiu de aproximativ 3 ani, constă în aceea că reactivează punctele care, după o anumită perioadă de acupunctură clasice, de activare prin ace manevrate cu mîna, dovedesc o oarecare scădere a sensibilității lor. De menționat că electroacupunctura a devenit între timp o preocupare generală care a făcut un fel de fuziune între medicină și electronică.

„Se știe, ne-a declarat medicul Costică Dămăceanu, că una din principalele cauze ale nașterii de copii cu malformații este autodemodificarea. Unele viitoare mame acuză în timpul sarcinii dureri datorate perturbării ficatului, rinichilor, stomacului sau danturii. Împotriva acestor dureri, precum și împotriva obișnuitelor stări de vomă, viitoarele mame fac apel la o sumedenie de medicamente pe care și le autoadministrează. Am combătut aceste dureri cu ședințe de acupunctură și am constatat, nu cu surpriză, că numărul malformațiilor s-a redus pînă la o cifră insignifiantă. Posed în acest sens citeva sute de cazuri de femei care, renunțînd la combaterea durerilor cu medicamente și înlocuindu-le cu 5-6 ședințe de acupunctură au reușit să nască copii normali, sănătoși din toate punctele de vedere”.

Medicul Costică Dămăceanu a ținut neapărat să menționăm numele citorva din colegii săi cu care, începînd chiar din ziua încheierii simpozionului, va lucra în Cabinetul județean de acupunctură din Botoșani, singurul și, evident, primul cabinet de acest fel din țară (o dovadă în plus pentru receptivitatea și pasiunea pe care acupunctura le-a trezit în județul Botoșani), acești colegi fiind medicul anestezist Alexandru Ota, medicii generaliști Radu Dar, Codru Căliman, Ion Ciobănașu, Emil Alexa și, nu în ultimul rînd, desigur, doctorul Romeo Craiciuc.

VICTOR NIȚA

Inițiere în homeopatie

În repetate rînduri, „Flacăra” a scris despre homeopatie. De fiecare dată i-a susținut cauza, solicitînd un statut ferm pentru această practică terapeutică eficientă și puțin costisitoare, pe nedrept uitată în anticamera medicinei clasice. Multă vreme însă apelurile noastre, ca și acelea, firesc mai timide, ale unor entuziaști n-au găsit ecoul așteptat.

Iată însă că la jumătatea acestei luni Ministerul Sănătății a decis să-i ofere homeopatiei o primă satisfacție. Ieri s-a inaugurat în Capitală cel dintîi program de inițiere în homeopatie, ceea ce vrea să însemne că, în sfîrșit, practica respectivă a fost recunoscută în mod oficial și, implicit, repusă în drepturi.

Revenind la program, de fapt un curs de familiarizare cu tainele homeopatiei, să notăm că el a fost așezat sub egida Centrului de perfecționare a personalului medical superior, bucurîndu-se de sprijinul și competența directorului aces-

tuia, doctorul Ion Teleianu. Iau parte 25 de medici din teritoriu, înscrîși la cerere și cu avizul direcțiilor sanitare județene. Durata programului e de 4 săptămîni, cursanții fiind, în acest interval, scoși din producție. Ca responsabil al lui figurează doctorul Sebastian Nicolau, expert în cadrul centrului, conferințele fiind asigurate de cîțiva dintre homeopatii nostri de elită, între care doctorii Gheorghe Bungeteanu și Pavel Chirilă, farmacistă Cezarina Tîchel. La sfîrșitul stagiului, găzduit de Institutul de expertiză și recuperare a capacității de muncă, participanții vor fi supuși rigorilor unui colocviu, după trecerea căruia vor primi atestări, implicit dreptul de a practica fără nici o restricție homeopatia. Ajunși aici, să reamintim că principiiile fundamentale ale acestei practici sînt 3, al similitudinii („cui pe cui se scoate”), al dozelor infimezimale, al individualizării în terapie. Cel mai important dintre ele, explicat de dictionul latin „similia similibus curantur”, prevede administrarea unei substanțe capabile să producă omului sănătos tulbu-

rări asemănătoare cu cele acuzate de bolnav.

În altă ordine de idei, să notăm că Academia de științe medicale, respectabil for metodologic, a introdus în programa de cercetare pe 1981, pentru prima oară, o temă inspirată din homeopatie, ca o nouă dovadă că, după ani și ani de restricție, lucrurile au intrat pe o pistă favorabilă. Numai că, rămîind realiști, se cade să privim programul inau-gurat ieri ca pe un prim pas, e drept apăsător, pe un drum pe care mai sint destule de făcut. De pildă, există în țară o sumedenie de cercuri de specialitate, cel mai puternic dintre ele fiind cel din Capitală, condus de profesorul Victor Săhleanu, la fel de redutabil fiind cel de la Călan, animat de doctorul Teodor Caba, autorul cărții „Elemente de practică homeopatică”, cea dintîi lucrare de acest gen din literatura noastră medicală. Toate aceste cercuri ar trebui reunite, propunem, într-o societate pentru ca eforturile, altfel notabile, să nu se risipească, o astfel de sarcină revenind U.S.S.M. care ar trebui să organizeze,

cît mai urgent, o consfătuire națională a medicilor homeopați. Legat de asta, să reamintim că, la Haga, funcționează de mai bine de 100 de ani Liga internațională de homeoterapie.

Deși aflată, mai mult ca oricînd, în atenția Ministerului Sănătății, farmacia homeopată din București, singura din țară, nu posedă încă toate remediile solicitate de pacienți, problema prețurilor acestora fiind încă în discuție! Ca să nu mai vorbim că practicantii homeopatiei sint nevoia unui laborator, în incinta căruia să fie preparate leacurile necesare tratamentelor, majoritatea acestora fiind, la ora de față, aduse din import, e drept, la prețuri minime.

Ar mai fi, repetăm, multe de făcut. Să salutăm însă acest prim pas, deschiderea cursului de inițiere, și să sperăm că el va fi urmat de altele, menite să asigure homeopatiei statutul pe care îi merită.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

„Activitatea de invenții mi-am început-o în facultate, zice Marcel Fita, inginer la Întreprinderea de mașini-unelte Bacău. Primele dosare, două la număr, au fost legate de niște motoare cu ardere internă și transmisie hidraulică. Am vrut să le brevetez, ele s-au tot plimbat prin țară pentru a găsi un beneficiar interesat, dar se pare că nimeni nu le putea face. Până la urmă am renunțat, ar fi însemnat să plătesc eu taxa de brevetare, deși nimeni n-a zis că invențiile n-ar fi bune. Apoi am început să lucrez pentru Centrocop, aveam eu un prieten pe acolo în acea vreme, care mi-a spus că ar fi nevoie de o mașină de recoltat mușețel. Sintem printre puținele țări în care mușețelul crește de la sine, necultivat, pe mai toate izlazurile. „Semănătoarea” s-a arătat interesată, a și plătit brevetul, iar eu m-am chinut timp de 4 ani pentru cercetări și experimente, am fost cu mașina pe la Arad, la Buzău, la Brăila, numai pe banii mei, și în cele din urmă am pus-o la punct. Are o productivitate de 10 tone pe zi, ștergind complet iarba pe unde trece, în vreme ce recoltatul manual pierde aproape 80 la sută din cultură. Am mai făcut și o mașină de recoltat și sortat panicule de sorg, tot brevetată, dar nici una, nici alta n-au ajuns să fie folosite”.

Cu facultatea încheiată, Marcel Fita este repartizat la Întreprinderea metalurgică Bacău, secția turnătorie. Sarcina lui este de a asigura întreținerea utilajelor, în special pentru partea de acționări hidraulice și pneumatice. Aici își începe, practic, stagiatura în uzină. Descoperă cu destulă mirare distanța care separă cîteodată activitatea de cercetare pură de cea practică. Studiază liniile de formare-turnare. Se gîndește să facă un stand pentru testări hidraulice și nu uită că directorul a ris vreo trei luni de el, ori de cîte ori își amintea de propunerea făcută de tînărul inginer Fita. După trei luni n-a mai ris, fiindcă Marcel Fita găsisse deja o clădire abandonată de constructori și își făcuse în ea un fel de laborator, care și astăzi se află acolo. În septembrie 1977 devine asistent universitar la Facultatea de tehnologie a construcțiilor de mașini, disciplina Curs general de mașini. „Aici, zice, am început să mă desfasor cu adevărat”. Face împreună cu alte cadre didactice, cu studenții din anii mai mari, mai întii o instalație hidraulică de acționare a robinetelor tip „fluture”, de la sistemele de irigații. Este o invenție frumoasă, cu circuite hidraulice integrate în placă, reducerea gabaritului utilajului, economie de metal, siguranță în exploatare. Institutul băcăuan a trecut deja la o microproducție,

circa 30 de bucăți fiind realizate pînă în prezent. Urmează apoi instalația hidraulică de echilibrare a carcasei port-broșă de la mașinile orizontale de frezat și alezat, un contract în care Întreprinderea de mașini-unelte din Bacău este primul interesat. O dată intrată în fabricație de serie, instalația amintită asigură o economie de 1,6 tone metal pentru fiecare mașină sau, la producția curentă a întreprinderii, circa 800 tone pe an.

„Formarea prin vidare” sau „proces V”, cum i se mai spune, precizează Marcel Fita, nu e în sine o noutate. Ea a fost inventată în Japonia prin 1971, însă procedeul pe care îl folosim noi este cu totul deosebit, cu elemente certe de noutate. Important, în fapt, nu e brevetul, ci puținta de a folosi practic un lucru nou. Dacă mă țineam de brevetați, puteam depune vreo 20—30 de dosare pînă acum, de cînd sint la institut, dar dacă vîd că nu există un beneficiar interesat renunț, trec la altele... Știiți probabil cum se pe-

Un om foarte ocupat: inventatorul Marcel Fita

trec lucrurile într-o turnătorie clasică. Se face un model de lemn, cu ajutorul căruia se realizează forma de nisip. Apoi modelul se scoate, iar nisipul, tratat, amestecat cu lianți, devine forma în care se toarnă metalul. După solidificare forma se dezbată, iar piesa trece la prelucrări, pentru eliminarea adaosurilor. Prin noul procedeu folosim nisip curat, rezistența mecanică necesară formei realizîndu-se prin vidarea ei, adică prin extragerea aerului dintre granulele de nisip. Practic, în lipsa aerului, nisipul se face ca o piatră, susținînd perfect metalul topit. După solidificare nu avem decît de deconecta instalația de vidare, iar nisipul curge lăsînd piesa curată și lucioasă ca o oglindă”.

Avantajele metodei: a) se poate copia orice detaliu la turnare; b) îmbunătățirea condițiilor de muncă în topitorii (prin eliminarea noxelor de la lianți, a gazelor de uscare etc.); c) eliminarea din procesul de formare a unor operații grele cum ar fi prepararea amestecului, dezbateră formelor, curățirea pieselor; d) necesitatea unor prelucrări foarte reduse după turnare; e) creșterea productivității cu 30—40 la sută în general, iar pentru turnarea in-

dividuală de peste 5 ori; f) reducerea grosimii pereților piesei, așa-numitele grosimi tehnologice, cu 50 la sută (prin micșorarea adaosurilor de turnare); g) în acest fel, reducerea consumului de metal pînă la jumătate, la anumite piese, față de turnarea clasică; h) micșorarea prețului de cost la piesele turnate cu circa 20—30 la sută; i) reducerea consumului energetic cu 30—40 la sută; j) posibilitatea reutilizării nisipului de turnătorie fără tratament special între cicluri (în procedeul clasic adeseori nisipul se aruncă în totalitate, iar el a devenit de acum o problemă, fiind adus de la mari distanțe, tratat, îmbogățit cu lianți de import, apoi... aruncat!); k) creșterea fluidității metalului topit, prin absorbire în vid, iar, ca rezultat, posibilitatea obținerii unor piese cu pereți foarte subțiri și suprafețe mari; l) posibilități ușoare de recuperare a căldurii (nu mai avem voie să vorbim despre răcirea nisipului, zicea Marcel Fita, ci doar despre recuperarea căldurii,

care se poate face foarte ușor”); m) turnarea pieselor din orice metal, într-o gamă pornind de la cele mai mici, pînă la cele de 10 tone.

Dezavantajele ei: nici unul, exceptînd problema procurării foliei de etil-vinil-acetat, necesară asigurării vidului, o problemă luată acum în cercetare de institutele de specialitate din ramura chimică. Vidul în sine nu e chiar vid — este mai mult o depresiune de 300—500 mm coloană de mercur (față de 760 mm, cît este presiunea atmosferică), ușor de realizat cu instalații existente în țară.

Căsătorit, doi copii, Marcel Fita este departe de a fi un om lipsit de ocupație. Cel mult dimpotrivă, de dimineată și pînă noaptea, uneori și noaptea, lucrează, studiază, muncește efectiv la invențiile sale, sau... se gîndește. Ideile lui, deloc puține, sînt parcă tot mai îndrăznețe, așa cum e și cea despre folosirea energiei solare, care vrea să răstoarne tot ce s-a făcut pînă acum. Asta e o idee nouă, nu s-a zăbădit decumdată decît în capul lui, dar care, cunoscîndu-l de acum bine, sintem siguri că va prinde viață nu peste multă vreme. Nu-i place că tot peretele de sud

al unei clădiri care încearcă să prindă energia soarelui e de obicei lipsit de ferestre, deci fără lumină în interior. El vede o clădire cu pereți de sticlă, în care lumina pătrunde direct în interior, iar cînd e soare puternic o instalație declanșează automat recuperarea energiei solare. Alte amănunte, desigur, nu ne dă. Un timp va fi însă foarte ocupat cu punerea pe picioare a stației-pilot pentru turnarea prin vidare, pentru realizarea căreia specialiștilor băcăuani li s-a acordat numai un an de zile. „Practic, zice, din ce avem noi aici rezultă o adevărată linie de turnare, o instalație în care operațiunile de formare, poate chiar și cele de turnare, se vor face automat, mult mai simplu decît la o turnare clasică. Directorul Întreprinderii de mașini-unelte, tovarășul Vasile Gogu, este un om minunat, foarte receptiv față de tehnica nouă și nu vîd ce ne-ar putea împiedica să realizăm lucruri frumoase!”

În fața tovarășului Nicolae Ceaușescu — în timpul recentei vizite de lucru în județul Bacău — cu o rapiditate demnă de invidiat, Marcel Fita și colaboratorii săi au turnat o placă de aluminiu, asigurînd formarea prin vidare. Se vedea limpede că nu este vorba decît de o instalație improvizată, meșteșugărească am putea spune, dar lucrurile au mers foarte bine și, în cîteva minute, după ce au aruncat o găleată de apă deasupra pentru răcire, inginerul și studenții lui i-au putut prezenta secretarului general al partidului o placă perfect turnată, albă și strălucitoare, avînd desenate în relief litere de-o șchioapă care alcătuiau cuvintele CEAUȘESCU—PACE. Impresia a fost dintre cele mai bune, de unde și hotărîrile care s-au luat pe loc.

Omul acesta de numai 33 de ani, Marcel Fita pe numele său, venit dintr-o comună fără cea mai mică tradiție, tehnică sau din oricare alt domeniu, exprimă fără îndoială, mai limpede decît el însuși și-o poate imagina, șansa pe care tinerii născuți acum 33 de ani, au căpătat-o la un moment dat și au primit-o ca pe cel mai normal lucru din lume. Șansa asta, astăzi, pare atît de normală ca aerul pe care îl respirăm. Ce s-ar fi putut întimpla, în alte condiții istorice, cu un tînăr ca Marcel Fita sau ca alții alții, limitați la obscurantismul și incultura satului românesc de ieri, nu ne e greu să ne imaginăm. Ce se întimplă astăzi cu un Marcel Fita, ca și cu alții, putem să vedem cu ochii poștri, să admirăm, să scriem chiar. Uneori, fără a fi nevoie de vorbe mari.

DUMITRU GRAUR ■

Cuvîntările secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la recentele consfățiri de lucru cu cadrele din zootehnie și din sistemul cooperatist și al consiliilor populare, au adus noi orientări pentru activitatea celor două sectoare importante ale economiei naționale, menite să impulsioneze o mai eficientă organizare a muncii, utilizarea rațională a forței de muncă și reducerea timpilor neproductivi, folosirea unor materii prime locale s.a., în scopul unic al sporirii producției și implicit al bunăstării tuturor categoriilor de realizatori ai bunurilor materiale.

În domeniul zootehniei s-a accentuat în mod deosebit asupra îmbinării celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii cu bogata tradiție existentă în țara noastră, a necesității ca crescătorii de animale să-și cunoască meseria și să iubească animalele. S-a pus problema asigurării bazei furajere, creșterii natalității și efectivelor, realizării construcțiilor pentru adăpostirea animalelor ș.a. De asemenea s-a precizat rolul important al învățămîntului și al cercetării științifice care trebuie să-și sporească eforturile pentru ameliorarea raselor de animale autohtone, românești, adaptate condițiilor climatice ale țării noastre.

În domeniul muncii producției industriale, s-a precizat că aceasta nu este o ramură minoră ci majoră, cu un rol social deosebit, plurivalent, în ocuparea forței de muncă a țării, indicîndu-se dezvoltarea acelor activități care nu se pot realiza rentabil în marea industrie. Ponderea producției mici va trebui să ajungă la 18—20 la sută, adică o triplare față de situația actuală.

Secretarul general al partidului a acordat o importanță deosebită micii producții cu munca la domiciliu, care trebuie să devină un larg sistem de angajare a maselor la producția de bunuri materiale, accentuîndu-se în mod deosebit rolul său social.

Ca dealtfel pentru toate localitățile țării și pentru satele de la munte, pentru creșterea animalelor în aceste regiuni cu condiții naturale mai vitregi se deschid noi și deosebit de importante, esențiale, perspective de dezvoltare.

Deosebirile dictate de diversitatea factorilor naturali și a experiențelor în creșterea animalelor creează aici o problemă aparte, devenind o chestiune de larg interes găsirea nu a unor soluții oarecare ci a celor mai bune soluții de la început, care să asigure o funcționare utilă, reglativă și completativă între zootehnia montană și microindustria.

Devine justificat să se nască întrebarea dacă ar putea exista vreo deosebire între efectele probabile ale microindustrializării satului de cîmpie și a celui de munte, iar dacă da, cu ce cauzalitate și cum se conturează aceste deosebiri?

— În satul de cîmpie sau deal prezența unei unități de producție (fabrică, at-

lier) va constitui necondiționat un avantaj prin micșorarea distanțelor față de locul de muncă și crearea astfel a unor timpuri disponibili și utilizabili în favoarea agriculturii, legumiculturii sau zootehniei, deci și a sporirii veniturilor, la care se adaugă și alte efecte favorabile pe plan social.

Mecanizarea principalelor lucrări agricole și tehnologiile complexelor și a fermelor zootehnice mari ca și concentrarea locuințelor și anexelor în vetre de sat cu perimetre restrinse, tipice, favorizează o anumită formă de existență umană și un anumit mod de producție, cu deosebiri adeseori radicale față de formele de existență și de producție proprii satului de munte.

Căutarea unei formule optime raportată la realitățile actuale și aservită scopului zootehnic implică, în mod necesar, elementul imbinativ, zoo-microindustrial, presupunînd tratarea microindustriei locale — în formare — ca adjuvant de cea

rali, existînd zone cu vegetație erbacee luxuriantă sau zone cu vegetație furajeră sărăcăcioasă, iar în cadrul unei aceleiași microzone producțiile variază — uneori considerabil — după expunerea față de soare, tipul de sol, altitudine ș.a., cu deosebiri foarte mari între producțiile terenurilor plane și ale pantelor înclinate.

Unele zone sînt pretabile unei micro-agriculturi cerealiere, altele nu. Există înclinații ale pantelor foarte accentuate, mijlocii, obcine, precum și o suprafață mai restrînsă de poieni. Solurile sînt în general acide, cu mari variații locale, cu deosebiri de microstructură și implicit de structură a speciilor de plante furajere, grosimea stratului productiv fiind însă în general mică și producțiile dependente strict de adaosul anual de îngrășăminte naturale.

Deosebiri după preponderența speciilor de animale: Unele regiuni sînt crescătoare de bovine, altele de ovine, existînd și imbinări după condițiile locale. Există

Carpați 2000

MICROINDUSTRIALIZAREA — O ESENȚĂ A DEZVOLTĂRII ZOOTEHNIEI MONTANE

mai mare importanță a zootehniei montane, într-un sistem precis de condiționări reciproce.

Într-o fază a edificărilor în abordarea unei formule de perspectivă pentru muntele românesc este nevoie de analize temeinice, exacte, care să țină cont de un număr cit mai mare de aspecte economico-sociale ce caracterizează existența umană în spațiile montane și care într-un număr mare de țări sînt considerate „zone defavorizate” și se bucură de condiții speciale de sprijinire.

În acest context ne-am propus să reluăm cîteva repere ce dau personalitate zonelor montane din țara noastră și care este strict necesar să se găsească la baza oricărei forme de a gîndi despre un proces evolutiv în aceste regiuni:

— **Deosebiri după condiții naturale:** În munții Carpați există zone și microzone cu climat rece și umed sau dimpotrivă zone cu climat mai călduros și uscat. Există zone expuse unor curenți puternici, reci, precum și cîteva zone cu climă blîndă. Există regiuni împădurite, unele cu conifere, altele cu foioase sau amestecuri, precum și zone erodate, cu vegetație lemnoasă puțină, sau pietroase.

Privitor la gradul de incercare acesta este strict dependent de factorii natu-

zone în care creșterea porcului poate fi și rentabilă (făgete, stejărișe), ca și zone lipsite de resurse de hrană specifice speciei porcine.

După preocupările meșteșugărești: unele microzone și chiar zone au tradiție meșteșugărească și manualitate formată într-un anumit sens. În alte regiuni astfel de stări sînt slab exprimate. Unele localități sau grupe de sate sînt mari producătoare de obiecte de artizanat, altele sînt canalizate spre activități în domeniul mineritului și forestierului etc.

De cea mai mare importanță devine luarea în analiză a gradului de imbrășiere și izolare a gospodăriilor crescătorilor de animale din zona de munte, din acest punct de vedere existînd o scarizare de situații: sate cu vetre adunate (tip Poiana Sibiului, Jina ș.a.) și munți proprii nelocuțiți, sate cu grad mediu de imbrășiere a gospodăriilor, cu vetre zootehnice largi (tip munți Bucovinei) și sate cu gospodării răspindite și stări de izolare accentuate (tip Munții Apuseni).

Legat de condițiile naturale și economico-sociale mai pot fi luate în considerare: rețeaua de drumuri, patul hidroic, tipul de vegetație furajeră, valoarea peisagistică — și de aici perspectiva turistică —, precum și încă multe alte aspecte

care împreună dau individualitate fiecărei zone și microzone carpatice în parte.

Așadar, criteriul multiple, datorate în primul rînd unor factori naturali permanenți și experiențelor tradiționale diversificate și legate direct de condițiile locale, fapt ce stabilizează o concluzie limpede: în Carpați există o mare deosebire de situații economico-sociale determinate în primul rînd de condițiile naturale — imuabile —, iar soluțiile nu pot fi uniformizate decît cu riscul unor inevitabile afectări.

În analiza problematicii montane intră și aspectul general-valabil al deosebirilor pe categorii de crescători de animale, în orice sat de munte existînd în fapt trei stări diferențiate: crescători de animale așa-zis profesioniști, care dispun de o bază materială proprie în măsură să poată asigura reproducerea simplă a forței de muncă (în condiții de efort sporit, cauzat de factorii naturali); crescători de animale cu o bază materială mijlocie și care spre a-și asigura existența lor și a familiilor proprii prestează muncă retribuită în proporții limitate (muncitori sezonieri în forestierit, minerit, cariere ș.a.) și, în fine, categoria în fapt cea mai numeroasă a țărănilor-muncitori care dețin o mică gospodărie iar baza de existență o reprezintă încadrarea ca muncitori permanenți în activitățile industriale ș.a.

Vom porni de la premisa logică a necesității existenței în continuare și simultană a tuturor acestor categorii principale de locuitori activi ai satului montan, care chiar atunci cînd dețin o bază materială zooagricolă slabă nu sînt totuși doar consumatori ci și producători ai principalelor alimente de calitate necesară unor eforturi fizice sporite impuse de profilul muncii în minerit, cariere, forestierit ș.a. (lapte, carne, ouă, legume ș.a.).

Dealtfel este semnificativ faptul că unele fenomene de slăbire a zootehniei montane nu se înregistrează în cadrul gospodăriilor mici, ci în gospodăriile crescătorilor de animale „profesioniști” și mijlocii, de unde și firescul necesității de intervenire mai întii acolo unde urgența este mai mare.

Desigur că dezvoltarea meșteșugurilor și a activităților artizanale reprezintă nu doar o necesitate ci și un mod de îmbunătățire a nivelului de trai, de fixare a unei părți din forța de muncă în localitatea de origine și implicit la creșterea animalelor.

Totuși nevoia de meseriași pentru deservire are limite, un sat de munte necesitînd un număr relativ restrîns de tîmplari, dulgheri, zidari, fierari, mecanici, etc., aspect ce vizează și artizanatul, cel puțin atunci cînd privește obiecte decorative.

(Va urma)

Dr. RADU REY ■

Scrisori de la cititori

Moisei

Sint un cititor permanent al revistei „Flacăra” și urmăresc cu mult interes tot ce se scrie în publicația dv. Vă admir pentru curajul și modul cinstit cum știți să prezentați lucrurile și vă felicit pentru convingerile dv. de buni români și patrioți infocați. De fapt aceste rânduri vă sint adresate nu pentru a vă aduce elogiile ci ca să-mi manifest nemulțumirea față de unele lucruri bizare care se mai petrec la noi în țară, fără ca cineva să ia atitudine.

Intr-un număr trecut ați publicat impresiile și aprecierile dv. asupra Vienei cu referire specială la Palatul „Belvedere”, clădire de tristă amintire pentru noi românii, acolo unde în 1940 casapii Europei au săvârșit unul dintre cele mai barbare acte de mutilare a țării noastre.

Generația mea a plătit un greu tribut pentru recucerirea Ardealului. Dintr-o promoție de 429 ofițeri activi de infanterie ai anului 1942, peste 200 au căzut la datorie, în floarea vârstei, iar restul am rămas schilodiți pe toată viața, ciopriți de gloanțele dușmane. Noi nu putem uita și nu putem ierta celor care sint dispuși să uite sacrificiile noastre!

In inima Clujului, sus pe Cetățuia, a fost clădit un frumos hotel, pe care edilii urbei s-au grăbit să-l boteze „Belvedere”.

Adevărat este că din punct de vedere arhitectonic termenul definește „o construcție în formă de pavilion ridicată pe o înălțime de teren... care permite o privire largă asupra împrejurimilor” (Dicționarul enciclopedic român — 1962, Vol. I, pg. 335), dar tot atât de adevărat este că la Viena se află un palat, tot „Belvedere” îl cheamă, în care s-a consumat una dintre cele mai dureroase scene ale neamului nostru.

Oare nașii hotelului „Belvedere” de pe Cetățuia n-au putut găsi un nume românesc potrivit cu poziția și frumusețea clădirii, ca să nu mai fim obligați să imprumutăm altele străine de sufletele noastre?

Mi-aș permite să le sugerez câteva nume pur românești, care cred eu că ar merita să fie pomenite tot așa de bine și la Praga, Budapesta, Viena și, de ce nu, chiar și la Londra, Paris etc. În acest sens cred că numele „Sergent Popescu Nicolae”, „Caporal Osman Petre”, ambii împușcați de naziști la 18 septembrie 1944, ora 7,30 — în timpul atacului de la Oarba de Mureș; sau „Sergentul Puchin Petru” omorât de naziști la 22 octombrie 1944, ora 14,00 lângă Socond; sau „Lt. col. Brădățeanu Vasile” omorât de naziști pe 7 octombrie 1944 ora 19,30 — în timpul luptelor de la Iernut; sau „Lt. col. Ionescu Paul” ucis de naziști pe ziua de 13 februarie 1945, ora 12,45, la cucerirea muntelui Bistra din Cehoslovacia; sau „Caporal Mihail Ion” împușcat de fasciști pe ziua de 5 decembrie 1944, orele 13,15 la atacul cetății Torna (Cehoslovacia) etc., ar putea foarte bine să dea numele hotelului de pe Cetățuia Clujului. Toți acești martiri ai țării noastre, ostași din Regimentul 115 Infanterie, la fel ca și toți cei peste 100.000 de ostași români au căzut cu arma-n mână pentru ca niciodată în palatele de teapa celui „Belvedere” nimeni să nu mai aibă nerușinarea să decidă soarta țărilor, după bunul plac.

Dacă totuși distinsilor edili aceste nume li se par poate prea lungi, le propun altele mai scurte: „Decebal”, „Baba Novac”, „Gelu”, „Glad”, „Horia” etc., figuri legendare ale neamului nostru, uciși pentru dreapta lor credință.

Indiferent de motivele pentru care hotelul de pe Cetățuia a fost poreclit „Belvedere”, eu, ca mutilat din războiul anti-fascist, și în numele tuturor celor care ne-am jertfit pentru reintregirea țării, cer să i se schimbe numele cu unul românesc și anume „MOISEI”.

Dr. MIRCEA ALBOIU ■

Cind cineștea și prestigiul sint soase la mezat

Nevenindu-l, probabil, nici lui să creadă că se află într-o postură atât de penibilă — stare de arest preventiv — inginerul Gheorghe Diaconescu, fostul șef al fermei „Măgura” de la I.A.S. Corabia, încerca uneori să se trezească din coșmarul unei disperări reale, izbucnind fie violent-amoninător, fie mai potolit, aproape derutant.

„Am să vă reclam, să știți! O să dați ocoalea pentru această jignire!”

Nu, zău, chiar credeți că am fost în stare să comit asemenea fapte?!”

„La drept vorbind — i-a replicat ofițerul D.T. de la serviciul economic al Miliciei județului Dolj — și nouă ne-a fost foarte greu să ne împăcăm cu gândul că ați fost în stare...”

Avind în vedere pregătirea, situația onorabilă, încrederea de care v-ați bucurat, nu ne-am fi așteptat...”

Intr-adevăr, afirmația lui Marin Stancu din Dăbuleni, față de șeful postului de miliție că pentru două căruțe de porumb aduse acasă de pe tarlaua fermei Măgura ar fi dat 2.000 lei inginerului Diaconescu

Opinie și implicare

— Cine sînteți dumneavoastră, stimată tovarășă Anicuța Panciu?

— Sint un om muncitor, activist din anul 1949 în organizațiile de tineret, sindicat și partid. Trebuie să amintesc că o perioadă deosebită în viața mea o reprezintă cei 15 ani de istorie nouă a țării, timp în care s-a pus un accent deosebit pe atragerea femeilor în producție, pe integrarea profesională și promovarea lor în diferite domenii de activitate. Eu am fost aleasă secretar județean de partid cu problemele sociale, din august 1977 și vicepreședintă a consiliului popular județean. Sint de asemenea președinta Frontului Democrației și Unității Socialiste din județul Prahova.

— Cum se face simțită activitatea organizațiilor F.D.U.S. în satele prahovene?

— Deși nu s-a implinit anul de cînd a fost creat cadrul organizatoric, roadele nu au intirziat să apară. Comunele sint mai frumoase. S-au plantat flori pe șosele, a fost identificat fiecare metru de pămînt nefolosit și repartizat familiilor care au dorit să-l cultive cu ceea ce este specific zonei. Un exemplu, printre altele, îl oferă Valea Doftanei, o comună bogată, cu oameni harnici care iubesc florile și îngrijesc animalele, crescători de vite și muncitori în industrie.

Valea Doftanei este o localitate cu 7.000 de locuitori, al căror ridicat nivel de trai poate fi ilustrat cu cîteva date: 50 km rețea electrică, 25 km conducte de aducțiune pentru apă potabilă practic întregă comună are apă curentă în casă, 1.000 televizoare, 100 de autoturisme proprietate personală, 120 abonați telefonici; în viitorul apropiat prin construirea unui nou local PTTR, alte 600 posturi vor fi conectate la rețeaua automată. Fiecare gospodărie crește animale, cite o vacă, porci și oi, astfel încît în total zestrea de animale a comunei este de 12.000 ovine, 3.500 taurine și 2.200 porcine.

— Și nu ne oprim doar aici, completeză tovarășa Elena Popa, președinta consiliului comunal al F.D.U.S. Urmează să se construiască în Valea Doftanei o sală de sport și o sală de festivități, ambele din inițiativa organizației din comună, prin contribuția bănească a locuitorilor, peste un milion de lei. De asemenea, se vor termina cele trei blocuri cu spații comerciale la parter, pentru cei care lucrează în comună și nu sint de

aici: medici, învățători, profesori. Blocurile sint realizate integral de oamenii din comună, dulgheri, zugrăvi.

— Și pentru că tot vorbim de realizări, să vă arătăm realizarea cu care organizația democrației și unității socialiste din Valea Doftanei se mîndrește, și pe bună dreptate, ne spune Gheorghe Clinici, secretar adjunct al comitetului comunal de partid. E vorba de inițiativa construcției unui parc, în apropierea blocurilor de care vorbeam mai înainte. Veți întreba; ce ne-a trebuit parc, cînd pădurile încep la un kilometru mai sus? În primul rînd ne-am gîndit la verdeața adusă chiar lingă fereastră omului. Apoi ne-am gîndit că recuperăm o porțiune din albia aridă a rîului. Parcul ocupă acum o suprafață de 10.000 mp în locul bolovanilor și al nisipului aluvionar. Cum l-am realizat? Nu chiar așa de simplu. Fiecare cărușă a adus pămînt fertil din zonă provenit fie din fundații, fie din săpături, și l-a așezat peste pietrișul și nisipul dintr-o fostă albă a rîului. După aceea, s-a cărat gunoi de grajd, apoi am făcut rost de puieți, o parte de la pepiniera forestieră Beizadele, alții, de pe aici, de prin părțile locului. Avem astfel un parc cu mesteceni, castani, paltini de munte, anini, sălcii pletoase, arbuști și plante ornamentale. Ne-am obișnuit să rezolvăm singuri treburile comunei, nu așteptăm să vină alții. Sint aproape 600 membri în O.D.U.S., a cărui președintă este medicul pediatru Constantina Marin. Cu ajutorul lor, al tuturor locuitorilor comunei, al primarului, am reușit multe și avem de gînd să nu ne oprim aici. Ne spune în continuare Anicuța Panciu. Este o mare bucurie să simți implicarea totală a oamenilor în treburile colectivității, atât cu inițiative, cu idei, dar și cu fapte.

— Spuneți-mi, stimată Anicuța Panciu, stați mult în birou?

— În fiecare dimineață, cine mă caută, mă găsește pînă la ora 8,30 în birou, restul zilei sint pretutindeni unde este nevoie de mine. Cîteodată mă apucă seara pe teren, așa cum cred că o să se întimplă și acum. Trebuie să mă întilnesc cu activul O.D.U.S. pe teren, fie că e vorba de Văleni, Mizil, Valea Călugărească, Mineciu sau Ploiești. Acum intrăm în Comarnic.

Orașul numără 17 organizații ale democrației și unității socialiste în între-

prinderi, cartiere și instituții, din acestea 14 sint conduse de femei. O sarcină mai grea revine organizațiilor de cartier.

— Aici, ne spune tovarășa Rodica Neagoe, membră în consiliul județean al F.D.U.S., membrii organizațiilor participă la curățatul izlazurilor, la mărirea efectivului de animale, încheierea de contracte și onorarea lor. Aș vrea să amintesc o acțiune mai puțin obișnuită a organizației din cartierul Poiana. Despre ce este vorba? S-a produs acolo o alunecare de teren, un deal s-a rupt și a pornit-o la vale într-o noapte. Alunecarea punea în primejdie nouă gospodării ale cetățenilor. Organizația a intrat imediat în alertă. S-au săpat întii șanțuri pentru dirijarea apei în altă direcție și s-a prevenit inundația. Concomitent cu aceasta s-au ridicat ziduri de sprijin, salvîndu-se în acest fel cele nouă case amenințate. S-a muncit timp de două săptămîni, zi și noapte. După deblocarea pămîntului s-a trecut la construirea unui pod lung de 18 metri, un pod de trecere care face legătura între două străzi, legate înainte de o altă stradă care în urma alunecării a dispărut parțial. Podul redă practic circulației întreaga stradă. Se cuvine să pomenesc numele lui Ion Terecoasă, Constantin Drăcea și Ion Bulei, toți membri ai O.D.U.S. care i-au organizat și antrenat pe toți cetățenii din cartierul Poiana la înlăturarea pericolului. Asta cu ajutorul primăriei, bineînțeles, care a trimis materiale pe care le-a transportat la fața locului.

Am avut sentimentul în timpul acestui periplu prahovean că fiecare loc poartă pecetea faptelor. Dar Frontul Democrației și Unității Socialiste înscamnă mai mult decît atât, decît am putut surprinde într-un simplu reportaj.

— Stimată tovarășă Panciu, după o experiență de aproape un an în funcția de președintă pe județ a F.D.U.S. ce sentimente încercați?

— De mulțumire sufletească. Îți dai seama că masa imensă a oamenilor, bine mobilizată, orientată și canalizată către țeluri nobile, constituie o forță inepuizabilă a societății. Faptul că oamenii continuă să se înscrie în organizațiile noastre înseamnă că au încredere în noi, că doresc să fie consultați, să li se ceară părerea, să aștepte, să spună.

GEORGE CUȘNARENCO ■

A fost șofer profesionist doar o lună!

Cu destulă greutate a ajuns I.M. în posesia permisului de conducere auto. După ce a terminat cursurile de calificare pe lingă Întreprinderea de transporturi Rovinari — Gorj în toamna anului 1979, a susținut trei examene nereușind să devină șofer. Abia în august 1980, în urma unui nou examen a primit dreptul să conducă autovehicule grele. Timp de o lună, de la data primirii permisului de conducere, i s-a încredințat pilotarea unor mașini în incinta șantierului, așa cum e firesc să se procedeze cu „șoferii boboci”.

— Măi Emile — i se adresează în dimineața zilei de 20 septembrie 1980 I.M. unui coleg al său — n-ai vrea să-ți conduc eu autobusculanta în timp ce tu ești în concediu? —

— Eu sint de acord, dar cu șefii cum te descurci?

— Asta mă privește pe mine. Chiar azi voi obține foaia de parcurs pe numele meu.

Șoferul titular a făcut un semn aprobativ cu capul, s-a întors și și-a văzut de treabă.

Știind că va obține aprobarea să plece în cursă cu autobusculanta colegului său, I.M. s-a apucat cu febrilitate să-i remedieze unele defectiuni vizibile. În jurul orei 13,00, el primește de la impiegatul de mișcare semnalul „liber” și o foaie de parcurs, curios, completată atît pe numele șoferului titular, E.S., cît și pe cel al „încalculatorului” I.M.

Văzînd „Inovația” impiegatului, I. M. are totuși un moment de îndoială. „Măi, nenicule, n-o să am greutăți cu țidula asta?”, îl întreabă el pe omul care îi dăduse liber.

„Dă-i drumul și lasă întrebările”. Așa a și făcut. Nerăbdător, a pus în funcțiune motorul, autobusculanta stîrîndu-nori de praf la ieșirea din incinta șantierului.

Șoferul nu era prea sigur pe mașina ce o conducea. Nu cunoștea cum va reacționa la manevrarea comenzilor și nici măcar nu știa cu precizie unde se află diversele pîrghii, butoane și aparate de control. Nu condusese niciodată o asemenea „uzină” în afara șantierului. Nimeni nu-l instruisese asupra particularităților acestui tip de autovehicul, nimeni nu verificase tehnic mașina la plecare în cursă.

Șoferul reușește totuși să ajungă cu bine la mina Albeni.

Parcursul acestei distanțe, deși relativ scurtă, i-a mai dat puțin curaj și încredere conducătorului auto. Curios să vadă ce poate da motorul (știa de la colegii lui cu mai multă experiență, că acest tip de mașină fuge de rupe pămîntul), de îndată ce intra pe o porțiune de șosea dreaptă, apăsa tot mai puternic pe accelerație. Aveau dreptate colegii, autobusculanta fugea, nu glumă.

În timp ce se întorcea de la mina Albeni, pilotul observă la un moment dat în fața sa o autodubă I.T.A. destinată pentru transportul de persoane, care redu-

sese mult viteza pentru a acorda prioritate unui alt autovehicul.

„E uscat pe jos, așa că reușesc să opresc în spatele autodubei”, a gîndit șoferul. Apasă pe pedala de frînă cu putere, dar în zadar. Aceasta se duce pînă la fund fără ca autobusculanta să-și încetinească cituși de puțin mersul. Ea lovește violent autoduba, expediind-o peste un grup de pietoni. Doi dintre aceștia, O. V. și T. S., pensionari mineri, sint izbiți și proiectați pe asfalt la cîteva metri în fața mașinii. Apoi, după cîteva fracțiuni de secundă, roțile autodubei puse în mișcare de șocul puternic primit din spate, trece peste trupurile celor doi pietoni care decedază pe loc. Doi șoferi ireponsabili, un impiegat care în mod abuziv își depășește competența și dă ilegal o aprobare, un șef de coloană și unul de autobază care nu-și îndeplinesc atribuțiile și patronazăz indisciplina trimit în mormînt doi oameni complet nevinovați.

La orice loc de producție disciplina constituie unul din factorii de bază care asigură nu numai desfășurarea normală a muncii, ci și succesul ei. În transporturi însă orice fisură în domeniul disciplinei poate avea urmări dintre cele mai grave, așa cum s-a văzut și în acest caz.

I. M., șofer cu vechime de... o lună, va compărea în fața instanței, pentru vina de a fi omorît din culpă doi oameni.

În afară de atitudinea total lipsită de răspundere a șoferului, o mare vină pentru acest grav accident îl au factorii de răspundere de la Întreprinderea de transport Rovinari.

Colonel VICTOR BEDA ■

cate vasele Cristuinea să plece de lingă grămada de porumb și să supravegheze combinatele „Gloria”, care staționau ceva mai încolo, în timp ce la adăpostul întinericului cele 8 căruțe erau încărcate concomitent cu porumbul recoltat de-a gata prin truda oamenilor muncii de pe combinatele amintite.

Și totuși, ofițerilor de miliție nu le venea să creadă că omul vizat în declarații, șeful fermei, scosese astfel cineștea și prestigiul la mezat.

„Nu cumva cei care au luat porumbul li poartă mai de mult vreo rancionă inginerului?” — se întrebau cei chemați să afle adevărul. „Ne-ați prins, recunosc, nu mai am ce face — avea să declare la rîndul său Vasile Cristuinea, omul de încredere al șefului de fermă. Bani primii pe porumb i-am împărțit amîndoi (Vasile Cristuinea și inginerul Gheorghe Diaconescu — n.n.) chiar în seara aceea, în timp ce mergeam cu mașina personală către sediul fermei...”

„Eu mi-am dat seama că ceva nu este în regulă cînd au venit aia noaptea cu căruțele și au început să încarce — avea să declare paznicul C.M. Oprea. Am și strigat la ei să plece de lingă grămada de porumb. Dar Vasile mi-a dat dispoziție să-i las în pace și să plec la combi-

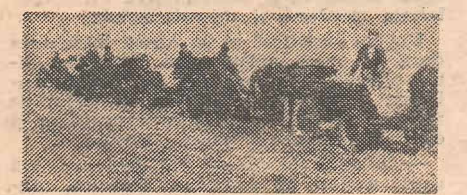
ne. Eu sint prea mic, am făcut ce mi s-a spus...”

Așadar, nu despre rancionă era vorba. Nu despre vreo înțelegere în vederea punerii omului, a cărui poziție socială, ale cărui atribute profesionale și morale îl obligau să fie integru, să fie exemplu de corectitudine — nu să se lase tentat de himera unor cîștiguri suplimentare ilegale!

Oamenii ordinii publice acționau cu prudență, ca nu cumva să se comită vreo eroare, nu cumva un om nevinovat să suporte o astfel de rușine, dar probele de vinovăție erau incontestabile.

De necrezut și totuși cit de ușor sint scoase uneori pe taraba necinstei, avutul obștesc, încrederea oamenilor, onoarea personală, liniștea familiei.

MIHAI GROZAVU ■

Ciupeală mică, învîrteală mare

Obişnuţi să ne facem datoria şi să preţindem acelaşi lucru tuturor oamenilor pe care îi întâlnim pe traseul cotidian al existenţei noastre comune, ni se întâmplă să nu băgăm de seamă micile fracturi de comportament sau marile rupturi din bugetul de fiecare zi al cetăţeanului aflat în relaţie directă cu lucrătorii din comerţ sau cu acela care îndeplinesc anumite servicii strict necesare către populaţie. Indiferenţa aceasta sau pur şi simplu ignoranţa din partea noastră, comoditatea şi uneori jena de oameni binecrescuţi, alături de lipsa de vigilenţă şi toleranţa prost înţeleasă ne fac să trecem cu vederea abateri grave de la principiile eticii şi echităţii socialiste, încălcări ale normelor elementare de convieţuire, comise de unii intermediari între noi şi bunurile de larg consum, de unii lucrători care trebuie să faciliteze o mai bună aprovizionare a societăţii cu elemente de civilizaţie imediată. Atitudinea sinuoasă, îngăduitoare, în asemenea situaţii ne aduce prejudicii tuturor, reprezintă un atentat la armonia relaţiilor dintre oameni în societatea socialistă — relaţii bazate pe egalitate şi respect — şi trebuie amendată ferm de către opinia publică. Tocmai de aceea vom încerca în rândurile care urmează să dezvăluim câteva momente edificatoare privind modul în care opinia publică sesizează erorile de comportament şi de viaţă ale unor lucrători din comerţ puşi pe căpătuială pe seama cetăţenilor, a cumpărătorilor, modul în care sînt sancţionate necinstea şi hoţia. Iată rezultatele unui raid anchetat efectuat zilele trecute prin diferite unităţi comerciale (în special alimentare) din Capitală, cu ajutorul unor lucrători de la brigada economică a sectorului 3 miliţie, din care au făcut parte între alţii maiorul V. A. şi locotenentul major O. T.

În complexul A-28 din Aleea Buhuşi nr. 4, într-un îmbătător miros de cafea care trimite în zona Orientului Apropiat şi a „plantaţilor” de cafea din 1001 de nopţi, un grup de cetăţeni aşteaptă liniştiţi la rînd tainul obişnuit de cafea pură. Bărbaţi şi femei de diferite vârste, şi chiar copii, cumpără citeva sute de grame de praf maroniu, cald, care împrăştie împrejur aroma tableturilor de dimineaţă sau de după-amiază, hrana dulce şi inofensivă a bolnavilor hipotensivi, licoarea nopţilor albe dinaintea examenelor şi predărilor de proiecte etc. Praful e turnat rapid în pachete mici şi oamenii părăsesc pe rînd incinta unităţii cu sentimentul de uşurare că vor avea cafea pentru citeva conversaţii senine cu prietenii cei mai buni. Nimeni nu încearcă în aceste momente tonice un sentiment de incertitudine, nimeni nu bănuieşte că în loc de cafea adevărată vinzătoarea Maria Mocanu, sub supravegherea tutelară a gestionarului Marin Ceauşu, strecoară în pungă Surogat. Oamenii sînt de bună-credinţă pentru că văd cu ochii lor cum intră boabele de cafea prin pilnia aparatului de măcinat şi cum se face praf, nu „praf şi pulbere” sau nisip ! La un moment dat intervin cîteva lucrători ai brigăzii economice care prevalează esantioane din pungile cumpărătorilor şi le compară cu surogatele de cafea aflate în imediata vecinătate a maşinii de măcinat de unde vinzătorii toarnă cu gesturi de prestidigitatori, şi pe nesimţite, praf de cafea măsluit. Cîteva ore mai tîrziu în laboratorul de criminalistică al Capitalei se constată, în urma unor analize fine, că din cele cinci probe de „cafea” prelevate în momentul descinderii miliţiei, numai una reprezintă cafea naturală, restul fiind falsificate iar o altă probă de cafea luată dintr-un dulap secret al gestionarului Marin Ceauşu nu conţine nici urmă de cafea naturală. Dar în ziua aceea toată lumea a fost convinsă că se aprovizionează cu cafea naturală şi a plătit costul real al unui produs de fapt mistificat. Cu ocazia aceleiaşi descinderi s-au mai găsit ascunşi cu dibăcie în vestiar : 3500 de lei nedecaraţi şi nedepuşi ! Aşa încît, pînă la urmă, în raionul cafea-dulciuri din complexul A-28 de pe Aleea Buhuşi nr. 4 Maria Mocanu şi Marin Ceauşu au bătut o cafea tare, şi mare, şi amară pînă la fund. Vinzătoarea şi gestionarul prinşi în flagrant delict continuă să vîndă mai departe cafea, şi ciocolată, şi stafide. Sperăm însă că Direcţia comercială a sectorului 3 nu-i va tolera în continuare sub semnul acesteia abateri ce se poate repeta, ci va aplica sancţiunile de rigoare. Cumpărătorii fiind de-acum şi ei avizaţi e de aşteptat că şi opinia lor va funcţiona ca o instanţă !

În cadrul centrului de comandă nr. 16 din complexul Titan unde se confecţionează haine din piele, centru ce aparţine Cooperativei blănarilor, tovarăşul Ioan Floarea şi-a deschis nici mai mult, nici mai puţin decît un atelier particular în care oficiază masiv, jovial şi elegant în împinerea comenzilor clienţilor de pretutindeni. Sesizaţi de cetăţeni, cîteva lucrători ai sectorului 3 miliţie — fireşte, nu în uniformă ! — se prezintă să-şi comande piese vestimentare din piele din... materialul gestionarului ! Şi găsesc 3 haine de piele executate ireproşabil din materiale introduse în mod fraudulos de către gestionar în unitate şi pentru care nu există nici o formă legală de înregistrare. Întrebat ale cui sînt hainele gata făcute şi pe cine aşteaptă, meşterul Ioan Floarea spune că nu-şi mai aduce aminte de numele lor, de adresele lor şi că nu mai ştie de unde să-i ia. Cert este că pentru nici una din cele trei haine de piele

nu exista bon de comandă şi că marele maestru al combinaţiilor argăsite şi lustruite, atent la ultimele buletine meteorologice şi la semnele iernii care se apropie, vrea să se îmbogăţească sub firma cooperativei ca un patron obişnuit să-şi însuşească profiturile prejudiciind atât unitatea cit şi cetăţenii. Desigur, în urma sancţiunilor şi proceselor verbale dresate de lucrătorii miliţiei, lui Ioan Floarea i s-a făcut frig. Rămînd fără haine de blană se va grăbi să-şi confecţioneze altele ca să-l ţină la iarnă de cald, din moment ce continuă să troneze în vitrină, ca un manechin universal şi jovial, fără nici o sancţiune drastică din partea cooperativei. Ce are de spus în acest sens tovarăşa Dulceaţă, preşedinta cooperativei ? Se pare că Ioan Floarea s-a cam obişnuit cu mielea şi crede că se poate linge în continuare pe degete.

Cînd în 1977, după o majorare de preţuri temporară la ouă, gestionara Elisabeta Gherheş de la unitatea nr. 72 din şoseaua Mihai Bravu a fost surprinsă la un control al miliţiei cu 20 000 ouă neînregistrate, se părea că pentru ea au căzut obloanele. Deşi organele de miliţie au sesizat forurile competente în decizia asupra caracterului ilicit al situaţiei, eleganta şi chiar frumoasa gestionară a fost „pedepsită”, printr-o grajerie întimplătoare, ca să redevină sefă de unitate în acelaşi vad. Ciudat mod de procedură din partea direcţiei comerciale a sectorului ! Cînd se ştie foarte bine că în cazul amnistierii în cursul judecării nici un cetăţean nu are dreptul să deţină funcţie de gestionar timp de doi ani de la data evenimentului. Achităta de împrejurări fericite, Gherheş Elisabeta nu s-a lăsat de vechile năravuri şi, de curînd, a fost din nou surprinsă în flagrant delict : vinzînd telemea de 16 lei şi 60 de bani cu preţ de telemea de 19 lei. Vinzătoare : Dorina Spiţă şi Floarea Mateescu, subalternele sale. De asemenea, tot printr-un concurs ciudat de împrejurări, cîntarele din unitate erau derulate cu zece grame fiecare, adică porneau în măsurare de la 10 grame. Pînă acum frumoasa gestionară din Mihai Bravu s-a făcut vinovată, conform anchetelor brigăzii economice, de înşelăciune cu privire la calitatea mărfurilor şi crearea de plusuri în gestiune prin mijloace frauduloase. Întrebată de noi de ce recidivează în contravenţie şi infracţiune, dă vina pe cele două colaboratoare care, pasămite, o păcălesc sau pe confuzia lesne de făcut între calităţile brnzei telemea ! ? Uitînd de faptul că totuşi mărfurile se primesc cu facturi exacte în care se specifică indubitabil esenţa produselor şi valenţele lor. În sfîrşit, Elisabeta Gherheş declară că e vorba de „nişte coincidenţe”, că nu se simte vinovată şi face apel la clemenţa noastră, la faptul că are doi copii şi că în adîncul sufletului ei este cinstită. Faptele ei demonstrează, conform caracterizării brigăzii economice, că este necinstită şi se pun serioase semne de întrebare asupra aptitudinilor sale de conducător de unitate şi chiar de lucrător în comerţ. Ciudat e faptul că în pofida acestor antecedente Elisabeta Gherheş este menţinută în funcţia de gestionară şi se pare că nimeni nu o poate atinge, nici măcar cu o umbră ! Pînă cînd ? Femeia aceasta bagă mina în buzunarele oamenilor cu un suris cinematografic. Poate că e mai utilă pe un platou de filmare decît la o teighea vinzînd brînză telemea de vacă sau de oi cu suprapreţ.

Ne aflăm în plină campanie de aprovizionare cu produse de toamnă. Pieţele sînt luate cu asalt. Gem de roadele cîmpului. Aglomeraţie la fiecare stand sau tonetă. E vremea dulceturilor şi gemurilor care fierb prin bucătării, dospind ca nişte vulcani domestici, păziţi mai ales de bunicuţe şi de copii. Dar la complexul A-11 nu se găseşte zahăr. Oamenii intră şi întreabă din clipă în clipă dacă nu cumva a venit zahăr. Răspunsul cade invariabil ca o sentinţă, ba chiar ca o ameninţare, în ton sec, irascibil : NU ! Întrebăm pe unul din vinzătorii raionului de măcelărie unde se află responsabilul. Ni se răspunde cu nonsalanţă că e la frizer, să se tîndă şi să se bărbierească. Responsabilul complexului, pe nume Ioan Bouangiu, ţine foarte mult la estetica înfăţişării sale în faţa cumpărătorilor. În vreme ce magazinul geme de lume şi de... rafturi goale. Intrăm în depozit şi spre surprinderea noastră descoperim citeva zeci de saci de zahăr tos. Cîteva femei transpirate şi obosite sortează zahărul şi-l cîntăresc preambalindu-l în pungile adecvate. Se află acolo, în depozit, peste 3000 de kilograme de zahăr încă neexpus vinzării. Din ce motive ? Pentru că nu a fost încheiată acţiunea de preambalare ! Dar oare acest zahăr nu se poate vinde direct, ambalat în faţa cumpărătorilor care aşteaptă doar un zvon că a sosit zahăr la complex ? Iată cum se creează false aglomeraţii. Cele două lucrătoare din depozit preambalează zahărul cu o viteză de 380 de kilograme în patru ore. Ceea ce poate constitui o performanţă. Dar cînd lucrurile se pot organiza mult mai simplu şi mai direct, prin vinzarea deschisă şi cîntărirea în faţa cumpărătorului, de ce să se complice oare oamenii ţinînd ascunsă o marfă de primă necesitate în acest sezon şi purtînd oamenii pe drumuri. Dar oare situaţiile acestea cînd mărfurile se află în întunericul magazinelor, nu în rafturi şi la teighea vor să însemne numai lipsă de organizare, de nepricepere şi neglijenţă ? Fiecare caz trebuie cercetat cu grijă, fiindcă de cele mai multe ori

e vorba de iscusinţa unor gestionari de a-şi crea circumstanţele favorizante bacşişului, înşelătoriei, profitului nemuncit. Ne-o dovedeşte şi episodul următor.

Se află în Bucureşti o stradă, pe lângă bulevardul Ion Ţulea, care se numeşte Trapezului. Şi fiindcă sînt multe blocuri, există, cum este şi firesc, o alimentară care în limba lui „specialiştilor” are denumirea : A-27 unitatea 50.

Marţi, la orele prînzului. La intrare o maşină descarcă navete cu vin. Cîteva cumpărători îşi făceau mai mult de lucru — fiindcă la raionul de mezeluri nu se găsea mai nimic, iar la celălalt sector am purtat următorul dialog :

— Doresc două kilograme de zahăr.
— N-avem. După-amiază s-ar putea să ne vină.

— Ceva mălai ?
— N-avem. Poate miine.
— O sticlă de oţet ?
— Nici atât.

Profit că drumul pînă la depozit era liber, adică nu se afla nici un lucrător prin preajmă, şi că uşa era deschisă, îndrăznesc să pătrund înăuntru. Saci de zahăr şi de mălai aşteptau drumul rafturilor. Peste citeva clipe lucrătorele de la raionul de mezeluri însoţită de un tovarăş mic de statură mă invită într-un limbaj local să părăsesc depozitul.

— Auzi, băi ! Ştii că n-ai voie să intri aici ? Ce doreşti ?

— Eu, două kilograme de zahăr. Atita tot. Poate şi unul de mălai.
— N-avem.
— Dar în depozit sînt cîteva saci.

— Lasă-ne-n pace. Am avut de vinzare zahăr pînă nu demult. Vino matale după ora trei şi vom mai vedea.

— Nu pot. Am serviciu.

— Ce ne interesează pe noi ? Acum avem treabă. Dacă nu plecaţi, chem miliţia. Astea-s dispoziţiile. Să vindem dimineaţa şi după-amiază ca să nu se producă aglomeraţie (! ?).

— Dar acum în unitate nu sînt decît citeva persoane. Ceea ce spuneţi dumneavoastră este o aberaţie. Spuneţi că este dată în acest sens o dispoziţie. Putem s-o vedem ?

— Uite ce obraznic e ! Sînt şi dispoziţii verbale. Lenuţo, cîntăreşte aştuia o litră de zahăr că nu pot scăpa de el. Îţi dau o litră dar după-amiază să nu te mai prind pe aici. Să fie clar. Iar după aceea să pleci, să nu te mai prind prin depozit că-ţi rup picioarele.

După ce mă legitimez, intrăm din nou în depozit. De data aceasta glasul şefului de unitate se transformă aproape brusc. Parcă ne cunoaştem de cînd lumea.

— Hai, măi frate, ce, nu puteai să-mi spui de la început despre ce este vorba ? Hai, spune cit vrei ?

Numărăm saci de zahăr. Numai, în depozit, fiindcă am mai găsit şi pe un coridor, se aflau 16 saci. Mălai 11 saci. Pe un coridor mai erau doşiţi încă 10 saci cu zahăr, 6 de mălai şi peste 150 de pungi cu mălai extra. Mai găsim şi doi saci cu cafea.

— Cafea vindem. Dar acum este stricată maşina de măcinat, ne explică Ion Mihale, şeful de unitate.

Şi ca o concluzie că în respectiva unitate marfa se vinde pe sub mină, spicuiem din registrul de procese verbale : „În ziua de 2 octombrie, controlul a constatat că zahărul şi vinul se vînd pe sub mină. Cîntarele de la dulciuri şi mezeluri erau derulate. În depozit s-a găsit marfă neexpusă în rafturi, cum ar fi : 600 kilograme sare, 80 kilograme măsline, 510 sticle de ulei, 450 pachete de cafea boabe şi 256 kilograme stafide”.

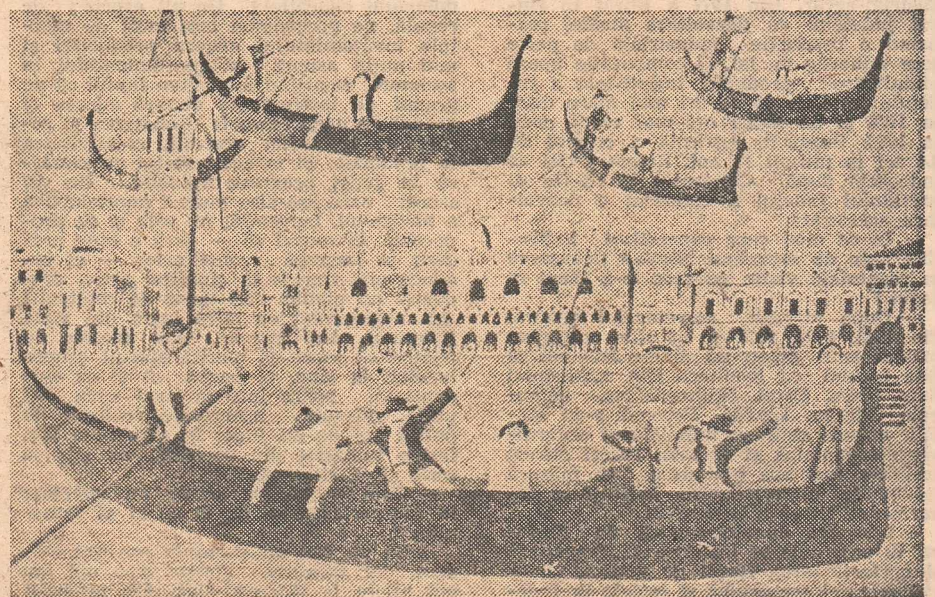
Apoi intră în scenă cei doi ofiţeri de miliţie care s-au aflat, deloc întîmplător, tot timpul prin preajmă. Şi astfel găsim în biroul lui Ion Mihale un adevărat depozit de băuturi şi bînciţele o adevărată casă de bani. Printre sticle de băutură, unele mai pline, altele mai goale, printre globuri ale pomului de iarnă şi pachete de servetele, responsabilul găseşte dosarele de intrare a mărfii.

Majoritatea proceselor verbale nu existau sau erau incomplete. Socolitele erau finite pe pungi sau pe diferite hirtiuţe. În dulap se găsesc bani, peste 7000 lei, care după spusele responsabilului reprezentau vinzarea de la lapte şi ouă din zilele trecute. Într-o cutie se mai găsesc cinci mii de lei, în buzunarul responsabilului încă două. Totalul, peste 15 000 de lei, nu apărea înregistrat nici la casă şi nici în procesele verbale.

La centrul de piine nr. 398 din complexul comercial A-27 înregistrăm aproape zece cetăţeni care au fost furatşi de vinzătoarea Dumitra Marin de cite zece sau douăzeci de bani la rest. Un singur cetăţean a primit zece bani mai puţin. Întrebată de ce vinde piine cu suprapreţ, Dumitra Marin ne spune : Avem multe pierderi şi în felul acesta le recuperăm. Ce fel de pierderi ? Cînd, se ştie, piinea nevîndută care se învecheşte se scade din gestiune şi se strînge pentru diferite pesmeturi ? Răspunsul e vag. Greşelile de rest şi de comportament faţă de cumpărători sînt grave şi clare. Ca să nu mai vorbim că piinea nu e proaspătă. Ca să nu mai vorbim că preţurile la diferite sortimente de piine sînt afişate aiurea. Unele nici nu sînt înregistrate pe rafturi. Cornurile se vînd la întimplare. Constatăm cu surprindere că în depozitul unităţii se află sute de kilograme de zahăr tos şi pudră gata ambalate care nu sînt expuse la vinzare. De ce ? Dintr-un mod bizar de a înţelege ritmicitatea vinzării acestui produs extrem de căutat în acest anotimp. Iată că vinzătoarea Dumitra Marin nu şi-a înregistrat în caietul destinat special pentru aceasta suma de bani pe care o deţinea în buzunar la ora intrării în schimb. Deşi pentru toţi lucrătorii din comerţ lucru este obligatoriu. Cum justifică deci cei 400 de lei aflaţi în buzunar ? Ca provenind de acasă ? Departe de noi insinuarea că i-ar fi sustras. Dar nerespectarea unor norme intrate în obligaţiile lucrătorilor din comerţ poate duce la sancţiuni grave. Cine nu ştie să respecte piinea ca om, nu ştie să respecte nici piinea cea de toate zilele cîştigată cu trudă de cei care vin să o cumpere pe banii lor. Imaginaţi-vă cite piine se vînd într-o zi şi ce s-ar întîmpla dacă la fiecare dintre ele vinzătorul ar încasa cu zece sau cu douăzeci de bani mai mult. Nu reprezintă acest lucru un furt ? Şi încă unul periculos ?

Fără îndoială că aceste cazuri nu sînt singulare, că ele nu constituie excepţii. Am fi vrut ca în urma raidului nostru anchetat, efectuat cu organele de miliţie, să fi consemnat şi elemente pozitive. Evident că în comerţ majoritatea lucrătorilor îşi fac datoria corect. Dar sînt încă mulţi care se abat de la legile moralei şi de la codul penal. Abaterile lor pot părea uneori mici, prejudiciile neglijabile, dar să nu uităm că prin repetare ele ajung periculoase de rapid în zona cîştigurilor ilicite şi uneori fabuloase. Furtul în dauna avutului obşteic şi în dauna cetăţeanului de rînd trebuie sancţionat drastic şi fără nici o marjă de toleranţă. Legea e fermă în acest sens. Dar acest lucru se face printr-o acţiune temerară, perseverentă şi ridicată a tuturor. Să fim atenţi ! Să nu ridicăm din umeri şi să trecem mai departe indiferenţi pe lângă cei care aduc prejudicii cetăţenilor, pe lângă cei care fură. Trăim într-o societate în care sîntem egali în faţa legii, egali în faţa vieţii cită vreme muncim cinstit şi ne facem datoria în speranţa unui viitor mai bun. De aceea nu au ce căuta printre noi oamenii necinstiţi, hoţii de bani mărunţi şi de timp preţios, indivizii care sînt puşi pe avere, pe mărfuri dosite şi vindute la speculă, pe huzur şi lux în dauna oamenilor de bun-simţ şi onesti, a oamenilor care îşi fac pur şi simplu datoria. Să-l sancţionăm fără crutare. Să nu închidem ochii în faţa abuzurilor lor şi mai ales să nu le facem jocul cu gîndul la avantajele penibile obţinute uneori prin mită, pe poarta din dos sau prin aprovizionare pe sub teighea. Să acţionăm exigent, conştienţi că tot ce se află în jurul nostru şi tot ceea ce producem nu reprezintă proprietatea unuia sau altuia ci un bun comun.

FABIAN DUMA ■
SORIN POSTOLACHE ■

PETRU VINTILA — „Veneţia”

Mută ca o stîncă ori zgomotoasă ca o clasă de elevi în recreație, trăită în fel și chip, după firea omului, recunoștința dă o măsură frumuseții sufletului a acestuia. Uneori, în liniștea-i aparentă, se consumă în sine, istovindu-se în propriu-i prea plin. Alteori se exprimă cu un anume patos, ca să nu vorbim de vehemența ori poate chiar agresivitatea cu care cere lumii a lua act de ea. Obișnuitele scrisori de mulțumire adresate medicilor de către foștii lor pacienți aleg, ne place să credem, o cale de mijloc, fie că sînt trimise direct, fie că fac mai întâi un ocol prin paginile de „mică publicitate” ale unor ziare, dovedind temeinicia observației că oamenii, după ce au trecut de un mare pericol, de un mare necaz, știu — cel puțin pentru o vreme — să aducă vorbele pe un făgăș mai potrivit decît înainte, să le redea prospețimea și forța de expresie pe care nu s-ar cuveni niciodată să le piardă. Rîndurile acestea au pornit de la o astfel de scrisoare. Ea e semnată de Loghin Tivig, din Tirgu Jiu, deplin sănătos astăzi după ce prin strădania medicului Ionel Moga a fost, prin două operații, salvat dintr-o boală grea.

Încît, în urmă cu cîteva zile, am trecut prin bolta de cetățuie a intrării principale în Spitalul militar Timișoara, dincolo de al cărui prag începe o altă lume. O lume, desigur, a suferinței dar și a izbînzii supraviețuirii, care-și petrece zile lungi și nopți și mai lungi sub veghea necurmată a tuturor celor ce fac din munca lor o luptă pentru viața și sănătatea oamenilor. Fiindcă, se înțelege, nici la un spital militar sănătatea nu vine prin ordin. Colonelul dr. Victor Gorskovoz, comandant al acestui așezămint spitalicesc, cum îi spun militarii, și director, cum îi spun, incorrigibili, civilii, știe, precum s-a încredințat din arhive, că venerabila clădire a slujit numai ca spital exact din 1753 încoace, fiind ea însăși o fortăreață în incinta cetății Timișoarei. Zidurile exterioare, groase de vreun metru și înalte pînă sub streșina celor două etaje, trasează conturul unui dreptunghi în al cărui spațiu se întind, de formă pătrată și riguros egale, trei curți interioare legate la rîndu-le prin două porți peste care se arcuiesc bolți ciclopice. Prima curte interioară e de fapt o grădină. Una, am adăuga, cultivată cu migală de japonezi. Aleea care o străbate pe mijloc trece pe sub o plasă de viță de vie încărcată cu ciorchini brumării iar pe de lături, dincolo de gardul viu, sumedenie de flori își înfrățesc culorile. E limpede, pe aici trec potecile pacienților mai visători. În a treia curte interioară e domeniul pacienților apti de ambiții sportive. Acolo se află un teren de volei, un teren de tenis. Prin curtea din mijloc își petrec timpul, se înțelege, cei nehotărîți sau pe cale să aleagă între competițiile amicale sportive și solitare reverii în decor floralic.

Reintorcîndu-ne la ceea ce ne interesează direct și recunoscînd că nu credem pînă la capăt în modestia cu care colo-

nelul Victor Gorskovoz făcea afirmația că spitalul pe care-l conduce este unul „de provincie”, rămîne să subliniem mîndria cu care afirmația de mai sus continuă: „dar avem șapte doctori în medicină”. Cu ce, într-adevăr, dacă nu cu medicii săi renumiți, se poate mîndri un spital? Colonelul Iacob Moldovan, de exemplu, conduce secția de chirurgie din anul 1963. Patru ani mai tîrziu el a obținut titlul de doctor în medicină cu teza intitulată „Contribuții la studiul anatomo-funcțional în etiologia și tratamentul varicoceleului”. Chirurg de aleasă vocație, Iacob Moldovan a desfășurat și o fructuoasă activitate de cercetare, ale cărei rezultate, de mare interes, au fost concretizate în 167 de comunicări științifice și 60 de studii publicate în reviste de specialitate ro-

foarte exacte în bolile retinei, precum și pentru succesele obținute în terapeutică acestor boli. Ea îndeplinește astăzi și funcția de for metodologic pentru cadrele medicale din țară care solicită o instruire în metoda folosirii unor procedee complexe de investigație clinică în oftalmologie, de pildă pentru toți cei care vor să lucreze fără greș după metoda „angiografiei fluoresceinice” ori să-și îmbogățească experiența în privința operațiilor de „fotocoagulare cu laser”.

Incheiem aici relatarea faptelor care țin de știința strictă a medicinei pentru a adăuga numelor amintite mai sus pe acelea ale locotenent-colonelilor Perneky Ștefan, Toader Coman și Ilie Chiș care, împreună cu maiorul Traian Condor sau căpitanul Vasile Cucui, alcătuiesc promo-

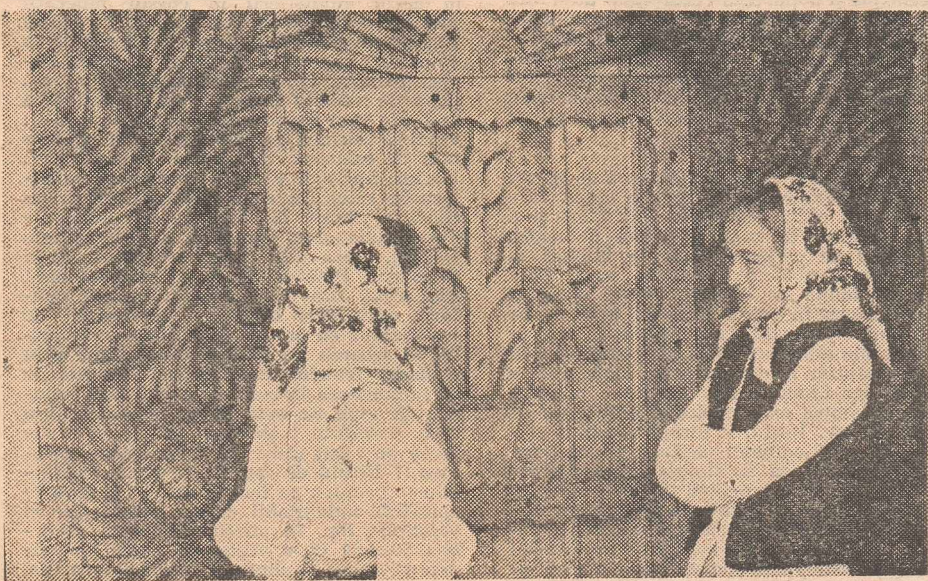
ția mai nouă de cadre ale spitalului. Ei, împreună cu colegii de aceeași vîrstă cu ale lor, sînt „șalounul doi”, continuatorii tradiției în bună parte făurite și în bună parte moștenite de cei din primul „șaloun”, despre care am vorbit deja, și care la rîndu-le știu să evoce semnificativ munca de-o viață și să omagieze memoria înaintașului lor, colonel dr. Victor Popescu, om căruia în preajma și după al-

DUMITRU CONSTANTINESCU

Suflet de medic, suflet de părinte

mănești și străine, precum: „Revista sanitară militară”, „Chirurgia”, „Viața medicală”, „La Semane Medica” (Buenos Aires), „Journal de chirurgie” (Paris). Experiența cîștigată în cei douăzeci de ani de studii și cercetări ca și rezultatele obținute au determinat să fie preferat pentru a scrie capitolul „Varicoceleul” din noua ediție a prestigioasei enciclopedii medico-chirurgicale franceze. La rîndul său, colonel dr. Ionel Moga, fost student, la Cluj-Napoca, al unor glorii ale medicinei românești, precum V. Papilian sau Iuliu Hatieganu, după un stagiu de doi ani la o unitate militară din Pitești, s-a stabilit la Timișoara unde, din 1955 încoace, și-a consolidat faima unui medic o.r.l.-ist dintre cei mai buni iar îndelungata experiență de practician i-a prilejuit și relevarea, în cadrul unor lucrări științifice, a unor aspecte inedite în domeniul medical de care se ocupă. Dar astfel de izbînză, începem să ne formăm convingerea, pot fi aflate în oricare dintre secțiile Spitalului militar din Timișoara, unde pe de o parte datorită unor eforturi care au asigurat o dotare dintre cele mai bune iar pe de altă parte datorită abnegației personalului medical de aici și inventivității sale de a se sluji cît mai eficient de aparatura existentă, s-a ajuns la un înalt grad de profesionalism și specializare. Tocmai datorită faptului că și-a impus competența profesională, secția de oftalmologie condusă de colonel dr. Gheorghe Munteanu este solicitată de numeroși specialiști din țară în vederea colaborării privind diagnosticul și terapeutică unor boli. Această secție este cunoscută îndeosebi pentru formularea unor diagnostice

și-a consolidat faima unui medic o.r.l.-ist dintre cei mai buni iar îndelungata experiență de practician i-a prilejuit și relevarea, în cadrul unor lucrări științifice, a unor aspecte inedite în domeniul medical de care se ocupă. Dar astfel de izbînză, începem să ne formăm convingerea, pot fi aflate în oricare dintre secțiile Spitalului militar din Timișoara, unde pe de o parte datorită unor eforturi care au asigurat o dotare dintre cele mai bune iar pe de altă parte datorită abnegației personalului medical de aici și inventivității sale de a se sluji cît mai eficient de aparatura existentă, s-a ajuns la un înalt grad de profesionalism și specializare. Tocmai datorită faptului că și-a impus competența profesională, secția de oftalmologie condusă de colonel dr. Gheorghe Munteanu este solicitată de numeroși specialiști din țară în vederea colaborării privind diagnosticul și terapeutică unor boli. Această secție este cunoscută îndeosebi pentru formularea unor diagnostice

Aici se vorbește o singură limbă: a muncii înfrățite

(Urmare din pagina 1)

podzolice, care ocupă peste 70% din suprafața totală, cît și structurile de proprietate au făcut ca recoltele să fie foarte slabe. Mi-aduc aminte foarte bine că anii în care se obțineau la noi 700—800 kg griu sau porumb la hectar erau socotiți „buni”. În plus, calamitățile naturale, secetele, inundațiile, fără a mai vorbi de boli, de pildă tuberculoza și altele, care făceau ravagii în Țara Oașului îndeosebi, îi sileau pe țărani să-și părăsească gospodăriile și, cum spune românul, să-și ia lumea în cap. Dealtfel nici la oraș lucrurile nu stăteau mult mai bine. Sînt flu de muncitor de la „Unio” și mi-am trăit toată viața în municipiul Satu Mare. Nu cu mulți ani în urmă, copiii mergeau la școală desculți, cu hainele petice și de multe ori flămînzii. Toate acestea nu fac parte dintr-un trecut îndepărtat, multî din noi — și nu din generația vîrstnică! — au trăit aceste realități. Adevărat, ele par ireale azi, cînd Satu Mare a devenit un județ cu profil industrial-agrar. Din 1977 a intrat în rîndul județelor cu dezvoltare medie, realizînd o producție industrială de peste zece miliarde de lei. O comparație apare pilduitoare: producția industrială a județului este de 60 de ori mai mare decît în 1938 și de patru ori mai mare decît în 1968. Producția agricolă a crescut de 2,4 ori în ultimii 15 ani. Reiese astfel că îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului județului a cunoscut o dezvoltare accelerată.

— În ce mod s-au concretizat indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în repetatele vizite pe care le-a făcut în județ?

— După vizitele secretarului general din 1968, 1969, 1970 și cu alte prilejuri mai recente, printr-un dialog fructuos la fața locului cu locuitorii din municipiul Satu Mare, Carei, Negrești-Oaș, comunele Odoreu, Livada, Petrești s-au stabilit măsuri care au impulsionat puternic viața economică și socială. Înseși cifrele amintite mai sus oglîndesc, în măsură însemnată, materializarea indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu.

— Lucrarea dumneavoastră de doctorat în economie se intitulă „Pregătirea și perfecționarea forței de muncă, factor al eficienței economice și sociale în județul Satu Mare”. Studiind noianul de date

care probabil v-au stat la dispoziție, nu ați fost oare frapat și de unele aspecte la care nu vă așteptați?

— Întîi să amintesc contextul. Practic, s-a rezolvat problema utilizării forței de muncă. Avem azi în județ 458 personal muncitor la 1.000 locuitori (în această ultimă cifră se cuprind și copiii și bătrînii). În școli învață peste o sută de mii de elevi, deci fiecare al patrulea cetățean al județului învață. Eu însumi am fost izbit de faptul că, după cum a reieșit din statisticile consultate, încă din 1978 locuitorii județului aveau în medie peste zece clase. Am căutat, de asemenea, să stabilesc corelații măsurabile între gradul de educație și productivitatea muncii și am constatat că productivitatea în uzină a unui absolvent de liceu de specialitate, datorită orizontului său mai larg, curiozității, inițiativei și creativității tehnico-științifice, este considerabil mai mare decît aceea a unui operator calificat la locul de muncă. (Nu e cazul să citez aci cifrele exacte, importantă este realitatea saltului înfăptuit în domeniul educației.) Un alt aspect: de regulă, ne preocupăm mai mult de efectele învățămîntului asupra producției și mai puțin asupra comportamentului în societate, neglijînd intruciva faptul că de gradul de instruire depind măsura și gradul de participare la dezbaterea și rezolvarea treburilor obștești, creativitatea în producție. Și în acest sector se remarcă în județ progrese notabile. Un alt aspect: oare așa-zisa muncă neproductivă a medicului, bunăoară, nu este și ea productivă, în sensul că — dacă e bine pregătit și lucrează conștiincios — el readece mai repede în circuitul activ, productiv un număr mai mare de cetățeni? Am argumentat cu cifre luate din viața județului. Am amintit toate acestea nu pentru că socot că merită slăruit asupra lucrării în sine, ci pentru că și ea evidențiază, poate într-un mod ceva mai puțin obișnuit, progresele realizate în puțini ani de un județ în care pînă mai ieri o jumătate din populație nu știa să scrie și să citească.

— Cum se vădese aceste metamorfoze în comportamentul de zi cu zi al oamenilor?

— Să vă dau un exemplu aparent mărunț, dar sugestiv. Acum vreau opt ani mă aflam la Negrești-Oaș. Am observat că muncitorii de la „Integrată” tresăreau

la fiecare cursă a suveicii; îi supărau, parcă, loviturile suveicii, zgomotul industrial. Oșenii obișnuiți cu munții lor aproape că se speriau de munca industrială. Azi și-au schimbat reflexele, au pus cu adevărat stăpînire pe mașinile pe care le minuesc cu îndeminare. Dacă e vorba să vorbim de metamorfoze, ar fi însă nejust să ne referim numai la Țara Oașului, căci nu la ea se reduce județul. Închipuiți-vă că la Carei — pînă mai ieri un oraș de cîmpie, care în afara vechiului castel nu avea nimic deosebit față de alte zeci și sute de așezări obscure — se dezvoltă azi o industrie, s-au construit zece mii de apartamente, inclusiv un bloc turn. Un bloc turn la doi pași de cîmp! La țară, și chiar la Satu Mare (vorbesc de familiile muncitorești), copiii dormeau trei și patru într-un pat; azi mulți sătenii au case cu săli de baie și tot confortul. În ultimii 15 ani s-au mutat în locuințe noi o sută de mii de locuitori, adică echivalentul aproximativ al populației municipiului Satu Mare. Aș vrea să subliniez că tot ce s-a înfăptuit, sub conducerea partidului, se datorează muncii înfrățite. Oamenii ca maestrul forjor de la „Unio” Mihai Pop, Erou al Muncii Socialiste, tehnicianul Ion Strango, Erou al Muncii Socialiste, de la Întreprinderea de prelucrarea lemnului, croitoreasa Agneta Papp, de la Întreprinderea de confecții „Mondiala”, președintele C.A.P. Urziceni, Francisc Müller, și alții vorbesc — după cum plastic se exprima tovarășul Nicolae Ceaușescu aci, la Satu Mare, în 1976 — o singură limbă, limba muncii.

— Vă aflați în prezent în pragul noului cincinal. Pe ce se va pune accent, în ce sectoare credeți că va trebui să se acționeze mai energic, mai eficient decît pînă acum?

— Industria județului s-a dezvoltat mult în ultimii ani și în viitor accentul va cădea pe latura intensivă și mai puțin pe cea extensivă. Practic vorbind, cu baza materială existentă intenționăm să săltăm producția industrială a județului de la 13,6 miliarde de lei în 1980 la 22 miliarde de lei în 1985. Nu va fi uitată nici industria mică, în special în mediul rural. Mă gîndesc la lemn, textile, ceramică. Este imperativ să se îmbunătățească și prestările de servicii. În prezent, un țărăn trebuie să meargă la oraș pentru un televizor defect, uneori și pentru repara-

rea unei perechi de pantofi; peste o jumătate din localitățile rurale sînt lipsite de serviciile necesare: unele comune nu au nici măcar o frizerie! Așadar, în viitorul cincinal se va acorda o atenție sporită serviciilor, componentă importantă a calității vieții. Problema de bază rămîne însă dezvoltarea agriculturii. Am convingerea că pămîntul nostru poate produce mai mult.

— În ultima vreme și chiar în anul acesta, județul a avut de suferit de pe urma calamităților naturale. Ce s-a întreprins și ce se va mai face pentru a se preveni urmările unor fenomene naturale pe care nu le putem „anula”, dar cărora le putem limita consecințele?

— S-a investit mult în îmbunătățiri funciare, în îndiguirii, desecări. Vor fi continuate aceste lucrări prin efort comun, prin colaborarea dintre Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și forțele locale. În maximum doi ani sperăm să nu mai fim tributari capriciilor naturii. De asemenea, trebuie să sporim gradul de valorificare a producțiilor agricole. Culegem fructe, le ambalăm în lăzi, dar nu le valorificăm cum se cuvine, producem puține sucuri, conserve etc. Se vor lua măsuri și în această direcție. În fine, tot pentru valorificarea superioară a resurselor locale — obiectiv primordial pus în fața noastră de conducerea partidului — avem în vedere o mai eficientă folosire a apelor geotermale. Există în județ cîteva puturi forate în scop prospectiv-geologic. Aceste ape, avînd temperaturi de 60—70 grade, pot fi valorificate în agricultură, în sere și solarii. Sîntem pe cale de a instala asemenea unități, adoptînd însă soluții noi, economice. Există o experiență bună în alte județe, pe care însă noi nu am folosit-o suficient.

— La ce soluții noi se gîndesc specialiștii?

— Se intenționează ca în solarile care vor funcționa cu apă geotermală să se renunțe la scheletul metalic și de sticlă și să se recurgă la straturi duble din poliolenă, susținute de grinzi subțiri și structuri lăfîne de lemn. Între aceste folii va curge continuu o perdea de apă caldă furnizată „gratuit” de zăcămintul de apă geotermală. În concluzie, cincinalul viitor trebuie să constituie un pas înainte în ridicarea calității vieții, în valorificarea superioară a resurselor locale și, în primul rînd, a principalei noastre bogății, munca vie a sătămîrenilor, a calităților lor morale ce sîntuie din veacuri: hărnicia, spiritul de dreptate, cinstea, demnitatea.

Totul despre POPULAȚIA ROMÂNIEI

România ținteste tărmlurile viitorului prin oameni și pentru oameni și, firesc, în temeliile politicii ei demografice aflăm o largă deschidere umanistică, o concepție unitară și limpede, științific determinată, despre care nu gresim afirmând că s-a conturat obiectivele, telurile, mai cu seamă în deceniul ce se încheie acum. Iar reperatele cele mai importante ale acestui proces, desigur, ni le oferă crearea, în 1971, a Comisiei Naționale de Demografie, ca organ al Consiliului de Stat cărui îi revine sarcina studierii problemelor populației și formularea de propuneri privind politica demografică, ca și convocarea la București, în august 1974, a Conferinței Naționale a Populației, organizată sub egida Națiunilor Unite. La succesul acestei conferințe, România a contribuit efectiv, nu numai prin calitatea ei de țară gazdă, ci, înainte de toate, prin viziunea generoasă afirmată în documentele finale adoptate atunci, mărturisită cu deosebire în cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu prilejuită de evenimentul „Problemele demografice, planificarea dezvoltării populației — sublinia secretarul general al partidului nostru — se pun în mod diferentiat de la un continent la altul, de la o țară la alta, în unele fiind necesară o creștere mai accentuată a populației, iar în altele o diminuare a creșterii. Soluționarea în mod corespunzător a acestor probleme aparține fiecărei țări. O condiție esențială pentru soluționarea problemelor populației este lichidarea subdezvoltării, apropierea nivelurilor de dezvoltare, crearea unor relații de echitate, egalitate și colaborare activă între toate continentele și statele globului, înfăptuirea unei păci trainice pe planeta noastră”.

Ulterior, la 5 ianuarie 1977, s-a desfășurat în România ultimul recensământ al populației și al locuințelor, minutios pregătit, în baza unei experiențe temeinice în domeniu. „Trebuie precizat — remarcă Vladimir Trebici în lucrarea Demografia, recent apărută — că recensămintele din țara noastră se caracterizează, în numeroase cazuri, prin soluții originale, ingenioase și care au devansat tehnica și

metodologia din țările mai dezvoltate”. Totodată, se cere evidențiat faptul că, prin inovațiile metodologice și organizatorice, prin numărul sporit al caracteristicilor de înregistrare, acțiunea la care ne referim s-a dovedit a fi cea mai cuprinzătoare de până acum, cuprinzătoare fiind și obiectivele programului demogra-

de vedere cantitativ și calitativ, a programului nostru demografic este garantată de însăși grija acordată de partid și de stat omului concret, condițiilor sale de viață, aspirațiilor lui materiale și spirituale. Materializată în dinamismul nostru economic, în evoluția spre cote înalte de prosperitate a contextului social româ-

tr-o etapă calitativ superioară a efortului de dezvoltare, se impune și necesitatea unei politici demografice care să țină seamă de dimensiunile tuturor proiectelor noastre. Venitul național pe un locuitor urmează să crească de 2,2—2,4 ori în 1985 față de 1975, obiectiv care implică o densitate considerabilă a muncii și, în acest scop, planificarea economică se cere dublată de o înțeleaptă planificare a resurselor umane. Apare firească și legitimă accelerarea ratei de creștere a populației, prin măsuri adecvate, capabile să diminueze eficient mortalitatea și să conducă la creșterea dorită a natalității. Multitudinea factorilor ce se cer luați în considerație — economici, educaționali, sanitari, privind mediul ambiant etc. — presupune desfășurarea unei strategii globale și trebuie remarcat că această strategie derivă din însăși concepția socială care ne guvernează progresul. „Dacă avem în vedere un singur obiectiv al politicii demografice, natalitatea, — relevă Vladimir Trebici —, atunci ea are un caracter pronatalist: stimularea natalității, ocrotirea mamei și copilului, protejarea familiei, ca nucleu de bază al societății, redimensionarea familiei în concordanță cu tradiția și valorile culturale ale poporului român”. Iar celelalte obiective, printre care îmbunătățirea structurii pe vîrste a populației, distribuția ei teritorială optimă, raționalizarea fluxurilor migratorii, dezvoltarea armonioasă a orașelor și comunelor, deopotrivă majore, reflectă preocupări de durată, cu bătaie lungă, cum lungă este bătaia însăși a tuturor demersurilor noastre prospective.

Nu întâmplător, oferind lumii, și din acest punct de vedere, un exemplu de luciditate și coerență, România își regăsește ideile și faptele încorporate în chiar Planul mondial al populației, adoptat în august 1974 la București: „Scopul esențial al dezvoltării sociale, economice și culturale, din care fac parte integrant obiectivele și politicile demografice, este de a îmbunătăți nivelul de viață și calitatea fiecărui om. Populația este bunul cel mai de preț din lume”.

MIHAI PELIN ■

„Viața demonstrează că problemele populației trebuie analizate în strinsă legătură cu evoluția relațiilor internaționale, pornindu-se de la realitatea că în zilele noastre se mai mențin încă raporturi inegale și inechitabile, de dominație și asupra, atât pe plan național cit și pe plan internațional”.

NICOLAE CEAUȘESCU

fic național, ca parte integrantă a Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism: „...vor fi luate măsuri corespunzătoare în vederea asigurării unui spor demografic normal, realizării unei proporții juste de vîrstă a populației, menținerii tinereții poporului nostru. Se va aplica cu consecvență o politică de sporire a natalității, de ajutorare a copiilor și familiilor cu mulți copii, astfel încît în 1990 populația României să ajungă la cel puțin 25 milioane de locuitori, iar în anul 2000 — la circa 30 milioane”.

La 5 ianuarie 1977, numărul populației noastre s-a ridicat la 21 559 416 locuitori, iar în aprilie 1979 am trecut peste pragul cifrei rotunde de 22 milioane. Perspectiva certă a îndeplinirii întocmai, din punct

nesc, în caracterul umanist și stimulat al tuturor legilor și normativelor aflate în relație nemijlocită cu problematica demografică, această grijă a rodit ritmuri și realități pe care statistica le divulgă ca fiind revelatoare și tonice la scară planetară. Într-un sfert de veac decisiv în ceea ce privește recuperarea unui timp pierdut prin mari și copleșitoare vicisitudini istorice, populația țării noastre a sporit de 1,1 ori, răstimp în care, la rîndul lor, venitul național, producția industrială, producția agricolă și exporturile noastre au sporit de 8,6, 12,9, 4,8 și, respectiv, 12,7 ori. Sînt ritmuri care lasă mult în urmă cadentele înregistrate pe plan mondial și expresia lor cifrică rezumă realități superlativ de vigoare și semnificație socială.

Dar nu este mai puțin adevărat că, în-

Ce ne spune ultimul recensământ

■ În ultima jumătate de secol, populația din mediul urban a crescut cu 7,9 milioane persoane. Numărul orașelor a crescut în această perioadă de la 142 la 236, urmînd ca la sfîrșitul acestui cincinal să ajungă la 365.

■ Datele recensămintului populației din 1977 au arătat că ritmuri rapide de creștere a numărului locuitorilor au înregistrat (comparativ cu 1966) un număr mare de municipii și orașe, din care 11 și-au dublat populația: Bălan, Slobozia, Rîmnicu Vîlcea, Motru, Ploeni, Slatina,

Vaslui, Mangalia, Tîrgoviște, Pitești, Miercurea Ciuc. Semnificativ este faptul că dintre acestea șapte sînt capitale de județ.

■ Orașul cu structura cea mai tînără a populației a fost, după datele ultimului recensământ, orașul Bălan, unde din 100 de locuitori 36 sînt copii sub 15 ani și numai două persoane au peste 60 de ani.

■ În orașe ca Dr. Petru Groza, Ploeni, Bălan predomină populația de sex masculin, iar în orașe ca Cîsnădie și Buhuși predomină populația de sex feminin.

■ După ultimele date demografice, pentru cele 200 mii căsătorii încheiate anual,

vîrsta medie la încheierea căsătoriei la persoanele de sex masculin a fost de 26,9 ani, iar la persoanele de sex feminin de 23,7 ani, ceea ce în medie înseamnă că diferența de vîrstă la căsătorie între soți este de 3,2 ani.

■ Numărul muncitorilor industriali a crescut de la 640 mii în 1950 la peste 2,9 milioane anul trecut, adică de aproape 5 ori. În ramurile cheie ale industriei, cu un înalt nivel de tehnicitate și de productivitate a muncii: construcții de mașini și prelucrarea metalelor, chimia, energia electrică și termică, metalurgia își desfășoară activitatea jumătate din totalul muncitorilor industriali, față

de numai 30 la sută în 1950.

■ În anul 1938 peste 70 la sută din clasa muncitoare lucra în 8 centre industriale, printre care București, Brașov, Ploiești, Reșița, în timp ce în multe județe practic nu erau muncitori. În anul 1979 în nici un județ numărul personalului muncitor ce revenea la 1 000 de locuitori nu se situa sub 150, iar în 21 de județe se aflau peste 300 la 1 000 de locuitori.

■ În perioada 1960—1979, numărul personalului muncitor de sex feminin s-a mărit de la 870 mii la circa 2,7 milioane, adică de circa 3 ori. Ponderea femeilor în totalul personalului muncitor a ajuns în 1979 la 37 la sută față de 26,9 la sută în 1960.

PRODUCĂTORII BUNURILOR MATERIALE

Fiecare al patrulea locuitor al țării este muncitor. Fiecare al doilea cetățean ocupat în muncă este muncitor. De sub semnul năzuinței, activității industriale a trecut în imperiul vocației. Ceva mai puțin de șase milioane de lucrători adaugă decisiv avuției țării în fiecare an, prin muncă nemijlocită, pricepere și nu de puține ori prin eroism, o valoare nouă de peste 450 miliarde lei, într-un ritm de patru ori mai mare decât în S.U.A. și Canada, de trei ori mai mare decât în Italia și Franța. Ei produc 46 milioane tone de oțel, 15 milioane tone oțel, pe locuitor, producția de oțel a ajuns să fie mai mare decât în S.U.A., 18 milioane tone de ciment, 72 miliarde kWh, 117 milioane pecechi încălziminte, 80 000 tractoare și așa mai departe. Mai mult de jumătate din numărul muncitorilor industriali își desfășoară activitatea în ramuri cheie cu un înalt nivel de tehnicitate și productivitate: construcții de mașini și prelucrarea metalelor, chimie, energie electrică și termică, metalurgie.

180 de mari platforme industriale răspândite pe întreg teritoriul țării produc și reproduc în flux neîntrerupt nu numai oțel și ciment, ci și o mereu reînnoită calitate a muncii. În 15 ani, numărul muncitorilor calificați prin diferite forme de școlarizare a crescut cu peste două milioane. Decalajul față de țările puternic industrializate în ce privește venitul național pe locuitor s-a micșorat de aproape patru ori. Două treimi din populația țării s-a mutat în peste patru milioane locuințe noi. Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă. Piine mai bună și mai multă, muncitori mai mulți și mai buni. Producția de energie electrică a crescut pe locuitor de peste 23 de ori, producția de oțel de peste 17 ori... Muncitorul consumă astăzi în plus față de acum 30 de ani peste 46 kg. de carne, 93 litri lapte, 210 ouă, 24 kg. zahăr, 100 kg. de legume, 43 kg. de fructe, 16 mp. de țesături etc. Din retribuția medie de astăzi se pot cumpăra față de acum 30 de ani cu peste 900 de piini mai mult.

Parcurg coloana de cifre indicând distribuția muncitorilor pe județe în anul 1950. Nici un județ, cu excepția municipiului București, nu este însemnat în județe cu numărul 100 000. Doar trei județe, Timiș, Prahova și Brașov trec cu puțin peste 50 000. În vreme ce altele, Sălaj, Olt, Gorj, Botoșani, Bistrița-Năsăud, Vaslui, Vrancea, Vilcea, Teleorman, Covasna, Satu Mare figurează cu cifre simbolice între 5 000 și 13 000 muncitori. Astăzi, Sălajul de pildă dispune de forța muncito-

rească a Hunedoarei anului de referință, Oltul este de două ori mai puternic decât Clujul de atunci, Gorjul de patru ori mai bine înzestrat decât era Galațiul de odinioară, Botoșanii sint la paritate cu Prahova, astăzi centrul industrial cel mai numeros al țării, Bistrița este de o dată și jumătate mai puternică decât Sibiu, Vasluiul întrece Timișul, pe atunci zona cea mai bine reprezentată din punctul de vedere al numărului muncitorilor, Vrancea este de trei ori mai populată muncitorește decât Iașiul și așa mai departe. 24 de județe au peste 100 000 de muncitori, 7 dintre ele depășind 200 000. Consecința firească și concretă a politicii de industrializare se oglindește semnificativ în creș-

terea retribuției medii de la 337 lei în 1950 la 2 256 în 1980.

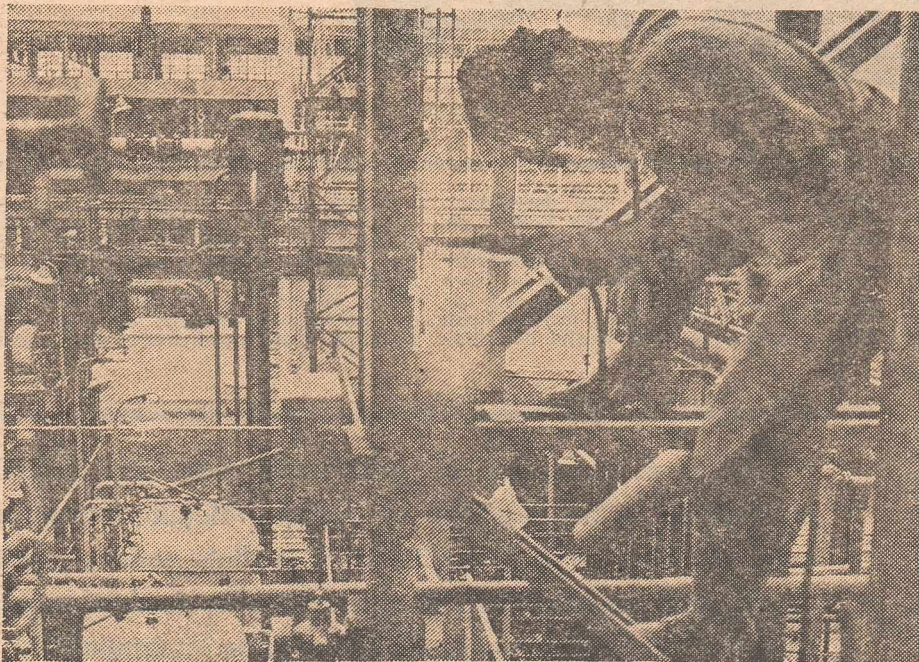
„Trebuie să avem în vedere faptul, arată secretarul general al partidului la Congresul al II-lea al consiliilor populare, că în deceniul 1970—1980 am acționat pe un front deosebit de larg, asigurând o înaintare și o puternică dezvoltare în toate domeniile. Exprimându-mă în termeni militari, aș putea spune că, în această perioadă, obținând victorii hotărâtoare, am parcurs distanțe mari, cu caracter strategic; acum este necesar să acționăm pentru consolidarea cuceririlor și victoriilor realizate. Să consolidăm acest spațiu uriaș care ne desparte de perioada din trecut — mă refer la dezvoltarea economico-socială. Am mers înainte; dacă

ne-am compara cu forța României din trecut, putem spune că aceasta este de câteva ori mai bogată, mai puternică. Dar este nevoie să consolidăm această înaintare, aceste cuceriri, pentru a crea condiții de a continua ofensiva pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru victoria comunismului în România“. Pe frontul deosebit de larg al acțiunii politice partidului au apărut noi localități urbane, numărul lor fiind în 1980 de 365 față de existentul de 148 în 1950. Au fost consolidate și modernizate orașele vechi, în 15 ani un mare număr de municipii și localități urbane dublându-și populația: Bălan, Slobozia, Rimnicu Vilcea, Motru, Ploeni, Slatina, Vaslui, Mangalia, Tirgoviște, Pitești, Miercurea Ciuc și altele. În același interval de timp s-a construit pentru fiecare persoană un metru pătrat locuibil în plus, ceea ce însumează o suprafață echivalentă cu fondul locativ total al municipiilor București, Timișoara și Hunedoara la un loc. Procesul de urbanizare — în acest an populația urbană a depășit jumătatea țării — a atras în procesul muncii industriale un număr mare de femei, ponderea acestora în totalul personalului muncitor atinând în 1979, 37 la sută, adică două milioane șapte sute de mii de femei.

Revin și îmi spun că toate aceste date au amploarea și înălțimea unui uriaș val dar care sugerează numai adâncimea fără a reuși s-o exprime. Rețin din cuvântarea secretarului general în fața primarilor o cifră: 34 la sută. Ea reprezintă creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și energiei în următorul cincinal. Este și aceasta o parte din procesul de „consolidare a cuceririlor și victoriilor realizate“: trecerea la o nouă calitate, dar nu o calitate nouă a materiilor prime și energiei, ci a celor care le folosesc transferându-le valoarea muncii, gândirii și abnegației lor, o nouă calitate a omului muncitor, capabil să se autoconducă și autogestioneze economic în cadrul democrației revoluționare al cărui cuvânt de ordine este eficiența. Cuvintele mari au fost descăunute din rangurile lor abstracte. Omul muncitor este omul eficient. Clasa conducătoare nu se mai nutrește din drepturile consfințite în legea fundamentală a țării ci din însăși viața ei de a face să rodească fiecare leu cheltuit, din programele de automatizări și mecanizări, din știința, conducerii treburilor țării, din noua calitate a vieții ei.

NICOLAE CRISTACHE

MUNCITORII

După eliberare, schimbările din viața țărănilor au fost mai de esență decât în alte domenii. De ele au beneficiat trei sferturi din populația țării. În 1950 aceasta era și ponderea țărănilor. Până și celor care au trăit aceste schimbări nu le vine să creadă că ele s-au petrecut în nici o viață de om.

Înainte de a vorbi despre țărani de astăzi, ne simțim obligați să ne aducem aminte de cei de acum 30 de ani, țărani care am fost noi înșine și mamele și tații noștri și mai întotdeauna bunicii și străbunicii noștri.

Se sculau înainte de a se crăpa de ziuă și se culcau după ce vitele erau hrănite și adăpate. Zi-lumină e puțin spus. O muncă dură, epuizantă, începută din copilărie și care se repeta an de an, într-un ciclu neschimbat, care parcă nu ținea seama că lumea progresa.

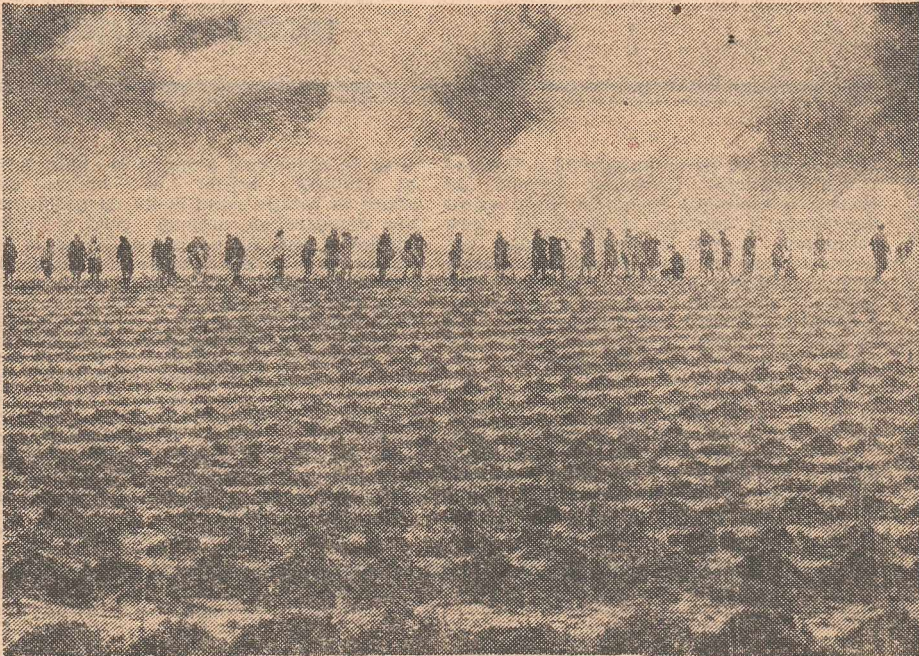
În jurul mesei, pe care se puneau invariabil mămăligă, ceapă, brinză, lapte și, dacă omul era mai înstărit, ouă și slănină, se strîngea seara întreaga familie. Grija zilei de mâine, grija de o viață a țărănilor. Mai trecuse o zi în care avuseseră ce pune pe masă. În așteptarea unor vremuri mai bune, trebuia să supraviețuiască. Să aibă copiii ce minca! Din cînd în cînd, după lungi dezbatări și frămîntări, unul dintre acești copii era trimis la școală, la oraș. Toată familia se spetea muncind să-l țină în internat sau în gazdă și să-i plătească taxele. Cellalți copii rămîneau acasă și, de sărbători, părinții le aduceau de la țară câteva bucăți de zahăr și o franzelă. Pentru că sosea vremea cînd puținul pămînt pe care îl avea familia să fie împărțit între frați, unii plecau la oraș și se băgau ucenici pe unde puteau, încercînd de mici să-și facă un rost și să nu mai fie povară pentru alii. De multe ori, copiii plecați din sărăcia satelor au ajuns oameni de frunte ai țării: cărturari, artiști, muncitori, conducători.

Fiecare bucată de piine, fiecare pas înainte spre viața de astăzi, poporul l-a făcut prin munca sa de zi cu zi, prin truda lui fără preget.

Cu toată munca lui, în condițiile de cruntă exploatare în care trăia, țărănu nu putea să scape de sărăcie. „Sînt sărac și n-am nimic / Decît pielea pe buric“, așa se jeluia într-un cîntec popular unul dintre țărani noștri.

Nu mai cei ce nu cunoșteau viața satului, realitățile lui, își făceau despre el o imagine idilică, de duminică. Biserica, o școală primară, o moașă și câteva crîșme astea erau instituțiile satului.

Care sînt întîmplările cele mai semnificative din viața țărănilor? La care să

ȚĂRANII

ne oprim? Ce să spunem mai întii despre țărănu zilelor noastre?

Schimbările profunde au început odată cu colectivizarea agriculturii, cînd țărani și-au schimbat, felul de a munci și de a-și trăi viața. Satele trec astăzi printr-un profund proces de urbanizare. În ultimii 30 de ani, numărul localităților urbane a sporit de la 138 la 365. Electricizarea satelor ține de domeniul trecutului. În fiecare comună funcționează un dispensar medical. Dacă în 1948 numai 6,5 la sută din copii se nașteau în unitățile de ocrotire a sănătății, astăzi procentul lor este de 99 la sută. Mortalitatea infantilă a scăzut de 5—6 ori. În ultimii 25 de ani durata medie a vieții a crescut cu 6 ani, Tuberculoza, podraga, gușa endemică, boli de masă ca urmare a con-

dițiilor în care se trăia, au fost eradicate.

Setea de învățură a țărănu a fost rezolvată simplu. Dreptul la învățură a devenit obligăție. Nu există astăzi în România un copil, indiferent în ce sătuc ar trăi, care să vrea să învețe și să nu aibă posibilitatea. Învățămîntul obligatoriu de 10 clase, burse, manuale gratuite, totul a venit în sate, în mijlocul țărănilor.

În ultimii 5 ani în mediul rural s-au construit o sută de mii de case, din care trei sferturi ridicate cu forțe proprii. În sate întregi toate casele sînt noi. În agricultură își desfășoară activitatea 42 000 de specialiști, din care 24 000 cu studii superioare.

Mecanizarea agriculturii a transformat munca fizică și slab productivă a țără-

nului. Zeci de mii de tractoare, cultivate, semănători, combine au transformat fața agriculturii noastre. Deși numărul persoanelor ocupate în agricultură a scăzut ajungînd să reprezinte doar a treia parte din populația ocupată a țării, producția globală a agriculturii este cu 30 la sută mai mare decât în perioada 1971—1975 și de 4,1 ori mai mare decât în 1950. Față de 1960, recoltele medii la hectar la griu, porumb și cartofi s-au dublat.

Țărănu s-a transformat cu rapiditate și dezvoltură într-un om modern, cu vederi noi, într-un tehnician. S-a încadrat firesc în procesul de industrializare, de urbanizare. Mulți s-au calificat la locul de muncă, au ajuns muncitori de înaltă calificare, maeștri, ingineri.

Țărani sînt astăzi oameni informați care știu ce se întîmplă în lume. Nu mai trăiesc îngrămădiți în bucătărie. În camerele de la față se află radioul și televizorul, acolo își fac lecțiile copiii și se află biblioteca cu zeci și sute de cărți pe care țărani nu numai le cumpără, ci le și citesc. Își nascocesc singuri microhidrocentrale, instalații de biogaz și eoliene. Călătoresc, merg și sînt trimiși la băi și la tratamente gratuite în stațiuni. Își cumpără autoturisme pe care le garcază în șură.

Unii dintre ei s-au transformat atît de mult încît au uitat că încă mai sînt țărani și că trebuie să producă mai mult decît consumă, au uitat că indiferent de ce se întîmplă, recolta nu trebuie lăsată pe cîmp și că fiecare metru pătrat de pămînt trebuie să producă.

Mulți dintre tinerii care plecau din sat pentru că le plăceau tehnica și industria se întorc înapoi. Meseriile tehnice pe care le-au învățat își găsesc acum aplicabilitatea în stațiunile de mașini, la irigații sau în munca de zi cu zi în cooperativele agricole de producție sau în întreprinderile agricole de stat.

Micșorarea numărului oamenilor ocupați în agricultură a scăzut și va mai scădea. Este un proces firesc ca urmare a mecanizării, a creșterii productivității muncii și a urbanizării așezărilor rurale. Uriașa diferență dintre sat și oraș, care exista pînă nu demult, s-a micșorat. În multe privințe țărănu duce astăzi o viață mai completă decît orașeanul.

Politica partidului în privința egalității muncii în fața vieții își spune cuvîntul. Dacă trăiești în locuri izolate, în vîrf de munte, în deltă, în Oaș sau în Cîmpia Bărăganului ai dreptul și trebuie să duci aceeași viață ca toți oamenii țării. Este pus în practică dreptul la o viață demnă, civilizată, plină de cele mai nebanuite perspective.

OPREA GEORGESCU

Procese și tendințe în starea populației

OMUL LA PLURAL

Profesorul universitar doctor Mircea Bulgaru s-a născut la 8 februarie 1926, în comuna Coțușca (Botoșani). A absolvit liceul la Botoșani. Academia de studii economice la București, de asemenea, Institutul economic-statistic din Moscova. Este șeful catedrei de cibernetică economică de la Academia de studii economice, membru al Comisiei naționale de demografie, membru al Uniunii internaționale pentru studiul științific al populației.

Autor a peste 200 lucrări, articole și studii de specialitate, publicate în reviste din țară și străinătate. Reținem câteva titluri: **Populație și dezvoltare economică; Venitul național și factorii de creștere; Analiza agriculturii; Dezvoltarea complexă și echilibrată a economiei naționale și altele.**

Decorat de trei ori cu Medalia Muncii, decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a, Ordinul Steaua R.S.R. clasa a IV-a.

Membru al P.C.R. din anul 1959. — Decl. stimulate tovarășe profesor Mircea Bulgaru, despre **AVUȚIA SUPREMĂ A FIECĂREI NAȚIUNI**; adică despre oameni, despre populație. Sau, ca să ne amintim de expresia consacrată a unui sociolog, despre „**OMUL LA PLURAL**!”

— Accept dialogul pe această temă, dar cu o condiție: integrând populația de la început în contextul întregii noastre dezvoltări economice-sociale. În sensul că populația nu poate fi gândită izolat de dezvoltarea noastră, populația constituind factorul esențial al dezvoltării și beneficiarul final a tot ce se realizează și se produce în România.

— **Inseamnă că între POPULAȚIE și DEZVOLTARE există o relație de interdependență. Cum se manifestă?**

— Dezvoltarea, știm, influențează populația, dar în același timp populația dimensionează și influențează dezvoltarea economică. Cum? Prin resursele demoeconomice, adică resursele de muncă, prin cea parte a populației care participă la procesul făuririi bunurilor materiale, de servicii, cercetare științifică și asigură promovarea progresului tehnic în toate zonele activității umane.

— **Judecând după progresele economiei românești, mai ales în acești ultimi 15 ani, cum se poate măsura în termeni cantitativi relația: populație — dezvoltare?**

— Problema e foarte importantă pentru că, pe plan mondial, cu aceste aspecte se confruntă azi omenirea: dacă examinăm pe o perioadă mai lungă a construcției noastre socialiste cele două variabile fundamentale, populație — dezvoltare, și vrem să le exprimăm în raport cantitativ, rezultă că populația noastră marchează pe ansamblu o creștere medie anuală aproximativ de 10 la sută, în timp ce venitul național, bază a dezvoltării, înregistrează o creștere, în același interval, de 8-9 la sută. Se dovedește deci menținerea unor ritmuri înalte ale dezvoltării, crearea a numeroase locuri de muncă și, pe această bază, atragerea populației în circuitul dezvoltării, în ultimă analiză a valorificării superioare a resurselor noastre umane.

— **Ați spus: „resurse umane”. Nu vi se pare cam nepotrivit acest termen; violent chiar? Cum, omul devine, în limbajul economismului, o resursă?**

— Nu, nu vă temeți, nu încercați să descoperiți vreo violență acestui termen: nu găsiți. Am spus că populația este „**avuția supremă a națiunii**”. Or, ea este în primul rând o resursă inestimabilă care

determină întreaga noastră dezvoltare economică-socială. Dacă dorim, mergem chiar mai departe pe ideea care ați avansat-o și spunem că OMUL, în sensul avuției noastre naționale, are cost și are valoare. Și să nu ne grăbim să înțelegem acest lucru simplist, tehnicist, în sensul că îl vom putea cobori la nivelul costurilor unor produse, să-l înmatriculăm de acum încolo la obișnuitul cont de profit și pierdere. Afirmarea asta înseamnă mult mai mult și ceva fără asemănare.

— **Vă rog să explicați.**

— Omul e și o categorie socio-economică extrem de complexă, de o dimensiune deosebită care are cost și valoare într-un sens nobil al cuvintului: societatea, familia, individul chiar alocă, în avans, un volum important de investiții materiale, financiare, în muncă, în educație, pentru a lansa în viață un om cu o personalitate umană care să se adapteze mai ușor progresului tehnic, să contribuie el însuși la dezvoltarea complexă a societății.

— **Tovarășe profesor Mircea Bulgaru, care este structura demografică a populației României, la ora actuală?**

— **Avem astăzi o populație de peste 22 milioane locuitori, cu o structură în general echilibrată pe sexe: 49 la sută sunt bărbați și 51 la sută sunt femei. Pe ansamblu avem, deci, aproximativ 300 000 femei mai multe decât bărbați.**

— **De ce acest spor? Se nasc mai multe fetițe?**

— Dimpotrivă, se nasc mai mulți băieți, proporția prin naștere fiind, ca o legitate biologică, de 105 băieți la 100 de fetițe. Explicația stă în mortalitatea mai ridicată la băieți, în durata vieții mai ridicată la femei.

— **Și nu se produce un dezechilibru în structura demografică în perioada vârstei căsătoriei, de pildă?**

— Nu, pentru că majoritatea acestui supliment de femei se localizează după vârsta de 50 ani. Politica noastră demografică activă, așa cum cunoașteți, urmărește asigurarea unei creșteri raționale a populației, pentru a menține tinerețea națiunii noastre și echilibrul ei. Cantitativ, vitalitatea la noi, adică numărul copiilor născuți vii la 1 000 locuitori, este de circa 18-19 copii. Rezultă că la noi natalitatea este mai ridicată decât în țările industrializate.

— **Această natalitate este omogenă pe teritoriul României?**

— Nu există mari disproporții, dar variații, pe zone, există: natalitatea cea mai ridicată, adică populația cea mai tânără a țării, se află în zonele de est, în județele Tulcea, Vrancea, Vaslui, Botoșani, Bacău, Suceava, Maramureș, Bistrița Năsăud. Județele cu natalitate mai scăzută sunt cele din vestul țării.

— **În Capitală, care este situația?**

— Există, în general, o natalitate mai scăzută. Explicația, după mine, stă în noul comportament cultural. E vorba de atitudinea față de familie, din punct de vedere demografic, față de numărul de copii. La familiile cu nivel de cultură mai ridicat, numărul copiilor este mai mic.

— **Dispare oare cultul acela frumos, tradițional al familiei românești de a avea mulți copii? Nu neapărat al familiei țărănești, ci chiar al familiei intelectuale? Pentru că au existat familii de intelectuali care au avut mulți copii! Ce cauze ați mai depistat în investigațiile dv.?**

— Există tendința generală, nu numai la noi, ca pe măsură ce țările se industrializează, pe măsura dezvoltării, populația și în special familia să sufere schimbări simțitoare în sensul dimensiunii demografice. Descrește numărul mem-

brilor de familie. Asistăm, înseamnă, la o trecere de la tipul de familie tradițional, cu mulți copii, la o familie mai modernă, cu un număr mai mic de copii.

— **Care e numărul mediu de copii în familia noastră românească?**

— Dacă reținem bine, între 3-3,2. Există sute de mii de familii care nu au nici un copil; din diferite cauze.

— **Vorbiți-ne, vă rugăm, de felul în care se manifestă la noi mobilitatea socio-profesională!**

— Asistăm la un nou model de așezare a resurselor noastre de muncă pe ramuri: se petrece o trecere masivă a populației ocupate în ramurile cu nivel mai redus de productivitate (agricultură) spre ramurile neagricole, în primul rând spre ramurile industriale care, așa cum știm, au un nivel de productivitate a muncii mai ridicat. Aceasta duce, în ultimă instanță, la o mare economisire de muncă socială. Ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut de la 74, în anul 1950, la aproximativ 30 la sută în ultimul an. Înseamnă că, într-adevăr, s-a realizat o mare economie de muncă socială, se utilizează mai bine timpul de muncă: acum, un muncitor din industrie lucrează circa 290 zile pe an, iar un țărăncuș cooperativ — circa 200 zile. După calculele mele rezultă că în anii construcției noastre socialiste, prin trecerea populației din agricultură în ramurile neagricole, în industrie, societatea noastră a economisit circa 4 milioane de brațe de muncă — echivalent la nivelul unui an!

— **Dar trecerea masivă a populației spre industrie nu duce eumva și la depopularea unor sate?**

— Poate n-ați fi atât de categoric: duce, e adevărat, la unele implicații importante legate de plecarea, uneori masivă, a tineretului din sat; la menținerea unei structuri a populației sătești, pe grupe de vârste, în defavoarea grupelor tinere. Acest fenomen nou și complex este numit de noi **mobilitatea teritorială a populației** și e stimulat de însuși progresul nostru economic de industrializare, de repartizare a forțelor de producție pe teritoriul țării. Aceste fluxuri migratorii pe **magistrala sat-oraș**, cu direcție deocamdată exclusivă spre oraș, se cifrează aproximativ la peste 200 000 persoane anual. Dintre acestea circa 50 la sută reprezintă resursa de muncă, forța de muncă.

— **Unde se manifestă o mobilitate mai mare? La bărbați sau la femei?**

— Pe ansamblu, se constată o mobilitate mai sporită la femei, în special la grupele tinere, aflate în preajma încheterii căsătoriilor. La categoria forță de muncă mobilitatea e mai mare la bărbați. Coeficientul de mobilitate al populației, la noi în țară, este relativ ridicat, dar mobilitatea manifestă, mai ales în ultimii ani, tendințe din punct de vedere al direcției sat-oraș, cit și al vârstei.

— **Care sînt aceste „tendințe interesante”?**

— Cînd industria era înegal repartizată pe teritoriu, distanța migrației era foarte mare, din Moldova, de pildă, se ajungea la Hunedoara spre vechile vetre industriale. Acum fenomenul migrației forței de muncă îmbracă două aspecte: e vorba mai întâi de o așezare a migrației în cadrul județului de origine sau în județele limitrofe, unde începe să se dezvolte o nouă industrie, prin repartizarea echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării — problemă de mare echitate socială. Al doilea aspect ține de resorturi mai complexe: asistăm la un reflux al migrației, în sensul că o parte din forța de muncă,

emigrată în vechile vetre industriale, se întoarce acasă, la noile vetre industriale care au apărut sau apar.

— **În documentările noastre pe teren, în aceste noi vetre industriale, întâlnim foarte des și foarte mulți oameni care declară: „m-am întors acasă!” sau „m-am întors să construiesc acasă!” Credeți că întoarcerea acasă a fost determinată numai de cauze economice?**

— E aici o problemă de psihologie a poporului român legat mult de vatra lui natală. Explic fenomenul prin ceea ce s-ar putea numi **dorul natal** și care are o semnificație mai profundă decît pare: este legarea de părinți, frați, rude, prieteni; de patriotismul local în sensul pozitiv al cuvintului, este vorba de dorința de afirmare între ai tăi.

— **Se întore deci din această MARE EXPEDIȚIE ECONOMICĂ, să spunem astfel, să construiesc în județul natal sau, în viitor, într-o următoare etapă de dezvoltare a României, în satul natal!**

— Contextul în care plasați această teză devine interesant! Da, în viitor, dacă vom industrializa satul mai mult, fără îndoială că dorul natal se va manifesta și aici. Și vom găsi astfel o soluție de menținere a tineretului în mediul rural.

— **E vorba de o industrializare a satului potrivit specificului de dezvoltare economico-socială a României.**

— Aceasta va duce, printre alte implicații pozitive, la reducerea costului economic și social al migrației: mă refer la problema locuințelor, a transportului, la ridicarea și emanciparea satului românesc, adică la rezolvarea științifică a contradicției, firește neantagoniste, sat-oraș. O problemă fundamentală pe care o promovează consecvent politica științifică și profund asigurată a partidului nostru.

— **Procesul de industrializare, de modernizare a economiei, de ridicare economică a satului, impune evident în prim-plan rolul factorului OM. E nevoie deci de un om tot mai bine pregătit profesional, politic, din punct de vedere al conștientizării sale. Ce realități ați evidențiat în acest domeniu?**

— În interiorul claselor sociale de la noi, al clasei muncitoare, al tărânișii, al intelectualității chiar, se petrec modificări profunde: în gradul de instruire, de calificare, de formare a diverselor profesii și meserii. Nu voi abuza de cifre, dar vă rog să mai rețineți una. La ultimul recensământ al populației, am fost ispitit să număr meseriile practicate azi la noi.

— **Interesant! Cite sînt?**

— 2 600 de meserii! Față de cîteva sute în 1938. Ceea ce atestă, fără doar și poate, complexitatea, diversitatea structurii noastre socio-profesionale. Peste 20 la sută din populația țării e cuprinsă într-o formă sau alta de învățămînt. La sfîrșitul cincinalului 1981-1985 procentul celor cuprinși în învățămîntul de toate gradele se va ridica la 27 la sută.

— **Cuprinderea masivă a tineretului în școli, și mai ales a tineretului cu vîrstă de muncă, nu are eumva implicații asupra contingentelor productive? Mai explicit: ne amintim că într-o perioadă, era prin 1957-1965, natalitatea a scăzut simțitor la noi în țară și a fost redresată, cum știm, prin măsurile de politică demografică ale partidului nostru. Nu eumva și acest fapt, al scăderii natalității de atunci, se resimte acum?**

— Ați sesizat corect această conjunctură! Acele contingente născute în perioada 1959-1965, cînd am avut natalitatea cea mai scăzută, urmează să intre în producție, să lucreze efectiv acum și în următorii 4-5 ani. De aceea asistăm în mod obiectiv în prezent la o îngustare a resurselor noastre demoeconomice. Dacă la aceasta se mai adaugă și atragerea puternică în școli a tineretului care are vîrsta de muncă, obținem imaginea reală a fondului nostru național de timp. Aceasta ne obligă la utilizarea cit mai rațională a surselor de muncă, la perfecționarea organizării producției și a muncii și, așa mai adăuga, chiar la întărirea disciplinei în muncă, la creșterea productivității muncii sociale la nivelul sarcinilor izvorite din documentele partidului nostru.

— **Tovarășe profesor Mircea Bulgaru, am dialogat suficient, cred eu, despre multe aspecte ale populației României. Ce probleme de perspectivă se ivesc?**

— Țara noastră promovează o politică activă în domeniul demografiei și al populației, pentru a menține acele structuri demografice și socio-profesionale care să se integreze în strategia generală a dezvoltării societății noastre. Din acest punct de vedere se cunoaște că la sfîrșitul cincinalului 1981-1985, populația României urmează să atingă cifra de 23,4-23,7 milioane locuitori, iar la sfîrșitul deceniului, în 1990, populația va atinge cifra de 25 milioane locuitori. Se vor produce prime-niri importante în structurile socio-profesionale. Populația agricolă ar urma să coboare la 22 la sută din totalul populației ocupate. Un proces continuu de modernizare a structurii se va accentua prin creșterea populației urbane care va ajunge la 55 la sută la sfîrșitul cincinalului 1981-1985, va fi, așa cum afirma secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cincinalul calității. E vorba, desigur, de calitatea producției, a organizării muncii, dar și de calitatea omului sub diversele ei aspecte, calitate fără de care nu se pot împlini aceste remarcabile programe. E vorba deci de o nouă calitate a vieții poporului nostru, a resurselor noastre umane, la a cărei realizare trebuie să contribuie societatea, familia și fiecare individ în parte.

N. GRIGORE MARAȘANU

FAMILIA

Cineva, un sociolog sau scriitor al cărui nume momentan îmi scapă, spunea că în lumina aceasta atât de diversă există un loc unic în care individul, omul ca ființă rațională, se regăsește și se reproduce pe sine, își revitalizează forțele și însuși condiția lui de viață. Un astfel de loc, ce nu are nimic miraculos și nici spectaculos, este acea piatră de temelie a comunității sociale căreia în mod atât de obișnuit îi zicem familie.

În vorbirea curentă se confundă adesea familia cu gospodăria. Deși se interferează, totuși ele nu se suprapun. Familia, ca unitate biologic-socială — cum afirmă Vladimir Trebic în volumul „Demografia” — are drept principală caracteristică raporturile de rudenie dintre persoanele ce o alcătuiesc, dispunând și de alte caracteristici, cum sunt: locuința comună și bugetul comun. Familia biologică este văzută numai ca unitate care cuprinde soții și copiii lor, de obicei necăsătorii. Gospodăria, în schimb, este o unitate complexă socio-demografică, având funcție economică (de producție și consum), de reproducere și educare a tinerilor generații etc.

Pentru demografie importanța cea mai mare o prezintă familia. Dar nu definiția ca atare ne interesează acum, ci mai ales starea de fapt a familiei românești, sublinierea condiției și rolului ei deosebit într-o societate ca a noastră pe frontispiciul căreia stă scrisă cu litere mari grija față de om. Partidul și statul nostru acordă o deosebită atenție întăririi vieții de familie, înfloririi necontenite a acesteia, creării celor mai optime condiții pentru exercitarea funcțiilor ce îi revin, asigurarea reproducerii populației, formării și educării tinerelor generații de constructori ai noii noastre societăți. Sînt cunoscute în acest sens măsurile luate în spiritul documentelor de partid, al hotărîrilor și programelor elaborate pentru continuarea ridicării nivelului de trai material și spiritual, pentru creșterea calității vieții întregului nostru popor.

Sintetizînd, putem spune că eforturile depuse de membrii societății noastre se

reflectă întocmai în dezvoltarea de ansamblu a economiei noastre naționale, în venitul național — baza progresului general, fundamentul creșterii bunăstării noastre generale. În acest context, este de reținut că în perioada 1950—1980 venitul național a ajuns de la 35 miliarde lei în 1950 la 546 miliarde lei în 1980, ceea ce înseamnă materializarea unui volum de 15 ori mai mare decît în 1950. Interesant de arătat că pe un membru de familie, pe un locuitor deci, revine un venit național de peste 24 000 lei în anul 1980, față de numai circa 2 000 lei în anul 1950. Dacă ne referim la cîteva date comparative cu unele țări dezvoltate, trebuie să arătăm că în toți acești 30 de ani venitul național pe locuitor a crescut în România într-un ritm mediu anual de 8,4 la sută, în timp ce în Statele Unite ale Americii de pildă a fost de 2,1 la sută, în Italia de 3,8 la sută, în R.F. Germania de 4,4 la sută, în Franța de 3,8 la sută. Cu alte cuvinte, România a înregistrat ritmuri înalte de creștere a veniturii naționale, fapt ce se reflectă în reducerea decalajului față de țările dezvoltate de 3—4 ori.

Aceasta se răsfrînge din plin asupra veniturilor noastre. În bugetul de venituri ale familiilor de oameni ai muncii o dimensiune tot mai mare o au veniturile din fondurile sociale de consum. Sporirea continuă a acestor fonduri, expresie elocventă a grijii statice a partidului și statului nostru pentru ridicarea noastră pe o treaptă superioară de civilizație este oglindită în mod sugestiv de faptul că astăzi fiecare locuitor al țării beneficiază anual de 3 666 lei, față de numai 215 lei în anul 1950 și 1 294 lei în anul 1965. Aceasta înseamnă că fiecare familie de oameni ai muncii beneficiază, în afara veniturilor din muncă, de circa 12 mii lei în medie anual din fondurile sociale de consum, fără să afecteze în vreun fel bugetul propriu de venituri.

Dar să ne mai referim la încă un aspect al prosperității familiilor din România. Urmare directă a sporirii bogăției naționale — bogăție acumulată prin aportul fiecărui membru al celor peste 7 mi-

lioane de familii cîte există la ora actuală în țara noastră — în perioada 1950—1980 s-au obținut realizări cu adevărat istorice în schimbarea condițiilor de viață ale oamenilor muncii. Parte componentă a creșterii nivelului de trai, condițiile de locuit ale populației s-au îmbunătățit simțitor în decursul ultimelor trei decenii, dar mai ales în ultimii 15 ani. Astfel, dacă în perioada 1951—1965 s-au construit din fondurile statului 370,3 mii de apartamente, în ultimii 15 ani s-au construit 1 614 000 apartamente, de peste 4 ori mai mult. În ultimele trei decenii, prin construirea a peste patru milioane locuințe noi s-au creat condițiile ca două treimi din populația țării să beneficieze de condiții de locuit confortabile, de o calitate superioară. Aceasta se exprimă și

prin aceea că suprafața medie locuibilă pe locuitor sau membru de familie — din mediul urban — a crescut de la 8,4 mp în 1966, la 9,6 mp în 1977 (după datele ultimului recensămînt).

Și în continuare va crește necontenit condiția de locuit a familiilor noastre. Conform Programului elaborat de partid, conform cifrelor reieșite din Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R., în perioada 1981—1990 se prevede realizarea a 2 350—2 450 mii de apartamente, ceea ce va permite rezolvarea în întreaga țară a problemei locuințelor, asigurarea condițiilor de locuit corespunzătoare pentru toți oamenii muncii — obiectiv deosebit de important stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Toate aceste condiții materiale și spirituale, precum și drepturile și îndatoririle fundamentale ce revin membrilor societății noastre au făcut ca an de an să evolueze ascendent numărul gospodăriilor de la noi. Dacă în 1930 au fost în România 3,3 milioane de gospodării, 4,2 milioane în 1948, s-a ajuns în 1966 la 6 milioane, în 1977 (ultimul recensămînt) la

Despre comunism ca despre o stare a devenirii

Scrisoare pe care poetul și-o adresează sieși cu ocazia reconfirmării calității de comunist

Nu este comunismul doar un vis de aur sau doar o roșă flamă peste conștiință, căreia să-i dai — precum un faur — obolul, cite-un pic, după putință.

Și nu e comunismul un întîns lințolliu anume să te-nvăluie cu fericire, sau ceva care-ți dăruie un cald fotolliu la care filii tăi să aibă drept de moștenire.

Comunismul nu e raiul pe pămînt să ai, de vrei sau nu vrei, rația de bucurie, să calci pe flori precum inaripatul sfînt dintr-o naivă și uitată broderie.

E comunismul și va fi, ce-i și acum: libertatea gîndului și-a inimii ca să-și însemne apartenența la ideea ce deschide-un drum sub lumina pură a steagurilor demne,

ceea ce-nseamnă lupta cu mine-n primul rînd, numal în luptă, ce și sabia, lăcea-și pururi trează, sublima decantare în faptă și cuvînt a patosului tînar ce entuziasmează.

Căci nimeni nu devine, nicidecum n-a devenit prin vreun decret de lege, comunist deodată!, ci ca un riu de munte ce curge limpezit și de lumină-și simte ființa-nfiorată.

Și este comunismul, ce-n clipele supreme simțim, dorind prin secolii a Patriei mărire, iar chipurile noastre trec în acele steme ce-și pun pe evi pecetea lor de nemurire!

NICOLAE STOE ■

BUCUREȘTI, ZECE PROCE

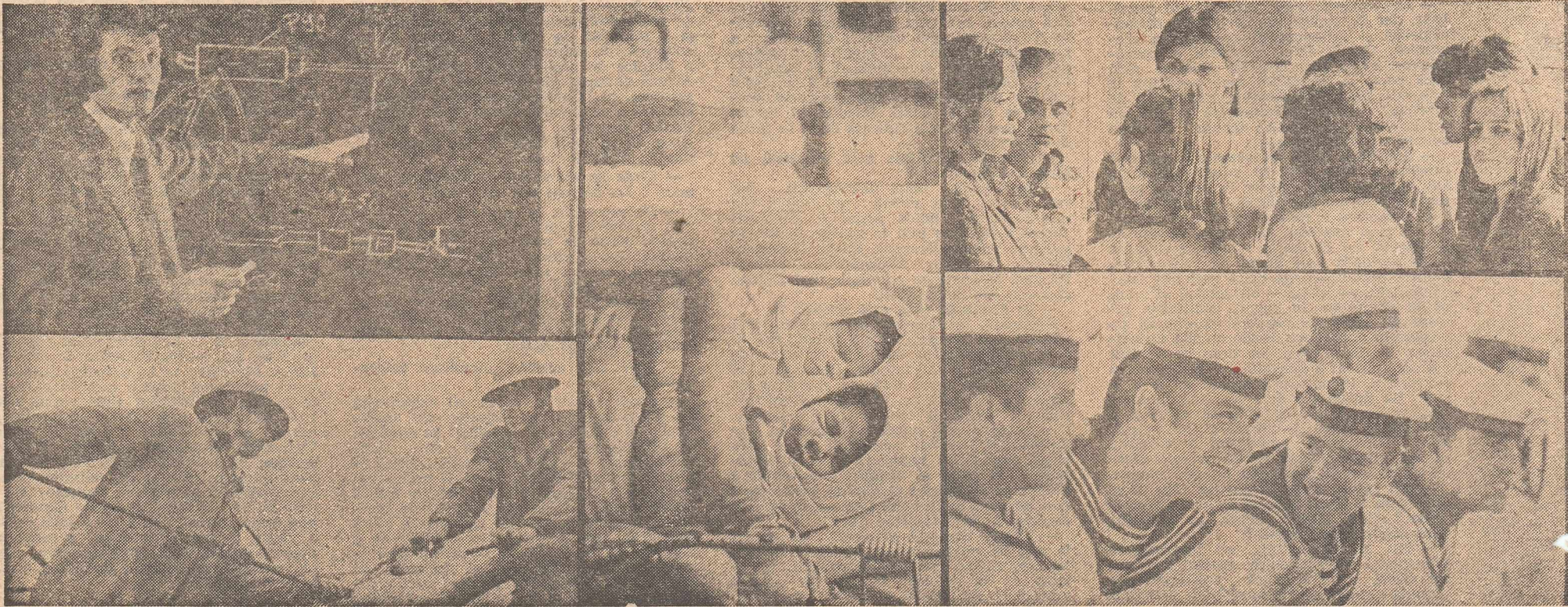
Sînt perioade din zi cînd Bucureștii devin un furnicar omenesc care exemplifică imediat, la scara unu pe unu, explozia demografică. Un flux și reflux continuu pe străzi, pe bulevarde, prin scuaruri, prin mijloacele de transport în comun, dă orașului o amplitudine de mare metropolă, un vuiet discret sau acut, cald, profund. Parcă întreg orașul se revărsă atunci ca dintr-un stadion olimpic în urna unei mari competiții. Competiția aceasta este cronometrată în timp, reprezintă chiar confruntarea cu timpul. În 35 de ani, populația Bucureștilor aproape s-a dublat.

Trăim astăzi în București cu domiciliul stabil 1 974 486 de cetățeni, după statistica primei zile din calendarul anului 1980. La ora siderală a noului an. Cît populația uneia din țările mici de pe mapa-

mond. Se știe că în lume se nasc 190 000 de oameni gata să populeze un oraș sau un cîmp de luptă. În Bucureștii de astăzi se nasc 27 430 de cetățeni într-un an nu tocmai fecund în acest sens — 1979 — dar în pace și în lumină. Sporul de populație în 12 luni nu se rezumă însă la cifra natalității și nu devine convingătoare, dacă ne gîndim că aproape 13 mii de oameni care se nasc în Capitală aparțin, prin părinți, de alte localități și județe din țară. Nu s-ar putea spune, prin urmare, că Bucureștii sînt un campion al natalității la concentrarea sa urbană, la dimensiunile și densitatea de familie pe spațiu de locuit și mai ales la numărul de cetățeni cu domiciliu stabil pe malul Dimboviței. La antipod se situează, desigur, morții unui an din București. 18 407 decedați s-au înregistrat în anul 1979.

Cifră care pune pe gînduri în raport cu natalitatea. Din această perspectivă Bucureștii s-ar prezenta în perspectivă ca un oraș pe cale să se depopuleze într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. Trebuie ținut însă cont că Bucureștii se amplifică, se dilată în fiecare an cu aproximativ 25 762 de cetățeni care se stabilesc definitiv în oraș prin transfer în interesul serviciului, prin schimbare de domiciliu. Bucureștii rămîn primul centru industrial al țării, orașul etalon al civilizației socialiste, orașul nostru amiral. Ceea ce nu înseamnă că Bucureștii sînt un port deschis numai pentru cei care vin în oraș. Anul 1979, de pildă, consemnează 4 456 de locuitori plecați din București. Mirajul metropolei nu are aceleași dimensiuni pentru toți. Unii consideră marea arhitectură urbană din Cimpia

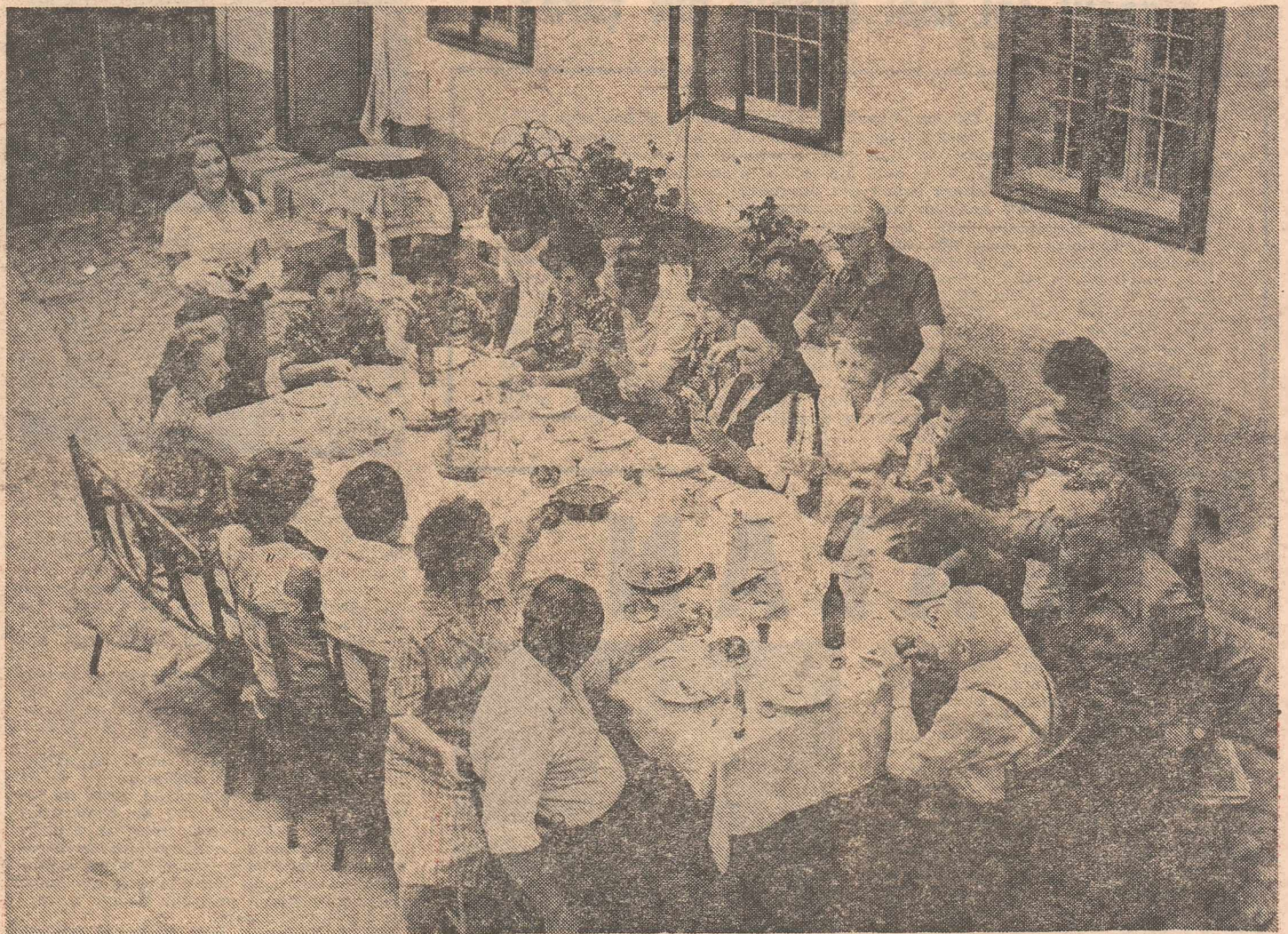
Română o așzare aglomerată și supradimensionată în care se pierde mult timp ca pieton și pasager prin mijloacele de transport în comun și, de asemenea, prin incintele aprovizionării cu bunuri de larg consum. Oricum, orașul este senin, frumos, cu ansambluri de locuințe demne de marile esplanade citadine de pe mapa-mond, cu un cult binefăcător pentru spațiile verzi și parcurile de odihnă și de distracții. De aici și starea de sănătate în general bună, cu foarte puține zone poluate intens față de alte cetăți industriale ale lumii. Bucureștii sînt un oraș tînar. Vîrsta medie a locuitorilor săi este 34,9 ani. Un oraș prin urmare puternic, cu o populație în plină vigoare creatoare, cu un tonus vital recunoscut în concertul capitalelor continentale, un oraș tonic, luminos. Interesant de consemnat este

Iar astăzi s-a ajuns la circa 7 milioane familii. De menționat că mărimea medie a unei familii s-a menținut în ultimul deceniu la aproximativ 3,2 persoane, înregistrându-se însă o tendință de scădere față de trecut, cind media era de 4,3 persoane în 1930 și de 3,8 persoane în 1948. Uzele acestei oarecum paradoxale scăderi sînt mai multe și ele rezidă în primul — după afirmația economistului demograf Radu Halus, de la Direcția centrală de statistică — în așa-zisa reducere a gospodăriilor multinucleare (în care viețuiau laolaltă mai multe generații), scăderea numărului mediu de copii pe gospodărie — tendință manifestată și la țările dezvoltate —, creșterea speranței medii de viață (datorită condițiilor de viață și de ocrotire a sănătății) de la numai 40 de ani, cit era în cu cîteva decenii urmă, la 70 de ani în prezent. Avind în vedere importanța pe care o are numărul mediu al copiilor într-o familie — atît din punct de vedere social cit și economic — este interesant să prezintăm determinarea și sibilităților ulterioare de reproducție și nucleelor familiale.

Politica demografică activă promovată în țara noastră pentru o creștere în ritmul necesar ajungerii în 1985 la o populație de 23,4—23,7 milioane iar în 1990 la circa 25 milioane impune ca familia să fie constituită dintr-un cuplu conjugal stabil, cu un număr mediu de 3—4 copii, care să poată realiza obiectivele prevăzute în documentele de partid pe linia dezvoltării economico-sociale, făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Pe plan demografic aceasta cere ca nupțialitatea populației tinere să prezinte o tendință constantă, dar mai ales să asigure stabilitatea familiei prin reducerea neconținutii, numărului de divorțuri sau fenomenul de separare. Este ceea ce aduce în nou pe planul atenției seriozitatea ariajului, domeniu în care instituțiile noastre educaționale și de influențare în viață pot și trebuie să-și spună cu mai multă hotărîre, cu tact și calm cuvîntul. Departe gîndul că am spus totul despre familie în România. Am încercat a puncta doar cîteva idei, a schița, fie și fugitiv, câteva coordonate în dorința de a sublinia, o dată și încă o dată, rolul și misiunea ce revin acestei celule de bază, fundamentale a societății, care asigură perpetuarea națiunii noastre, creșterea viitoare a poporului, avîntul său hotărît pe calea socialismului multilateral dezvoltat și a comunismului.

MIHAI STĂNESCU ■

Politica demografică activă promovată în țara noastră pentru o creștere în ritmul necesar ajungerii în 1985 la o populație de 23,4—23,7 milioane iar în 1990 la circa 25 milioane impune ca familia să fie constituită dintr-un cuplu conjugal stabil, cu un număr mediu de 3—4 copii

Fotografii de ELENA GHERA ■

DATE DIN POPULAȚIA ȚĂRII

...că faptul că în dreptul vârstei medii pentru femei e trecută cifra de 36,1 ani și pentru bărbați 33,6!

Dincolo de problemele stării de sănătate, de buna funcționare biologică a aparatului social bucureștean, conform statisticilor merită să consemnăm faptul că principalele boli care atacă locuitorii orașului sînt ale aparatului circulator (urmărire și a unui sedentarism specific orașului), ale aparatului respirator, ale aparatului digestiv și, evident, plătind tributul dezastrului acestui secol, ale diferitelor forme de tumori canceroase. Toate acestea reprezintă de fapt și aproximativ 79 la sută din totalul deceselor înregistrate în oraș. Totuși, durata medie a vieții în Capitală rămîne de 70,7 ani, cu specificarea că 68,3 ani se referă la bărbați și 72,8 la femei. După cum se vede,

și în București, precum în alte mari aglomerații urbane ale lumii, durata medie a vieții este mai mare pentru femei.

Intr-un oraș cu asemenea forță, în care criza de timp e mai acută decît în altă așezare din țară, în care ritmurile industriei ating parametrii de referință pentru evoluția societății, detașamentul copleșitor de cetățeni îl formează oamenii muncii producătorii direcți ai bunurilor materiale și spirituale. Astfel, totalul personalului implicat direct în muncă este de 1 046 496. Dintre aceștia 764 660 sînt efectiv muncitori. Principalele meserii caracteristice pentru marea masă a muncitorilor bucureșteni sînt de lăcătuși mecanici, electricieni, strungari, operatori chimiciști, timpplari, țesători, confecționeri de îmbrăcăminte și încălțăminte, zidari, șoferi, personal operativ din comerț etc. Dar, para-

doxal, Bucureștiul cuprinde și un mare număr de mineri și artificieri, de mineri mecanizatori și de subterani, dar și de marinar pe lacurile de agrement.

Bucureștii sînt orașul marilor iubiri dar și al litigiilor de tot felul. Un asemenea angrenaj social comportă și o seamă de situații conflictuale. Proporțiile între starea de armonie a orașului și starea de discordie, dacă vreți, sînt revelatorii prin cîteva date statistice privind numărul căsătoriilor și cel al divorțurilor în anul trecut. În cele douăsprezece luni ale anului 1979 s-au înregistrat 23 577 de căsătorii și numai 6 475 divorțuri. Evident că cifra divorțurilor este încă exagerată, dar... Interesant este totuși faptul că a crescut vîrsta la care se căsătoresc tinerii: 26,6 ani la fete și 29,6 la băieți. Semn-

că a crescut și simțul de responsabilitate față de instituția familiei.

Urmăriți străzile acestui oraș la orele dimineții, ale prinzului, ale serii și ascultați pulsul său vibrînd ca o mare uzină vie, ca un fluviu uriaș care aluneacă undeva prin timp spre viitor transfigurîndu-se de la o zi la alta. Cum va arăta el în anul 2000 sau 2010? Cîți dintre cetățenii înregistrați astăzi cu domiciliul stabil în București, vor trăi atunci și cîți se vor naște de acum încolo? E greu de prevăzut. Cert este că din punct de vedere demografic orașul reprezintă imaginea țării focalizată printr-o lentilă care răsfrînge razele de lumină direct în viitor. Este orașul etalon al unei civilizații. Orașul etalon al civilizației noastre socialiste. Un oraș cu oameni liberi și încrezători în istoria de miine, în cei care vin după noi.

FABIAN DUMA ■

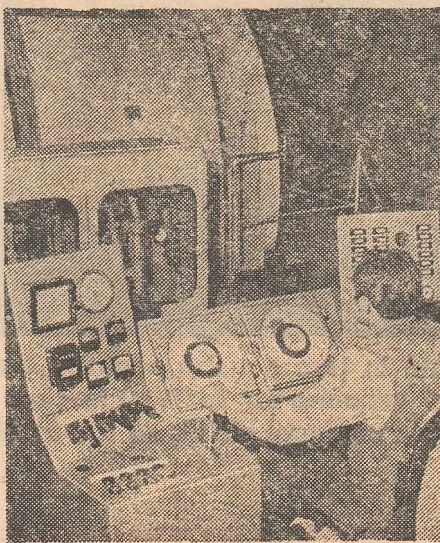
Orașul cel mai grăbit din țară:

Suprafața orașului: 250 ha. Populația înregistrată la 1 ianuarie 1980: 13.999 locuitori. Față de creșterea de 79 la sută a personalului muncitor din județul Harghita, comparativ cu anul 1965, personalul muncitor din Bălan a crescut de aproape trei ori. 75 la sută din totalul producției industriale a județului Harghita se realizează astăzi din capacitățile construite după 1935. 10 la sută din totalul locurilor noi de muncă din industrie, create de la constituirea județului, sînt în orașul Bălan. Bălanul beneficiază de o polyclinică, incluzînd un spital cu 50 de paturi și o maternitate. Structura populației: 51 la sută români, 49 la sută maghiari. S-au sîmbilizat în Bălan muncitorii din Harghita și Mureș, cit și din Bacău, Neamț, Vaslui, Vrancea. Media de vîrstă a orașului: 24-25 de ani. Din totalul populației, numai 768 de persoane depășesc vîrsta de 45 de ani, aceștia fiind, dealtfel, vechii locuitori ai fostului călun Bălan. 6.712 reprezintă numărul personalului muncitor din Bălan. Restul sînt copii și femei casnice. În perioada 1981-1985, în Bălan se vor mai construi 300 de apartamente, un complex grădiniță-creșă cu 320 de locuri, o casă de cultură modernă, o poștă, o autobază de transport. Densitatea: 5.200 loc./km pătrat (densitatea medie din județ este de 49,9 loc./km pătrat). 90 la sută din personalul muncitor este absolvent al unei forme de calificare.

BĂLAN

Un compas înalt de cinci metri, deschis într-un unghi de 30 grade, sub care este așezat un vagonet de mină. Aceasta este emblema orașului Bălan. Drumul din Brașov spre Bălan este el însuși o aventură fantastică în inima Transilvaniei. Spre deosebire de calea ferată, șoseaua, urmărind firea și fiile relieful fizic al localităților, al satelor și cătunelor, îi oferă posibilitatea, aproape unică, de a simți cu virful degetelor meandrele și povirnișurile sufletelor pe lingă care treci cu autobuzul. Sînt momente cînd ai impresia că străbați Bărăganul, dar impresia aceasta nu durează mai mult de o respirație scurtă, o clipă de răgaz între culmile împădurite. Apoi, dintr-o dată, panglica de asfalt pare că se împlință definitiv în coasta unui deal, pentru ca imediat să-ți apară în față un sat, cu casele lipite una de alta, urmărind indeaproape marginea șoselei. Bruste, aceste apariții ni se par nouă, oamenilor din cîmpie, obișnuți fiind cu spațiile deschise, cu gestul de a pune mina streșină la ochi pentru a zări lucruri și ființe la mari depărtări, adevărate revelații. Acest lucru nu mai este posibil decît în Transilvania, unde surpriza unet căruțe cu fin, care apare după o colină, sau a unui om care poartă o coasă te pîndeste neîncetat. Așa se întîmplă și cu sate ca Ciceu și Dănești, cu orașe ca Miercurea Ciuc, dar mai ales cu Bălanul. Orașul, anunțat cu mult înainte, se lasă așteptat și numai după aceea privit.

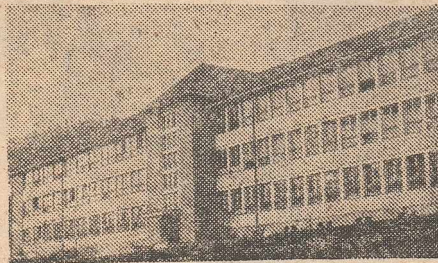
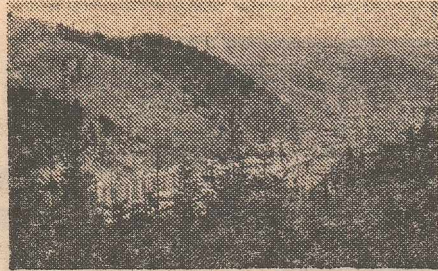
Trecînd pe lingă monumentul-lemnă, autobuzul lasă în urmă cîteva case de lemn și stoguri de fin agățate ici, colo pe dealuri. Abia după cîteva unduiri la stînga și la dreapta, prin frumoasa vale a Oltului, după o colină împădurită, apare modest, dar oraș, Bălanul. Blocuri, magazine, cinematografe, teren de fotbal. Iar la capătul opus, exact la capătul opus intrării în oraș, întreprinderea minieră Bălan. În fața porții de metal a minei Bălan se termină șoseaua care pornește din Miercurea Ciuc, și care aici în Bălan poartă numele de șoseaua Republicii. Într-un fel, această șosea a Republicii, care leagă cele cîteva case vechi de la intrarea în oraș de întreprinderea minieră, simbolizează drumul parcurs în cei 13 ani de existență, de la un fost cătun aparținînd comunei Sindominic, la centrul industrial care este astăzi. Iar între aceste două extreme, vechiul și noul, compasul și vagonetul, se află, se mișcă, muncesc și iubesc oamenii. Oamenii Bălanului, români și maghiari în proporție egală, în această vale a Oltului, nu undeva pe valea Oltului, ci chiar la începutul ei, fiindcă nu despart decît cîteva kilometri orașul Bălan de izvoarele Oltului și ale

Mureșului. De fapt, pădurile de brazi ale Hășmașului intră pînă în curțile oamenilor, iar Oltul curge la cîteva metri de balcoanele noilor construcții, într-o repede și curată undă.

Construcția orașului Bălan păstrează specificul satelor transilvane, case cu acoperișuri de țiglă, stradă fără ramificații. Sigur, Bălanul nu se poate compara cu Sfîntu Gheorghe și nici măcar cu Odorheul Secuiesc, cine crede că se poate rătăci pe străzile Bălanului se înșală. Bălanul este un oraș mai mult lung decît lat, un oraș rectiliniu, fără străzi afluențe, un oraș în care gesturile oamenilor au devenit urbane, ca dealtfel și ocupațiile lor. Și pentru că vorbim de oameni, să amintim că Bălan numără astăzi 13.000 de locuitori. În urmă cu 15 ani, cînd nu era decît un simplu sat, în Bălan nu existau decît cîteva barăci, 300 de apartamente pentru muncitorii de atunci ai minei, alături de casele băștinașilor, populația atîngînd cu greu cifra de 3.000.

Istoria de azi a orașului începe în anul 1965, o dată cu dezvoltarea întreprinderii miniere. Scurtă prezentare: deschisă în anul 1948, întreprinderea minieră Bălan, specializată în extracția și prepararea minereului de cupru, ajunge în 1965 la o producție de 500.000 de tone pe an, numărînd 2.700 de muncitori. În cincinalul care urmează celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, mina își dublează capacitatea și producția, ceea ce face ce numărul muncitorilor să ajungă

la cifra de 5.400. Medaliată cu Ordinul Muncii clasa a III-a, pentru rezultate deosebite obținute în extracția de minereu, întreprinderea minieră Bălan, cu cele trei mine ale sale, mina centrală, mina nord și mina Fagul Cetății, atinge o producție de 1.600.000 tone pe an, fiind deci cea mai mare producătoare din țară, în această ramură. Cum a fost posibil acest salt calitativ?

— În primul rînd, printr-un important salt calitativ — ne răspunde Vasile Pănescu, omul care a întocmit actele de încadrare ale tuturor minerilor din Bălan. Locul vechilor utilaje a fost luat de cele mecanizate. Astfel, am reușit mecanizarea lucrului atît în subteran, cit și la suprafață; nu se mai poate vorbi delopătarea minereului sau de transportul manual al vagonetelor. Sporirea capacității de producție, a numărului de muncitori și, mai ales, modernizarea condițiilor de lucru au făcut în cele din urmă posibilă nașterea orașului Bălan, permanenta lui dezvoltare.

Și, să adăugăm noi, poate că izbînda cea mai de seamă a orașului Bălan este nu că a reușit să-și sporească numărul de locuitori de peste patru ori, ci că a reușit, în timp, să stabilizeze aproape întreaga populație. Acest lucru s-a realizat, în primul rînd, prin asigurarea spațiilor de locuit pentru întregul personal muncitor de la întreprinderea minieră, din propriile ei fonduri. Astăzi există la Bălan zeci de blocuri, însumînd 3.000 de apartamente, la care se adaugă 1.400 de locuri în cele 4 cămine pentru nefamiliști. Astăzi, locuitorii Bălanului beneficiază de toate comoditățile pe care le poate oferi un oraș. Magazine de tricotate, magazine pentru desfacerea bunurilor de larg consum, cofori, o brutărie proprie, apă curentă obținută din lacul de acumulare construit pe apele Oltului, canalizare, cinematografe, bazin de înot. Fără a mai vorbi de împrejurimile orașului, căutate pentru frumusețea lor naturală de cei avizi de destindere și recreare. În plus, Bălanul are două școli generale și un puternic grup școlar minier, care pregătește cadre într-o profesiune încă deficitară.

Dar cei care încălzesc inimile oamenilor din Bălan și le umplu sufletele de bucurie și speranță, motivul lor de staționare în acest loc sînt copiii. Copiii sînt primele ființe care apar înaintea celui ce intră în orașul Bălan, cu mult înainte de a apărea primele blocuri, înaintea părinților. Li vezi alergînd pe țapșane, după un ciine, trîgînd șfoara unui zmeu care nu vrea să se înalțe, sau bătînd mingea pe terenul de fotbal care este al echipei locale. Apoi li descoperi în oraș, acoperind golurile dintre blocuri și magazine cu risetele și larma lor genuină. O mișcare liberă, pe care nimeni nu vrea și nu ar putea-o opri, poartă copiii Bălanului de la leagăne la riu, la cofetărie, la alimentară și apoi iarăși la cofetărie, pe dealuri, la școală, la riu și abia seara la întîlnirea cu Mihaela și, în sfîrșit, la culcare. Risetele lor și îmbrăcarea din timpul zilei parcă se ridică noaptea în pădurile Hășmașului, pentru a cobori a doua zi în aceleași locuri, mai năvalnice. În Bălan sînt peste 4.000 de copii născuți numai în ultimii 15 ani și acest adevăr sigur îl aflăm din evidențele Consiliului popular al orașului. Iar una din cauzele hotărîtoare ale acestei situații este, fără îndoială, natalitatea. Orașul Bălan se poate mîndri cu cel mai bun indice de natalitate din județ, el atîngînd 22,77 la mie, în anul 1977. Acest fapt a dus, implicit, la stabilirea în acest oraș a unui record în ceea ce privește densitatea locuitorilor pe kilometru pătrat. Cu 5.200 locuitori pe kilometru pătrat, Bălanul deține de departe locul întii în județul Harghita.

Dincolo, însă, de aceste date statistice, rămîne efortul continuu al oamenilor din Bălan de a-și face viața mai frumoasă, mai plină de bucurii, mai fericită. Pot și au dreptul la o astfel de viață și, de fapt, tineretului acestui oraș știe cel mai bine acest lucru. Ei au văzut orașul născîndu-se, întreaga viață a Bălanului clocoțeste, în jurul fiecărui și ei au de pe acum înaintea privirilor viața de mîine a orașului lor. Astăzi, tinerii din Bălan se gîndesc poate la un monument care să cinstească munca întemeietorilor acestui oraș de la izvoarele Oltului. Pentru toți prietenii din Bălan, ilustrăm acest reportaj cu imaginea unicului monument existent aici, orașul Bălan însuși.

GEORGE CUȘNARENCO

■ În 30 de ani, un sfert din populația țării —, mai bine de 5 milioane de oameni — s-a transformat din țărani în orășeni.

■ În București, din patru căsătorii una se termină prin divorț. În țară situația e mult mai bună.

■ În anul 1978, 10 femei sub 20 de ani și-au ales mirii dintre bărbații trecuți de 60 de ani. Doar 3 bărbați, tocmai buni de armată, s-au căsătorit cu femei trecute de vîrsta pensiei.

■ În ultimul sfert de secol media de viață a crescut cu 6 ani. Șansa de viață a bărbaților este de peste 67 de ani. Femeile trăiesc cu 5 ani mai mult.

■ Față de 1950, cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul statului au crescut de 18 ori.

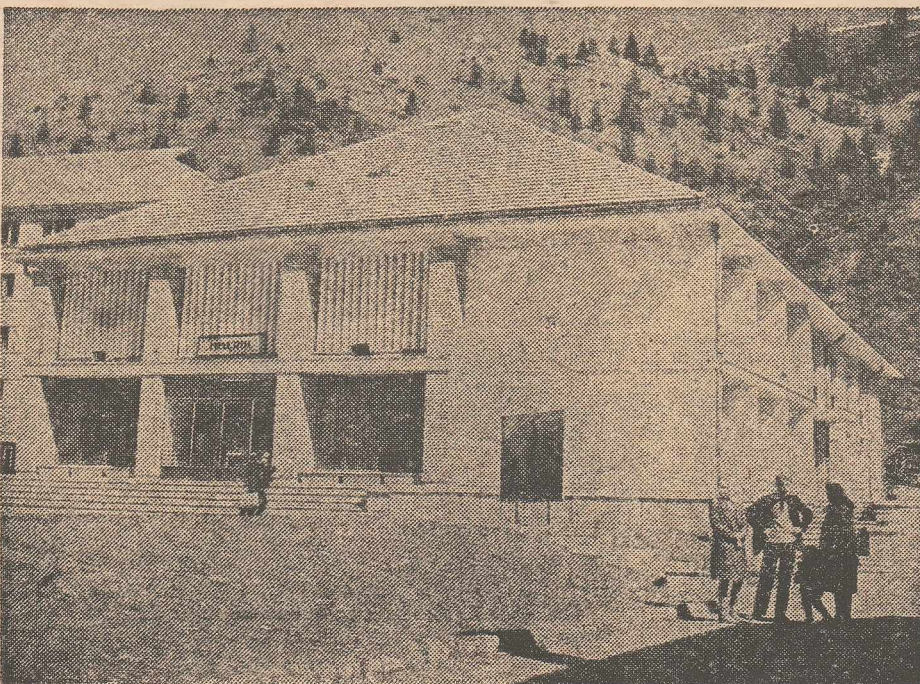
■ Vă interesează cum vă cheltuiți banii? Iată după constatări statistice repartizarea pe procente:

alimentație și băuturi	45,1
îmbrăcăminte și încălțăminte	19,0
locuință (chirie, combustibil, lumină, reparații)	9,4
înzestrarea cu bunuri	
de uz casnic și cu mobilă	7,6
îngrijire medicală	6,9
transport și telecomunicații	7,2
cultură și educație	5,7
alte cheltuieli	5,1

■ FAȚĂ DE 1950 MIN-CĂM MAI MULT

carne și produse	
din carne	de 3,29 ori
lapte și produse	
lactate	de 1,42 ori
ouă	de 4,31 ori
zahăr	de 3,83 ori

■ Ponderea cea mai ridicată a femeilor în totalul personalului muncitor este în învățămînt, cultură și artă (63,9 la sută) și în ocrotirea sănătății, asistență socială și cultură fizică (73,4 la sută).

Nume vechi, meserii în esență noi

Meseriile țării de azi, sint, cele mai multe, prea puțin schimbate în denumire față de cele practicate până acum câteva zeci de ani, dar totuși cită deosebire! Să privim, spre exemplu, Nomenclatorul tipurilor, profilurilor și meseriilor în care se pregătesc elevii prin învățământul liceal. În specialitatea Mecanică, tinărul absolut va deveni „lucrător în domeniul mecanic”, adică lăcătuș, strungar, frezor, rabotor-mortezor, rectificator sau, în general, „prelucrător prin așchiere”, ca și formator-turnător, sudor și așa mai departe. Cu toate acestea, între strungarul de ieri, între bunicul care învîrtea la manetele unui strung universal și cel de azi, nepotul său dacă vreți, care apasă butoanele unui strung carusel complet automatizat, cită deosebire în ceea ce face, în ceea ce a învățat și în ceea ce muncește... La construcții, de asemenea, nu a dispărut fără îndoială meseria de zidar, dar astăzi calificarea obținută se cheamă „constructor-structuri”, incluzând în ea atât priceperea zidarului, cit și cea a dulgherului, a fierar-betonistului și încă altele, toate necesare pentru ridicarea structurilor constructive moderne. Stăm de vorbă despre toate acestea cu tovarăsa directoare Ana Drăgan, din Direcția forțe de muncă a Ministerului Muncii. „Nu în denumirea meseriilor se află noutățile cele mai mari, ne spune dînsa. În principal, ele se regăsesc în schimbările necesitate de modificarea structurilor economice a țării, domeniului în care s-au petrecut foarte multe lucruri în ultimele decenii. Au apărut, este adevărat, și o serie de domenii noi de activitate, cum sint aeronautica, electronica, infor-

matica, domeniul nuclear și altele, dar deosebirea cele mai mari între ceea ce se muncea mai ieri și ceea ce se muncește azi se află mai cu seamă în conținutul pregătirii, al calificării într-o meserie sau alta, oricare ar fi numele ei. Un operator-chimist are aceeași denumire ca acum 25 de ani, dar cită diferență se află acum în munca pe care o practică! În sectoarele calde, de asemenea, la turnătorii sau în cazangerii, ca și în siderurgie, muncitorul de acolo nu și-a schimbat denumirea, e turnător-formator, e cazangiu sau siderurgist, însă conținutul practic al activității sale zilnice a devenit altul, mult mai complex, mult mai înalt calificat. Tinărul muncitor de azi este calificat tot mai rar prin simple cursuri de pregătire, la locul de muncă sau alte forme, și tot mai des printr-o activitate școlară de ani de zile, în cadrul căreia intră atât cunoștințe generale de bază, cit și o calificare de specialitate de cel mai înalt grad. Știți fără îndoială că în circa zece ani vom trece la generalizarea învățămîntului liceal complet, fiecare tinăr muncitor urmînd a efectua, la zi sau la seral, cele 12 clase obligatorii. Cu alte cuvinte, s-a dus vremea muncitorului venit din agricultură, cu numai 4 clase și un curs de calificare de citeva luni!”

O a doua problemă este legată de structura populației ocupate. În anul 1950, circa trei sferturi din populația ocupată a țării lucra în agricultură. Cincinalul pe care îl încheiem a semnificat, între altele, schimbarea raportului dintre populația ocupată în agricultură și cea ocupată în industrie, în favoarea celei din urmă, care a devenit

numeric superioară. Dincolo de această evidență, fără îndoială că și munca în agricultură a devenit astăzi alta, între țărănul anonim, care semăna cu brațul și recolta cu secera și muncitorul agricol de astăzi, cu nivel înalt și complex de calificare, absolvent de liceu cu meseria de agronom-mecanizator, horticultor sau zootehnist-mecanizator se află parca nu zece, ci sute de ani... Sigur, mai sint încă o mulțime de greutăți, în special pentru atragerea tinerilor spre aceste meserii, dar e foarte sigur că viitorul activităților legate de cultura pămîntului sau creșterea vitelor tot spre calificare și înaltă calificare se îndreaptă, așa cum și munca din acest domeniu va deveni desigur tot mai mecanizată, mai industrializată. Este de altfel motivul pentru care, proporția populației ocupate în agricultură și silvicultură, față de totalul populației ocupate în principalele ramuri ale economiei naționale, va scădea permanent în anii care vin: 29,1 la sută în acest an, 21,5 la sută în 1985 și numai 15,1 la sută în anul 1990. În schimb, proporția populației ocupate în industrie crește văzînd cu ochii, de la 34,6 la sută în acest an la 40 la sută la sfîrșitul cincinalului următor și la 43,3 la sută în 1990! Între celelalte ramuri, doar cea a construcțiilor mai reprezintă o creștere semnificativă, urcînd de la 10,2 la sută în acest an la 13,4 la sută la sfîrșitul deceniului. Altfel spus, sigur că puține meserii vechi au dispărut în totalitate, fiindcă tot mai avem nevoie de potcovari, de vizitii, de pantofari sau de anticari, deși ei nu sint decît categorii prea puțin reprezentative. Între celelalte, numele au rămas în marea majoritate neschimbate, dar au devenit, în fapt, meserii cu totul noi. În conținutul lor, nu în numele propriu-zis!

DUMITRU GRAUR

O problemă mai complicată decît navetismul: navetiștii

Din 107 000 de oameni, totalul forței de muncă din județul Dimbovița (fără a-l pune la socoteală și pe cei ce lucrează în agricultură), 47 000 sint navetiști. La Tîrgoviște, pe lingă cei 21 000 de tîrgovișteni lucrează, fiind navetiști, alti 25 000. La Moreni, navetiștii sint 3 000 din totalul personalului muncitor de 9 000. La Găești, 4 100 din 8 500. La Pucioasa, 2 700 din 8 000. La Fieni, 2 000 din 6 400. La Titu, 2 200 din 5 300. Dar nu numai orașele, ci și unele comune au devenit centre ce grupează navetiști. La I.L. Caragiale, aceștia sint 5 000 din 7 400. La Dojcesti, 900 din 2 300. La Șotînga, jumătate din cei 2 000. La Lungulețu, 500 din 1 200.

Important ni se pare că în acest județ rapid industrializat nici navetismul și nici cunoașterea navetismului nu se desfășoară la voia întîmplării. La Comitetul județean de partid, chiar în sala de ședințe a biroului, se află un tablou electric ale cărui date, aduse periodic la zi, permit cunoașterea cu suficientă precizie a întinderii navetismului pe teritoriul județului. La Tîrgoviște vin să muncească oameni din aproape toate localitățile dimbovitene. Inclusiv din Selaru, comuna cea mai din sud, din Moroieni, comună aflată în capătul de nord sau din Cornești, comună din extremitatea de răsărit a județului. Trăgînd din aceste puncte cite o linie către capitala județului și citînd numărul celor ce fac naveta către Tîrgoviște din localitățile aflate pe aceste linii, observăm că, de exemplu, din Selaru vin 9, din Vișina 34, din Mătăsaru 65, din Gura Șuții 206 iar din Văcărești 1 220. Dinspre nord crește de asemenea numărul pe măsură ce ne apropiem de Tîrgoviște, fiindcă Moroieni dau 10, Pietroșița 45, Pucioasa 439, Doicesti 552 iar Aninoasa 1 150 de navetiști. Aceași tendință observăm și din direcția Corneștilor care dau 10 navetiști și pe măsură ce drumul se scurtează din Fînta vin 254, din Dobra 370, din Băleni 650, din Comișani 1 214. Tîrgoviște atrage forța de muncă precum un magnet. Desigur, concluzia era previzibilă. Ceea ce contează aici e intruchiparea concretă a fenomenului, cifrele pe care nu ne-am sfiit să le amintim, în ciuda numărului lor mare, pentru că numai ele dau imaginea adevărată a navetismului la nivel de județ. Să restringem acum aria observației la una dintre întreprinderile tîrgoviștene.

La întreprinderea de utilaj petrolier lucrează aproximativ 10 000 de oameni. Dintre aceștia, aproximativ 5 000 sint navetiști. Ioniță Nicolae, secretar adjunct al Comitetului de partid, ne spune că 3 250 se deplasează cu autobuzele întreprinderii de transport județene, 875 cu trenurile și 1 585, din comunele suburbane, cu mașinile întreprinderii orașenești de transport. Gheorghe Tănase, șef al serviciului administrativ, ne vorbește la rîndu-i despre ședințele la care el, împreună cu reprezentanți ai tuturor întreprinderilor cu navetiști din oraș, participă lunar și dezbate

cu conducerea întreprinderii de transport auto, cum ar putea fi rezolvate probleme a căror rezolvare se amîna mereu. Că ședințele sint intrucitivă inutile e un fapt probat de chiar luarea în discuție, lună de lună, a acelorași subiecte. În bună măsură la aceste ședințe se discută despre indisciplina șoferilor, mai exact a celor care nu respectă orele de pornire în cursă, nu respectă traseele ci au tendința de a o lua pe „scurtături” ori, pur și simplu, nu opresc în stațiile unde-l așteaptă navetiștii. Întreprinderea de utilaj petrolier plătește în mod special un om, Constantin Rîzescu, a cărui îndelungnicare este de a trezi în fiecare dimineață șoferii și de a-i îndemna să pornească din capătul cursei la ora prevăzută în program. În privința celor ce nu opresc prin stații, se înțelege că el nu are nici o putere. Dar aceștia sint controlați citeodată de chiar șeful serviciului administrativ al întreprinderii de utilaj petrolier, care împreună cu inginerul Grigore, șeful autobazei de călători din Tîrgoviște, nu o dată i-a întors din drum pe șoferii prea grăbiți și i-a obligat să dea mașina înapoi pentru a-i lua și pe navetiștii rămași pe la marginea drumurilor. Și, evident, astfel de manevre nu vin deloc în sprijinul economisirii de combustibili de către întreprinderea de transport. Adevărat este, pe de altă parte, că și navetiștii au, nu de puține ori, o vină că întîrzie la intrarea în schimb. Cursele sint programate în așa fel încît, dacă ele s-ar desfășura fără p_ripeții de felul celor amintite mai sus, oamenii ar ajunge la timp pentru a trece pe poarta întreprinderii fără a fi notați că au întîrziat. Dar unii pleacă de acasă mai tîrziu cu un sfert sau o jumătate de oră decît ar trebui, neresuînd altceva decît să creeze aglomerații și poate chiar imposibilitatea de a fi imbarcați toți, deoarece cursele mai tîrziu sint programate pentru elevi, pentru ca ei să poată ajunge la școală puțin înainte de ora opt. După felul cum vin solitari sau în grupuri, conducerea fabricii poate să-și dea seama dacă are de-a face cu vreun somnoros ori cu oameni care au întîrziat din motive reale, întemeiate.

În ciuda faptului că, zilnic întîrzie, în medie, cam 10-15 oameni, ceea ce n-ar fi exagerat dacă ne gîndim că în primul schimb lucrează vreo 5 000, în ciuda așa-dar a acestor cifre ce ne arată o proporție înștitoare și ne-dramatică privind consecințele navetismului, mai aflăm însă că, numai pe primele nouă luni ale acestui an, numărul desfacerilor de contracte de muncă s-a ridicat, la întreprinderea de utilaj petrolier, la 549 și că, precum subliniază Olga Ilicea, juriscult al întreprinderii și secretar adjunct al Comitetului de partid, majoritatea acestor decizii s-au întemeiat pe numărul mare de absențe nemotivate ale unor navetiști. Pînă la sfîrșitul lunii septembrie au fost înregistrate 67 316 ore absențe nemotivate sau 8 686 zile-om. Dacă mai adăugăm și numărul învoirilor, care în aceeași perioadă s-a ridicat la 6 462 zile-om și avem în vedere faptul că uneori învoirile nu fac decît să acopere azi absența nemotivată de ieri, rezultă că, în totul lui tot, absențele au avut același efect ca și cum toată fa-

brica ar fi plecat în vacanță tocmai într-o zi de muncă. Or, la întreprinderea de utilaj petrolier, în medie, valoarea producției unei zile este de peste 6 milioane de lei. În această cifră se cuprind toate consecințele negative dacă nu ale navetismului, cel puțin ale modului cum unii înțeleg să fie navetiști. Fiindcă, în aceeași întreprindere vestită în toate colurile lumii ca mare producătoare de utilaj petrolier, nu puțini sint și cei care, navetiști fiind, au fost și sint totodată, muncitori de nădejde, precum Gheorghe Bîdreașu, sculer. Ion Tîlică, lăcătuș-ajustor, Vasile Safta, strungar în secția mecanică grea sau Gheorghe Iordan, strungar în secția mecanică ușoară. Sint, aceștia, oameni despre care ni se spune că s-ar număra printre „muncitorii distinși” ai întreprinderii...

De felul lui, navetistul e omul care face două munci. Prima, la locul lui de muncă, iar a doua chiar prin faptul că e navetist. Că sint unii care înțeleg prin navetism mai puțin munca la locul de muncă și mai mult jocurile de cărți ori sticlele golite pe traseele dintre casă și întreprindere, e tot la fel de adevărat. Navetismul, prin el însuși, reprezintă o serie de dificultăți care trebuie învinse de către cel ce e navetist ca și de societatea întregă. Dar efectele navetismului depind în bună măsură, după cum am văzut, și de navetiștii însiși, de ce fel de oameni sint. De aceea vom spune că navetiștii reprezintă o problemă mai complicată decît navetismul considerat în general. În felul lui, Oprea Briceag, portar la întreprinderea de utilaj petrolier și navetist la Comișani, a rezolvat demult această problemă: „Eu cum ajung la timp? Și alții, tot din Comișani, de ce ajung în urma mea? Fiindcă eu plec cu mașina de 6 și ei cu cea de 6 și jumătate, lată de ce. Dar aici, la Tîrgoviște, nu mai sintem consăteni. Aici trebuie să ne facem datoria”.

DUMITRU CONSTANTINESCU

■ În anul de învățămînt care a trecut, 5 592 661 de copii, tineri și chiar mai virșnici au învățat la măsuțele de grădiniță, pe băncile școlii, în ateliere și laboratoare de învățămînt tehnic și de maiștri, în amfiteatrele institutelor de învățămînt superior. Mai bine de un sfert din populația țării învață. În cifra pe care am dat-o nu sint incluși numeroșii absolvenți ai cursurilor de calificare la locul de muncă, organizate în uzine și institute de proiectare și de cercetare. Lupta pentru o nouă calitate, revoluția tehnico-științifică au în felul acesta asigurate premisele înfăptuirii lor.

■ Învățătura a devenit un fenomen de masă. Astfel a fost înțeleasă la noi problema edificării omului nou. În condițiile în care tinerii de azi stau cel puțin 10 ani pe băncile școlii, în curînd noțiunea de intelectual va trebui revizuită.

■ 911 746 de copii între trei și cinci ani sint încadrați în învățămîntul preșcolar unde capătă primele noțiuni despre bine și despre rău, învață să se joace și chiar se joacă, se pregătesc după metode moderne pentru lungul drum care îi așteaptă pe calea învățaturii.

■ 4 488 371 de tineri au purtat în anul care a trecut uniforma de elevi. Dintre aceștia, mai bine de un milion în învățămîntul liceal. Fiecare elev are posibilitatea să-si aleagă încă de pe băncile școlii meseria care îi place și pentru care vrea să se pregătească în continuare. În liceele de profil, pe lingă cunoștințele generale, elevii își însușesc cunoștințe de specialitate care le permit la terminarea cursurilor să fie stăpîni pe o meserie, să se poată încadra cu succes într-o activitate productivă. În școlile profesionale, de ucenicie la locul de muncă și de maiștri s-au pregătit anul trecut 170 000 de elevi la cursuri de zi, serale și la fără frecvență.

■ An de an, 263 642 de educatori, învățători, maiștri și profesori de toate gradele își exercită nobila meserie de dascăl, îndrumă teoretic și practic milioane de elevi. Numai în institutelor de învățămînt superior activează 14 503 de cadre didactice.

O problemă care frământă întreaga umanitate:

SPERANȚA MEDIE DE VIAȚĂ

În România, populația longevivă, deci de 85 de ani și peste a crescut de la 22.800 în 1950 la 86.600 în 1977, iar durata vieții a sporit de la 42,01 ani în 1932 la 69,76 ani în 1977 — ultimul un preluat și interpretat statistic la Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie din București. Fenomenul oglindește o tendință observată pe plan mondial, dar, după cum se va vedea, în țara noastră, în special în ultimele două decenii, a căpătat anumite particularități specifice, corelate cu dezvoltarea economico-socială, cu ridicarea continuă a nivelului de trai și, firește, cu progresele din domeniul medicinei. Cum au crescut, în acest context, starea de sănătate, speranța și durata medie de viață, numărul și ponderea longevivilor în totalul populației?

Sub auspiciile Institutului Național de Gerontologie și Geriatrie a fost efectuat cel mai cuprinzător studiu de longevitate făcut vreodată în România. Inițial, el s-a referit la perioada 1962—1975, dar ulterior datele au fost aduse la zi, fără a se constata, așa cum era și de așteptat, modificări importante. De aceea, pentru a nu complica, vom descrie studiul inițial, rezultatele fiind pe deplin valabile, cu corecții neesențiale și aici. Cercetarea a fost întreprinsă de medicul și medicianul Ana Aslan, directorul general al Institutului, Vladimir Jucovschi, șeful secției de Gerontologie Socială, soții Maria Sanda, Ecaterina Mustață, Maria Tapălagă, și alții, sprijiniți de 40 cadre medicale din întreaga țară.

Timp de mai mulți ani au fost studiate 15.000 persoane în vîrstă de 85 de ani și peste, deci 40 la sută din totalul longevivilor din România. Pentru a reliefa importanța și temeritatea investigației, vom aminti că pentru fiecare longeviv s-au folosit fișe și chestionare care au cuprins peste 140 întrebări, iar completarea lor s-a făcut de echipe complexe formate din medici, sociologi și psihologi. Este vorba, așadar, de o cercetare unică în felul ei, răspunzînd aproape exhaustiv la întrebarea cum îmbătrînește românul? Factorii care influențează longevitatea și constatările respective au fost grupate după cum urmează.

● **Mediul geografic.** Cercetările au evidențiat influența diferită a unor forme de relief asupra longevității, proporția cea mai mare de longevivi fiind constatăată în Delta Dunării (2,9 la mie) și în zonele de altitudine între 800 m și 1.000 m (2,3 la mie); la cîmpie și în regiunile deluroase proporția este mai mică (1,9 la mie). În aceleași forme de relief, dar cu un nivel diferit de dezvoltare economică, frecvența longevivilor variază în funcție de acest nivel. La această problemă deosebit de însemnată vom mai reveni, cu date mai noi.

● **Caracteristicile biologice.** În ceea ce privește conformația fizică, majoritatea longevivilor se încadrează în valorile medii ale parametrilor antropometrici.

Deși nu s-a putut stabili o legătură causală directă între longevitate și ereditate, s-a constatat, pe baza cercetărilor pe loturi mari, că atât la ascendenții cît și la descendenții longevivilor există o predispoziție de imunitate crescută în comparație cu ceilalți indivizi și o capacitate funcțională optimă cu un înalt grad de adaptare la condițiile de mediu. În medie, 38,1 la sută din longevivi au ascendenți longevivi direcți. La marii longevivi (95 de ani și peste), procentul celor cu ascendenți longevivi direcți crește de la 37,4 la sută la 46,8 la sută.

Longevitatea favorizează în mod net sexul feminin. Astfel, la fiecare sută de longevivi vom găsi, statistic, 61,2 femei între 85 și 89 de ani, 63,6 femei între 90 și 94 de ani, 63,1 femei de 95 de ani și peste, în toate aceste cazuri proporția bărbaților longevivi fiind corespunzător mai mică.

● **Mediul de viață.** Repartiția longevivilor în raport cu mediul urban sau rural în care au trăit reflectă repartiția populației țării în cele două medii. În ceea ce privește profesiunea, agricultorii reprezintă 62 la sută față de celelalte profesii. Nu s-a evidențiat influența preponderentă a unei anumite profesii asupra duratei de viață, ci numai unele particularități comune ocupanților persoanelor longevive: peste 80 la sută dintre aceștia au desfășurat activități legate de munca fizică; foarte mulți au început activitatea profesională de timpuriu, uneori sub vîrstă de 14 ani și au continuat-o pînă la vîrstă înaintată; aproape toți au avut un stagiul de muncă de peste 60 de ani, în cele mai multe din cazuri, în aceeași profesie; peste 70 la sută din longevivi continuau și la data efectuării studiului să desfășoare unele activități fizice.

Concluzia cea mai importantă este că munca fizică reprezintă un factor favorizant al longevității.

● **Nivelul de trai.** Cu cît acesta era mai ridicat, cu atît vîrstă medie a longevivilor era mai mare. La un nivel material mediu corespundea o vîrstă medie de 86,6 ani, iar la un nivel material deasupra celui mediu, vîrstă medie a longevivilor a

crescut la 88,6 ani. În ceea ce privește viața de familie, longevivii făceau parte în general, dintre primii născuți din părinți tineri; aparțineau unor familii bine încheiate, asigurate din punct de vedere economic și întemeiate pe principiul muncii drept principală sursă de existență; și-au întemeiat la rîndul lor familii asemănătoare. Majoritatea longevivilor (99 la sută bărbați și 98 la sută femei) au fost căsătoriți și au avut mulți copii. Proporția celor care au avut peste patru copii a fost de 65,6 la sută în mediul rural și 44,7 la sută la oraș. Cu privire la gradul de instruire nu s-a observat o corelație semnificativă între acest factor și longevitate, ținînd seama mai ales de condițiile socioeconomice și culturale ale epo-

cii în care au trăit cea mai mare parte a vieții lor.

● **Alimentația.** Majoritatea longevivilor (56 la sută) au avut o alimentație mixtă (din acest procent numai 17,1 la sută au consumat cu preponderență carne de porc); 37,2 la sută s-au alimentat preponderent cu produse lactate și vegetale; 6,8 la sută au consumat mai mult pește. Așadar, apare avântată alimentația mixtă și nu cea exclusivistă (de pildă, vegetarieni...). De notat că regimul alimentar mixt apare mai frecvent în mediul urban, iar pe grupe de vîrstă se constată că procentul consumatorilor de carne de porc scade la marii longevivi. Mai atrage atenția, în alimentația longevivilor, lipsa rafinamentului culinar, consumul de vegetale în stare crudă și predominarea fierului în prepararea alimentelor.

O atenție deosebită a fost acordată consumului de alcool și tutun. Consumul de băuturi alcoolice s-a dovedit a fi mai mare în mediul rural. La bărbați, frecvența celor care nu au consumat deloc sau foarte rar astfel de băuturi a fost de 60,2 la sută în mediul urban și 47,9 la sută în mediul rural, iar la femei, 82,8 la sută și, respectiv, 73,2 la sută. De reținut că băuturile alcoolice preferate de longevivi, în special la sate, au fost preparate în propria lor gospodărie, avînd un grad scăzut de alcool și toxicitate. Aproape 50 la sută din bărbații longevivi nu au fumat,

iar la femei procentul respectiv se apropie de 100 la sută. Reiese că longevivii nu au fost mari fumători și nu au făcut excese în consumul de băuturi alcoolice.

Datele de mai sus oglindesc modul de alimentație al longevivilor care s-au născut acum aproape un secol. În ultimele trei, patru decenii însă, s-au produs schimbări importante. În special în țările dezvoltate aportul caloric excesiv, prin consumul de grăsimi și zaharuri cu mult peste nevoile energetice ale organismului, favorizează dezechilibrul metabolic, ceea ce înrăutățește negativ starea de sănătate și durata de viață. Reconsiderarea modului de alimentație în vederea prevenirii acestui dezechilibru constituie azi o garanție de prim ordin pentru menținerea unei bune stări a sănătății pînă la o vîrstă înaintată.

● Buna stare relativă a sănătății fizice a longevivilor este întregită de o relativă bună stare a sănătății psihice. Asemenea facultăți psihice și intelectuale ca memoria, atenția, raționamentul, spiritul de observație, sau comportamentale ca autoevaluarea, sociabilitatea etc. se mențin la un nivel și la o capacitate destul de satisfăcătoare pentru a se păstra dorința de a trăi activ și un anumit grad de sociabilitate, factori importanți pentru echilibrul interior.

Acestea ar fi concluziile majore — pe care le-am prezentat într-o formă prescurtată — ale studiului efectuat asupra a

Un laborator al copilăriei

La numai cîțiva kilometri de centrul Aradului, pe șoseaua ce duce spre Oradea, într-o splendidă zonă verde, vizavi de unul din cele mai mari complexe de sere din țară, pentru copiii celor ce muncesc aici, pentru copiii celor care smulg roade pămîntului, funcționează o grădiniță, din multe puncte de vedere deosebită. De la intrare, o expoziție de pictură te conduce pînă în palatul basmelor. Flori, foarte multe flori îți amintesc că ne aflăm în anotimpul cînd tot ceea ce este frumos se îndreaptă spre lumină și soare. Directoarea grădiniței se numește Lucia Sabău.

— În decembrie 1980, ne spune aceasta, grădinița va trece în grupa mare, adică va implini cinci ani de activitate. Deci, primii absolvenți ai grădiniței, la ora actuală, sînt elevii în clasele primare. Dar, de cele mai multe ori, în clipele lor libere, cei care au plecat de aici se întorc, nu numai pentru lumea basmului rămasă în urmă, ci și din dorința de a regăsi un univers zămislit și prin miinile lor. Astfel, mulți dintre pomii care astăzi dau roade și umbră au fost plantați de primele serii de copii. Dar nu numai atît. Multe dintre animalele cîrtilor de colorat trăiesc în curtea grădiniței, fiind îngrijite de către copii.

La început nu prea am înțeles despre ce este vorba și mărturisesc că nu am dat crezare la tot ceea ce, spunea directoarea Lucia Sabău. Lăsînd pentru un moment imaginile cu feți-frumoși și zîne ale castelului din strada Zărandului, am ieșit afară, unde se aflau majoritatea copiilor. Una dintre grupe, mai precis grupa mijlocie B, sub conducerea educatoarei Maria Crainic, se afla în grădina de legume. Se executa, științific spus, întreținerea culturilor. Cei de-o șchioapă, cu salopete de lucru, cu unelte pe mărimea lor, prășeau culturile de ceapă, salată, morcov, sau copileau plantațiile de tomate. De asemenea, citeva fete culegeau verdeturi pentru animalele de la colțul zootehnic. Aici, la umbra unor tineri arbuști și pomi fructiferi, împrejmuite cu plasă de sîrmă, trăiesc animalele despre care vorbea directoarea. Grupele mijlocii, conduse de educatoarele Marcela Cimpeanu și Florica Făgăraș, fac curat în acest perimetru. Un cerb lopătar de o rară frumusețe se plimbă printre grupurile de copii. Atît s-a obișnuit cu cei mici, încît corcodușele căzute din pom au alt gust cînd le mîncă din palmele copiilor. Și fiindcă cerbul lopătar nu-i place singurătatea, în parc mai trăiesc o căprioară și doi căpriori.

Revenind în interiorul clădirii mi-am propus un test. Să mă întorc în timp, cu mai mult de un sfert de veac în urmă. Cele două asistente medicale, Marinela Costea și Ana Enculescu, după ce m-au consultat și au girat asupra sănătății mele, mi-au dat permis de intrare. Și fiindcă am putut alege, am optat să fiu înscris la grupa mijlocie. În continuare, am fost preluat de educatoarea Albinca Rusu și predat educatoarei grupei respective, Maria Birsănescu. Deoarece mai noii mei colegi nu au dezlegat încă tainele abecedarului, și eu am avut de ales un obiect care pe viitor va înlocui numele. Ca să fiu mai explicit și ca să se înțeleagă, am să dau cîteva exemple. Astfel, pe lângă simbolul personal, grupele se mai deosebesc și prin culoare. Toți din grupa mică au desenate pe uniforme o panseluță, iar toate obiectele sînt de culoarea bleumarin. Cei din grupa mijlocie au ca semn distinctiv trifoiul cu patru foi, iar culoarea care domină este verdele. Grupa mare — albastrelele, iar totul este de culoarea albastră. Și ca totul să fie perfect, și dormitoare, paturile și lenjeria au culorile respective. Am fost invitat la etaj unde colegii mei erau împărțiți în mai multe grupe. Unii roboteau la atelierul mecanic, lucrin diferite figurine la traforaaj, fetele găteau de zor, iar alții, îmbrăcați în uniforme de agenți de circulație, dirijau mișcarea mașinulelor și a pietonilor. După citeva ceasuri de joacă, înainte de masă, copiii sînt duși să facă mișcare în bazinul de înot de la subsolul clădirii. Într-o imensă sală de sport, echipată cu tot felul de aparate de gimnastică, se află un bazin de înot cu apă încălzită, unde cea mai tinăra educatoare, Florica Vancea, îi învață pe cei mici tainele înotului.

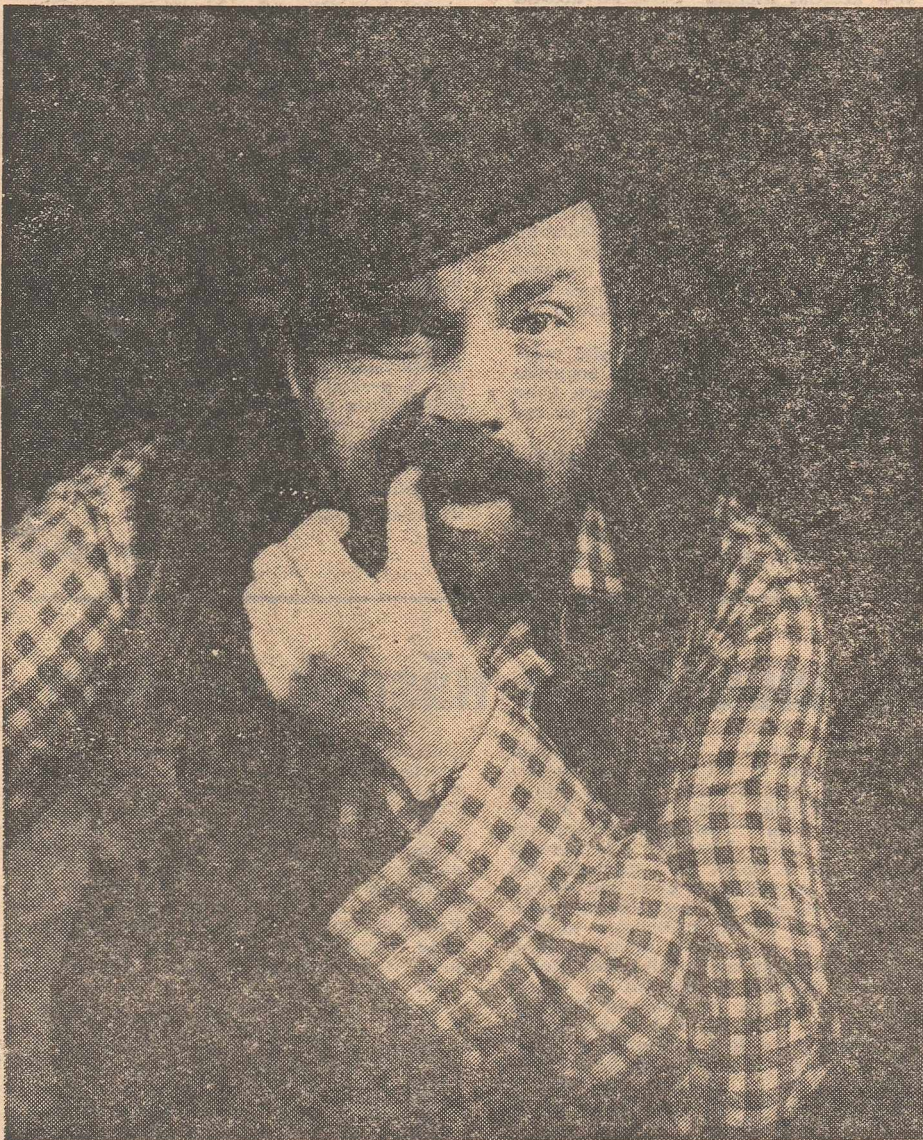
La plecare, am întrebat-o pe directoarea Lucia Sabău cine sînt cele pe care nu le-am văzut și care țin această casă a copilăriei curată ca un adevărat laborator. Am aflat că se numesc: Ana Barani, Suzana Kun și Ileana Agata și că media de vîrstă a celor care prin munca lor fac fericită copilăria celor 178 de copii nu depășește 25 de ani.

SORIN POSTOLACH

În paginile 14, 15 și 20
fotografii de A. MIHAIPOPOL

LIONEL NIȚESCU

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Atelier

**GEORGE
CONSTANTIN**

„Mi-aș dori
o comedie bună“

Acum, când stagiunea teatrală a început, abordarea unui actor este destul de dificilă. Au început repetițiile pentru

viitoarele premiere, au început spectacolele, turneele. Dar actorul GEORGE CONSTANTIN ne-a declarat că „deocamdată nu face nimic“.

— Înțelegem că deocamdată, la acest început de stagiune teatrală, nu faceți nimic important, dar dincolo de asta, abia ați terminat lucrul la „Burebista“.

— Da, „nu fac nimic“ în sensul că nu fac nimic care să-mi placă foarte mult. Sigur, filmul Burebista s-a terminat foarte repede. S-a lucrat în ritm și cu rezultate bune. Mi-a fost incredințat un rol de răspundere, de o factură deosebită. Deși am jucat în aproape 30 de filme, unele mai mari, altele mai mici, plus seriile de televiziune, până acum n-am încercat pe ecran nici un rol istoric. Gheorghe Vitandis a avut curajul să-mi-l încredinteze. Ce am reușit să fac și cum e filmul în general nu rămâne să hotărască decît publicul.

— După Burebista ce mai urmează?
— Colaborarea cu un regizor tânăr, N. Mărgineanu, cu care am mai lucrat la filmul Un om în loden. I-am promis colaborarea și mă voi ține de cuvînt, pentru că e un om deosebit, un regizor cu personalitate și har. Filmul se va numi Luchian. Apoi, Alexa Vissarion, regizor de teatru prin excelență, s-a decis să facă

film și cred că voi lucra cu el. Personal consider că regizorii buni de teatru trebuie să facă și film. În teatru se continuă seria spectacolelor cu Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă al lui Horia Lovinescu. Apoi, se proiectează un spectacol, cu un scenariu după Frații Karamazov. Dan Micu va fi regizorul, și piesa se va numi Nihilisti.

— Îmi place să lucrez cu oameni de teatru adevărați, cu regizori buni. Îmi amintesc perioada de pregătire a Furtunii la „Bulandra“ cu Liviu Ciulea. El știe și să asculte și să ceară și asta stimulează actorul, care în mîna unui astfel de regizor e nu numai un interpret ci și un creator.

— Sinteți unul dintre actorii noștri de teatru care s-au impus prin rolurile create, care au cîștigat nu numai admirația și adeviziunea publicului iubitor de teatru ci și a criticii de specialitate. Ați vrea să vorbim puțin despre teatru? Despre spectacolul teatral de azi, relația regizor-actor, actor-spectator etc.

— Vă pot spune cîte ceva despre neajunsurile de azi din teatru, despre ce mă doare, pentru că nu poți rămîne indiferent la unele necazuri în care ne complacem fără să luăm nici o măsură. Unele spectacole de teatru poartă patina vechiului, a lucrului care s-a mai făcut. Nu sînt cu orice preț partizanul noului, dar cînd în lume se produc asemenea transformări și teatrul trebuie să se schimbe.

— Avem nevoie de piese originale și de regizori de talent. Nouă ne lipsesc piesele originale bune, pentru că proaste sînt cu duimul. Iar de regizori ce să mai vorbesc. Și în cinematografie, marea problemă este scenariul. Numai scenariile bune ar trebui să fie ecranizate. Aici ar trebui să se pună punctul pe i, pe calitatea și problematica scenariului. Mă îndoiesc că nu avem forțe actricești și regizorale, în cinematografie, care să nu fie în stare să ducă la bun sfîrșit un scenariu bun, și, în consecință, să se ajungă la un film bun.

— Problemele ridicate în scenariile noastre sînt foarte superficiale și mă surprinde cum oameni care au dreptul și datoria să scrie despre realitățile vieții, despre realitățile evidente, consemnate și în presă, nu o fac. Nu spun ceea ce trebuie să spună. Dacă scenariile ar fi adevărate, dacă ar fi pline de curajul realității, nu mă îndoiesc că asemenea filme nu ar fi și bune. Dar cine va lua taurul de coarne? Cine va face un film sau o piesă de teatru cu un subiect legat de problemele care ne ard? Foarte important este să vedem filme ale zilelor noastre, piese cu eroi din viața noastră. Dar pentru că scenariile, piesele nu sînt adevărate, oamenii nu se recunosc în ele și nici nu cred în ele.

— Mă gîndesc la situația tinerilor, și cînd spun asta nu mă gîndesc numai la fiul meu, ci la generația lui. Au foarte multe probleme, foarte multe preocupări, curiozități, au ceva de comunicat, nu sînt plafoneți și superficiali cum ne încăpăținăm uneori să-i credem. Teatrul politic, teatrul dezbateri cred că ar fi forme de spectacol care i-ar atrage. Oamenii aceștia trebuie aduși pe scenă, ei să fie eroii pieselor noastre pentru a-i putea atrage și în sală. Îmi amintesc cum la Furtuna spectatorii care veneau erau în general tineri, sala era mereu arhiplină. De ce Shakespeare este mereu actual? De ce eternele probleme legate de dragoste, legate de lupta dintre bine și rău, dintre urît și frumos trezesc interes? Sînt probleme simple, umane, nu ditirambi, teoretici care obosesc, plictisesc. Atunci, ne întrebăm, de ce o piesă care ar trebui să

(Continuare în pagina 26)

CORNELIA BARBU

Un recital de grafică

Departa de noi gîndul de a stabili o ierarhie valorică a celor 50 de desene, schițe, crochiuri, studii și chiar pinze expuse în sala „Galateea“ de Sabin Ștefănuță într-o expoziție pe care însuși autorul a intitulat-o „Atelier — 1980“. Mărturisind deci că n-avem o astfel de intenție, ne vom opri totuși asupra unui autoportret în care pictorul poartă pe umărul drept un măscărici, iar pe cel stîng o bufniță. Să fie oare acest autoportret o cheie a întregii expoziții, ba chiar și a unui univers artistic despre care Petru Comarnescu spunea încă de-acum cîțiva ani că stă sub semnul unei „îmbinări a dramatismului cu o candoare încîntătoare“? Tot ce se poate, mai ales că bufnița și măscăriciul își fac simțită prezența fantastică și halucinatorie în aproape toate lucrările. Li se adaugă acestor două generoase elemente, generoase atît ca expresivitate grafică, dar și ca implicație semantică, o foarte lungă listă din care transcriem: pajiști, dealuri, munți, colonade antice, turnuri medievale, flori, fructe, păsări, coase, șerpi, catarge, pilcuri de case, arbori, fluturi, animale, nori, ape. Manevrînd cu un atît de bogat registru într-un spațiu restrîns, grafica lui Sabin Ștefănuță nu-ți mai poate oferi, prin absența spațiilor albe, acea clipă de răgaz și reverie. În schimb te întuiește loculul, te fascinează, te hipnotizează. Cu alte cuvinte, chiar dacă artistul ne avertizează că ne-a primit în spațiul unui așa-zis atelier, unde avem posibilitatea de a-l vedea aplecat cu o migală de artizan asupra detaliului miniaturizat și unde, în același timp, dialogul se naște spontan și fără de opreliști, fapt ce pare să ducă la o dispersare a emoției. Sabin Ștefănuță reușește totuși să ne convingă de frenezia și exuberanța, sinceritatea și efervescența ochiului său aplecat peste lume cu o mare sete de cunoaștere și comunicare. Din acest punct de vedere, din dorința de a ne face părtași la descoperirea lumii, Sabin Ștefănuță, un nume ce s-a impus între purtătorii de cuvînt ai generației sale, un grafician a cărui linie s-a curățat și s-a îmbogățit, în același timp, prin multimea de desene publicate în mai toate ziarele și revistele țării, oferă la „Galateea“ un adevărat recital de grafică și ne promite, prin cele cîteva pinze, care fac casă bună cu grafica predominantă a expoziției, o reîntîlnire de excepție.

VICTOR NIȚĂ

Un eveniment editorial

Un ciudat destin literar face ca, întocmai cum s-a întîmplat în urmă cu 40 de ani, apariția unei noi ediții a Istoriei literaturii române vechi de N. Cartoian (pe atunci a primului volum) să preceadă doar cu cîteva luni intrării în circulație a Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent de G. Călinescu. Restituirea lor aproape paralelă va fi de natură să readucă, fără îndoială, în discuție criteriile de evaluare a literaturii noastre de pînă la D. Cantemir, adică pînă spre începutul secolului al XVIII-lea, cînd lucrurile par a se mai limpezi pentru cercetător. Pe urmele unei întregi tradiții inaugurate de Hasdeu și continuate ambițios de N. Iorga, N. Cartoian sistematizează cu rigoare fiecare detaliu al marelui corpus de cronici și monumente medievale, făcînd mai degrabă muncă de culturolog decît de estet. Dealtfel, multe capitole se referă în mod direct la „cultura“ unor epoci (cu referiri la calligrafi, miniaturisti, copisti, legători de manuscrise și cărți, biblioteci, școli, pictori, tipografi, „zugrăvi“ de biserici etc.), așa-numitele zori ale literaturii românești fiind întrevăzute încă

în textele rotacizante din secolul al XVI-lea.

— Și totuși, generozitatea în selecție a lui N. Cartoian — amendată violent de unii, aprobată admirativ de alții, pentru care Psaltirea în versuri a lui Dosoftei este operă evasioriginală, ca și Invățăturile... lui Neagoe Basarab, nu e chiar lipsită de criterii valorice, cum s-ar crede la o primă și tendențioasă vedere. Autorul acestei opere cu suficiente șanse să rămînă capitală (chiar dacă, citînd-o sau nu, unii au profitat din plin și cu folos de aaminarea republicării ei) este primul care dă o coerență tuturor textelor vechi, istoriografice sau religioase, didactice sau țînd de sumarul luxuriant al cărților populare. Iar faptul că evită cu diplomatie verdictele nihiliste în ton răsădit (cu toate că, unde e cazul, atrage atenția asupra unor „flori de imagini frumoase“ sau, dimpotrivă, a „bălăriei ideilor comune“) se datorează nu neapărat lipsei de rigoare sau de orientare critică în acțiunea sa restauratoare, ci unui camuflat sentimentalism al eruditului, pus în situația să constate cu amărăciune că „nu este în Europa o literatură mai zbuciumată în dezvoltare și mai năpăstuită în soarta ei decît literatura românească“ (p. 48). Cartoian nu e privat nici de simțul propor-

țiilor, tentat cumva să supradimensioneze calitățile unor Miron Costin — „primul cărturar care a încercat la noi poezia filozofică“ — sau Nicolae Milescu. El pune mai tot timpul în paralel ceea ce se întîmplă la noi cu ceea ce se petrece în alte părți din Europa și decupașele sale vădese ochi de comparatist auster și savant. Mai mult, sînt căutate anumite șabloane de circulație în medievalismul întîrziat, cu efecte neașteptate în textele românești, unde modernul rămîne surprins de sonoritatea limbii vechi, dar și de deviațiile curajoase spre autohtonizare pe care și le asumă cîteodată psaltii și cronicarii.

Patima ascunsă a filologului a fost să descopere firul conducător în relevarea expresivității limbajului poetic: „Prin această neconținută frămîntare în căutarea cuvîntului expresiv, cu rezonanță în toate cuprinsurile românești, în aflarea unui ritm armonios la care să fie adaptată melodia bizantină acolo unde o cereau necesitățile liturgice, s-a creat limba noastră literară“ (p. 221—222). Intuind aceste zone timpurii ale expresivității — nucleu de sensibilitate, cum le-am numi în limbajul criticii mai noi — minunîndu-se de strălucirea materiei prețioase în amestecul inform de cugetare impru-

tată și paleografii nisipoase, N. Cartoian a considerat (și nu credem că a greșit fundamental) că ele pot să confere implicit valoare textelor respective, în pofida intenționalității lor extraliterare, atitudine luată ulterior în răspăr de călinescieni. Și totuși, grație lui Cartoian, numeroase pagini vechi sînt considerate azi literatură, cercetările viitoare urmînd să aprofundeze modul de a imagina al omului medieval în Țările Române (căci nu se poate nega lipsa acestei aptitudini, iar ea existînd înseamnă că existau și creații), precum și balansul atît de straniu între opresivitatea canonică a modelelor și dorința lăuntrică a limbii de a evolua în sens artistic. Autorul Istoriei literaturii române vechi are meritul incontestabil de a fi încercat să dezlege condiția atît de aparte a cărturarilor din secolele XVII—XVIII, admirîndu-le cu îngăduință talentul, dar mai ales rivna de a infiripa o tradiție literară.

Republicarea, fie și tirzie, a acestor opere proeminente, în definitivarea căreia editorii au ținut cont de completările și revizuirile făcute de autorul însuși, se înscrie ca un eveniment de seamă în valorificarea moștenirii noastre spirituale.

CRISTIAN LIVESCU

Spre publicul tînăr

— Acum citeva luni, mai exact spus în luna mai, ați fost numit, tovarășe colonel Sergiu Eremia, în funcția de director al Ansamblului artistic „Doina” al armatei. Îl urmați la conducerea acestui renumit ansamblu pe generalul-maior Dinu Stelian, un nume care s-a impus în cultura muzicală românească. După aceste prime amănunte să intrăm de-a dreptul în subiect: nu vi se pare că ansamblul „Doina” a intrat de-o bună bucată de vreme într-un anume anonim? Cum se face, cu alte cuvinte, că lumea știe prea puține lucruri despre el?

— În legătură cu acele prime amănunte, ar fi de spus totuși că lucrez în acest ansamblu de aproximativ 25 de ani, că am crescut în umbra și căldura suflătoare a fostului director, generalul-maior Dinu Stelian, care din luna mai a intrat, cum se spune, în pensie, urmînd să ne mai ajute totuși, așa cum ne-a promis, din cînd în cînd. Revenind la întrebarea pusă, trebuie să recunoaștem că, într-adevăr, mai ales în București, ansamblul nostru a intrat într-un fel de anonim.

— De ce?

— Două sînt motivele care au determinat această nedorită stare de lucruri. Primul ar fi faptul că nu dispunem de o sală proprie de spectacole, motiv pentru care ansamblul a bătut, cum se zice, pro-

vinția, unde am susținut cîteva turnee de lungă durată. Un al doilea motiv, poate cel mai important, este acela că spectacolele noastre au, în general, o anume structură ce derivă din însăși menirea mai deosebită a ansamblului. În fine, la aceste motive aș mai adăuga unul, acela că presa nu ne-a prea onorat cu atenția cuvenită.

— Relativ la primul motiv, iată, în zilele de 11 și 12 octombrie ați angajat cea mai mare scenă a țării, scena Sălii Palatului, pentru două spectacole la care biletele s-au epuizat în cîteva zile de la punerea lor în vinzare. Cu alte cuvinte, primul motiv nu se acceptă decît în parte. Inexistența unei săli proprii nu poate fi, după cum se vede, o scuză. Schimbînd ordinea, cel de-al treilea motiv invocă, al presei care nu v-a abordat, s-ar părea că aveți dreptate, drept pentru care, iată, însușindu-ne critice, acest interviu. Ce se-nîmplă însă cu structura spectacologică a ansamblului? Se preconizează cumva o anume schimbare, o anume inovație?

— Ați atins punctul cel mai fierbinte al preocupărilor noastre de ultimă oră, adică vreau să profit de acest interviu și să anunțăm lumea care ne-a iubit și care încă ne mai iubește că Ansamblul artistic „Doina” al armatei, după o schimbare din mers a generațiilor, se va pre-

zenta într-o nouă formulă spectacologică, fără a se înțelege prin aceasta că ne vom abate de la ceea ce trebuie să facem noi, ca grupare artistică distinctă, în planul educației politice și patriotice.

— Mai concret spus?

— Mai concret spus ne propunem o mai largă deschidere spre publicul tînăr, ne vom strădui să venim în întîmpinarea actualelor dorințe exprimate de tinerii spectatori, pentru că ansamblul nostru a luat calea celui anonim tocmai pentru că n-a acordat atenția cuvenită acestui aspect, cel al cererii spectatorului. Vom apela deci pentru început la colaborarea cu „stelele” muzicii folk, urmînd ca pe parcurs să formăm și să lansăm propriile noastre stele. O orientare diferită este cea preconizată pentru muzica populară, unde avem, chiar și la ora actuală, inter-preți vocali și soliști instrumentiști de mare valoare, dar, deocamdată, prea puțin cunoscuți în rîndul marelui public, motiv pentru care, prezentîndu-l publicului în compania unor nume consacrate, sperăm să le netezim drumul spre o cît mai deplină lansare, astfel încît numele lor să atragă la fel de mult precum cele în compania cărora vor apărea pentru început.

— Vom trăi și vom vedea. În altă ordine de idei, un ansamblu fără propriile sale stele e ca nunta fără lăutari. Cine sînt, așadar, valorile cu care vreți să recuceriiți spectatorul?

— Dacă ar fi să o iau după sufletul meu de muzician și de dirijor, m-aș referi, mai întîi și-ntîi, la corul bărbătesc, singurul cor profesionist din țară, o adevărată bijuterie a muzicii corale românești. Un iubitor al muzicii nu poate să

nu fie impresionat de frumusețea cîntecelor scrise anume pentru a evidenția valoarea vocilor din acest cor. Promitem, oricînd și oricui, o delectare pentru toți cei ce vor să audă acest cor bărbătesc. Și pentru că tot sîntem la vedetele ce alcătuiesc o echipă, să amintesc și orchestra de muzică populară, o formație care, sub conducerea maestrului Marin Cioacă, a atins o înaltă profesionalitate. În rîndul orchestrei se remarcă naistul Emil Bucur, acordeonistul Ilie Udilă, taragotistul Marinca Trifu, și la cimpoi, caval și ocarină, Gheorghe Mustăcioară. Dispunem de asemenea de un foarte bun colectiv de dansuri, inclusiv jocuri populare, condus de un maestru al genului, coreograful Vladimir Bedea. Între soliștii de muzică populară, i-aș aminti în primul rînd pe artistul emerit Ion Bogza, dar și pe mai tinerele Maria Bararu, foarte cunoscută în nordul Moldovei, sau pe Elisabeta Turcu, posesoarea unui repertoriu cules de ea însăși din tezaurul atît de bogat al folclorului din Cimpia Română. Și aș încheia cu o voce de excepție, cea a lui Ilie Roșu, care cucereste de la o zi la alta, tot mai mult, publicul sălilor în care cîntă.

— În ceea ce ne privește, ca martori oculari la spectacolul din 12 octombrie, mărturisim că publicul, mai ales cel tînăr, a sesizat și a acceptat, prin aplauze, deschiderea ansamblului spre o nouă formulă de spectacol. Ce-am mai putea spune dincolo de acest bun început de drum?

— Nimic altceva decît că vom continua în această direcție.

VICTOR NIȚĂ ■

Piliuță și Rautchi

Un spectacol frumos desenat și colorat de Constantin Piliuță este **Hagi Tudose** la Teatrul Național. Un spectacol decupat dintr-o expoziție retrospectivă, cu elemente caricaturale și cu un aer de poezie orientală, cu miros de scortişoară și de pepermint. În rolul principal: Constantin Rautchi, revenit în lumina reflecțiilor după o prelungă alunecare într-un con de umbră. Hagi Tudose creat de el este un avar oribil, dezumanizat, un zgîrcit feroce, demonic, în stare să nege lumea din jurul său, proclamînd triumful retragerii din simțuri și al ascezei paranoice. Hagi Tudose e sămînta unui dictator sinistru, evoluînd între comic și absurd, grotesc și tragic. Actorul se tirăște prin scenă curb și dezacordat, cu mască de viperă, cu părul răsculat, șoptînd și urlînd, podidînd oamenii cu vorbe, vorbe, vorbe pe care știe că eroul său nu le poate aduna în lăzi. În fața personajului creat de Constantin Rautchi rizi și te cutremuri. Hagi Tudose are o morală răsturnată, limba sa e ascuțită, replicile sale curg în pamflet. Restul lumii sale e plin de naivi, de imbecili, de ridicoli, de epitropi, de ciocoși și de cerșetori. El ride la rîndul său de toți convins că deține adevărul absolut asupra vieții.

Dramatizarea nuvelei nu mai satisface gustul grăbit al spectatorului de astăzi din stal. Problematika piesei are alt înțeles în planul realității imediate. La urma urmei trăim într-o vreme în care economia la sine și zgîrcenia la luminări a devenit o obsesie planetară. Ion Cojar a condus cu umor sănătos, cu sarcasm și cruzime bine dozate spectacolul de la Teatrul Național. Datorită, mai ales, unor cusururi de dramaturgie, spectacolul cade în ultima parte, devine obositor. Moartea eroului surprinde publicul într-un moment de plictiseală astenică și prăbușirea lui Hagi Tudose printre fulgi de pernă și bănuți de aur trezește brusc la realitate ca un infarct dureros. Publicul aplaudă la început din recul. Apoi din convingere. Din admirație pentru performanța actorului Constantin Rautchi.

Frumoase roluri, savuroase compoziții fac în acest spectacol Draga Olteanu-Matei, amintind eroinele sale grotești din

buna tradiție a teatrului popular, Rodica Popescu, schiînd portretul unei logodnice cu tulburări erotice, Șerban Iamandi, ponderat și resemnat într-un boier cu excese de generozitate, Alexandru Georgescu, în stare să spargă tiparele oricărui rol scheletic și să-l joace cu umor detașat, Ion Henter care vine aici dintr-un imens hohot de ris, N. Gr. Bălănescu, agitat și plin de ghiduşii, Răducu Iţcus, cu mult bun-simț și maximum de randament într-un rol ingrat. O promisiune grațioasă și cu o mască ambiguă între ris și plîns: Tania Filip de la I.A.T.C.

Spectacolul, jucat în vremea unei ploii torențiale, cu tunete și fulgere, într-un început de octombrie înfrigurat, bucură ca un basm spus la gura sobei cînd copiii cască melodios și se foiesc, la sfîrșit, în scaune, cu pleoapele grele. Dar totul împrerjur e frumos ca într-un muzeu viu al literaturii române.

ADRIAN DOHOTARU ■

Din muncă s-a născut revista

Secția de estradă a Teatrului dramatic din Baia Mare, la mijlocul unui turneu prin țară, a făcut o haltă, preț de cîteva ore, în Capitală, prezentînd un singur spectacol în sala Teatrului „Constantin Tănase” din Calea Victoriei 174. Dorința publicului de a vedea un spectacol din nordul țării, un spectacol prezentat de cea mai tînără estradă din țară (inaugurarea secției a avut loc în primăvara acestui an) a făcut ca sala să fie neîncăpătoare.

A fost prezentat spectacolul **Din glumă s-a născut revista**, pe libretul lui Aurel Felea și pe muzica lui Richard Stein și Ivan Fehete. Încă de la ridicarea cortinei spectatorii au fost captivați de stilul revuistic atrăgător, antrenant, de dozarea cu pricepere și cu mare atenție, putem spune chiar farmaceutic, a muzicii, dansului și schecirilor.

Conducerea muzicală, această sarcină grea a unui spectacol de revistă, i-a revenit lui Ivan Fehete care a reușit să țină în mină întregul spectacol. Orchestra a avut și ea un rol substantial, fiind ajutată de scenografia semnă de proaspătul absolvent Dragoș Georgescu. Și fiindcă sîntem la acest capitol să facem o paranteză. Costumele interpretelor au fost admirabil realizate nedînd nici o clipă impresia unei improvizării de ultim moment, cum ne-am obișnuit, din păcate, la multe spectacole de acest gen.

Revenind la orchestră și se poate reproșa un singur lucru. Din cînd în cînd, dar fenomenul este general, se uită de dimensiunile sălii și se cîntă exagerat de tare. Mulți spectatori din primele rînduri învidiau locurile din spate.

Oprindu-ne în comentariul nostru la soliști, trebuie să spunem că aceștia au fost excelenți. Mai tînărul Bebe Andercău cucereste publicul prin vocea lui. Multe dintre vedetele orei actuale l-ar putea învidia pentru calitățile sale vocale. Gheorghe Bondrea, premiantul festivalului de române „Crizantema de aur”, face un recital de zile mari. Reușește cu măiestrie să aducă cîntecul de operetă într-un spectacol de revistă. De asemenea și vocile Adrianei Tudor și Doinei Cristina Marian ar trebui valorificate și cu alte prilejuri nu numai într-un spectacol din Baia Mare. Cornel Mititelu și Ion

Uță sînt dol prezentatori care trec cu foarte mare ușurință de la cupletul muzical la scheciul de cea mai bună calitate. Evoluția lor este de-a dreptul remarcabilă. Lor li se alătură actrița Lucreția Mandric, care, prin talentul său, reușește să dea o notă aparte întregului spectacol. Invitați în spectacol — cîntăreața Elisabeta de Garcia și chitaristul Alberto Escobedo, din Cuba, care veniți după un lung turneu prin mai multe țări europene s-au oprit pe scena teatrului din Baia Mare.

Aflăm de la Iosif Capocanu, șeful secției de estradă, că întregul corp de balet reprezintă, de fapt, o clasă de tineri ce au terminat nu demult școala de balet la Cluj-Napoca. Poate pentru simplul motiv că se cunosc sau poate datorită faptului că Papp Zoltan, care semnează coregrafia, știe să-i dirijeze cu mare pricepere desenînd parcă toate mișcărilor — constituie o altă reușită a spectacolului. Temele propuse sînt ancorate în actualitate. Baletul ca „Dacii liberi” sau „Fantezii pe teme de Gershwin” sînt numai cîteva din numerele prezentate care s-au bucurat de succes. Soliștii baletului sînt: Doina Păvălucă, Koncz Anamaria, Papp Zoltan, Dorin Bogdan și Hideg Laszlo.

Ne-a surprins faptul că secția de estradă a Teatrului dramatic din Baia Mare n-a prezentat mai multe spectacole în Capitală. Poate era firesc, poate chiar necesar, ca în perioada cît a stat estrada din Baia Mare în București să aibă loc un schimb de experiență cu estradele din București fiindcă se știe că, aici, de multă vreme la revistă se cam bate pasul pe loc. Și tot ca o curiozitate pe care am aflat-o și îndrăznim s-o scriem este că la Vaslui s-a desfășurat nu demult „Festivalul umorului Constantin Tănase”. De ani și ani de zile la festival este invitat doar teatrul satiric din București numai pentru simplul fapt că poartă numele marelui comic. Era bine ca și cea mai tînără secție de estradă din țară să fi fost fericita posesoarea a unui bilet de tren Baia Mare — Vaslui. Credem noi că acest lucru ar fi folosit la toată lumea și mai ales umorului.

SORIN POSTOLACHE ■

Un document sonor inedit

La împlinirea unui sfert de veac de la moartea lui George Enescu am avut prilejul să reascult o bandă de magnetofon realizată de criticul muzical Bernard Gavoty în studiourile radiofonice din Paris, cu puțină vreme înainte de moartea maestrului. Amintirile și convorbirile celor doi muzicieni merită să fie imprimare pe disc, fiindcă posteritatea dispune de puține documente sonore cu vocile compozitorilor români. Dacă banda magnetică din **Fonoteca de aur** a radioului ne-a păstrat amintirea unor „glasuri dispărute”, în schimb, pînă azi, nu se cunoaște nici un disc de mare tiraj cu vocea unui compozitor român. Și totuși, acest disc-unicat există! Se păstrează într-o colecție particulară din București și a fost realizat în urmă cu 33 de ani la Sibiu. Dar să derulăm firul investigației...

De peste un deceniu a luat ființă **Fonoteca de aur** a Conservatorului Ciprian Porumbescu din București. Multe înregistrări de valoare excepțională au in-

trat în acest patrimoniu sonor al instituției de învățămînt superior din Capitală, colecția de benzi și discuri vechi fiind pe cale să se singularizeze. Cercetările din ultimii ani au dus, de pildă, la descoperirea celui disc-unicat al sopranei Hariclea Darclee, avînd înregistrate două lieduri românești. Din păcate, zădarnic am încercat să găsim un disc cu vocea unui compozitor din prima jumătate a veacului XX.

De curînd am intrat în posesia acestei rarissime înregistrări. Este vorba de „glasul” compozitorului Timotei Popovici (1870—1950), depănîndu-și amintirile din anul 1904, cînd a scris piesa corală cu solo de bariton **Doina**, pe versuri de Mihai Eminescu. Cum s-a realizat discul?

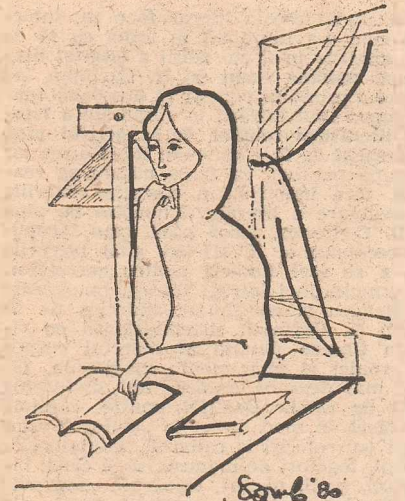
În anul 1947 Timotei Popovici s-a îmbolnăvit grav, medicii îndoiindu-se de posibilitatea salvării sale. Familia a hotărît să instaleze la căpătîiul bolnavului un microfon, încîntîndu-l pe compozitor să povestească ceva deosebit din viața sa de creator, spre a-i reține vocea pentru posteritate. Din camera alăturată, prof. Ion Delu — ginerele muzicianului — a

reușit înregistrarea glasului la un aparat folosit anterior pentru imprimări de folclor. Claritatea și cursivitatea povestirii sînt surprinzătoare.

Lucrarea lui Timotei Popovici s-a cîntat mult, atît în Transilvania și Banat, cît și în Muntenia (pe manuscrisul autograf compozitorului a notat: „În 26 X 1943 l-am trimis D-lui Ștefan Mureșianu pentru corul Municipiului București ca să-l cînte la serbarea de comemorare a lui Eminescu”). Se pare însă că nimic nu l-a impresionat mai mult pe autor decît execuția **Doinei** „cu prilejul unei serbări românești la Alba Iulia” — mărturisește în continuare Timotei Popovici — cînd piesa „a înviat și a bucurat atît de mult pe românii orășeni și țărani veniți de prin sate, încît nu mai încetau cu cererea de a se repeta mereu, bisînd-o de vreo șase ori!”

Așadar, un disc-document al legăturii unui creator bănățean cu un poet moldovean, în pragul „mării Unirii”.

VIOREL COSMA ■

Îi anunțăm pe prietenii

CENACLULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

organizat de C.C. al U.T.C. și revista **FLACĂRA** și condus de poetul **Adrian Păunescu** că programul viitoarelor întâlniri de poezie și muzică nu a fost încă perfectat
Le vom comunica din timp, în revistă, momentul revederii
Așteptăm sugestii cu privire la locul și data continuării activității cenaclului

„Cu timpul se cioplesc toate...”

Vă socotiți un spectator de calitate?

Pricepuți sau nepricepuți, toți avem deprinderea să-i judecăm pe oamenii care muncesc și creează pe scenă. Vă propun să răsturnăm regula — mai riguros spus, prejudecata — și să ne evaluăm și pe noi înșine, noi, cei din sală. Să încercăm să aflăm dacă sîntem spectatori de bună sau de proastă calitate. Spirite rafinate sau nu. Minți profunde sau superficiale. Suflete sensibile sau nesimțitoare. Oameni educați sau neciopleți. Memoria îmi servește pro causa, citeva întâmplări care pot sluji ca termeni de comparație, ca pretexte pentru începuturi de meditație.

La concert! Sala cea mică a Palatului era plină doar pe jumătate. Aparent absurd și totuși perfect logic, numai jumătatea stingă a sălii, pentru că, un recital de pian fiind, toți vroiau să vadă miracolul minilor omenesci pe claviatura unui Steinway. Adică, un pian masiv, complex și două mâini delicate de adolescent, însă hotărîte, stăpînitoare. Spectacolul minilor dar și cel al chipului pianistului: imberb, zburliț, pur, zîmbet luminos și, în timpul interpretării ogîndă a partiturii, a trăirii partiturii. De asemenea, spectacolul tinutei pianistului: simplitate, eleganță în totul și un cuceritor fel de a-și trăi momentele de reculegere dintre o piesă și alta. Viniciu Moraru, căci despre el e vorba, este ceea ce se cheamă o tină speranță a muzicii noastre. Speranță dealfel confirmată prin laurii ambelor ediții ale Festivalului național „Cîntarea României” și ai Concursului internațional „Guilde Française” de la Paris.

Toată prețuirea pentru acest fir — frumos și merituos — din lanul generației sale. Dar! Și toată amărăciunea și tot reproșul pentru spectatori tineri, pentru potențialii melomani ai generației sale: pentru că 90 la sută din populația aceluia concert — și nu numai a celui! — a fost alcătuită din oameni de vîrsta pensiei. **Avem tineri măestri și n-avem tineri melomani.**

La teatru! Turneul Teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani cu piesa „Coloana nesfîrșită” de Mircea Eliade. Meditație și teatru. Cronică plastică, eseu filozofic, dialog cu sine, omagiu către Brâncuși și mai ales interogații, potop de interogații. Se caută, pe la început, sensurile unei creații artistice și se ajunge la căutarea rostului existenței umane. Meditație profundă dar teatru propriu-zis puțin. Doar cioburi de teatru: ceva dialog, ceva acțiune, ceva ritual... O piesă doar pentru a fi citită. Și totuși niște oameni de teatru — tineri, foarte tineri — s-au încumetat să-i dea existență scenică. În sine, un fapt de cultură indiscutabil împlinit. Discutabil rămînea în ce măsură e împlinit și faptul de teatru. Strădania tuturor

realizatorilor spectacolului era evidentă și merita toată prețuirea.

Oricum, numele autorului a golit bibliotecile, populația de formație umanistă a Capitalei a dat năvală în sala „Majestic”. Publicul a fost de înaltă calitate. Dar! O zecime dintr-insul s-a dovedit alcătuită din snobi care, fie în prima, fie într-a doua pauză au dat bir cu fugiții. Păgubiți însă au ieșit ei, judecatorii grăbiți și superficiali, pentru că — mulțumită excelenței ideii a sunetelor unui ciocan care lovește o daltă de artist-cioplețor și mulțumită intonațiilor glasului actriței Marina Maican — finalul spectacolului a desprins meditația din cerebralism și-a ridicat-o, dîndu-i puteri înzecite, în lumea tulburătoare a emoției prin arta dramatică, prin teatru. Coloana a fost înălțată „mai” către nesfîrșit.

La cinematograful! La „Favorit”, în Drumul Taberei, un film de subtilă artă și tulburătoare tandrețe: „Bobby Deerfield”. O sală de spectatori care-l urmăreau cu pioșenie. O sală de spectatori cărora le erau necesare o sută de minute de liniște pentru această întâlnire cu marea artă. Dar! Într-un colț al sălii, trei eleve pe la vîrsta adolescenței, nu pricepeau nimic din spectacol, rideau melodos ca niște capre scăpate din funie direct în lăcăr și exasperau bunul-simț și civilizația mulțimii de spectatori de calitate. Într-un alt colț al sălii, probabil pentru simetrie, un flăcău de-acum coptuș a început să comenteze, cu glas tare, orice imagine de pe ecran; credea el că are haz și era încântat de spectacolul personalității sale și inculte și proaste și nerespctuoase. Lă s-a atras atenția, repetat, de către alți spectatori, însă el și el au găsit răspunsuri și primitive și bătărești și agresive.

Îmi pun ceva nădejdi: în unii dirigenți, care ar putea să consacre măcar o oră pe an explicării nevoii de solemnitate — și din partea spectatoriilor! — pe care o are, pe care o cere oficierea artei; în unii părinți care vor simți alarma bunului-simț și nu vor face din odraslele lor niște „domni Goe”, cu aparențe și pretenții de „tovarăși Goe”; în unii plasatori, care vor înțelege că din îndatoririle lor trebuie să facă parte și aceea a scoaterii din sală a spectatoriilor nerespctuoși; în unii cronicari de concert, teatru, film, care vor descoperi că le revine misiunea culturală să facă nu numai critica oamenilor de pe scenă, ci și a celor din sală (dacă-i posibil — și gazetărește cam este posibil — tot cu nominalizări); și mai ales îmi pun ceva nădejdi în **noi cei mulți**, care alcătuim masa spectatoriilor și care — este și prea este timpul! — să nu mai fim toleranți; nici cu vecinul de scaun, însă, mai ales, cu noi înșine! Și calitatea de spectator are nevoie de o nouă calitate!

NELU IONESCU ■

Cronica literară

TEODOR MAZILU: Pelerinaj la ruinele unei vechi pasiuni

Un Teodor Mazilu mai puțin știut ne întîmpină în volumul de povestiri **Pelerinaj la ruinele unei vechi pasiuni** (Ed. „Cartea românească”). De obicei autorul ne apărea în postura unuia satiric lipsit de orice compasiune față de erorile umane. Greșelile cit de mărunte erau vinute cu o plăcere nedisimulată și descoperirea lor declanșea o veritabilă frenezie. În special făcîndu-se ținta preferată de atacurile scriitorului. Iată însă că în recenta sa carte despre „Iubiri contemporane” Teodor Mazilu își temperează atitudinea vitriolantă și de cele mai multe ori se mulțumește să povestească pur și simplu fără a dori cu orice preț să-și flageleze în mod public personajele. Deseori îl simțim chiar dornic să le protejeze de evenimentele în care sînt antrenate. Mizantropismului îi iau locul o adîncă înțelegere a oamenilor și o încredere în gesturile și cuvintele lor. Spre deosebire de eroii altor scrieri ale

lui Teodor Mazilu, cei din **Pelerinaj** nu mai sînt suspectați la fiecare pas de ipocrizie și își joacă de obicei propriile lor roluri. Mărinimia autorului îi înzestrează cu un nimb de frumusețe și uneori de măreție pe care alți protagoniști din proza și teatrul său nu le au. La un moment dat Teodor Mazilu ajunsese la un fel de manierism în modul în care le dezvăluia comportamentul îndoindu-se mereu că esența lor este totuși cu înfățișarea sub care se prezintă. De aceea scepticismul amar ajungea să fie greu de suportat pentru că e greu de crezut într-o lume unde nu răzbate nici o geană de lumină. Volumul de curînd publicat renunță în bună măsură la o asemenea viziune sumbră. Cu toate că multe dintre povestiri au un deznodămint trist, ele descriu totuși spectacolul unor sentimente adevărate care, din neșansă sau din neputință și nu din impostură, ca mai înainte, nu se pot împlini pînă la urmă.

Teodor Mazilu analizează dragostea ca un clinician dornic să priceapă cum reacționează diverși pacienți la o aceeași boală. O cercetare minuțioasă este întreprinsă cu mijloace rafinate în scopul depistării raului care împiedică realizarea în dragoste a unor cupluri. Pune sub o observație atentă, personajele dezvăluie lucruri uluitoare în legătură cu firea umană. În primul rînd le trebuie remarcat cultul pe care toate îl au față de iubire. Oricare dintre ele ar subscrie cu siguranță la superba concluzie a cărții lui Marin Preda, **Cel mai iubit dintre pămînteni**: „dacă dragostea nu e, nimic nu e”. Existența tuturor celor din carte — scriitori, artiști, actrițe, fotbaliști, gestionari etc. — nu poate să fie concepută în absența unei pasiuni cit de mică. În cazul cînd ea totuși nu există, e inventată ca respectivii să semene cu ceilalți și să nu se simtă frustrați de un bun de preț. Din această pricină, în **O divină iubire ridicolă** un bărbat și o femeie care nu au nici o atracție unul pentru celălalt mimează ritualul dragostei. În această complexă „ars amandi” Teodor Mazilu își inchipuie eroii confrunțați cu cele mai diverse situații. Puritatea unora dintre ei este exploatată de alții fiindcă iubirea îi face vulnerabili și lesne de manevrat. Un fotbalist nu este iubit de o fată decît pentru gloria lui și e abandonat atăci cînd nu mai apare pe teren (**Mal de terre**). De la dragoste se poate ajunge lesne la ura acerbă, așa cum se întîmplă în **Ură și singurătate**. Sînt descrise și cazuri fericite. Un scriitor își recapătă încrederea în sine cînd se îndrăgostește și este la rîndul lui îndrăgit. (**Viața de spital**). Impresionantă e povestirea **Viața ca muzică ușoară**. Cineva încearcă să dezbinе cuplu dar legătura dintre cei doi se dovedește mai trainică decît orice uneltire. Autorul are o inventivitate debordantă în imaginarea aspectelor pe care le poate îmbrăca iubirea. Dramatismul paginilor sale este cu atît mai accentuat cu cît nu se cade nici o clipă în sentimentalism tratîndu-se un subiect atît de gingaș. Chiar și în povestirea care dă titlul culegerii emoția provine tocmai din tonul stăpînit cu care se reconstituie, după ani, tribulațiile unei perechi. Ilustrînd parcă teoria lui Aristofan expusă în celebrul dialog al lui Platon, fiecare visează la partenerul ideal însă nu-l poate găsi decît rareori și după mult zăbucium. Atunci însă personajele trăiesc un adevărat extaz și autorul nu ezită să-l înregistreze ca pe o izbîndă a întregii seminții omenesci: „O strălucire fanatică îi inunda fața, de parcă fusese martora unui miracol, a unui miracol hărăzit numai celor aleși”. Pentru Teodor Mazilu dragostea este un semn incredîntat numai unora și dobîndirea lui necesită lungi eforturi. Impotivra singurătății acest important scriitor a înălțat ca un scut impenetrabil credința sa că iubirea e posibilă și numai cei mediocri și lași, grăbiți sau săraci sufletește nu ajung s-o cunoască. În proza noastră de azi puținii au egalat adevărurile despre dragoste spuse atît de răspicat în volumul **Pelerinaj la ruinele unei vechi pasiuni**. O adîncă știință a mecanismelor interioare ale omului l-a condus pe autor la celebrarea în chip memorabil a unui sentiment fără de care viața ar părea lipsită de orizont. Volumul se constituie ca un excepțional document despre „Iubiri contemporane” și, de ce nu, ca un îndreptar, în năzuința imposibil de îndeplinit a oricui de a afla aceea bucurie imensă pe care o poate da numai dragostea.

GEORGE ARION ■

abordează problema introducerii mai multor ore de muzică în școli tocmai în scopul educării complete a tinerilor, căci educația estetică este o latură importantă în vederea obținerii unui om armonios.

Sub semnul păianjenului

Este dat ca exemplu de talent și diversitate de stiluri în abordarea repertoriului corul de cameră „Miorița” al Casei de cultură din Reșița.

Creдем de cuviință că prezentarea unor coruri țărănești din Finteuș, Hîdeaga — jud. Maramureș, Marga din județul Caraș-Severin ar fi fost și ea necesară deoarece pentru componenții acestor coruri a cînta înseamnă a trăi. Interesantă este și discuția purtată cu Hero Lupescu în legătură cu opera. Se pune întrebarea dacă opera este sau nu un gen perimat? Răspunsul dat de Hero Lupescu este un **nu** categoric.

Aflăm că ceea ce trebuie schimbat, regîndit este montajul, căci opera nu este un muzeu în care nimic nu se mai poate schimba. Marii compozitori se adre-

sează contemporanilor și dovada o constituie **Traviata** pusă în scenă la Craiova, unde se joacă mereu cu sălii pline. Am dori ca televiziunea să preia acest spectacol de la Craiova și să ni-l ofere. Sfera discuțiilor s-ar lărgi și oa-

menii ar fi, în mod sigur, de partea frumosului, a adevărului.

Spunea cineva despre cultură că ar fi și o formă incitantă de turism, de călătorie. Acest lucru încearcă să ni-l dezvăluie Aristide Buhoiu în emisiunile sale. Reporterul s-a adresat redacției noastre, solicitîndu-ne părerea în legătură cu ceea ce realizează.

Rugămîntea s-a întîlnit tocmai cu intenția noastră de a vorbi despre aceste emisiuni.

Dacă într-o emisiune trecută Viena era pretextul prezentării unui mare om de cultură — Titu Maiorescu, Alexandria este de această dată decorul de valoare muzeistică doar al unui reportaj despre oamenii prezentului, egipteni și români ce și-au unit forțele și inteli-

gența pentru a da la iveală minunile zilelor noastre: lumină, căldură, coloși industriali — expresie elocventă a unei colaborări rodnice, sau așa cum spunea reporterul, expresie a „vigorii unui popor aflat pe calea autodepășirii”.

Egiptul s-a întîlnit altădată cu Dacia prin produsele muncii omului. Tot oamenii și munca lor apropie și azi cele două țări.

Păcat însă că reporterul n-a valorificat deplin drumul pe care l-a făcut, în sensul prezentării atractive a locurilor filmate. O înșirare seacă de date istorice și citeva imagini ale locurilor străbătute nu sînt suficiente, căci dintr-o carte de istorie și cu niște diapozitive putem afla mult mai multe lucruri. Ceea ce lipsește emisiunilor acestora este viața, trăirea, arderea lăuntrică, acel ceva care să ne emoționeze, transfigurarea, pe care le-am întîlnit, de pîdă, cînd am văzut, tot la televiziunea noastră, un film de călătorie — „Muntele magic” Java. Era vorba tot despre oameni, despre dragoste, libertate, muncă, despre cuceriri, cuceritori și despre un cîntec — un cîntec minunat, obsedant: — „am întîlnit odată, undeva departe, un bătrîn”. Am aflat atunci multe. Am aflat, printre altele, că șarpele este simbolul răului și că păianjenul este simbolul răbdării. Atunci am hotărît că păianjenul să nu fie simbolul nostru mai ales cînd este vorba de emisiuni ale televiziunii ca aceasta a lui A. Buhoiu, cu date interesante, dar parcă privite și tratate cam superficial, cam rezumativ și „încălzite”, artificial, previzibil, deci prea puțin eficient.

ELENA GRESCU ■

Un muzeu in labirint

Impresionismul sau tentația clipei (IV)

Un pictor fericit

1.

Renoir: Autoportret din 1910

S-a spus că nu există bătrâni fericiți. Există numai bătrâni resemnați. Nu-i adevărat. Priviți-l pe Renoir, în oricare dintre autoportretele sale de bătrânețe.

S-a spus, de asemenea, că fericirea e superficială și că, oricum, ea n-ar putea fi înțeleasă de alții. Dar despre oameni cu adevărat fericiți merită să vorbești chiar când nu ai nici harul, nici norocul lor. În cea mai neagră deolare nu e nepotrivit să-l privești pe Renoir bătrân și senin. Cel care face asta

are un imens privilegiu asupra celor care consideră o naivitate și chiar o ușurință să discuți despre fericirea altora: el știe că fericirea există și, prin urmare, își poate defini punctul de vedere plecând de la această premisă.

Renoir are în 1910 șizeci și nouă de ani. Nu mai poate să se deplaseze decât cu ajutorul cizjilor. Suferă de multă vreme de un reumatism deformant. Picioarele au fost primele atinse, dar nici de mâini nu se mai poate folosi prea bine. Sint aproape anchilozate, au devenit osoase și noduroase și sângurele două degete care-l mai ascultă, care mai au suplețe, sint degetul mare și indexul. Pictorul nu mai poate suporta frigul și umiditatea iernilor pariziene și caută din ce în ce mai insistent sudul însoțit din Provence, încercând să-și micșoreze suferințele și să oprească sau cel puțin să amâne paralizia care avansează. Și care nu-l va ierta. Peste doi ani, va părăsi cizjile pentru a se așeza într-un cărucior de infirm.

Exact la aceeași vîrstă s-a pictat Goya într-un autoportret celebru. Două destine exprimate cu fidelitate de chipurile celor doi pictori, amîndoi bătrîni și, altă coincidență, amîndoi infirmi. Suferința l-a transformat pe Goya într-un vulcan. Spaniolul e sumbru, iar singurătatea dogorește în jurul lui. În schimb, obrazul lui Renoir, brăzdat de riduri ascunse în parte de barba albă, nu și-a pierdut lumina. Ochii îi strălucesc umezi și știm de la cei care au fost aproape de el în această perioadă că spunea adesea: sint mulțumit că mi-am păstrat vederea bună.

În ciuda bolii, parcă nimic nu s-a schimbat în felul cum Renoir privește lumea. Nu lasă să treacă nici o zi fără să picteze. Iar oglinda ni-l arată, studiindu-se, ca de obicei, liniștit. Nu poți învinge tremurul mâinii care s-a învățat cu penelul cincizeci de ani, murmură parcă el. Într-o dimineață, după ce ai pictat toată viața, descoperi că te dor incheieturile și că degetele au înțepenit. Mina ezită și e gata să scape penelul. Șevaletul trebuie să ți-l așeze cineva, nu departe de casă, și să te ajute apoi să ajungi acolo. Și știi că mina va anchiloză cu totul. Picioarele nu vor mai ține deloc. Va trebui să rămii toată viața pipoiț într-un fotoliu de infirm. Ei bine, atunci singurul lucru care te poate salva e să nu transformi aceste suferințe penibile într-o tragedie... Renoir va vrea chiar să sculpteze, călăuzind cu ajutorul unei baghete mâinile a doi tineri practicieni. Ce lecție mai înaltă de încăpăținare suavă se poate da? Nici măcar o grimasă nu apare pe acest chip blind, cu părul alb, care pare pictat de Fra Angelico.

Istoria artei a cunoscut puține cazuri de creatori într-adevăr fericiți. Rafael a murit prea tînăr și a fost prea răsfățat ca să știm dacă avea acest dar. Nu e prea greu să fii fericit cînd ești tînăr, ești înconjurat de o lume care prețuiește ce faci și te bucuri de la început de succes. În vreme ce Renoir și-a demonstrat ceea ce se numește în cazul său „aptitudinea fericirii” împotriva bolii, după ce a demonstrat-o împotriva privațiilor și obtuzității.

Cei care l-au cunoscut în acei ani se întrebau cum putea să fie atît de senin, cum o asemenea bucurie de a trăi putea exista într-un trup înfrînt de boală. Mîinile sale puteau apuca numai cu mare dificultate un obiect. Reumatismul articular avansă. Încălțat cu papuci de lînă, înfășurat într-un șal, cu capul fin și palid acoperit pînă la urechi de o caschetă sau de o pălărie de pînză albă, după sezon, și cu eterna sa țigară pe care o reaprîdea fără încetare, Renoir lucra mai departe, ca și cum totul era ca înainte, fără să cedeze nici disperării, nici ripostelor colțuroase. Nimeni nu l-a auzit vreodată plîngîndu-se. Își păstra calmul și nu lăsa să se vadă durerile fizice care îl imobilizau treptat. Altul în locul lui ar fi devenit un personaj acru și ursuz sau ar fi izbucnit în strigăte sarcastice și amare. Renoir însă nu-și schimbă tonul. Sau dacă îl schimbă, o face pentru a ascunde și mai bine suferința. În pictura lui domină acum rosul auriu.

Într-un secol obișnuit mai mult decît altele să confunde geniul cu nefericirea și să condiționeze chiar geniul de nefericire, pare aproape o stîngăcie să vorbești despre un mare pictor fericit. Poate de aceea Renoir este privit uneori cu îndoială. A fost oare într-adevăr atît de mare? Sau n-a fost atît de fericit cum vrea să ne facă să credem pictura lui?

Aceste întrebări nu sint cu totul lipsite de orice temel. „Fericirea” a devenit un cuvînt atît de uzat încît uneori seamănă cu acei bani tociți a căror valoare nu se mai cunoaște. „Un pictor fericit” e o formulă care nu m-aș mira să nu spună unora nimic. Dar lecții de conștiință putem lua și din cuvînte uzate în anumite împrejurări. Există tăceri care ne ajută să suportăm zgometul. Și există naturi ferice, ca Renoir, care ne amintesc că nu întimplător dintre trandafirii auzii și roșii nu se zărește mina infirmă care i-a pictat.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Sacra Instituție (II)

Cred că rememorarea citorva date privind nașterea Academiei nu vor fi considerate inutile — chiar dacă cei mai mulți le cunosc — dar ele mi se impun mai ales cînd vreau să afirm că ea s-a ivit ca o consecință și ca o necesitate a dezvoltării noastre spirituale, a luptelor purtate pentru drepturile și unitatea limbii vorbite în teritoriile românești subjugate, ca și a strădanilor acelor mari patrioți, care au militat și au înfăptuit Unirea Principatelor.

Evident că fără un Gheorghe Asachi în Moldova și fără un Heliade Rădulescu în Muntenia, fără un Andrei Șaguna și un Timotei Cipariu în Transilvania, fără Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, August Treboniu Laurian și mai înaintea lor fără un Dinicu Golescu, care au inițiat societăți și publicații de cultură națională, climatul și sorocul zămislirii Sacrei Instituții n-ar fi fost propice și ar fi pus-o în întîrziere. Așa însă, în iulie 1867 se ține ședința inaugurală a Societății Literare Române, cum s-a numit la început — înființată de fapt în aprilie 1866 — ca să se transforme curînd în Societatea Academică Română, iar după Războiul Independenței, adică prin reorganizarea din 1879, să devină ca titlatură Academia Română. Oricum ar fi însă și, la oricare dintre ani ne-am oprit, Sacra Instituție a păsît în cel de-al doilea veac al existenței. Și se cuvine să-i însemnăm aici cine erau membrii Academiei, care atunci nu erau aleși ci numiți prin decret Domnesc, dar cu vădita preocupare de a îngloba, ca într-o hartă geografică, realele noastre valori din toate ținuturile locuite de români: Ion Heliade Rădulescu, care a fost cel dintîi președinte al Societății, August Treboniu Laurian și I. C. Massim, Const. Negruzzi, Vasile Alecsandri, V. A. Urechia, Titu Maiorescu, Nicolae Ionescu, profesorul universitar, omul politic și ziaristul care după suspendarea ziarului „Steaua Dunării” al lui Mihail Kogălniceanu a scos la Bruxelles „L'Etoile du Danube”, Timotei Cipariu, Gheorghe Bariț, dascălul și cărturarul Gavril Munteanu, Iosif Hodoș, Alexandru Roman, Vincențiu Babeș, Alexandru Hurmuzaki, Ion Sbiera, Alexandru

Hasdeu, Ioan Străjescu, Ștefan Goantă, Ioan Caragiani, Junimistul, și Dimitrie Cozavici, ambii ca reprezentanți ai aromânilor.

Aceștia au fost pornitorii de drum la 1867 și drumul, desigur, n-a fost nici simplu, nici ușor; iar acela care după 1879 va da arhitectura morală și spirituală Instituției, cu o putere de dăruire și un devotament absolut sălbatic, întins zi de zi, pe cincizeci și șase de ani, va fi neîndoios Ion Bianu despre care la decesul lui, în 1935, Nicolae Iorga își va începe astfel rîndurile pe care i le închină: „S-a dus întemeietorul cel adevărat, păzitorul statornic, cinstitul și harnicul străjer al cărților, așa de multe și de scumpe, aflate, așezate, catalogate și cu strănicie apărute de dînsul, însuși sufletul viu al Academiei Române, zeul ei tutelat, viu acolo pentru eternitate, Ion Bianu”.

Și el este făuritorul frumoasei tradiții care se păstrează și astăzi, peste generații.

La cabinetul de manuscrise, documente și carte rară, pe care îl conduce cu grijă, competență și dragoste Gabriel Strempele, bibliotecarul șef adjunct — unul dintre cei mai vechi slujbași ai Academiei — la cabinetul de stampe unde Elena Niculescu aduce, pe lângă cultura și sensibilitate, cunoașterea și discernămintul pe care le implică desenul și gravura, la cabinetul de numismatică, sigilografie și filatelie, întemeiat de eminentul specialist Const. Moisil care a trudit acolo patruzeci și opt de ani și care se află în excepționalele mîini ale lui Octavian Iliescu. la cabinetul de hărți și atlase unde, pînă la pensionare, și-a ars pasiunea Ana Turdeanu, la cabinetul de muzică, înțelept gospodărit de Ion Magnea, peste tot so simte respectul pentru tradiție și înaintași și temeinicia și seriozitatea, pentru fiecare lucru care trebuie făcut.

De cîțiva ani n-am mai cercetat sectoarele acestea, dar n-am nici un motiv să-și facă loc îndoiala că ceva s-ar fi schimbat în stilul de muncă și ordinea ce domneau la profilurile respective, din moment ce oamenii sint aceiași. Vin apoi cărțile și periodicele cu serviciile lor de prelucrare și „informarea științifică” și unde a lăsat laudabile urme Simona Nistor, pensionată. Și trebuie să notez,

dintre cei care au activat în cadrele Academiei, pentru tot ceea ce au realizat cu sobrietatea și rectitudinea lor, cu constanța și conștiința lor, pe Ioan Lupu, pe Traian Popovici, pe Nestor Camariano, pe Georgeta Răduică, pe Cosma Holban, pe regretatul George Baiculescu, cum vreau să menționez pe Marta Anineanu și pe Neonila Onofrei, fiecare în parte și toți laolaltă, figurînd cu numele lor, pe mai puține sau pe mai multe lucrări meritoase.

Am pomenit mai înainte de serviciul „informare științifică”. S-au tipărit cu ani în urmă o serie de biobibliografii absolut indispensabile, ca instrumente de lucru, riguros elaborate de acest serviciu. Au ieșit din ele ca număr patruzecizeci: David Emanuel, Gheorghe Țițeica, Traian Lalescu și Aurel Vlaicu în 1955; Emil Racoviță, Anghel Saligny, D. Voinov, Dimitrie Brîndza și Emanuel Bacaloglu în 1956; Vasile Părvan și Petre Poni în 1957; Emanoil C. Teodorescu în 1960; Grigore Anțiu în 1961; și Ștefan Hepites în 1964 și de atunci s-au scurs 16 ani fără să mai apară nici una; și e de prisos să spun că nu serviciul de „informare științifică” e vinovat; cum nu el trebuie făcut răspunzător că indici de periodice, gata isprăviți, zac de ani de zile fără să fie trimiși la tipografie, și cum caiețele trimestriale „Creșterea colecțiilor” așa de folositoare, cercetătorilor n-au mai fost scoase din 1976 pe o simplă și consternantă hotărîre verbală luată de un trecător angajat al Bibliotecii. Același lucru se întimplă cu excelența publicație Studii și cercetări de bibliologie din care ieșea un masiv volum anual, foarte solicitat și în străinătate.

Supun aceste lacune inexplicabile atenției profesorului universitar Victor Emanuel Sahini, noul director al Bibliotecii Academiei, care se bucură de sufragiile unanime că este un om de comprehensiune și de rodnică creație, sensibil la actul de cultură și receptiv la acela de utilitate, și nădăjduiesc că va face să viețuiască din nou publicațiile care au dat un nimb Sacrei Instituții, cu atît mai virtuos cu cît — ceea ce știm cu toții — Academia are o editură proprie unde, logic și elementar, e de presupus că lucrările ei ar trebui să aibă privilegiul priorității, în ordinea tipăririlor. Nu?

L. KALUSTIAN

Tinerii trebuie să știe

Dictionar de lagăr

DOLMETSCHER

Milioanele de deținuți, care au intrat pe porțile lagărului Birkenau-Auschwitz, erau deportați din toate țările Europei. În barăci și pe Appellplatz-uri puteai auzi toate limbile vorbite pe continent.

SS-iștii ni se adresau însă direct, din prima clipă a sosirii pe peronul lagărului, numai în limba germană. De la ael Alle heraus!, toți afară!, răcnit în momentul în care ușiș ferecate ale vagoanelor au fost date în lături și pînă la ael einsteigen!... los... einsteigen! urcați!... repede... urcați!, cînd Häftling-ii istovîți, sleiți de orice vlagă — unii după citeva săptămîni, alții după luni sau chiar ani de zile — erau înghesușiți, sub amenințarea cravașelor și automatelor, în dubele crematoriului, la Birkenau-Auschwitz nu se comanda decît în limba germană. Cel ce nu executa imediat ordinul unui SS-ist plătrea pe loc, cu viața, necunoașterea limbii Übermensch-ilor.

De-a lungul întregului meu calvar de Häftling, o singură dată, timp de 15-20 de minute, am văzut și am auzit un Dolmetscher, un translator.

S-a întimplat la 9 Iunie 1944, în prima zi a sosirii mele la Birkenau-Auschwitz. Dintre bărbații unui transport de aproximativ 3000 de deportați din Cluj, am scăpat de a fi trimiși direct la camerele de ga-

zare: 465. După ce am fost depozitați de toate obiectele, de tot ce ne putea aminti de trecut, am fost introduși, îmbrăcați în haine vîgdate, în lagărul E, baraca nr. 5. Era goală. Am așteptat citeva minute pînă s-a adus de undeva o masă care a fost așezată în fața noastră. Pe masă: clești, ciocane, foarfeci, cuțite.

A sosit și un grup de SS-iști. În urma lor, la un pas distanță, un civil.

Cel mai mare în grad dintre SS-iști își puse mina stîngă în sold, cu dreapta ridică cravașa amenințător și răcni:

— Dolmetscher, tradu!

Dolmetscher-ul, translatorul, înalt, obez, o matahală de om, făcu un pas înainte.

Se comandă Stillstand!, drepti! și, în această poziție, am ascultat, încremeniți de groază, discursul SS-istului, pe care translatorul îl traducea pe un ton la fel de aspru și înspăimîntător:

— Știți voi unde vă aflați acum?, tună prima întrebare, după care urmă o tăcere de mormînt. Vă aflați într-un lagăr de exterminare!, veni răspunsul rostit cu trufie și sadică satisfacție. Știți voi ce înseamnă aceasta?, tună a doua întrebare și iar se lasă aceeași tăcere de mormînt. Aceasta înseamnă că, începînd de azi, voi nu mai aveți nici un drept, ci numai îndatoriri. Nici hainele de pe voi nu sint ale voastre. Sint ale statului german! N-aveți voie să raportați nimic, ni-mănuși, ci numai să vă supuneți și să executați. Șeful lagărului și șefii de barăci au drept de viață și de moarte asupra voastră.

Pe SS-ist îl cuprinsese tusea din pricina răcnetelor. Tăcu pînă se calmă, apoi continuă pe un ton mîeros:

— Printre voi poate mai sint unii care n-au predat toate obiectele de valoare. Cei care le-ați ascuns în talpa de la pantofi, aveți pe masă scule. Scoateți tot ce-ați ascuns. Cei care ați înghițit aur sau diamante ori le-ați introdus în alte părți ale corpului, să declarați imediat. Vă previn că, peste un sfert de oră, veți fi controlați cu ajutorul unui aparat cu raze speciale. Cei la care vom găsi obiecte de valoare, vor fi spinzurați pe loc. Cine nu crede, să iasă afară și să privească în lagărul vecin. Aia cinci care atîrnă în bătaia vîntului au fost spinzurați ieri pentru că n-au declarat, de la bun început, ce și unde au ascuns.

Nimeni n-a avut curajul să verifice spusele SS-istului.

Cîțiva, speriați, năpădiți de o sudoare rece, s-au apropiat cu pași șovăitori de masă. Au luat un clește, un cuțit, s-au retras, s-au descălțat și și-au smuls tocurele de la pantofi ori și-au desfăcut pingelele; unii și-au spintecat cureaua. Și astfel, pînă și cei care au rezistat, în timpul arestării și al detențiunii, sau în ghetou, la zeci de amenințări și schingiuri, care au reușit să nu cedeze cînd au fost percheziționați, cînd li s-au scotocit bagajul și trupul și sufletul, da, pînă și ei, acolo în baraca nr. 5, s-au despărțit de medalionul ori de inelul de logodnă de care-l legau atîtea amintiri, atîtea vise. Curajul îi părăsise pentru o singură clipă. Și-au dat seama imediat că n-ar fi trebuit să cedeze nici de data aceasta, căci fără amintiri, fără vise nu se poate trăi. Dar era prea tîrziu. Pasul era făcut și nu se mai putea da înapoi.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

„Criticul de artă nu acționează într-un cerc restrâns de inițiați...”

— Stimate Raoul Șorban, cu încuviințarea și cu concursul dv., în acest interviu ne propunem să abordăm istoria artei și critica de artă ca activități sociale, cu ecouri corespunzătoare în publicul larg. Înainte însă credem că anumite împrejurări se cer lămurite. Vă rugăm să ne divulgați câteva dintre momentele succesive prin care aceste activități și-au legitimat un statut propriu, adjuccându-și totodată o necesară independență în planul mai larg al preocupărilor culturale în genere.

— Nu începe nici o îndoială că prima lucrare care impune un om de cultură român ca istoric și critic de artă rămâne studiul monografic pe care Al. Vlahuță l-a dedicat pictorului Nicolae Grigorescu.

— Și după Vlahuță?

— Înainte de a vedea ce s-a întâmplat după Vlahuță, sintem dator să revenim la Vlahuță. Importanța studiului său monografic derivă și din calitatea lui de a fi elaborat cu acribie științifică, considerând operele de artă ca produse ale vieții istorice și ale talentului individual al artiștilor. Această dimensiune a criticii noastre de artă s-a concretizat între cele două războaie mondiale, cind activitatea ca atare a intrat în atenția unor personalități cu autoritate culturală, printre care întâlnim scriitorii de prestigiu: Tudor Arghezi, Lucian Blaga, O. Walter Cizek, Adrian Maniu sau Victor Papilian. În acest peisaj, după Apcar Baltazar și alături de Nicolae Tonitza și Francisc Sirato, pictorii care au resimțit nevoia să se exprime despre meșteșugul lor și prin cuvint scris, apar trei critici de artă de vocație, animați de un deosebit entuziasm și de o imparțială bunăvoință pentru propensiunea artelor: Petru Comarnescu, Ionel Jianu și V. Beneș...

— Desigur, nu întâmplător apariția lor a coincis cu o etapă deosebit de fertilă pentru artele plastice românești...

— Acești oameni, marcați de stigmatul unei generozități puțin obișnuite, știau și încurajeze, știau să îndrume, oficiindu-și profesia cu o înaltă competență. Critica lor i-a impus pe Th. Pallady, Gh. Petrașcu, Camil Ressu, Al. Ciucurencu sau Ion Jalea, alături de numeroși alți artiști a căror operă împlineste astăzi profilul unei epoci întregi. Cultura noastră a avut o mare șansă prin faptul că acești critici de artă au avut acces la presă și au putut să consacre artiști. Opera lor a fost și rămâne o operă de apostolat. Din păcate, cu timpul, s-a insinuat în peisajul nostru cultural și un tip aparte de critic de artă, lipsit de responsabilitate intelectuală, iubindu-se mai mult pe sine decât opera la care se referă, considerind opera de artă un simplu pretext pentru desfășurări mai mult sau mai puțin în legătură cu obiectul propriu-zis al profesiei lui.

— Să revenim la critica de artă care s-au născut și au murit săraci.

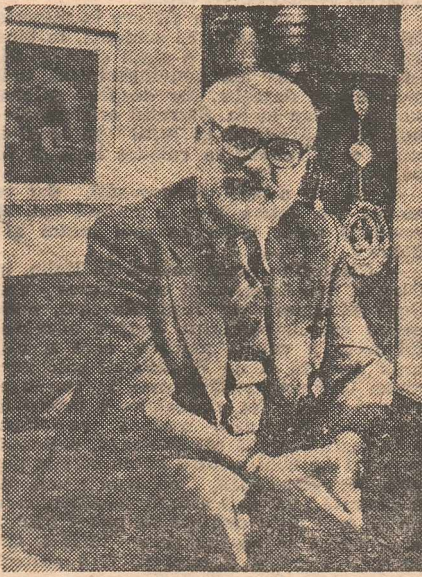
— Specia lor, cum spuneam, e pe cale de dispariție. Ultimul exemplu al acestei moralități a fost Eugen Schileru: strălucitor ca inteligență, risipitor de simpatie și incurajare. Cind ne referim azi la ei, dispunem de o perspectivă și putem spune, în deplină cunoștință de cauză, că au greșit de foarte puține ori... În aprecieri, bineînțeles...

— Cum stăm astăzi? Care este statutul și audiența criticilor de artă, astăzi?

— Un răspuns adecvat la întrebarea dv. implică mai multe aspecte. În primul rând, ne-am înmulțit și adevărul acesta nu poate fi decât tonic. Îmbucurător, faptul acesta coincide cu un și mai îmbucurător interes al publicului larg pentru problemele artei. Un șir întreg de titluri aparute în colecțiile Editurii Meridiane se volatilizază din librării mai rapid decât romanele polițiste. Niciodată interesul pentru scrierile de artă nu a fost mai puternic în România. Totodată, trebuie să recunoaștem că puțini dintre autorii autohtoni au aflat calea cea mai scurtă spre public, stilul care să stîrnească un interes imediat. Nu întâmplător majoritatea covârșitoare a lucrărilor aparute în Biblioteca de artă, dusă cu tenacitate de un editor consecvent pînă la aproape 300 de titluri, sint traduceri. Din acest punct de vedere, nu ne putem mulțumi cu breșa deschisă în această colecție de Dumitru Dancu, prin monografia despre Suzanne Valadon. Iar critica uzuală, risipită prin atitea reviste, personal vorbind, mă plictisește. Sint puține exemple de critici de artă în care erudiția se împletește convingător cu talentul. O excepție în acest sens o reprezintă Victor Ieronim Stoichiță, deși încă trăiește mai mult între cărți și mai puțin în arenă. De asemenea, remarc activitatea consecventă de cronicari desfășurată de Virgil Mocanu și C.R. Constantinescu sau de Mircea Țoca, la Cluj-Napoca. Rămîne cerșă faptul că nici o revistă de cultură nu-și mai poate permite astăzi să ignore viața artelor plastice. Oricum, este vorba despre un bun câștigat...

— Așa este, dar nu de puține ori un bun câștigat, pentru cei care l-au câștigat, devine un spațiu stagnant, implică o victorie cu perspective îndoielnice. Practic, ce s-a făcut cu această victorie? Care sint consecințele ei?

— Miezul lucrurilor, în critica de artă, rămîne increderea publicului, care nu poate fi decât o consecință a autorității și responsabilității intelectuale. Nimeni nu poate avea acces la autoritate întîmpinînd fenomene artistice de o diversitate vădită, cu aceleași epitețe, mereu, reducîndu-le la o măsură unică. Pe deasupra,

Raoul Șorban: n. 1912, la Dej; studii de arte frumoase și istoria artei la Milano, Graz, Viena și Cluj; o vreme, elev al lui Oskar Kokoschka; studii de pictură, în continuare, cu Szolnay la Cluj și la Baia Mare cu Al. Ziffer; doctoratul la Universitatea din Cluj, în 1944; ultimul director, în 1946-1948, al Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj; primul rector al Institutului de arte din Cluj; redactor de specialitate la E.S.P.L.A. și la Televiziune, între 1956 și 1963; profesor de istoria artei la Universitatea București și, apoi, la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu”; prima lucrare științifică: un studiu despre Boltraffio, elev al lui Leonardo da Vinci, cind i se oferă și șansa de a dezlega, la Milano, o enigmă privind un tablou controversat al Renasterii; alte lucrări: monografia dedicată pictorilor din familia Ioanid, lui Mihail Șerban, Szervátiusz, Fr. Bömches, Aurel Popp, Aurel Ciupe, C. Baraschi, Th. Pallady, Franz Hals, Nicolae Tonitza; editează Scrieri despre artă de N. Tonitza; preocupări actuale: un studiu al activității meșterilor zugravi din secolul XIX, o monografie Gheza Vida, o reasezare în drepturi a importanței orașului Baia Mare ca centru artistic. Raoul Șorban, după o intensă activitate antifascistă, a devenit membru al Partidului Comunist Român în anul 1945.

asemenea procedee probează și o lipsă acută de responsabilitate. La toate se adaugă și un pericol la care critica noastră de artă, conștient sau inconștient, rămîne vulnerabilă: tentația de a servi excesiv titlurile administrative ale breslei. În acest sens, cazul Brăduț Covaliu se arată a fi revelator. Brăduț Covaliu a intrat în grațiile criticii de artă — și în cele grații! — numai după ce a devenit președinte al Uniunii artiștilor plastici. Realitatea aceasta, într-adevăr, n-o putem ocoli: funcțiile din breaslă au ajuns să confere beneficiarilor lor autoritate artistică. De prea multe ori, bălăile care se poartă își propun fie să atragă atenția autorităților asupra unor anume artiști, operațiune din care decurg indeobște onorarii substanțiale, fie să promoveze tendințe de expropriere monopolistă a comenziilor din partea unor practicieni versatili, exersați în abilitatea rapidă și în negoțul abuziv. Mai ales în domeniul artei monumentale, deseori rezolvată mercantil, într-o facilă confecționare de către antreprenorii ocrotiți de birocrația breslei și cu folosirea mîinii de lucru iefine. Un adevărat trafic cu o marfă banală a fost și a rămas producător de mari și licite venituri într-o perioadă care inscrie ca o mustrare în caseta faptelor de artă numele lui Anghel, Corneliu Michăilescu, Mattis-Teutsch, Țuculescu, Vida ș.a., ostili reputației de vilvă conjuncturală și efemeră, cit și criteriilor comerciale. Buzuindu-se, după puterile, capacitatea și răspunderile ce și le simțeau din plin, pe o neînduplecată conștiință, care era și a marilor lor înaintași. Nici Grigorescu, Andreescu ori Luchian, nici Paciurea, Brăncuși, Iser, Ștefan Dimitrescu ori Aurel Popp, nici Petrașcu, Dărăscu, Hans Eder, Ghiată, Catul Bogdan, Catargi ori Nagy Imre nu au pus condiții pentru dezvoltarea viziunii lor în dimensiunile artei. Și cei numiți mai sus, ca și alții, al căror nume se confundă cu dezvoltarea reală a artei românești de vocație innoitoare din ultimele decenii, nu și-au condiționat creația nici de titluri, nici de venituri ori funcții. Dimpotrivă, De aceea, poporul recunoaște în ei vestigiul actului autentic de creație și — în arta lor — responsabilitatea etică a patriei.

— Prin prisma afirmațiilor dv., cu atât mai derizorii ne apar încercările de a explica această discreție prin cauze extranee climatului nostru artistic propriu-zis...

— Un critic de artă adevărat este dator să fie el însuși convins, înainte de a încerca să-i convingă pe alții, de valoarea exactă a obiectului demersului său. E dator să fie responsabil și consecvent, cu atât mai mult cu cit își desfășoară activitatea în contact nemijlocit cu artiști care se arată mai stingaci în minuirea cuvintelor, un limbaj care oricum rămîne altul decât al lor. Prin accesul la presă, ei pot parveni în lumea artei la o preponderență ușor de deturnat în scopuri nocive. Personal, consider necesară desprinderea corpului criticilor de artă de Uniunea artiștilor plastici. Sau invers, cum vreți s-o luați... Numai astfel criticii vor putea respinge, de pildă, presiunile dubioase ale unei pretinse „elite” și nu-și vor converti, de dragul acesteia, propria opinie într-o judecată străină adevărului. De asemenea, ei vor putea respinge, în spiritul eticii profesionale, impostura, precum și instaurarea în domeniul artei a monopolului unei minorități sau chiar a unei singure persoane, dacă aceasta ar mai încerca să se afirme prin mijloace inhibitorii. Situația actuală este pur și simplu absurdă. Mă refer la faptul că în chiar interiorul breslei s-a ivit o

camariță care exercită presiuni exclusiviste asupra celor mulți. Criticii de artă vor trebui să-și creeze condițiile necesare pentru exercitarea liberă a spiritului polemic, a ofensivei creatoare, miitind pentru o confruntare deschisă a tuturor punctelor de vedere, pentru o cîntărire dreaptă a fiecăruia dintre artiști, cu măsura eficientă estetică națională și socială. Să nu uităm că azi, mai mult decât în trecut, criticul de artă nu acționează într-un cerc restrîns de inițiați, ci în plenu unei societăți ai cărei membri se bucură de acces egal la valorile artei.

— Spre ce consecințe conduce, de pildă, o deturnare a preponderenței criticii spre scopuri nocive de genul celei invocate de dv.?

— Spre confuzie. Nicolae Tonitza și Francisc Sirato nu au fost niciodată beneficiarii unui premiu național de pictură. Prea frecvent, astăzi, distincțiile de acest gen se acordă exclusiv în virtutea unei conjuncturi agreeabile în cadrul organismelor de conducere ale uniunii. Și nu este mai puțin adevărat că, tot atît de frecvent, artistul distins reprezintă o direcție dorită de critic, însă neutilă, fără nici o semnificație în cultura națională. Originea acestui neajuns o aflăm, între altele, în hotărîrea, democratică dealtfel, de a conferi Uniunii artiștilor plastici dreptul de a distribui distincții. Dar, din cauze care țin de defectuoasa structură organizatorică a breslei, lucrurile au cam început să se aranjeze „în familie”. Nu sint inițiat în mecanismul acordării premiilor de stat pentru artele plastice în urmă cu mai mulți ani, însă, oricît de surprinzător ar părea, selecțiile de atunci parcă încercau să fie mai obiective. Lăurații se numeau Ciucurencu, Medrea, Corneliu Baba, Virgil Vătășianu, Szervátiusz Jenő...

— Atunci, după părerea mea, este vorba despre confuzii întreținute voit. Dar, trecînd peste asta, vă întreb: în ce măsură s-au îmbogățit și s-au înnoit mijloacele de expresie ale criticii de artă contemporane în raport cu cele ale criticii interbelice?

— Măsura lucrurilor, din acest punct de vedere, ne-o oferă analiza concretă. Nu cred că este în favoarea profesiei o specializare prea strictă, unilaterală, a criticului de artă. Am apreciat modul în care formația filozofică se regăsea în critica artistică a lui Petru Comarnescu, dar nu pot să nu rămîn mirat cind un confrate mai tînăr, despre Andrei Pleșu este vorba, într-un interesant eseu de artă recent apărut, a recurs la scrierile lui Rudolf Steiner. Doctrina lui Rudolf Steiner este o rudă mai nouă a teozofiei. Or, vedeți dv., în perimetrul istoriei artei, Rudolf Steiner nu prezintă nici o importanță. Ideile lui se cîntăresc în lumea religiei, a credinței, nu în lumea artei. Mi se pare surprinzător și cel puțin nepotrivit ca ele să fie invocate ca autoritate și argument în problemele care fac obiectul discuției noastre. În ansamblu, sper și cred că se va ajunge în critica de artă, curînd, la un nivel superior. Vigoarea nu înseamnă prea mult fără dăruire și autoritate morală. Deocamdată, critica noastră de artă dispune de o vigoare verbală incontestabilă. Rămîne de văzut dacă își va adjuceca și o vigoare morală. Și ar mai fi de spus că, uneori, unii critici de artă se transformă în intermediarii unor ideologii care mie mi se par cel puțin obscure. Aceste ideologii nu sint cauza mea. Uneori se extrapolează salvarea spre o lume pe care cei ce o exaltă nu cred că o și cuprînd. Oricum, pînă una alta, fervearea criticilor a izbutit să creeze și false probleme. Și nu numai atît. Ea a izbutit să impună aceste false probleme atenției opiniei publice...

— Foarte interesant... Și ne puteți oferi un exemplu concludent de falsă problemă creată de critică?

— Desigur. O falsă problemă, după mine, o reprezintă supralicitarea virtuților tapiseriei Teatrului.

— De ce?

— În primul rînd, pentru că această tapiserie nu ar fi putut exista dacă nu ar fi existat Lurcat. Astfel, cade originalitatea ei copios invocată. Apoi, în ambianța pentru care a fost lucrată, ideea ei cade și ea. Nu pot fi convins că unui teatru nou, care se vrea un simbol al unei spiritualități noi, ar fi potrivit să-i asociem o lucrare de inspirație vetustă. În sfîrșit, prin excelență, tapiseria este un gen artistic care pretinde o gîndire adecvată materialului. La noi, maeștrii tapiseriei sint cei care fac tapiserie, nu grafică sau pictură. Ciudat, cea mai amplă lucrare de acest gen este semnată de autori care au realizat puțin în pictură și nici nu stăpînesc tehnica țesutului. Ciudat este și faptul că, în cazul autorilor ei, se întreprinde un efort de consacrare care nu s-a întreprins vizavi de Gheorghe Anghel, ca să oferim un singur exemplu...

— În schimb, adevărul că tradițiile școlii românești de pictură sint întruna date la spate, cu o îndărătnicie demnă de cauze mai bune, nu mi se pare o falsă problemă, ci o problemă cit se poate de reală, resimțită acut de cei care răsfoiesc revista și publicațiile de specialitate...

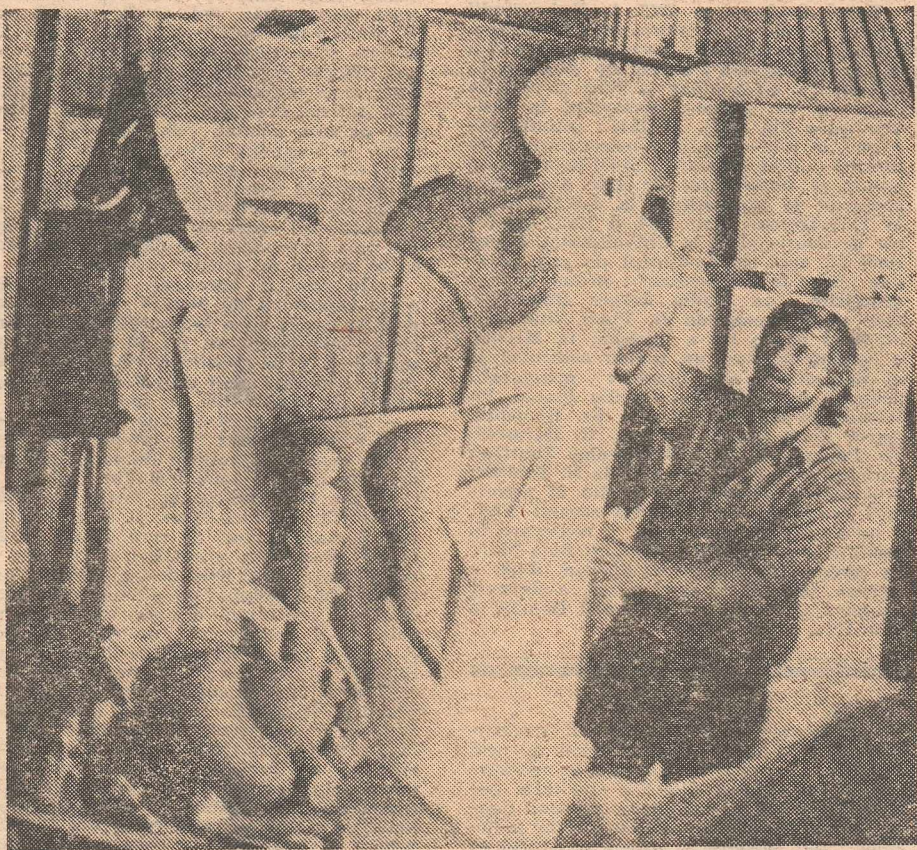
— Mai mult decît eludate, tradițiile picturii românești sint fals interpretate. Este vorba despre o tradiție de largă cuprîndere, în care se includ și Th. Pallady, și Corneliu Michăilescu, și Victor Brauner, și Ion Theodorescu-Sion, și Nagy Albert, și toți marii pictori pe care îi știm. Ceea ce se stînge din această tradiție este o dimensiune care ține de moralitatea artistului și a artei. Constat uneori o tendință de contestare a unor valori tonice, cum ar fi opera lui Tonitza. Theodor Enescu îl minimalizează pe Theodorescu-Sion și nu vîd de ce. Critica are datorii și față de modul cum se departajează în practică ideea de „artă” și „comandă”. Butada în conformitate cu care am fi dator să-i dăm Cezarului ce e al Cezarului și lui Dumnezeu ce e al lui Dumnezeu, cînd se aplec în artă, generează imoralitate. Ar trebui să fim rezervați înaintea acelei naivități care consideră că pentru o artă activă, progresistă și socialistă sint necesari doar cei doi factori amintiți: comanda socială și artistul executant. Într-o asemenea relație, artistul de obicei „confectionează” o lucrare pe care o „încarcă” cu cantitatea de „ideologie” sau de „tematică” stabilită de comandă. Poți să faci cîte găuri vrei în lemn, și chiar cu talent, dar este imoral ca, în același timp, numai ca să câștigi bani, să instalezi în fata Teatrului Național din Cluj-Napoca o pașă „realistă”.

Conștiința morală a lui Gheza Vida, de pildă, este una cu opera lui, cu ideologia lui, cu politica lui, cu viața lui particulară. Apoi, o altă confuzie încearcă să ne-o inoculeze critica noastră de artă contemporană atunci cînd își exprimă teama iluzorie că am rămas de căruță în domeniul artistic. Dar Tonitza știa mai bine decît mulți dintre contemporanii noștri că arta are o patrie. Modernitatea nu este o abstracție, ruptă de spațiu și timp. Una este să fii modern la Paris sau la Tokio, și alta este să fii modern aici, în România. Pentru că arta poate fi trădată dacă o izolăm de dezvoltarea conștiinței de sine a individului și a meșterilor într-un cadru național determinat. Nu mi se pare util pentru cercetare să judecăm artele românești în funcție cu artele de pe un alt meridian, să le căuțăm mereu limite, să deducem din aceste limite un complex de inferioritate. Artele nu se dezvoltă în abstract, ci într-un mediu socialmente stabil. Mi se par nu numai derizorii, ci și interesante încercările mura de a crea mereu artiștilor complexe de inferioritate. Labilitatea criteriilor, de asemenea, nu mi se pare de bun-aur, dacă sintem decisi să respectăm o tradiție, morală de data aceasta. Ne-am revoltat toți, înaintea televizoarelor, cînd Nadia Comăneci a fost frustrată de o victorie meritată prin incorectitudinea unui juriu... De ce nu ne-ar revolta și incorectitudinea în acordarea „marilor” premii ale U.A.P. (urmînd lui Petrascu ori Pallady), odată pentru o activitate preponderent orală, altădată fără altă substanță de motivare decît „întreaga activitate” a criticului premiat? De la un critic de artă premiat pentru „întreaga activitate”, la Cluj-Napoca circula pe sub mină o ban ță de magnetofon înregistrată cu discursul său rostit cu prilejul unui vernisaj, în care îl compară pe Brăduț Covaliu nici mai mult, nici mai puțin decît cu Michelangelo!... Această enormitate provocînd o firească distracție... Acesta fiind contextul în care se poate afirma, fără ca „ineva să intervină cu replica convenită, despre un pictor sau altul: este un Petrascu al artei noastre contemporane!... (Personal, îndoindu-mă profund că un pictor de astăzi ar fi interesat să fie altceva decît el însuși.) Acesta fiind contextul în care un savant de talia lui I.D. Ștefănescu nu găsește editor pentru o operă capitală, intitulată **Artele somptuare la români**. Trecînd peste faptul că același savant, nonagenar astăzi, ca să-și poată desfășura cercetările pe teren din ultimele trei decenii, a fost nevoit să vîndă, uneori la prețuri derizorii, aproximativ 60 de lucrări de Nicolae Grigorescu, moștenite de soția sa, fiica scriitorului Al. Vlahuță...

— Vă mulțumesc...

MIHAI PELIN ■

„Cu cât lucrezi mai mult, cu atât descoperi mai profund limbajul materiei”

— Sincer să fiu, nu bănuiam că un artist plastic poate fi atât de emoționat la deschiderea expoziției sale. Socoteam că emoțiile pictorilor sînt legate strict de procesul de creație, și deci, pentru ei, seara vernisajului înseamnă doar o simplă formalitate.

— Nu este pentru prima oară cînd noi, pictorii, artiștii, sîntem judecați după alte tipare. Eu, Constantin Nircă, am trăit în această seară o mare emoție. Pe simeze așteptau lucrările mele cele mai dragi din ultimii zece ani, neștiute de public. Actuala mea expoziție o socotesc un regal, pentru că înconunează preocupările intime care mă frămîntă de peste un deceniu. La această stare emoțională o serioasă înfrîngere a avut-o criticul Dan Grigorescu prin cuvîntul său competent și atât de mișcător.

— Vă referiți, desigur, la cuvintele lui Dan Grigorescu despre onestitatea profesională (citez din memorie) care există în lucrările dv. Toți cei de față la vernisaj au înțeles această caracterizare în felul lor. Dv. cum o interpretați?

— Am citit cîndva că talentul înseamnă 99 la sută muncă. Nu știu exact dacă acest lucru mi-a călăuzit pașii încă de la 17 ani, dar pot afirma că astăzi consider munca elementul determinant în meseria pe care o practic. Brîncuși a spus: să fii șmecher e ceva, dar să fii cinstit merită. Drumul meu e drumul adevărului. Cu fiecare tablou pe care-l desenez colorat, încerc să rezolv ceva, acea parte din arta mea care, cîm pînă, rămîne nerezolvată, deschisă spre perfecționare. Și cred că este bine așa, perfectul în artă

nefiind niciodată atins. Dacă fiul meu va urma aceeași meserie ca și mine, plină de meandre, presărată cu spini dar și cu trandafiri, atunci îl voi învăța și pe el să caute perfecțiunea dar să nu considere că a atins-o, oricît de multe bucurii i-ar rezerva viața.

— Unii spun că lucrările lui Constantin Nircă sînt prea încărcate.

— Eu cred că tablourile mele trebuie să conțină și mai multe „amănunte”. Munca unui artist nu se poate limita la un singur ce, ea trebuie să însumeze o multitudine de întrebări și răspunsuri la problemele vieții. Aici expun și citeva „toamne”. Imagini ale anotimpului care mă turbură foarte mult. Auriul toamnei românești este de o putere emoțională atât de penetrantă, încît cred că niciodată nu-l voi putea reda exact. Voi continua să surprind toamna și îmi voi colora tablourile ținînd cont de realitate, de simțirea mea și, îmi pare rău, mai puțin de malițiozitățile colegilor. Și eu știu să rezolv din două pensule un tablou, dar deocamdată vreau să fiu pictorul Constantin Nircă.

— Dacă unii dintre colegi sînt malițioși, dați voie și gazetarului să-l imite, nu din dorința grațiată a actului în sine, ci pentru adevăr.

— Chiar vă rog.

— De ce n-ați expus la ultima Anuală de la Dalles?

— Pe mine mă întrebați? Adresați-vă juriului sau, mai bine-zis, juriilor. Precizez că nu am făcut niciodată vreun testatîm împotriva lor. Dar zău, prea ne „jurizăm”. Personal nu pot înțelege cum

un critic de valoarea lui Dan Grigorescu poate spune asemenea cuvinte despre lucrările mele, iar un juriu ca acela de la ultima Anuală să mă refuze. Ceea ce uită cei ce „jurizează” este că expozițiile sînt publice și că și noi, cei respinși, nu-i jurizăm, dar, cu respect, le judecăm părerile.

— În urmă cu mai mulți ani, într-un interviu, spuneți că galbenul este culoarea cea mai greu de stăpînit. Cine posedă secretul acestei culori este...

— Cu trecerea anilor fiecare în meseria lui se perfecționează, își schimbă, în bine sau în rău, modul de a gîndi și a munci. În munca mea am convingerea că anii n-au trecut degeaba, dar despre galben, susțin același lucru. Secretul oricărei picturi se circumscrie în jurul galbenului, chiar dacă respectiva culoare lipsește de pe pînză.

— Admir artiștii consecvenți, dar ce anume v-a determinat, în ultimii ani, să susțineți acest lucru cu mai multă ardoare?

— Călătoriile peste hotare. În Italia, în Olanda. La Amsterdam am văzut Van Gogh Museum și Rijn Museum, unde m-am convins definitiv asupra adevăratei forțe a culorii galbene, care a fost mult folosită și de Rembrandt sau Vermeer. Galbenul redă lumina în starea ei rece și caldă. Tot el permite o infinitate de combinații, care creează atmosfera unei lucrări. După părerea mea, olandezii sînt atât de buni, pentru că au sesizat poziția lor geografică, ce beneficiază de o anumită incidență a luminii solare, care nu se cere decît sesizată de pictor pentru a contribui la reușita unei lucrări. Or, redarea soarelui, a luminii, fără galben, e imposibilă. La noi, printre maeștrii galbenului trebuie menționați Grigorescu și Andreescu.

— Cartea de vizită a pictorului Nircă îl prezintă ca pe un globe-trotter. Vă plac atât de mult călătoriile?

— România este superbă și regret că nu pot trăi 300 de ani pentru a o picta. Precum bine se vede, în actuala expoziție peisajul țării românești se află la loc de cinste. Dar pentru un pictor și cunoașterea altor peisaje e necesară, e bine că ni se oferă, mă gîndesc la toți artiștii plastici, posibilitatea de a ne satisface această necesitate. În călătorii duc cu mine lucrări care fac cunoscută frumusețea românească. În al doilea rînd, vizitarea muzeelor și a atelierelor pictorilor de aiurea îmi creează un echilibru absolut necesar oricărui artist, obligîndu-l să mediteze, să-și analizeze paleta pentru a putea merge mai departe.

— Ați terminat „monumentala”, la casa Simonei Vasiliu Chintilă. După trecerea anilor, ce aveți a-i reproșa fostei profesoare?

— Absolut nimic. Și-a dăruit toată priceperea și vigoarea pentru a ne călăuzi pașii în descifrarea monumentalului. Și a făcut-o foarte bine. Nu pot decît să-l mulțumesc, o iubesc și o respect ca și la terminarea institutului.

— Poate trebuia să vă călăuzească pașii spre o altă secție, de vreme ce de la terminarea institutului n-ați obținut nici o lucrare.

— Profesoara mea, de ce? Buba este mult mai mare și vinovată de aceasta sînt alții. Admit și absurditatea că Nircă nu-l un bun monumentalist. Dar vă rog să verificați dacă din 1968 vreun lucrare monumentală a fost făcută de vreun monumentalist. Fac graficienii, ceramiciștii, pictorii, numai monumentalistii nu!

— Judecînd așa, pictorii se pot supăra pe actuala dumneavoastră expoziție...

— Să nu mai spuneți acest lucru nici în glumă. Sîntem cu toții fiii acestei țări și nimeni nu lucrează pentru altul. Dar parcă se cere ca și noi să ne manifestăm în direcția în care ne-am specializat.

— În cariera lui Nircă se observă o rit-

mică alternare în abordarea genurilor de exprimare. Cînd pictor, cînd ceramist, cînd acuarelist, cînd obsedat de porțelan. Această arie de expresie plastică după ce criteriul o abordați?

— E bine că n-ați enumerat și marea mea pasiune, specialitatea mea strictă, pentru că în acest domeniu n-am nici o activitate. Nu pot spune exact ce se întîmplă cu mine, există un eu care îmi indică spre ce să-mi îndrept pașii. Sigur că multe idei se cer rezolvate într-un anumit gen, dar cînd și mai ales cum devine cazul nu pot spune. Se face, fără voia mea, o selecție mentală. Un lucru este precis. Dacă făceam monumentală, nu făceam pictură și ceramică. La aceea am recurs de necaz și de nevoie.

— În 1970, tînărul student Constantin Nircă a plecat la Medgidia cu un grup de colegi, pentru a oferi orașului o haină artistică pe deplin meritată. Ce a însemnat pentru dumneavoastră experiența Medgidia?

— Un lucru minunat pe care l-am putut realiza, deoarece orașul s-a mobilizat, de la tineri pînă la vîrstnici, să ne ajute să avem materiale și utilaje la timp. Am reușit iar locuitorii orașului sînt beneficiarii intruchipărilor noastre, gîndite împreună, intruchipări în care, prin focul pe care l-am ars, au rămas prinse sufletele noastre. A fost o creație de colectiv, acesta este esențialul. După cum știți, începutul de la Medgidia a fost continuat an de an, astfel încît astăzi este o desfășurare artistică să vezi operele noastre.

— În actuala expoziție nu am văzut nici un porțelan. Ați renunțat la el?

— Nici vorbă. Dacă în pictură și ceramică m-am refugiat, pentru porțelan n-trec o ascunsă plăcere, porțelanul este un foc care mă mistuie continuu. Lupta mea cu porțelanul de-abia începe, cu toate că lucrez de mult și am realizări.

— De cînd pasiunea pentru porțelan?

— De mulți ani, din clipa cînd am descoperit dialogul dintre artist și materie. Porțelanul mă ambiționează și pentru tehnica lui foarte dificilă, deoarece materia la ars atinge stadiul de topire limită și niciodată nu știi ce va ieși. „Niciodată” este un eufemism. Cu cât lucrezi mai mult, cu atât descoperi mai profund limbajul materiei, și știi cum să lupți cu flăcările. Descifrarea acestui limbaj este senzațională. Dar pentru o viață de om nu este suficientă, lupt pentru înființarea unui muzeu viu la Alba Iulia, unde să vină, prin rotație, cîte 2-3 artiști, care împreună cu cei aflați acolo să lucreze cîteva luni. Parte din realizările acestor artiști să fie vindute, parte să ia drumul muzeului. În cîteva ani vom avea la Alba Iulia o expoziție, cred eu, de interes republican, care cu siguranță va stîrni interes printre iubitorii de frumos, așa cum stîrnesc interes Măgura sau Medgidia.

— Am aflat că vă pregătiți pentru o lungă călătorie de documentare. Se vede că de mult sînteți preocupat de această călătorie, de vreme ce plăcerea succesului actualilor expoziții este adumbrită de grijele voiajului. Pe cînd promiteți o nouă expoziție care să reflecte peregrinările ultime ale lui Constantin Nircă?

— Nu obișnuiesc niciodată să-mi fac publice gîndurile, planurile. Nu știu exact ce voi realiza, deoarece unui artist în afara sănătății i se cere putere de concentrare și inspirație.

— Cînd pinza sau tușul nu vă cheamă, cum vă petreceți vremea?

— Scriu versuri. Pentru mine, pentru sînter.

— Dacă nu mă înșel, unele au văzut lumina ăparului, în cuprinsul unui interviu.

— Fără voia mea, gazetarii fac publice niște preocupări pe care tu le vrei tainice. De data asta am avut grijă. Am strîns tot de pe masă, deci privirile dv. iscoditoare vor fi dezamăgite.

DAN BIRLADEANU ■

„MI-AȘ DORI O COMEDIE BUNĂ”

(Urmare din pagina 21)

atace asemenea lucruri face 30 de spectacole și-apoi moare?

— Un interviu se realizează cu întrebări și răspunsuri. Vă întreb, acum, cînd ați amintit despre spectacolul Furtuna, care a rămas în memoria noastră ca un spectacol de excepție, despre un alt spectacol de neuitat: Regele Lear. Vă mai aduceți aminte de Regele Lear?

— Mi-aduc aminte, desigur. Dar aici ar trebui de vorbit mai mult. A fost un spectacol frumos. Eu însă consider că nu l-am jucat foarte bine. Am ajuns astăzi la concluzia că un actor cînd atacă un asemenea rol trebuie să aibă o vîrstă și o experiență artistică. Jucînd pe regele Lear simțeam că eu (la 40 de ani) nu puteam acoperi rolul. El cerea o mare experiență de viață. Actorul trebuie să poarte în spate un munte de vise... și eu nu le aveam.

După 60 de spectacole, după turneele peste hotare cu piesa asta, privind în urmă, îmi dau seama de toate aceste adevăruri. Uitați, Unchiul Vania nu mi-a ridicat așa de multe probleme ca regele Lear. El, Lear, cu toate că era îmbrăcat ca mine și ca dumneavoastră, îi lipsea ceva. Tot jucîndu-l, am constatat că mie îmi lipsește ceva, că nu sînt înarmat cu tot ce-mi trebuie pentru o asemenea întîlnire.

— Ați colaborat și la alte teatre, deși sînteți actor al Teatrului „Nottara”. Ce

amintiri păstrați în legătură cu această perioadă?

— Cele mai plăcute! Ultima cu Teatrul „Bulandra” e poate cea mai rodnică. Întîlnirea cu Shakespeare, cu Ciulei, cu Prospero era nemaipeomenit de atrăgătoare. La Teatrul „Bulandra” am întîlnit colegi excelenți, un public special (poate), cel ce frecventează sala de la Grădina Icoanei, emoțiile ce îi le dă apropierea și căldura unui asemenea public — într-o sală ca aceea.

Am colaborat în anii '70 cu Teatrul Mic. Am jucat acolo în spectacole excelente. Oricît ar părea de ciudat, Jocul teletelor, cu regretatul Ionescu Gion, Tango, Iona... Fiecare din aceste titluri reprezintă pentru mine o poveste frumoasă și mai ales citeva roluri care mi-au dat mari satisfacții profesionale. Vedeți, erau alte vremuri, eram mai tineri și fiecare premieră reprezenta ceva, însemna ceva. Fiecare rol, indiferent unde l-am jucat, pe ce scenă, dobîndea alte valențe.

Iubitorii teatrului, sprijinitorii lui erau mai entuziaști și mai încrezători în puterea de educație a acestei instituții. Se făcea totul pentru ca un spectacol să merite acest nume. Pentru Tango, de pildă, ne-am zbatut foarte mult pentru că era un lucru frumos și MERITA.

— Ce credeți despre regie, despre regizori?

— Am avut șansa să colaborez cu mulți

regizori, unii mari personalități ale teatrului românesc. Începînd cu maestrul Șabughian, Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, D. Esrig, Andrei Șerban și terminînd cu Dan Micu la ultimul spectacol Jocul vieții și al morții în desertul de cenușă. Îmi permit să remarc că la ora cînd discutăm acest lucru regia de teatru a devenit o problemă. Azi se simte lipsa unor regizori buni. A unui animator, a unei personalități artistice majore, în jurul căreia să se grupeze, să se adune colectivele de teatru. Soluția? Mai multă grijă, mai multă atenție și stimă față de marile personalități ale teatrului românesc de aici sau împrăștiate aiurea.

— Cum credeți că și rezolvă problema repertoriului Teatrul „Nottara”?

— Teatrul Nottara, așezat pe bulevard, deci cu un public anumit, ar trebui să prefere un anumit repertoriu. Nu spun că nu trebuie jucat aici Shakespeare, dar comedia, piesa ușoară care să-l antreneze, să-l deconecteze pe omul ce intră la acest teatru ar trebui mai des jucat.

Profilul unui teatru este un lucru serios, după el se formează și colectivul său de creație. Am jucat la „Nottara” și Shakespeare, și Cehov, și Gorki, dar „baza”, după părerea mea, rămîne comedia care descrește fruntea. E greu, uneori, să ai vecini ca „Patria” și „Scala” și să ai în repertoriu spectacole de prestigiu.

Se mai adaugă la toate necazurile și problema RECLAMEI, care a fost și este, după mine, foarte deficitară. Deși, se știe, „Reclama este sufletul comerțului” iar teatru este și o problemă comercială. Cum poate fi rentabil un teatru fără o reclamă adecvată, atrăgătoare, inteligentă, eficientă. Dar asta costă bani, și bani, vedeți dumneavoastră, nu sînt, și iarăși și iarăși

ne învîrtim în jurul aceluiași cerc.

Dacă cineva ar face într-o bună zi o anchetă și ar întreba la colțul străzii „Știi cumva ce se joacă azi la Nottara?” cîți credeți că ar ști?...?

— Ce părere aveți despre critica de specialitate? Ajută ea spectacolul de teatru?

— Aș vrea să cred că primul critic al meu sînt chiar eu!

Un artist trebuie să știe singur cînd face un lucru bun, dar mai ales atunci cînd greșește. În cronica de specialitate am citit atît opinii obiective cit, mai ales, subiective. Știu situații în care s-au scris cronici la spectacole chiar înainte de a fi jucate. Adică înainte de a lua primul contact cu publicul.

După mine, criticul îl revine sarcina grea, dificilă dar superbă, de a îndruma, de a forma și educa prin rîndurile sale publicul. Deocamdată unii dintre stîmții noștri cronicari se mulțumesc să publice în ziare și reviste cite o poveste a unei piese sau a unui film. Ceea ce e puțin, foarte puțin pentru creatorii ce au muncit luni sau poate ani la acea realizare.

Iar pentru public... nu cronică de specialitate îl adună în sălile de spectacol, ci spectacolele BUNE, chiar dacă ele sînt blamate de critică!

— Aș adăuga spectacolele bune și actorii buni, îndrăgiți de public. Un gînd mai optimist al actorului George Constantin?

— Am speranța că aș putea juca o comedie. Pentru că viața trebuie înveselită oricum și, de ce să mint, m-aș înveseli și eu alături de public. Mi-aș dori o comedie bună. Simt nevoia unui destinderi, după atitea momente și spectacole Mari și Grave. Dumneavoastră nu?

Poșta redacției

INVĂȚĂMINT

Gheorghe Popescu — București: Inspectoratul școlar al municipiului București ne comunică: din cercetarea documentelor școlare, în Școala generală nr. 191, reiese că fiul dv. CORNEL POPESCU a obținut un număr suficient de note pe fiecare trimestru. În trimestrul III a venit din preventoriu cu 2 note, apoi a mai obținut și alte 7 note. Media anuală nu a fost de trecere, rămânând corigent, examenul de corigență s-a desfășurat legal, în urma căruia elevul a fost declarat promovat

● **Vasile Antomir** — Caransebeș: **Iudith Marta-Karol, Barbu Ailenii, Barbu C. Dumitra** — Timișoara: Din scrisorile dumneavoastră nu se poate înțelege în ce sens doriți să vă ajutăm, datele enunțate fiind insuficiente. Reveniți ● **Adriana Tiușan** — Victoria: Referitor la concursul de admitere în învățământul superior din iulie 1980: au fost declarați admiși prin redistribuire candidații care în baza mediei obținute în concurs aveau dreptul să depună opțiune și au depus opțiunea în termenul stabilit. Intrucât locurile rămase libere au fost anunțate pentru concursul organizat în perioada 1—10 septembrie a.c., opțiunile depuse după încheierea operațiilor de distribuire nu s-au mai luat în considerare ● **Antoanela Burdui** — București: Adresați-vă direct Ministerului Educației și Învățământului ● **Liana Capră** — Iași: **Ion Bistrișan** — Zervesti, Caraș-Severin: Problema în care v-ați adresat redacției este de competență a Departamentului aviației civile, căruia vă sfătuim să vă adresați atașand memoriului și o scurtă prezentare a activității de până acum.

HORIA PATRAȘCU

SOCIAL

Vasile Dobra — Suceava: Confuzia consiliului popular nu vă scutea de obligația de a verifica legalitatea cererii ● **Tințaș Ana** — Vaslui: S-a verificat că e vorba de neatenție. Și neatenția e o culpă ● **Florin Ploscaru** — Ialomița: Și după a patra redeschidere a dosarului, rezultatul este același: nu se verifică ● **Bălăneșu Ioana** — București: Este adevărat, aveți acest drept; felul cum îl folosiți însă cade sub incidența legii penale ● **Stamete Cristina** — București: Recidiva implică totuși pericolul social ● **Oprea Olimp** — București: Toți cei cu care ați discutat și-au manifestat uimirea față de decizia tribunalului. Au citit dosarul sau l-ați povestit dv.? ● **Mihăiță Valentin** — Ilfov: Faptul că ați trimis a doua oară memoriu la Procuratura Generală nu incumbă pentru executor obligația de a nu-și exercita prerogativele funcției ● **Stănache Daniel** — Ilfov: Martorii pe care îi reclamați trebuie găsiți și aduși de dv., nu de procuratură ● **Petrache Illeana** — București: Nu cred că scurgerea timpului este un argument pentru pretențiile dv. Poate aveți dreptate, găsiți totuși alt motiv ● **Chelaru Georgeta** — Vilcea: Sintezi foarte bine documentată. Deciziile Tribunalului Suprem vizează însă cauze diferite de a dv. ● **Blănarul Vasile** — Suceava: Cum e posibil ca judecătoria să spună într-un fel și tribunalul să decidă exact invers? Dacă n-ar fi posibil așa ceva, rațiunea de a fi a tribunalului ar dispărea ● **Eugen Vasu** — București: Dureea acuză, sunetii dv. Nu totdeauna. Durerea e firească. Acuzația presupune dovezi ● **Podaru Mircea** — București: Vă nemulțumește forma răspunsului pe formular tip. Uitați însă că și răspunsurile în favoare sunt tot pe formulare tip. Poate nu numai formularul este de vină ● **Cristian Ușieru** — București: Vă puteți adresa direct Direcției penitenciarelor.

NICOLAE CRISTACHE

bilitatea să fie încadrat la Trus-tul construcții hidrotehnice Tur-nu Măgurele — Nicopole, începînd cu această lună, loc de muncă ce se află la 6 km dis-tanță de comună, unde are și posibilitatea de cazare ori de a face naveta cu mijloacele de transport ale șantierului.

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Departamen-tul Căilor Ferate răspunde lui Nicolae Tokacek: Pentru spori-rea capacității de transport pe linia Adjud—Ciceu, în prezent se execută lucrări de dublare a liniei care impune închiderea circulației trenurilor cite 4-5 ore zilnic. După terminarea acestor lucrări se vor crea noi posibili-tăți de satisfacere a necesităților de transport pentru toate cate-goriile de călători.

Stațiunea balneoclimaterică Bughea de Sus, comuna Al-bești de Muscel, județul Argeș. Aici există de peste două sute de ani băi cloruro-sodice și sul-furoase, atermale, indicate pen-tru diferite forme de reumatism, cit și pentru cură internă. Din păcate izvoarele sînt numai circa 35 la sută utilizate, deși anul trecut au fost executate prospec-tiuni de forare. S-au descoperit atunci noi izvoare și chiar ape termale și gaze (!). Din păcate de peste doi ani apa de culoare gălbuie cu emanații de gaze se duce pe apa simbetei. Dacă există, pe undeva, vreo intenție, cred că se tergiversează de prea mult timp. Gazele pot fi cap-tate pentru a încălzi iarna ca-sele iar vara acestea pot fi fo-losite la gătit. Cineva a și reușit acest lucru. Acțiunea ar putea fi generalizată de forurile com-petente. (Ioan Dobrescu, Cimpulung Muscel)

Consiliul popular al muni-ci-piului București, Direcția gene-rală comercială. Urmare celor sesizate de Eugenia Enculescu vă informăm că s-a întreprins o largă acțiune de control de către organele D.G.C. și I.G.S.M.B. la I.L.L. București, privind calitatea laptelui și a produselor lactate proaspete. Nu s-au semnalat nereguli în procesul tehnologic la iaurt, totuși s-au dispus urmă-toarele măsuri: întărirea con-trolului C.T.C. pe flux tehnolo-gic și la produsul finit; asigura-rea în permanență de personal la ecranul de control; suprave-ghearea permanentă și reglarea la capsulator; desertarea și di-rijarea la spălare a lotului de borcane la care s-au produs spurturi sau fisurări.

Procuratura Republicii Socia-liste România. Referindu-ne la scrisoarea lui Gheorghe Cristea, vă facem cunoscut că organele Procuraturii județene Ialomița efectuează urmărirea penală în vederea stabilirii cauzelor și im-prejurărilor în care s-a produs decesul numitului Gheorghe Constantin. Prin raportul de constatare medico-legală s-a concluzionat că decesul sus-nu-mitului a fost de natură nevio-lentă, dar această concluzie este în contradicție cu starea de fapt rezultată din celelalte probe administrate în cauză. Noua ex-pertiză medico-legală va fi efec-tuată de către Institutul de me-dicină legală „Prof. Dr. Mina Minovici”.

Comitetul municipal de par-tid al sectorului 2. Ca răspuns la scrisoarea lui Gheorghe Zoltic care solicită atribuirea spațiului eliberat din str. Sf. Ana nr. 2 informăm că numitului i s-a aprobat spațiul solicitat în care s-a și mutat.

De mai bine de două luni s-au făcut anumite reparații la cana-lizare, la hala Traian, iar noi nu mai avem apă, nici de băut, nici pentru mîncare, spălat etc. Am apelat la I.C.A.B., dar ne tot trimit la diferite telefoane. Sin-tem oameni în vîrstă, bolnavi, și nu putem căra mereu apă din vecini. (Eugenia Godeanu, str. Traian nr. 142, București)

Pagină realizată de GEORGE CUȘNARENCO

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile ano-nime și nu primește acte originale. Scrieți ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

sanitare și revenim acum, în același sens, cu rugămîntea ca numita comisie să se deplaseze în zilele de duminică dimineața, cînd poate fi găsit comitetul de bloc, gata să dea explicațiile necesare. (Semnează membrii comitetului asociației)

N.R. Surprinzătoare lipsa de in-teres a factorilor de decizie în cazul de față, care nu numai că nu se ostensează să rezolve sar-cini de serviciu dar nici măcar să răspundă în termen legal sesiză-rii redacției. Poate cu ocazia ce-lei de-a treia publicări a sesiză-rii, cineva s-o facă.

La data de 9 aprilie a.c. am cumpărat cu bonul nr. 13 499 una bucată anvelopă 155 SR/13 TM la prețul de 539 lei, avînd seria C.G.B. 11 208, de la Depozitul PECO aparținînd întreprinderii produse petroliere „PECO” — Craiova și avînd ca for tutelare Centrala distribuție produse pe-troliere „PECO” București. La montarea anvelopei pe jantă, stupoare! Două umflături cit pumnul. Depozitul a recunoscut defectele de fabricație, mi s-a întocmit procesul verbal nr. 569 din 9.04.1980 și mi s-a promis că în cel mult 15 zile voi primi o anvelopă nouă. Peste 2 zile se împlinesc 3 luni de la data in-țimplării. Solicit întreprinderii contravaloarea anvelopei defec-te. Poate, plătind... vor ști să respecte banii cîștigați prin munca cinstită a celor care cumpără de la dinșii! (Emanoil Dumitrescu, str. Prahova nr. 36, Drobeta-Turnu Severin)

Consiliul Sindicatelor din co-merțul municipiului București, către Ion Iordache. Analizînd cele sesizate s-a dispus repune-rea dv. în drepturi, astfel că în luna august vi s-a plătit alocația de stat pentru copii și drepturi-le bănești ce se cuveneau pen-tru timpul lucrat. Vi s-a apro-bat de asemenea concediul lega-l de odihnă pe anul 1980 (21 zile).

În septembrie, 1979, a fost dat în folosință blocul nr. 7 de pe Șoseaua națională. La o lună după aceasta constructorii au să-pat un canal, paralel cu lungi-mea blocului în vederea mon-tării unor țevi, lucru nerealizat pînă în prezent. Mai mult, pe pămîntul dislocat la săparea șanțului au crescut buruieni, iar apa din șanț, acumulată în iar-nă și primăvară a ajuns în sub-solul blocului la un nivel de peste un metru înălțime, în plus este infectată de la scurgerile de canalizare. Deși apa a fost evacuată prin pompare de mai multe ori, nivelul ei se resta-bilește rapid, necunoscîndu-se toate sursele ei de proveniență. Credem că sarcina analizei și re-medierilor menționată revine unității proiectante, celei de construcții montaj, consiliului tehnico-economic. (Asociația lo-catarilor, Valea Călugărească)

Întreprinderea de medicamen-te și coloranți Sintofarm. Ur-mare scrisorii tov. Mihai Ianco-vici din București vă comuni-căm: Vagoanele care stațio-nează pe linia uzinală (de la macazul din Gara Obor pînă în incinta întreprinderii) sînt în cea mai mare parte proprietatea I.M.C. Sintofarm, zilnic fiind descărcate și încărcate circa 16 — 20 vagoane. În atenția orga-nelor noastre de conducere există preocuparea pentru optimizarea traficului de vagoane prin mo-dernizarea spațiilor de depozi-tare. În privința mijloacelor scoase din uz și propuse pentru casare, acestea vor fi predate la I.C.M. începînd cu 1 ianuarie 1981.

Trustul 1 Construcții Brașov a executat în apropierea locuinței noastre un bloc frumos, dar a uitat totuși să ridice la încheie-rea lucrărilor opt elemente pre-fabricate (pereți de cameră). Ne întrebăm, oare, aceste elemente de beton nu pot fi folosite și la alte construcții? Pe terenul de lingă blocul nostru stau de peste trei ani acești pereți fără ca cineva să dorească să-i folo-sească în altă parte. (Locatarii blocului 823, Aleea Țincani nr. 3 A, sector 6)

Comitetul județean Teleorman al P.C.R., răspunde lui Ion A. Trifu: Nu există posibilitatea de a fi încadrat la unitățile din cadrul comunei. S-a găsit posi-

C.P.M.B. — D.G.D.A.L. răspun-de președintelui Asociației de locatari a blocului C. 17, str. Compozitorilor nr. 43, sector 6 că, pentru micșorarea poluării fonice și chimice produse de Fabrica de nasturi din vecinătă-te cit și a altor probleme rela-tate de Constantinescu Patrichi Corneliu, au fost executate re-medierile necesare la lucrările ale căror deficiențe afectau func-tionalitatea locuințelor. Pentru reducerea poluării, Fabrica de nasturi a încheiat un contract de cercetare-proiectare cu insti-tutul de proiectări al Ministeru-lui Industriei Ușoare. Aplicarea acestor măsuri precum și efi-ciența lor vor fi urmărite de sec-ția tehnică a C.P.M.B.

Stăm într-un bloc nou, mo-dern, înzestrat cu un lift, care nu a fost pus în funcțiune. Liftul stă încuiat, motivul fiind să nu se urce cu el bagajele locatarilor ce urmează să se mai mute. Au fost însă nou-veniți care au transportat bagajele cu liftul, dar sub supravegherea unui me-canic ce pretindea sume de bani pentru acest „serviciu”. Toți, pă-rinți și copii, oameni în vîrstă și bolnavi, dorim să beneficiem de lift, dacă tot a fost montat și menit să ajute lumea. (Semnează Ionel Belenchi, bloc C 2 ap. 44, etaj 11, microraiou 18, Galați)

Un grup de oameni ai muncii din municipiul Rîmnicu Vilcea ne sesizează următorul fapt: există în oraș indivizi care au abandonat meseriile pentru care erau calificați, unii dintre ei, bărbați în toată puterea, apu-cîndu-se de un negot, nu de fie-care dată cîstint. Nu fac altceva decît să-și plimbe mășutele pe care expun inele, cercei, piep-teni, portofele, oglinzi, verighete și fel de fel de jucării, prin gări, piețe, autogări sau bilciuri. Chiar nu mai este nevoie de ei în producție? Oare cei care elibe-rează autorizațiile cum moti-vează această stare de lucruri? Pentru că nu sînt nici bolnavi, nici infirmi, nici în vîrstă și în orașul nostru sînt destule locuri de muncă direct productive.

În orașul Buzăeni, un număr de 35 de blocuri au încălzire pe bază de combustibil lichid. Atît încălzirea cit și apa caldă sînt furnizate de o singură centrală termică, necorespunzătoare, cu multe defecțiuni. Deși acestea au fost sesizate la I.G.O. Si-naia pentru convenitele reme-dieri, pînă în prezent nu s-a luat nici o măsură. Vine iarna și ne gîndim că iar va trebui să su-purtăm temperaturi de 8-10 grade în cameră. (Un grup de locatari din Buzăeni, pentru care semnează Nicolae Georgescu str. Industriei nr. 52, bloc B 9)

Am contractat un apartament în microraiou III, Bloc C 2, scara B, în anul 1977. Termenul de predare al blocului era 30.12.1978. De atunci așteptăm să ne mutăm în noua casă, dar așteptarea este zadarnică. A trecut și anul 1979, au trecut și cele citeva termene promise. Aștep-tînd, am intrat în anul 1980, dar nu și în casă. Termenul de 30.09.1980 ne-a dat oarecare spe-ranțe, pentru că, în fine, cele trei tronsoane ale blocului au fost ridicate, dar numai scara A 1 e gata. La celelalte două scări nu s-a mai lucrat din luna mai, a.c., iar constructorul ne-a promis un nou termen: 30.12.1980. Noi ne întrebăm cit o să mai amîne constructorul o lucrare începută în anul 1977? (Florin Cristea, Buzău)

Consiliul popular al sectorului 6. În legătură cu scrisoarea prin care Prisorachi Miluta din Bucu-rești solicită redacției revistei „Flacăra” facilitarea unui schimb de locuință vă informăm că pe-tiționarea a fost îndrumată către Oficiul pentru facilitarea schim-burilor de locuință din str. Sp. Independenței nr. 28, sector 5.

Noi, locatarii blocului A 3, str. Nicolae Marinescu nr. 5, sector 4, București, vă aducem la cu-noștință, pentru a treia oară, o stare de lucruri care nu știm cit va mai continua. Subsolul blo-cului este inundat de multă vre-me, echipele care s-au prezentat nerezolvînd nimic. Situația a de-venit de nesuportat, apa bălțeș-te în întreg subsolul. Am soli-citat o comisie care să constate greșita orientare a instalației

Întreprinderea pentru constru-irea și vânzarea locuințelor. În legătură cu cele sesizate de Au-relia Arghirescu cu privire la termenul de dare în folosință a blocului 66 B Rahova vă comuni-căm că grupul de șantier nr. 5 a sporit forța de muncă la acest bloc în felul acesta pînă să respecte termenul de dare în folosință la beneficiari, și anu-me 28 februarie 1981.

Comitetul de partid al secto-rului 4. Solicitînd repartizarea unei locuințe vă facem cunoscut că tovarășii Ștefania Cristea i-a fost repartizat un apartament de 2 camere de către Consiliul Oa-menilor Muncii de la I.C.L. Alimentara 4.

Sînt posesoarea unei mașini de spălat lenjerie și rufe mă-runte fabricată de Cooperativa meșteșugărească Electrobobinaj-București, scrie **Marcela Căpeț** din Craiova. De patru luni de zile nu o mai pot folosi din cauza deteriorării curelei de transmisie și a simeringului, care sînt diferite de cele folosite la mașinile „Alba”. Pentru în-locuirea acestora m-am adresat atît atelierului de deparare al cooperativei meșteșugărești din Craiova cit și magazinului de specialitate dar răspunsul a fost de fiecare dată stereotip: „Nu sînt piese de schimb pentru aceste mașini”. În schimb, o variantă a acestui răspuns am aflat-o la magazinul „Electro-casnice” de pe str. M. Kogălni-ceanu: „Piese sînt în depozit, aici, la Craiova, dar nu au prețuri” (!?!). Vin cu următoarea propunere: N-ar fi bine ca ace-s-te mașini să fie înzestrate încă la expediție cu două, trei curele și simeringuri în plus?

O cetate mai puțin cunoscută. Este vorba de cetatea Șoimoș, aflată la ieșirea din Lipova pe drumul către Deva, pe un deal, în partea stîngă a șoselei. Cine dorește să urce la ruinele ace-s-tei cetăți, cu puțin efort, trebuie să urce pe versantul estic al dealului, unde se poate observa încă un drum în spirală pentru căruțe. După aproximativ 20 de minute de mers se ajunge la poarta principală, unde exista odată un pod basculant care se lăsa peste șanțul cu apă ce în-conjura cetatea. Astăzi nu mai există decît zidurile și turnul dinspre sud. În rest, ea servește ca adăpost pentru turmele de vaci și de oi. Fiind un loc isto-ric ar trebui să existe măcar un panou cu citeva cuvinte de-spre cetatea Șoimoș. (Petru Con-stantin-Mircea, Timișoara)

M-am prezentat la Unirea 20 a întreprinderii de materiale pentru construcții „7 Noiembrie” București pentru a cumpăra 1 000 de cărămizi, necesare la repararea locuinței. După multă alergătură am reușit să obțin 500 de bucăți de la respectivul depozit, dar, cu toate că am plă-tit toate cele o mie de cără-mizi, nici pînă azi nu am putut să obțin restul de 500. I.M.C. „7 Noiembrie” mi-a răspuns că livrările către particulari se fac după ora 12 și în cazul în care nu sînt alți beneficiari (grupuri CCMB, MTTc, Consiliul de Mi-niștri) (!?) Sînt purtat pe dru-muri, în plus nici personalul din acest depozit nu are o atitudine dintre cele mai civilizate. (Ion Șelaru, București)

Apartmentul meu se află deasupra camerei frigorifice a centrului de carne din str. Riul Doamnei nr. 3, bloc C-3, scara B. În această cameră este mon-tat un agregat (compresor). Din cauza unei neînțelegeri între constructor — ICVL și beneficiar nu s-a făcut nici pînă în pre-zent recepția finală deși blocul proprietate personală a fost dat în folosință în iulie 1974. Din pricina acestei neînțelegeri ca-mera frigorifică nu a fost izo-lată fonic conform normelor în vigoare, trebuind să suport zi și noapte zgomotul produs. (Gheor-ghe Baciu, București)

Comitetul județean Teleorman al P.C.R., răspunde lui Ion Pirontea din Zimnicea. Nu a putut beneficia de dreptul in-demnizației de transfer deoarece pînă la data sesizării nu a fă-cut dovada mutației efective în noua localitate și numărului membrilor familiei, funcție de care trebuie să i se calculeze aceste drepturi.

CE TREBUIE ÎNTRERINS PENTRU REDRESAREA ATLETISMULUI? (II)

Nu începe nici o îndoială, atletismul românesc e în impas, bilanțul olimpic 1980, cel mai slab din ultimii 20 de ani, fiind grăitor în acest sens. La 2 octombrie, scriind despre asta, i-am invitat pe specialiști, antrenori, sportivi, activiști mai vechi și mai noi ai federației etc., să-și exprime opiniile, să răspundă la întrebarea „Ce trebuie întreprins pentru redresarea atletismului?”

Am constatat cu satisfacție, că apelul nostru a fost auzit. Pe lângă scrisori, pe care urmează să le încredințăm tiparului, am primit la redacție mai multe vizite, între care simbată la prânz pe cele ale maestrilor sportului Valeria Bufanu Ștefănescu și Argentina Menis, nume de referință în atletismul românesc. Înainte de a derula stenogramele convorbirilor purtate cu Ovidiu Ioanițoia, iată, pe scurt, „cărțile de vizită” ale celor două vizitatoare.

VALERIA BUFANU ȘTEFĂNESCU:

medalie de argint la J.O. de la München. 1972 (100 mg); locul 5 la J.O. de la Mexico, 1968; locul 7 la J.O. de la Montreal, 1976; medalie de argint la C.E. de sală, 1973 (60 mg); locul 3 la C.E. de sală, 1974 (lungime); 11 titluri balcanice; 16 titluri de campioană R.S.R. (sprint, garduri, ștafetă); 35 de recorduri naționale; absolventă I.E.F.S.; 34 de ani.

Valeria Bufanu Ștefănescu:

„Federația nu mai are, de mult, mină liberă”

— Tovarășă Ștefănescu, de ce șchioapătă atletismul nostru?

— Ei, ar fi multe de spus.
— Poftiți, vă ascultăm.
— Materiale puține și, cel mai adesea, depășite. Haltere avem berechet, dar atât, în rest bate vântul?! Pistele sint, și ele, în suferință. Una de tartan la București și una la Poiana Brașov, ultima ca și inutilizabilă, fiind măcinată, umflată de umezeală. Eu, de pildă, m-am antrenat o parte din timp la Dinamo, club căruia, între altele fie zis, îi dădorez enorm. Pista din Ștefan cel Mare însă, beton curat! Mă rugam de unul, de altul s-o ude, contra unui pol! Săli n-avem decât una, cea de la „23 August”, mică, necompetitivă. Așa stind lucrurile, atletismul nostru a trăit, citeva olimpiade la rind, prin excepții, rezultatele de la Tokio, de la Mexico, de la München nereflectind starea de fapt a acestei discipline.

— Să zicem că aveți dreptate. Ce s-a întâmplat la Moscova, s-au terminat excepțiile?

— S-a terminat benzina, butoiul a ajuns pe fund.

— De ce asta?

— Greșeli de tot felul. De mentalitate. De organizare. De tact, ce s-o lungim, de tot felul?

— Dați-ne un exemplu. Se poate?

— Firește. Ne-am așternut prost, am dormit prost.

— Mai concret?

— S-au stabilit, la copii, baremuri drastice. Antrenorii, ca să le facă și ca să scoată campioni, căci titlurile contează, nu-l așa, îi forțează pe copii, îi încarcă și trag de ei, de parcă atletismul ar fi gimnastică?!
— Și nu e, tovarășă Ștefănescu?

— Nici poveste, cum să fie?! În atletism, acumulările sint progresive, rar cind ajunge un junior să bată un senior, organismul are și el legile lui. Procedând altfel, au fost date peste cap destule talente.

— De pildă?

— Turbă și Bălăceanu de la disc. Luați prea devreme, s-au pierdut sau sint pe cale să se piardă, deși s-au bucurat de privilegiul de a fi incluși în lotul olimpic.

— Clar, alte greșeli?

— Cantonamentele prelungite, făcute ca, după eventuale esecuri, cazul Olimpiadei, federația să aibă o justificare. Pe Fotache, de exemplu, tot de la disc, au ținut-o în pregătire până și-a luat cimpul. Până la urmă, după ce a tot fugit, s-a măritat, de unde bani investiți degeaba. În altă ordine de idei, asistența medicală e egală cu zero.

ARGENTINA MENIS:

medalie de argint la J.O. de la München, 1972 (disc); locul 6 la J.O. de la Montreal, 1976; campioană mondială universitară, 1972; medalie de argint la C.E., 1972; 5 titluri balcanice; 9 titluri de campioană R.S.R.; 9 recorduri naționale, 2 balcanice, 2 mondiale, 1972; absolventă I.E.F.S.; 32 de ani.

— Cum așa?! Dar Centrul de medicină sportivă?!

— Acolo, iertată fie-mi expresia, mai mult se croșetează! Am început atletismul la 11 ani, așa că pot fi crezută. Ce testează medicii Centrului știm noi, competitorii, mai bine. Ei îți explică în ce stadiu de pregătire te afli, dar asta simți tu perfect, pe stadion. Aștepti un sfat și, în locul lui, primești o fișă. Ce să faci cu ea?!

— Credem că lucrurile nu stau chiar așa, e însă punctul dumneavoastră de vedere și, ca atare, îl respectăm.

— Mai am un argument. De lotul olimpic s-a ocupat doctorița Anca Gurău, fostă atletă. Specializarea ei? Pediatria, cu asta am dezlegat sarada, nu?!

— Da, e un punct de vedere. Tovarășă Ștefănescu, cit e de vinovată federația de cele ce se întâmplă în atletism?

— E, dar până la un punct. Secretarii federali au fost, după mine, oameni de ispravă, dar ei au tot fost schimbați. Fie-re cu Zimbreșteanu, Zimbreșteanu cu Jecu, fiecare a vrut ceva, numai că nu li s-a dat mină liberă!

— Cine nu le-a dat mină liberă?

— Activitatea de atletism e condusă de fosta campioană olimpică Lia Manoliu, vicepreședintă a Comitetului olimpic. De fapt, de Lia Manoliu și de Mihaela Penes, antrenor coordonator și, s-o spun și pe asta, omul de încredere al Liei Manoliu. După mine, Zimbreșteanu s-a zbatut mult și, într-un fel, cu folos, dar n-a fost lăsat să acționeze. La fel, actualul secretar al federației, profesorul Emil Jecu. Om draguț și de bine, dar fără nici o putere. Hotărârile se iau peste capul secretarului, la nivel de C.N.E.F.S.

— Așa o fi, dar Colegiul antrenorilor, Colegiul antrenorilor ce-a avut de zis?!

— El a zis, el a auzit! În '78, de pildă, s-a decis anularea sezonului pe teren acoperit, măsură complet greșită. Colegiul s-a opus, dar decizia a rămas și s-a aplicat. Urmarea, la europenele în aer liber de la Praga, ce trebuiau pregătite tocmai în sală, s-a mers prost la toate probele tehnice. Anul acesta, ca să continuu, s-a hotărât una și mai lată.

— Vă referiți la scoaterea din calendar a campionatelor internaționale de atletism ale României, așa-i?

— Exact. În plus, ca pedeapsă pentru comportarea de la Olimpiadă, o serie de atleți au fost suspendați, „Flacăra” a scris despre asta. La ședință, conform obiceiului, cel în cauză n-au fost invitați, fiind însă acuzați de lipsă de combativitate și, lucru extrem de grav și de dureros, de lipsă de patriotism?! Ca și cum, de pildă, Silal sau Mărășescu n-rr vrut să câștige la Moscova?! Sportivii, mereu țapi

ispășitori, au ajuns de-acum să se împace cu astfel de acuzații, ca să nu le zic ce sint, adică aberații. Aici, în general, sportul nostru e nedrept. Pentru el par să conteze, tot mai mult, numai medalile de aur, celelalte fiind tratate ca niște înfringeri. Menis, de pildă, după Montreal, unde a venit pe locul 6, a fost aspru criticată, zicându-i-se, ea poate confirma, că nu-i mai rămâne altceva de făcut decât, renunțând la disc, să dirijeze circulația în Piața Universității?! Și-ar mai fi ceva.

— Ce-ar mai fi?

— Nebunia cu baremurile.

— Poftim?

— Ați auzit bine. Pentru Olimpiadă, federația fixează niște baremuri draconice, făcute pentru a intra în primii 6. Le indeplinești, mergi la Olimpiadă, nu le indeplinești, stai acasă.

— Și ce-i rău în asta?! Toată lumea procedează la fel, nu?

— Nu, cei mai mulți fac concursul de selecție. Noi însă batem monedă pe baremuri și-i chinăm pe atleți să le realizeze. Baremurile sint, repet, foarte ridicate, sportivii se dau peste cap să le facă, drept pentru care intră în formă, automat, mai devreme. Iată de ce, cum scriați, toți atleții români au concutat la Moscova sub nivelul recordurilor

personale și, adesea, sub cel al normelor impuse de federație.

— Ați făcut parte, ațiștia ani, din lotul olimpic. Ce...?

— O clipă. N-am făcut niciodată parte din lot, în sensul că nu m-am bucurat de privilegiile unui așa-zis nominalizat olimpic. Desi normele le-am îndeplinit mereu. Am intrat în lot, mereu, în ultima clipă.

— De ce?

— Nu cunosc, ați pus degetul pe o rană mai veche. N-am, din păcate, nici un răspuns.

— Tovarășă Ștefănescu, ce-i de făcut?

— Am să mă repet, sint multe de făcut.

— O să ne repetăm, ce anume?

— Unu, atletismul să fie redat federației, care se cheamă chiar așa, Federația Română de Atletism, în sensul că organismele acesteia să poată lua decizii. Doi, sportivii să nu mai fie, toată ziua-bună ziua, arătați cu degetul și suspendați. Unii dintre ei, cazurile citate în „Flacăra” din 2 octombrie, în plin sezon, cind se bat recordurile și cind atleților le arde buza să concureze.

— Vă mulțumim, tovarășă Ștefănescu, pentru că sînteți aici, pentru că ați răspuns, cum ați răspuns, întrebărilor noastre.

Argentina Menis:

„Să fie totdeauna numai atleții de vină?”

— Tovarășă Menis, aveți de gînd să renunțați la atletism? Am înțeles bine?

— Nu-i gîndul meu, e al federației. Încă mai mult, sint tentați să cred că al tovarășei vicepreședintă Lia Manoliu.

— Ce vreți să spuneti?

— După Olimpiadă, pentru că atletismul a ieșit prost, s-a trimis la cluburi, inclusiv la Dinamo, o circulară prin care se cerea să fie scoși din activitatea competițională sportivii mai în vîrstă. Între aceștia, eu și Cornelia Popa. Președintele clubului, Nicolae Petriceanu, fostul arbitru de fotbal, mi-a ținut parte, dar federația nu s-a lăsat și nu se lasă, face presiuni. Măsura mi se pare nedreaptă.

— Sigur că vi se pare nedreaptă, doar e vorba despre dumneavoastră, așa-i?!

— Credeți-mă, încerc să fiu cit mai obiectivă.

— Și reușiți?

— Sper. Ce argumente am? Am aruncat, anul acesta, 65,26 și, în două rînduri, am întrecut-o pe Florența Țacu, locul 6 la Moscova.

— Ați îndeplinit, așadar, baremul pentru Olimpiadă, de ce n-ați concurat?

— Federația, de fapt, Mihaela Penes, a zis că mi-am făcut norma, erau 64 de metri, dar că aruncarea respectivă e neconcludentă?! Povestea e însă mai lungă.

— Cit de lungă, cind a început?

— În vara lui '79. Din cauza unei accidentări la genunchi, am fost silită, în ultimul moment, să renunț la participarea în meciul de la Banská Bystrica, bilaterala cu Cehoslovacia. Am avut certificat medical în regulă, iată-l, semnătura de doctorul Virgil Ignat, scrie negru pe alb „menajarea segmentului timp de 5 zile”, scrie?

— Corect, mai departe?

— Au urmat naționalele, pe care le-am cîștigat cu 63,20, bătînd-o pe Țacu. În 17 iulie însă, mi-aduc aminte perfect, era ziua mea de naștere, federația a socotit de cuviință să-mi facă un cadou și m-a suspendat. Pe 6 luni din activitatea competițională internațională, de ce?! Pentru c-am lipsit de la Banská Bystrica?! Parcă n-aș fi putut să plec în Cehoslovacia și, acolo, să mă plîng de dureri și să stau deoparte?! Am vrut însă să fiu cinstită și cu ce m-am ales?!

— E-n regulă, am înțeles, de ce n-ați concurat în țară?

— În țară, mai rămînea, pînă la sfîrșitul anului, o singură competiție, calendarul nostru fiind foarte sărac după ce, la indicațiile primite de la C.N.E.F.S., au fost desființate o serie de concursuri. Acum, sint 3 campionate mari și late, cel de primăvară, cel de vară și, între ele, municipalul. În rest, vorba maestrului Söter, hibernare, nu muncă?! În lipsă de întreceri și, implicit, de adversari, fiecare se pregătește cum poate, unde poate și cu cine poate. Rezultate însă se cer.

— Un moment, ce-i cu Ioan Söter?

— A dat, recent, un interviu în „Sfînta țineretului”. Titlul era cum cum v-am zis eu, în loc de muncă hibernare?!

— Să revenim, de ce n-ați mers la Olimpiadă?

— Pur și simplu, n-a vrut Lia Manoliu să mă ia.

— Cum așa?!

— În octombrie '79 m-a chemat și mi-a

cerut, din senin, să-mi schimb antrenorul?! Să-l las pe Benga, cu care mă antrenez de 13 ani, și să trec la Drăgan, la Cimpulung?! M-am mirat, dar nu mi-a explicat de ce să fac așa. Apoi, chiar în preajma Jocurilor Olimpice, m-a mai chemat o dată, ba nu, nu m-a chemat, mi-a trimis vorba la club, că plec numai dacă îmi iau angajamentul că arunc 66 de metri?! Firește, am refuzat.

— De ce?

— Pentru că Lia Manoliu cind a mers la München, în '72, la 40 de ani, n-a fost obligată de nimeni să promită marea cu sarea?! Ca să nu mai zic c-a devenit campioană olimpică la 36 de ani, vîrsta mea de la Los Angeles 1984?!

— Tovarășă Menis, să cădem de acord, nu discutăm aici despre cariera Liei Manoliu, nici măcar despre persoana Liei Manoliu, decît cel mult în măsura în care aceasta are vreo legătură cu situația atletismului nostru, da?

— Da, dar vă întreb, să fie totdeauna numai atleții de vină?! În capul lor să se spargă toate-oalele?!

— La ce vă referiți?

— După fiecare eșec, castanele sint scoase din foc cu mina sportivilor. Invariabil, eșecul și inovații, atleții fiind criticați și suspendați, iar cei care au răspuns de pregătire, nimic?! Din această cauză toți atleții care ies din activitatea competițională fug de federație, din această cauză o serie de antrenori valoroși au fost înlăturați din federație.

— Mai clar, din ce cauză?!

— Mihaela Penes și, prin ea, Lia Manoliu fac legea la federație. Cine are altă opinie, afară?!

— Citeva exemple?

— Citeva?! Am o grămadă.

— S-auzim.

— Alexandru Bizim, Vasile Dumitrescu, Dumitru Alexandrescu, Lixandru Pandelescu, Emil Drăgan, Nicolae Mărășescu, Ion Benga, alții. Pe Ioan Söter, de pildă, l-au sancționat, Mărășescu, care era un cap, excelent organizator, a fost îndepărtat. Principiul? Cine nu e cu noi, adică cu cele două, e împotriva noastră, așa se hotărăște la federație.

— Dar secretarii federali?

— N-are nici o putere. Face ce i se spune. Altfel, om cumsecade, n-are nici o vină.

— Ce trebuie întreprins, tovarășă Menis?

— Schimbăți atmosfera. Și, pentru salvarea atletismului, întoarcerea acestuia în școală. Nu că n-ar fi, după programă e, dar nu cum trebuie. El înșiși, profesorii de sport, nu-s pregătiți, nu știu să alerge, să sară coarda?! Le dau copiilor o mingie și ei își iau banii?! Fără pasiune, atletismul e o glumă de prost-gust.

— Alteeva?

— Stop convocărilor fără sfîrșit și, implicit, fără noimă. În actuala concepție, ele exclud viața personală, ceea ce-i foarte grav. Țacu, de pildă, pe care o stimez, a ajuns să divorțeze din cauza așa-numitelor pregătiri centralizate. Credeți că i-a părut cuiva rău?

— O ultimă întrebare. Care credeți că e cel mai mare rău din atletismul românesc?

— Federația n-are, din păcate, nici o putere.

Reproduse cit mai exact, opiniile de mai sus se aliază, lesne de dedus, cu o doză de subiectivism, cit de mică ar fi aceasta. Ele prezintă însă citeva din realitățile atletismului nostru în adevărata lor lumină, contribuind astfel la găsirea cauzelor și, implicit, la redresarea respectivei discipline. Fideți principiului de a audia toate părțile, așteptăm punctul de vedere al persoanelor vizate în această pagină și, mai mult chiar, al tuturor acelor care vor binele atletismului românesc.

O MARE VICTORIE: ROMÂNIA — ANGLIA 2-1

Cind vom analiza mai in detaliu acest meci România — Anglia 2-1, din ziua de 15 octombrie 1980, vom descoperi desigur și deficiențele, vom încerca să participăm la pregătirea lucidă a meciurilor următoare, vom spune că am avut o primă repriză excepțională și o a doua slabă, vom critica erorile din apărare, frica și neglijențele etc.

Acum însă e momentul euforiei, pe deplin justificat. De cite ori n-am fost noi furași și așa-zisa presă obiectivă a diverselor congrese ale fotbalului n-a suflat o vorbă.

A fost fault în careu, la Crișan? Dar nu fuseseră faulturi cele două refuzate lui Cămătaru? Meciul s-a jucat. România a învins Anglia. Si nu urîț, nu meschin, nu sugîndu-și rezultatul de sub unghie, ci detașat, prin talentul mai mare al jucătorilor săi, prin clarviziunea lui Marcel Răducanu și Iordănescu, prin dăruirea extraordinară a acestui virf, cum Anglia nu ne-a arătat la București, Cămătaru, prin agilitatea, curajul și inspirația lui Iordache, prin seriozitatea și pragmatismul antrenorului Valentin Stănescu, prin incisivitatea lui Crișan, prin absența cicăleii la nivelul F.R.F. (singura federație din lume al cărei fotbal a câștigat un meci de extremă importanță, fără să existe de „apt”, prin exemplara (deși nu totdeauna inteligenta) pendularea între careuri a lui Ticleanu, prin toate acestea și prin coincidența (de multă vreme așteptată și meritată) că iată C.N.E.F.S. ne-a lăsat fără băgători de seamă, și am avut șansa de a juca propriu-zis, România a înge-nuncheat Anglia. Și nu numai la seniori,

ci și la tineret. Nu ne spune nimic despre talentul alor noștri această dublă victorie?

La vorbe se pricep mulți, la fotbal mai puțin. Toți cobitorii, de după meciul din Norvegia de la Oslo, n-au fost inspirați. Acum lucrurile se prezintă altfel. Avem 3 puncte în grupă. Am învins Anglia. Nu e totul, dar e mult. E una din cele mai fericite zile ale fotbalului românesc. „Fortă” britanică a fost în citeva momente ridiculizată de Răducanu, Iordănescu, Cămătaru, Ticleanu. Nu prin forță puteam învinge ci prin ceea ce ne e propriu, prin ceea ce ne distinge, prin inventivitate și artă.

Ne rămîne să continuăm această zi fericită, cu temeinicia și cu ambiția care sînt, de obicei, caracteristicile multor adversari ai noștri.

Bravo tuturor artizanilor — văzuți și nevăzuți — ai acestei victorii excepționale ROMÂNIA — ANGLIA 2-1. Cu încredere în talentele fotbalului nostru, să-l organizăm — mi-aș permite să sugerez — în așa fel încît el să devină un descoperitor, un păstrător și un catalizator permanent și sistematic de valori și făgăduinți.

Cînt și acum, împreună cu compatrioții mei mînuțați, care parcă nu mai aveau răbdarea de a fi umiliți de un insucces, cînt — ca la o sărbătoare — „Trei culori cunosc pe lume”. Ele sînt: Roșu, Galben și Albastru, purtate cu demnitate de acești fotbaliști care merită, în fond, toți împreună cu cei ce i-am adus la această clipă, omagiul și dragostea noastră.

ADRIAN PAUNESCU ■

Cu puțin timp înainte partidei, între o ședință de pregătire fizică și un antrenament tactic, componenții lotului național au fost cu greu convinși să pozeze fotoreporterului nostru! De ieri, imaginea respectivă a intrat în istoria fotbalului românesc, legîndu-se de cea dintîi victorie obținută în fața Angliei. Bravo, băieți!

Cum au jucat tricolorii

La un sfert de oră după fluierul final al partidei, cînd emoțiile au început să se stingă, să încercăm o evaluare a prestației tricolorilor, rînduiți în ordinea posturilor.

IORDACHE — deși la a 13-a selecționare în națională, a avut o zi inspirată; a apărut sigur, distingîndu-se, mai ales, în minutul 24 cînd, la o centrare de pe stînga a lui Woodcock, a blocat la picioarele lui Birtles; nota 9.

NEGRILA — voluntar, ca de obicei, dar mai puțin precis decît în meciurile cu Iugoslavia și Norvegia; a comis mai multe greșeli de plasament și, surprinzător, s-a arătat reținut în momentele de lansare a atacurilor; a greșit grav la faza care a premers golul oaspeților; nota 5.

SAMES — s-a achitat bine de sarcina de a-l marca strict pe cel mai avansat dintre atacanții englezi, fie că a fost vorba de Woodcock, de cele mai multe ori, fie că a fost vorba de Birtles, jucător puternic și incomod; a câștigat multe dueluri aeriene, a reușit multe interceptii; a avut, din păcate, momente de absență; notă 7.

ȘTEFĂNESCU — mai slab decît în ultima vreme; în citeva faze s-a complicat inutil, riscînd; ar putea invoca o accidentare, dar era de așteptat din partea lui, purtătorul banderolei de căpitan de echipă.

Sansom, socotit „fundasul de fier” al primei lii engleze; a vrut mult și, oină la un punct, a reușit, cursele sale semănînd panică în careul advers; a obținut lovitura de la 11 metri; nota 8.

CĂMĂTARU — bătaios, insistent, mereu în linia întâia, ca un ghimpe înfiat în coasta apărării oaspeților, s-a descurcat peste așteptări; mereu cu un pas înaintea lui Thompson, a jucat multe baloane, fiind un pericol permanent; cînd a fost cazul, nu s-a sfîșit să coboare pînă în careul

Clasamentul grupei

După meciul de ieri, al 320-lea din istoria echipei noastre naționale, clasamentul grupei a IV-a a preliminariilor campionatului mondial se prezintă astfel:

1. ROMANIA	2 1 1 0 3—2 3
2. Anglia	2 1 0 1 5—2 2
3. Norvegia	2 0 1 1 1—5 1

Să mai adăugăm că formațiile Elveției și Ungariei, cele două componente ale grupei, n-au luat încă startul și că, în acest an, mai sînt de disputat partidele Elveția—Norvegia (29 octombrie) și Anglia—Elveția (19 noiembrie).

Din grupa a IV-a se vor califica pentru mondialele din Spania, 1972, formațiile clasate pe locurile 1 și 2.

din fața porții lui Iordache; are, din păcate, pe conștiință o ratare uriașă, consumată în minutul 34; nota 9.

RĂDUCANU — s-a strecurat, ca un tîțez, printre masivii jucători englezi, făcînd dovada unei tehnici remarcabile; driblingurile lui au fost, nu o dată, irezistibile; a luminat multe faze și, în plus, a înscris primul gol al partidei, șutînd plasat și viclean; nota 9.

DUMITRU — n-a evoluat decît 20 de minute, dar a contat; nota 7.

Felicîtîndu-l pe cei 12 tricolori pentru victorie, cea dintîi din cronica intîlnirilor cu Anglia, să nu-i uităm, la bucurie, nici pe cei 2 antrenori care, de pe bancă, au condus echipa spre izbîndă, felicîtîndu-i deopotrivă pe Valentin ȘTEFĂNESCU și Victor ȘTANCULESCU.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cămătaru

Fotografii de GH. AMUZA ■

Filmul jocului

Un antrenor care are toate motivele să fie mulțumit: Valentin Stănescu

Atmosfera de mare meci, cu peste 80 000 de spectatori umplînd pînă la refuz tribunele Stadionului „23 August”. La fluierul arbitrului suedez Ulf Eriksson se aliniază la centru următoarele formații:

ROMÂNIA: Iordache — Negrilă, Sames, Ștefănescu, Munteanu II — Ticleanu, Beldeanu, Iordănescu — Crișan, Cămătaru, M. Răducanu.

ANGLIA: Clemence — Neal, Thompson, Watson, Sansom — McDermott, Robson, Rix — Woodcock, Birtles, Gates.

Începutul partidei ne este favorabil, McDermott faultîndu-l pe Iordănescu după numai 15 secunde de joc. Echipa noastră plimbă mult balonul, aminînd voit confruntarea directă, de forță. În min. 4, Robson prinde un șut de la 25 m, dar Iordache este la post. Un minut mai tîrziu, Cămătaru trece frumos de Thompson, intră în careu, Thompson revine și jucătorul nostru cade, dar arbitrul lasă jocul să continue. Urmează un al doilea fault intenționat asupra lui Iordănescu (autor Neal), mijlocușul nostru fiind, practic, de neoprit prin mijloace regulamentare. În atare condiții, între minutele 12 și 20 beneficiem de trei lovituri libere în preajma careului de 16 m. La prima dintre ele șutează Iordănescu pe lîngă zid dar Clemence apără, iar următoarele două sînt ridicate de Răducanu și din nou Iordănescu peste bara transversală. După acest iureș al echipei reprezentative a României, oaspeții încep să se vadă din ce în ce mai mult la joc, fundasul lateral stînga Sansom venînd cu regularitate pînă în marginea careului nostru. În min. 24, pe aceeași parte (cea a lui Negrilă), se infiltrază Woodcock, care centrează puternic spre mijlocul careului, Iordache prinde, scapă și iarăși prinde, la numai o jumătate de metru de Birtles. Ultimul sfert de oră al primei reprize va fi cea mai bună perioadă de joc a echipei noastre, care a jucat 15 minute într-o manieră electrizantă, așa cum n-am mai văzut-o de la meciul cu Iugoslavia, disputat pe același teren. Sub impulsurile lui Ticleanu, excepțional în tot ce a făcut, și Iordănescu, echipa noastră forțează golul, pe care avea să-l obțină, pe deplin meritat, în minutul 33 al meciului. Între timp, să nu uităm, la un contraatac englez purtat în doi jucători (min. 31), Birtles îl deschide pe Woodcock la numai 10 metri de poarta lui Iordache, dar Ștefănescu blochează foarte bine șutul inaintașului englez. Și apoi, după o prelungită fază de atac, la care au participat Crișan, Ticleanu și Beldeanu, Marcel Răducanu primește mingea la marginea careului, fentează simulînd șutul cu stîngul, trece de Robson și apoi șutează cu dreptul, la firul ierbii, în colțul porții lui Clemence, care nu se mai poate opune: 1-0 pentru România! Doar un minut mai tîrziu, Crișan pornește într-o cursă impetuoasă, este faultat la 16 m, dar mingea ajunge la Ticleanu, arbitrul acor-

dă un avantaj excepțional, Ticleanu pasează lui Cămătaru, însă virful nostru de atac (care jucase foarte bine pînă în acel moment) va rata, de la numai zece metri de poartă, cea mai mare ocazie a meciului. Echipa Angliei pare descumpănită, neașteptîndu-se vizibil la o replică atît de puternică. Scor la pauză: 1-0. La reluare, locul lui Gates va fi luat de Coppell, englezii arătînd dorința de a schimba centrul de greutate al atacurilor de pe stînga pe dreapta. În min. 59, M. Răducanu trimite un șut foarte puternic, de la 22 m, care trece puțin peste transversala porții lui Clemence, dar va fi numai un foc de paie, fiindcă echipa română pare acum neîncrezătoare în forțele ei, repliindu-se prea mult în apărare. Jucătorii englezi, invitați să atace, trec aproape cu toată echipa în terenul nostru, dar ocazii mari de gol nu-și vor crea. Golul egalării care, este adevărat, plutea în aer, va fi o surpriză, un mare cadou pe care Negrilă îl face englezilor, pierzînd o minigă simplă la mijlocul terenului. Contraatacul oaspeților nu va ierta (mai cu

Marcel Răducanu (stînga) și Anghel Iordănescu, autorii golurilor

seamă că apărătorii noștri s-au oprit, așteptînd ofsaidul). Woodcock învingîndu-l pe Iordache, rămas singur: 1-1. Imediat după gol, antrenorii echipei Angliei îl introduc în teren pe jucătorul de culoare Cunningham, care-l înlocuiește pe Birtles. Un minut mai tîrziu, Rix primește un cartonaș galben pentru faulturi repetate. În min. 70, Dumitru îi ia locul lui Ticleanu. Echipa noastră izbutește să treacă peste momentul greu al egalării, revenînd în atac. Cu 14 minute înainte de final, Crișan explodează pur și simplu, trece de Sansom, pasează lui Cămătaru, care îi retrimite la intîlnire, extrema noastră intră în careu, unde este faultată din spate: 11 metri!, decizie pe care arbitrul partidei o hotărăște fără cea mai mică ezitare. Întreg stadionul amuțește, cu suflul la gură, în timp ce Iordănescu se pregătește să execute lovitura de pedeapsă. Fentă spre stînga, Clemence pleacă spre colțul respectiv, dar șut în dreapta și gol: 2-1 pentru România!! Ultimele minute trec foarte greu, englezii încercînd cu orice preț egalarea, dar apărarea noastră este de netrecut. Final de mare bucurie în tabăra tricolorilor, care se îmbrățișează fericii, deși extrem de oboșiți. Echipa națională a României a obținut o foarte mare victorie internațională, învingînd una dintre cele mai puternice formații de pe glob!

DUMITRU GRAUR ■

pă, mai multă dăruire și chiar mai mult șinge rece; nota 6.

MUNTEANU — în nota obișnuită, a alternat momentele bune cu cele mai slabe; după pauză, temător și nesigur, a permis o sumedenie de infiltrații ale adversarilor; nota 6.

TICLEANU — marea revelație a primei reprize; harnic și disponibil la eforturi prelungite, a „călcat” o zonă întinsă de teren, pendulînd între atac și apărare; în acest răstimp, a îndrăznit mult și a limpezit o grămadă de faze; păcat că, după 45 de minute, s-a stîns treptat, dispărînd din joc; nota 8.

BELDEANU — a încercat mult, a lăzuit puțin; sub cota obișnuită, s-a străduit să ordoneze mijlocul terenului, dar a părut sufocat, lipsit de vlagă; nota 6.

IORDĂNESCU — a făcut de toate, alergînd cit în 7 meciuri; a ținut mingea, cînd a fost cazul, a pasat, cînd a fost cazul, dînd tonul partidei, „vămînd” multe baloane; a marcat, din 11 metri, un gol superb, trimițîndu-l pe Clemence în cealaltă parte a porții; pentru el, a 57-a selecționare a fost un succes, meritele lui în obținerea victoriei fiind incontestabile; nota 9.

CRÎȘAN — a dat mult de furcă apărătorilor insulari, păcălîndu-l adesea pe

Lumea în care trăim

Dunărea care unește...

2 857 kilometri străbate pe continent bătrina Dunăre, fluviu învăluit de legende, împovărat de amintiri și cîntat de poeți. Dunărea înseamnă însă nu numai un lung și pitoresc drum de apă. Zona dunăreană reproduce pe un spațiu restrîns realități ale întregului continent. Țările care se găsesc pe malurile fluviului au ales căi diferite de dezvoltare, au structuri sociale și politice deosebite și aparțin fie celor două alianțe pe care le cunoaște Europa, Tratatul de la Varșovia sau N.A.T.O., fie categoriei statelor neutre sau nealiniate. Această realitate atât de diversă determină o strînsă legătură cu ansamblul evoluției europene, tot așa cum situația din zona dunăreană nu poate fi privită izolat de situația de pe întregul continent. Dincolo de tot ceea ce reprezintă preocupări comune tuturor statelor Europei, se află însă un domeniu de conlucrare propriu acestei părți a continentului pe care o străbate Dunărea. Evident, nu este vorba de la plasa artificială a noțiunii geografice pe terenul politicului. Spațiul geografic care a cunoscut, altădată, imixtiuni străine și conflicte singeroase, spațiul dunărean dispune astăzi de premisele necesare pentru o dezvoltare în bună vecinătate, încredere, colaborare reciproc avantajoasă, pace și reală securitate.

Mutațiile produse în Europa în ultimele decenii, schimbările pe multiple planuri intervenite în anii postbelici și-au pus amprenta și asupra evoluției situației din bazinul dunărean. Prefacerile de structură pe care le-au cunoscut multe dintre statele dunărene, puternica afirmare a suveranității lor naționale, preocupările lor economice, factorii calitativi superiori pe care se întemeiază raporturile dintre aceste țări și, în primul rînd, climatul politic ce nu poate fi separat de evoluția de ansamblu a situației de pe continent, au creat în anii din urmă acele premise favorabile pentru o largă și fructuoasă conlucrare a statelor din bazinul dunărean. În viziunea României, colaborarea dunăreană trebuie integrată în contextul amplilor eforturi ale tuturor statelor și popoarelor europene pentru înfăptuirea unei autentice securități, a unei fertile cooperări. Și aceasta, pentru că realitățile vieții internaționale au demonstrat practic, și nu o dată, influențele deosebite de pozitive pe care le pot exercita înțelegerile regionale, bunele raporturi dintre statele unei zone geografice asupra păcii și cooperării, asupra situației politice generale.

Din cele mai îndepărtate timpuri Dunărea a mijlocit dezvoltarea schimburilor economice dintre țările riverane. Experiența ultimilor ani demonstrează pregnant că există toate premisele, toate posibilitățile concrete ca schimburile economice, acest element valoros în statornicirea unor trănice legături de bună vecinătate, colaborare reciproc avantajoasă și pace, să capete în coatinuare o amplă extindere. După cum se știe, România, în spiritul politicii sale consecvente de întărire a legăturilor cu toate statele europene, este ani-

mată de dorința dezvoltării mai strînse și multilaterale a colaborării cu statele dunărene: U.R.S.S., Bulgaria, Iugoslavia, Cehoslovacia, Austria și R.F.G. Elementul esențial, fundamental al acestei colaborări reprezentîndu-l deplina egalitate în drepturi, respectul strict al independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, principiul pe care România le promovează cu consecvență în relațiile cu toate statele lumii. Cu fiecare din statele dunărene avem relații pe multiple planuri: de la cooperarea economică, îndeosebi în domeniul schimburilor comerciale, cooperării industriale, științei și tehnologiei, transporturilor, mediului înconjurător și pînă la colaborarea în domeniul educației, culturii, turismului și sportului. Fără îndoială, pe lângă alți factori, apropierea geografică a țărilor dunărene a avut o influență pozitivă asupra acestor relații care, de la an la an, se amplifică.

Desigur, colaborarea dunăreană are ca o componentă importantă navigația pe fluviu și valorificarea complexă a potențialului său hidroenergetic. Reglementările intervenite după cel de-al doilea război mondial, activitatea Comisiei Dunării, la care România își aduce o contribuție constructivă, au pus pe o bază de egalitate țărilor riverane și au stimulat efortul comun pentru utilizarea posibilităților multiple oferite de marele fluviu. În această privință, România a acționat cu consecvență, prin îndrăznețe proiecte de colaborare, pentru a se valorifica, în interesul popoarelor riverane, giganticele resurse de care dispune Dunărea. O mărturie în acest sens sînt construcțiile de la Portile de Fier, de la Turnu Măgurele — Nicopole.

Intr-un moment în care popoarele europene realizează, în cadrul unui proces complex, edificiul securității și cooperării pe continent, România consideră că această colaborare dunăreană — colaborarea unor state diverse ca structuri social-politice, nivel de dezvoltare, mărime — poate juca un rol constructiv îngăduind afirmarea unei evoluții pozitive în această parte a Europei. Mai ales în actuala etapă a evoluției internaționale cînd se manifestă tendințe periculoase privind escaladarea cursei înarmărilor și proliferarea armamentelor, colaborarea dunăreană poate fi o convingătoare demonstrație a posibilităților muncii creatoare și conlucrării pașnice a popoarelor. Iată de ce, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, țara noastră „dă o însemnătate deosebită intensificării colaborării economice, politice, științifice și culturale cu toate țările din bazinul dunărean, inclusiv conlucrării comune pentru folosirea cât mai eficientă a marelui potențial al fluviului ce scaldă teritoriile statelor noastre”.

Dunărea trebuie să unească oamenii ce trăiesc pe malurile ei într-un climat de pace și securitate, de destindere și cooperare.

AL. PINTEA

Perenitatea jafului

Peste 600 de milioane de oameni trăiesc într-o asemenea mizerie incită, imaginați-vă, venitul lor anual nu ajunge nici măcar pentru achiziționarea a două pneuri de automobil! Bineînțeles, acești oameni mai trăiesc (încă) în țările în curs de dezvoltare.

În secolul luminii situația este inacceptabilă. Și totuși ea există, ba este încă alimentată de o serie de practici pe cît de anacronice pe atît de nefolositoare. Și, cu toate promisiunile, nu se face nimic pentru aceste milioane de suflete care realmente trăiesc cu... aer. După secole de dominație brutală, de aspirare și jefuire sistematică a bogățiilor terestre și subterane, țările „lumii a treia” sînt „lăsate” să-și construiască o economie națională pe care bogății lumii, în sutele de ani de spoliere, au constrins-o la inexistență. Unde s-a ajuns? Țările în curs de dezvoltare, cu toate eforturile enorme pe care le fac în direcția edificării unei economii în măsură să asigure un minimum necesar de existență populațiilor lor, sînt în continuare robite forțelor vizibile sau nu ale fostelor metropole. În 1978 fluxul de produse fabricate și semifabricate din „lumea a treia” spre țările industrializate era în valoare de 32 miliarde dolari. În sens invers, 125 miliarde dolari. Și așa, jaful continuă. Balanțele de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare își sporesc deficitele, pe de o parte prin scăderea prețurilor la materiile prime exportate, pe de altă parte prin creșterea costului importurilor.

Scăderea consumului de petrol, chiar în condițiile unei economii subdezvoltate, nu poate să ducă decît la compromi-

șterea și așa modestelor planuri de dezvoltare. Diminuarea importului de utilaje este, de asemenea, inoperantă, pe de o parte pentru că reduce marja deschisă creșterii economice, pe de altă parte pentru că anularea comenzilor este legată de plata unor enorme penalizări. Singura soluție — creditele. Pînă nu demult, insuficiența resurselor interne era compensată prin importul de capital străin sub formă de împrumuturi pe termen lung, credite și subvenții, sau prin investiții directe în economie. Atita vreme însă cît marile puteri capitaliste nu reușesc să-și depășească propriile dificultăți economice, nu se poate aștepta o sporire substanțială a afluxului de capital spre țările receptoare. Și atunci, în disperare de cauză, se apelează la împrumuturi pe piețele capitalului particular. Continuă astfel o veritabilă escaladă a exploatării financiare a țărilor în curs de dezvoltare ce determină creșterea vertiginoasă a datoritiilor lor externe. Potrivit unui studiu al O.E.C.D., în timp ce în perioada 1971—1979 suma totală a datoritiilor țărilor în curs de dezvoltare a crescut de 4 ori, ajungînd de la 87 la 391 miliarde dolari, dobinzile pe aceeași perioadă au sporit de 7 ori, atîngînd 72 miliarde dolari. Această tendință, care se confirmă de doi ani încoace, urmează să se accentueze în 1980 cînd datoritiile vor atinge cifra de 450 miliarde dolari (+15 la sută față de 1979), iar dobinzile vor fi de 88 miliarde (+22 la sută). Și așa, țările cele mai sărace aleargă pe circumferința unui cerc vicios: pentru a-și achita vechile datorii sînt nevoite să contracteze altele noi, în condiții tot mai înrobitoare.

Care este soluția optimă? Cunoscutul ziar britanic „Times” considera că „redresarea economică a țărilor în curs de dezvoltare reprezintă un factor pe termen lung în ceea ce privește bunăstarea

țărilor industrializate. La rîndul ei, fiecare reducere, fie ea și cu un singur procent, a creșterii economice a țărilor industrializate înseamnă scăderea exporturilor lumii a treia cu peste 2 000 milioane dolari”. Deci, gîtuirea fluxului de valută pe care acestea din urmă îl primesc pentru produsele exportate și, în consecință, îngustarea posibilităților lor de import din țările capitaliste. Situația, departe de a conveni țărilor în curs de dezvoltare, provoacă neplăceri chiar producătorilor de tehnologie. Așa cum releva „Times”, „un declin în continuare în activitatea economică mondială ar provoca un nou val de presiuni protecționiste, care ar face redresarea și mai dificilă. Toate datele sugerează că comerțul cu țările în curs de dezvoltare nu provoacă vreo pierdere semnificativă a locurilor de muncă în cadrul națiunilor industrializate”. Temelele că importurile din „țările lumii a treia” ar provoca șomaj sînt nejustificate”. Pentru rectificarea acestor stări de lucruri care-i afectează, deși nu în aceeași măsură, și pe săraci și pe bogăți, cotidianul britanic propune „un transfer masiv de resurse financiare în țările în curs de dezvoltare, care să sporească în mare măsură cererea efectivă pentru importuri a acestora, reducînd, în același timp, numărul oamenilor și al uzinelor fără lucru din țările industrializate”. O propunere absolut logică, mai ales că în timp ce țările în curs de dezvoltare sînt lipsite de cele mai multe sortimente de mărfuri și servicii, țările industrializate dispun de o capacitate productivă nefolosită în valoare de 200 000—400 000 milioane dolari (în termenii producției anuale potențiale).

Dar de la vorbă pînă la faptă drumul e lung. Lung și presărat cu obstacole.

IOAN ROȘCA

COMPANIILE TRANȘNAȚIONALE ȘI SUBDEZVOLTAREA

Trustrile și societățile tranșnaționale (adică acele companii care au ramificații în numeroase țări, „controlînd” piața în domeniul respectiv) realizează profituri dintre cele mai mari, în detrimentul țărilor slab dezvoltate. Profiturile astfel obținute aduc o contribuție esențială la prosperitatea țărilor cărora le aparțin companiile tranșnaționale. Care sînt aceste societăți?

Potrivit revistei „Le Nouvel Economiste” există 100 de grupuri industriale care domină în prezent piața mondială capitalistă. Dintre acestea, 47 sînt americane, 39 sînt vest-europene, 9 japoneze, restul aparținînd altor țări. În umbra acestor mastodonti acționează alte 4 000—5 000 de tranșnaționale mijlocii. Revista franceză menționează că în Europa de vest 80 la sută din firmele miliardare aparțin R.F.G. (122 firme). Marii Britanii (125), și Franței (120), care exercită un rol conducător suveran asupra Europei întreprinderilor tranșnaționale.

Asigurîndu-și monopolul în numeroase

țări în curs de dezvoltare, gigantul tranșnațional mențin încheitate în schimburile economice internaționale; ei înregistrează cifre de afaceri record, în dauna economiilor partenerilor, pe care-i mențin într-o stare de sărăcie cronică. O puternică impresie a produs un raport publicat recent de „Coaliția Internațională pentru acțiune în domeniul dezvoltării”, o organizație canadiană care și-a propus să avertizeze asupra pericolului distrugerii fondului genetic al plantelor din cauza unor practici care tind să introducă „norme comerciale” în domeniul culturilor agricole. Potrivit raportului, cele mai multe țări din lumea a treia depind încă de pe acum de marile companii tranșnaționale pentru a-și procura semințele din propriul lor grîu indigen, selecționate însă în laboratoare străine. „Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător — se spune în raport — constată cu tristețe că producătorii de semințe dețin într-un asemenea grad un monopol, incit cer indemnizații speciale

pentru folosirea unui anumit tip de semințe, ce își au originea în țările care acum cumpără”. Iar un alt document, de astă dată francez, consacrat științei, vieții și societății scrie: „De acum pînă în anul 2000, citeva mari societăți tranșnaționale vor controla ansamblul resurselor genetice, vor asigura valorificarea și exploatarea comercială a unui mic număr de varietăți ameliorate”.

Activitatea companiilor tranșnaționale, profiturile pe care le obțin atestă că multe țări dezvoltate din punct de vedere economic și-au obținut prosperitatea, și-au realizat și își mențin nivelul pe care îl au astăzi pe seama jefuirii și aspirării, sub diferite forme, a celor săraci, a țărilor în curs de dezvoltare. Aceste companii reprezintă pentru unii sursă de bogății, iar pentru alții izvor de subdezvoltare, instrument de menținere a subdezvoltării. În același timp, societățile tranșnaționale, în goana lor după profituri cît mai mari, prin politica de monopol, constituie una din principalele piedici în calea restructurării relațiilor economice internaționale și instaurării unei noi ordini economice în lume.

ION D. GOIA

Mondo umano?

„Expertii” și Jurnalul Annei

Dacă aș fi sedus de spectaculosul faptelor diverse de pe mapamond ar trebui poate să glosez azi și să aduc ceva din condei despre „Silver Spirit”, ultima creație a firmei de automobile „Rolls-Royce”, ce-și va face, curînd-curînd, apariția pe piață. Apoi, ar trebui să relatez pe larg istoria (altfel palpitantă) a creării primului „Rolls-Royce”; să refac cronologia drumului parcurs de firmă pînă astăzi; să povestesc cu amănunte cum „Silver Spirit” înlocuiește seria de „Silver Shadow” lansată acum vreo zece ani. După care să închei preluînd retorica, adaptată însă, a sferdocților: „unde sînt vremile (sic!) de altădată, domnilor rollsroști?”

Dar nu e timp de așa ceva și nici de citat adaptările sui-generis ale sferdocților. Și, scriînd acestea, mă gîndesc la o știre „AFP” pe care, citînd-o, m-am cutremurat. Am încercat apoi o stare de impleticeală, de derută și de dezgust. Față de ce? Față de o pornire ciudată, suspectă, blestemată de desacralizare a unor adevăruri devenite mituri. Să mă explic citînd la început pe larg depeșa transmisă de agenția „France Presse”, la 5 octombrie a.c.: „Anumite pasaje ale „Jurnalului Annei Frank” (ale acelei zguduitoare mărturii de conștiință, ale acelei oglinzi a sufletului apăsător, din afară, și descătușat, înăuntru, de setea de libertate, de condiție cu adevărat umană — adaug eu, aici, în rubrica mea) au fost adăugate cu un pix (inventat în 1951) și sint deci posterioare cu mai mulți ani asasinării tinerei fete evreie într-un lagăr nazist — precizează o expertiză a Oficiului Criminal Federal (BKA) vest-german”.

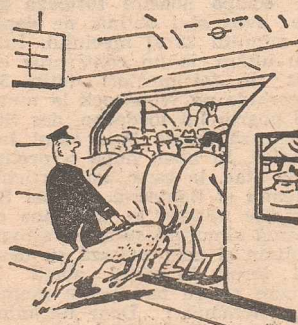
„Această expertiză a manuscrisului original (continuă France Presse) la care se referă revista din Hamburg „Der Spiegel” în numărul său de luni (6 octombrie) a fost efectuată în aprilie a.c. datorită deciziei magistraților de la Curtea de Apel din Hamburg (luață) în urma unui proces intențat de un pensionar din acest oras, Ernst Roemer (76 de ani). Acesta contestă autenticitatea operei”.

Da, cred și eu că expertiză au utilizat mijloace suprasofisticate, da, știu că sînt în stare ei — și mijloacele inventate, controlate sau utilizate de ei — să ajungă la concluziile amintite dar mă întreb cu majuscule DE CE. AUTENTICITATEA? S-a terminat cu lichidarea cauzelor care au dus la infernul la puterea „n” ce începe în acel zguditor „Jurnal” pus acum sub lupa, cred, chioambă? Apoi, mă fac că nu știu de ce pensionarul respectiv e atît de preocupat de momentul cînd s-a scris cutremurătorul „Jurnal” și nu de faptele descrise acolo, de suferința incomensurabilă a celor care (ca și Anna, dar nu numai ca ea) n-au mai ajuns să citească un Jurnal, să vadă lumina zilei și să simtă farmecul nopții.

Dînd curs aberanței cererii, ortodocșii experti și vajnicele lor mijloace suprasofisticate se vor trezi, într-o zi bună, că se expertizează și pe ei înșiși, ajungînd cel mult la sferdocțolul invocat la început. Mărturiile de conștiință, care n-au vîrstă, ca și imaculatele oglinzi ale sufletului nu vor încăpea nicicînd, în această lume, în tremurul acului, în inflexiunea unui sunet sau în cliptul unui beculeț, colorat sau nu, dintr-un aparat supersofisticat!

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(După „EPOCA” — Italia)

Ochii și urechile lumii

Eroarea

„Atentatul devastator din gara orașului Bologna, în august, masacrul de la München în septembrie, valul de violență antisemită și acum bomba ucigașă pusă la o sinagogă din Paris: cum să crezi că e vorba aici de acte izolate, fără nici o legătură între ele, datorate doar unor situații naționale particulare sau unor inițiative luate de dezechilibrați mintali acționând de capul lor?”

Așa începe articolul de fond al ziarului francez „Le Monde”, în ziua în care prima sa pagină titrează pe toate cele șase coloane ale ei: „Atentatul împotriva sinagogii din strada Copernic”. Nu în fiecare zi „Le Monde” culege un titlu pe șase coloane... Dar la lectura tuturor declarațiilor și articolelor provocate de explozia din fața sinagogii — lectura atentă nu spulberă întrebarea glacial-mirată din articolul de fond: cum să crezi că avem de-a face cu citiva nebuni izolați? Căci aparențele așa susțin. Că la Bologna, la München — în plină sârbătoare laică — și la Paris — în plină sârbătoare religioasă — bombe au fost puse de niște apucați care nu reprezintă nimic altceva decât o poftă paranoică de a ucide. Cum să crezi...?

De ani de zile se întreține ideea că nazismul nu mai există pe acolo, fiindcă în alegeri partidele hitleriste nu ajung să aibă un singur deputat în parlamente. Fără votanți, de unde nazism, nu? Eram un ținc când auzeam prin casă că Hitler nu e decât un nebul și că, în orice caz, oamenii lui nu-s mulți. Pe urmă, nebunii au fost mulți și altora, nu puțini, laudându-se că sînt echilibrați la minte, hitlerismul li s-a părut chiar rezonabil. În acele zile, organizația din care făcea parte Gundolf Wilfried Köhler — cel care a pus bomba la berarii din München, ucis odată cu explozia ei — acel „grup sportiv Hoffmann” a fost considerat o adunătură de maximum 500 de oameni, toți niște „fables d'esprit” (adică timpotii!) care se jucau de-a soldații Wehrmacht-ului, de-a manevrele militare în uniforme naziste — scrie corespondentul la Bonn al aceluiași ziar „Le Monde”. Puțini și timpotii... Ce pot să facă? După atentat, titlul se schimbă și sună mai puțin jucăuș: „sportivii” lui Hoffmann ar fi „a doua generație a nostalgicii” după hitlerism. Mă tem că titlul nu suferă de literaturizare excesivă. La Paris, în august, înainte de a se fi ajuns la sinagogă — trei tineri, printre care un minor, revendicându-se, sumeții și liberi, că aparțin extremei drepte, dau foc unei librării de stînga, de mare prestigiu intelectual. Librăria „1.000 de pagini”. Arestați, ce spun? Că au incendiat librăria dintr-o eroare. Ce eroare poate fi în arderea unei librării? Cu ce putea fi confundată o librărie? Minorul s-a prevalat de lipsa sa de experiență — argumentul cel mai duios, poate cel mai odios, cînd e vorba de a absolvi nerușinarea fascistă. Lăsați-l, e racist, e fascist, e antisemit — n-are experiență, ce să-i faci? Dar — cu mai multă experiență, ce-ar fi făcut? Matur — pune o bombă, unde? La Roma? La Beirut? La Ierusalim?

Eroarea, supremă, este aceea că oamenii uită, ignoră, bagatelizează — uneori cu inteligență, cu argument, cu nevătămie inovată — experiența enormă și atroce, inepuizabilă pînă la sfîrșitul lumii, cu care i-a împovărat, pînă la a nu știu cîta generație, hitlerismul.

RADU COSAȘU

La pas, prin Europa

Acești oameni de treabă se numesc Jérôme și Juliette și au fiecare cite 75 de ani. Mi-e greu să-i numesc bătrîni, așa cum nu pot accepta bătrînețea părinților mei.

Nu există nici o îndoială; destinul i-a unit pe Jérôme și Juliette Gueldry într-o clipă de cea mai aleasă inspirație. Altfel ar fi greu să ne imaginăm cum acești oameni aflați la vîrsta toaiagului parcurs, pe jos, de 16 ani încoace, în fiecare vară, peste o mie de kilometri prin Europa. Ei trăiesc într-un cartier al orașului elvețian Lausanne, dar tineretea și vitalitatea lor veșnică îi aduc imediat în față imaginea oamenilor noștri de la țară, care n-au știut într-o viață de om ce-i somnul de după-amiază, pe care copiii nu i-au văzut niciodată dormind, pentru că odihna lor s-a petrecut întotdeauna în ore puține.

Dar s-au revenit în frumosul oraș al Confederației elvețice, unde doi oameni care ne privesc parcă dintr-o fotografie din tinerete optau în această vară pentru Praga. Pentru că ei vor să vadă și să cunoască totul. Lungile lor marșuri au avut ca țintă orașele Lisabona, Budapesta, Oslo, Edinburg, Brindisi ș.a. În 1978 au stabilit un record de invidiat: au făcut ruta Lausanne — Stockholm, 2170 de km, în 72 de zile, din care cea mai mare parte pe ploaie. El a pierdut 9 kg, iar ea, numai 5. Aveau atunci 73 de ani. Marșul lor durează de obicei, atunci cînd este respectată mîia de km, 40 de zile, ba uneori numai 38.

Așadar, doi oameni respectabili, cărora nu-mi vine să le spun în vîrstă sau bătrîni, străbat pe jos, în sandale de aur, lumea, impunându-și regimul sportivilor de performanță. Au fost întrebați dacă nu fac cumva asta pentru a amina bătrî-

nețea și au ris. Nu, au răspuns ei, nimeni nu scapă de bătrînețe și va veni cu siguranță un moment cînd va trebui să ne oprim. O facem pentru că marșul îți permite mai întîi să-ți măsoari propriul efort.

La 75 de ani doi oameni ne dau o superbă lecție de viață. Există mai întîi la ei perfectă armonie a cuplului. Drumul acesta lung, făcut pe jos, drumul acesta în care bărbatul ține întotdeauna trena, pîndind un eventual pericol și aruncînd priviri discrete pentru ca nu cumva ritmul impus de el să fie prea dur pentru celălalt, lungile ore de arșiță și de ploaie petrecute numai în doi, țîria de a nu renunța niciodată, chiar și atunci cînd te afli în nordul Spaniei și sînt peste 42 de grade, sau în Suedia pădurilor și lacurilor nesfîrșite unde trebuie să parcurgi și 40 de kilometri pe zi pentru a da de o casă, puterea de a sfida usturimea bățătorilor prin mersul drept, neșchiopătat, bucuria descoperirii aceluiași locuri, ei bine, toate acestea și încă multe altele, presupun o viață trăită în bună înțelegere și în respect pentru celălalt, o comuniune sufletească cu aripi meru tinere. E apoi de urmat modul în care doi oameni în vîrstă înțeleg să-și satisfacă nesfîrșita dorință de a cunoaște. Mersul pe jos, pe care îl practică neostentativ, numai pentru sănătatea lor, e ca un duș rece pentru tînărul turist modern, la care vacanța se confundă cel mai adesea cu nopțile pierdute, cu aventurile de pe șosele și cu cît mai mulți kilometri adunați pe cele patru roți.

Nu știu de ce îmi vine să cred că Jérôme și Juliette nu s-au gândit niciodată dacă sînt niște oameni curajoși. Cu siguranță, simpla lor apariție este de natură să anuleze cele mai negre gânduri

tăți. Am văzut mozaicurile romane ca și vestita arenă din vremea de glorie a imperiului. Dar mai presus de toate, printre aceste imagini de legendă mi s-au încrustat în suflet pietele Veronei. Înconjurate de clădiri pitorești, multicolore, cu ziduri împodobite cu balcoane și ghirlande de stuc, ca într-un decor de teatru, în care urmează să se desfășoare

VERONA
la amiază

o scenă de Commedia del' Arte, pietele Veronei au o frumusețe stranie, nemaipătită.

Casele Mazzantilor și Scallgerilor, cu frescele lor insorite în culori pastelate, formează un patralater fastuos care închide la mijloc una din pietele cele mai frumoase ale Veronei. În centrul ei se află statuia unei madone într-o atitudine grațios stîngace al cărei suris te urmărește cu farmecul lui ca un simbol al orașului ce întinde asupra ta mrejele frumuseții lui.

O liniște solemnă se lasă peste piața „Dei signori” cu zidurile ei de piatră legate prin porticuri și fride. Te afli de astă dată într-un patralater inconjurat de clădiri cu podoabe sobre. În mijlocul lui se înalță trupu de bronz al lui Dante, într-o atitudine de adîncă meditație. În

ora de crepuscul cînd am trecut pe aici, pe umerii săi și deasupra capului se așezaseră trei porumbei, vizitatori ca și el, și o liniste stranie cuprînsese locul străbătut de un freamăt de poezie în care răsunau parcă stînte din Divina Commedia.

Soții Gueldry, care mai păstrează în garajul lor o mașină cu care parcurgeau Europa înainte de război, se socotesc, la sfînta lor vîrstă, niște martori privilegiați ai unei lumi vechi, savurate acum de pe noile drumuri ale libertății.

Povestea soților Gueldry îmi aduce la suprafața memoriei o scenă răscolitoare. Am văzut odată un autocar cu excursioniști pe parbrizul cărui era scrisă o deviză ce voia să sugereze o călătorie în ritm de cavalcadă. Înăuntru erau numai bătrîni. Se opriseră probabil după un drum lung, dar nimeni nu voia să se arate obosit. Mi-am reprimat repede gîndul de a-i cunoaște, pentru că mi s-a părut un sacrilegiu să le stric rostul.

Un gînd de recunoscîntă pentru frumusețea unică a senectutii.

DUMITRU AVRAM

ora de crepuscul cînd am trecut pe aici, pe umerii săi și deasupra capului se așezaseră trei porumbei, vizitatori ca și el, și o liniste stranie cuprînsese locul străbătut de un freamăt de poezie în care răsunau parcă stînte din Divina Commedia.

În curînd, în fața noastră apare casa Capuletilor. Ne aronțim de dalele pe care au pîsît eroii celor mai frumoase povești de dragoste a omenirii.

„Julietta, ne spune ghidul nostru, apărea în balconul acesta. Trupul ei mlădios se apleca peste colțanele pe care le vedeti. Jos, poate chiar aici, unde ne aflăm acum, stătea Romeo...”. Te retragi înfiorat de lingă piatra gălbuiă a zidului care a fost pîrtas nemuritoarelor cuvinte de dragoste. Replicile scenei balconului încrustate într-o placă de marmură, ne sînt citite în limba lui Shakespeare, care sună ciudat în această curte de seniori veronezi. Tot așa de ciudat cum sună ele și la mormîntul Julietei, un sarcofag urias cu piatră mîncată de vreme, care păstrează pentru inimile romantice o putere magică. Tradiția clăusește că vizitatorului care îl atînge va întîlni în zilele vieții sale marea dragoste. Piatra e roasă, lustruită de milioanele de degete ale celor care au năzuit ea, prin atingerea ei, s-o întîlnească.

Tu, ca orice fiu al epocii noastre neîndurător de lucide, îți spui că totul n-a fost decât o legendă frumoasă născută din uriasa fantezie a marelui Will. Pătruns însă de solemnitatea momentului atîngi pe furis tocita legendă, recunoscînd astfel, gest care mărturisește cît ai fost de pătruns, poate fără să vrei, de marea lecție de frumusețe, și iubire a Veronei.

MARIANA CEALȘU

Un coșmar de vînzare

Marile vacanțe s-au încheiat, coastele insorite sînt bătute de primele vînturi reci și zumzetul turismului normal nu se mai aude în hoteluri.

Industria turistică trăiește din turiști, din nemaipomenita tentație de copilărie a maturilor și adevărul acesta nu este regretabil pentru nici una din părți. Evident, nu toată lume se copilărește la fel, unii sînt zurbagii, alții domoli, unii au buzunarele doldora, alții nu au nici buzunare, mă rog, cererea este multiformă și oferta trebuie să-i corespundă. În virtutea acestui nobil scop industria turistică perseverează să devină o obsesie plăcută pe o claviatură de capricii cît mai largă, de la capriciul clientului de a se simți hăt-departe ca acasă, pînă la cel invers.

Pe meridianele societății de consum capriciul clientului nu este unul oarecare, în spatele lui zornăie sume apetisante și, în consecință, furnizorii de „idei” în acest domeniu merită să fie tratați cu toată considerația. Nu este vorba de proiectanții turismului modest care se adresează majorității banale, oamenilor cumpătați și cu mîntea întreagă, ci de maestrul aventurilor năstrușnice, leșite din comunul vacanțelor și comunul notelor de plată. În mod firesc concurența se află aici în drepturile ei cele mai apăsătoare. Clientela sofisticată, abulică, epuizată de studiul conturilor personale merită deconectări fabuloase și fiecare firmă specializată se bate la singe să pună mina pe milionari cît mai amotîțigata să ofere, generos, pachete de parrale contra emoții delicioase și surprize de neuit.

O faună umană de excepție merită

floră de excepție, în general o geografie și o istorie la care să nu aibă acces muritorii de rînd. Contra costuri exorbitante se oferă vinători de specii rare în rezervații în care animalele obișnuite au fost metodic exilate, partide de pescuit pești care, altfel, nu se mai găsesc decât în vechi manuale, călătorii în aer, pe pămînt, în apă și sub apă cu mijloace care doar seamănă cu mijloacele cunoscute, dar sînt, în interiorul lor semnificativ, cu totul altceva, ospete pantagruelice în cratere de vulcani bine stîniși, partide de inot în sampanie și, bineînțeles, jocul de-a istoria: vacanțe în comuna primitivă, în feudalismul timpuriu și așa mai departe, clientela avînd posibilitatea să se îmbrace în piel, să viețuiască în peșteri (climatizate) și să asculte cum din cîrînguri difuzoare discrete emit urletul de foame al brutoza-urilor. Fie îmbrăcați în piei și mîncînd crudități, fie în platoșe și îngurgitînd miei copți în groapă, fie în redingote sau malacovuri fugînd după fluturi prin parcuri concepute în stil franțuzesc sau englezesc, fie în preajma strigoilor din castelele scotiene, clientela are ocazia să se amuze în perfectă siguranță, achitînd copios chitanța dării timpului înapoi.

Pe această piață „a tuturor posibilităților” se vinde și se cumpără te miri ce inclusiv coșmarul. Ca orice marfă și acesta trebuie proiectat țînd cont de exigențele amatorilor. Un coșmar de zile mari, stupefiant la prima vedere, revoltător la a doua, oricum incredibil, s-a pus pe roate în Hamshire pe prioritatea unui oarecare Bob Acraman care la cei 41 de ani al săi și-a permis să dea și dînsul timpul înapoi, cu vreo 40, pen-

tru a oferi la un preț în general acceptabil o porție de teroare celor care își manifestă apetitul corespunzător. Numitul comerciant de vacanțe și-a făcut cunoscută ideea clămornînd-o publicitar cum se cuvine și în prezent își permite luxul să declare că teribilul coșmar are căutare, se rețin locuri prin telefon sau prin cereri scrise ca la orice hotel sau obiectiv turistic atractiv. Coșmarul lui Acraman se consumă în reorize de trei zile, nici mai mult, nici mai puțin, tratamentul aplicat fiind recepționat de clientela în adevăratele sale dimensiuni, numai în 72 de ore. O durată mai mare ar conduce, cu șanse indiscutabile, la exterminarea oaspeților iar una mai mică poate nu ar fi suficientă pentru a trezi în acestia dorința fierbinte, oarbă, de neamnat de a se întoarce acasă. Fericirea începe deci cînd s-a scăpat din ghearele vacanței și așa ceva este, cu adevărat, de excepție. Coșmarul domnului Acraman constă din cîteva barcă unde se mentine o temperatură scăzută, un curent bine întreținut, ploșnițe și șoareci, pățuri jilave și alte cîteva elemente de decor care reconstituie universul tipic de lașăr. Osoțarii sînt îmbrăcați în uniforme hitleriste, hrana este preparată după rețete corespunzătoare (pîine de țîrțe, zeamă lungă, cartofi muzeții) iar „animatorii” programului urlă și izbesc ca în filme sau ca în istoria pe care nimeni nu o va uita vreodată.

Ideea organizării unui asemenea program este, indiscutabil, o încercare de a scoate bani din demență. Faptul că există clientela pentru așa ceva probează însă existența unui teren nou, un teren fertil pentru sociologie și psihologie care sînt chemați să adauge la definiția societății de consum încă o anexă.

RADU BUDEANU

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE” — R.D.G.)

Oșeni, întoarceți-vă acasă!

Negrești-Oaș, un oraș în plină dezvoltare, unde școlarii au fost de esență. Moștenirea a fost săracă, așa cum a fost și Țara Oașului. În schimb, oșenii au fost și sînt oameni neobișnuiți în muncă, mindri și prietenoși.

Oșeni, întoarceți-vă acasă! Aceasta este chemarea lui Mihai Aniaș, primarul orașului, care ne vorbește despre oraș și despre problemele lui.

Din tată în fiu, oșenii au plecat să muncească pe alte meleaguri. Munci grele: tăieri de piatră, defrișări, săpări de șanțuri. Să poată să-și facă o casă, să-și cumpere o vacă și două-trei oi, munciau pînă la epuizare. Veneau acasă de două ori pe an. Mînceau mămăligă, slănină și brînză. Nici nu știau la ce folosesc legumele. Trăiau singuri, departe de familie, în condiții proaste de locuit și de multe ori se întorceau acasă bolnavi. Cei de acasă se descurcau cum puteau în așteptarea banilor sau a alimentelor trimise de bărbaii plecați la muncă. Pe vremuri aici erau două crîșme, un atelier de pietrărie și o cizmărie. Pamîntul era puțin și prost și nu putea să hrănească toată suflarea Oașului. În urmă cu 15 ani, orașul de astăzi nu era decît un sat mai mărieșor. Nu aveam spitale și școli. Prima clădire mai importantă care s-a ridicat a fost spitalul. Erau puțini studenți de carte. Astăzi, din 12.700 de locuitori, 3.000 sînt elevi la școli generale și la liceul industrial. În oraș lucrează acum prima șarjă de oșeni cu studii superioare: profesori, medici, ingineri. După terminarea școlilor, marea lor majoritate s-a întors acasă. Ne dăm seama că ne putem ridica numai prin învățatură și prin industrializare. De repartizarea judicioasă a investițiilor în teritoriu am beneficiat în primul rînd noi, cei care nu aveam nimic. Crearea unor condiții de viață la nivelul întregii țări, asigurarea locurilor de muncă sînt primele noastre preocupări. Numai astfel îi vom putea aduce acasă pe oșenii noștri. Prima industrie pe care am avut-o aici a fost Integrata de in și cîneapă unde lucrează acum 1.200 de muncitori, din care 700 femei. Anul acesta a intrat în funcțiune, în prima fază, întreprinderea, tricotajul la care, deocamdată, lucrează 76 de muncitori. Pînă în 1982, întreprinderea va avea peste 500 de muncitori. Este în construcție, sub patronajul lui UNIO Satu Mare, Fabrica de utilaj minier și tehnologic. În prima etapă aici se vor executa subsansambluri, benzi transportoare și utilaj minier. Pînă la sfîrșitul anului viitor aici vor lucra 1.500 de muncitori. Din păcate, față de graficele stabilite, investiția este mult rămasă în urmă, deși noi am ajutat cu forțe proprii atît cît am putut. Am construit apartamente pentru cei ce vor veni să lucreze aici, pentru specialiști, mai multe decît pentru noi. Oșenii s-au dovedit talentați la tehnică. Mulți dintre ei au fost la cursuri de calificare, la școli de maiștri. La concursurile pe meserii, din ce în ce mai mulți oșeni iau premii.

Mai e o problemă cu care presa ne poate ajuta. Nu numai noi, ci toată țara se mîndrește cu arta populară oșenească pe care noi ne străduim s-o păstrăm nealterată. Casa de cultură din oraș este mult prea mică și asta n-ar fi lucrul cel mai neplăcut, însă ne așteptăm dintr-un moment în altul să fie închisă pentru că este în pericol de dărîmire. Patru grinzii de la acoperiș sînt

rupte. Aici funcționează și singurul cinematograful din oraș. Sîntem patrioți și am înțeles că altele sînt prioritățile din economie, însă ni se rupe inima cînd citim în ziare că în alte părți s-a edificat un nou lăcaș de cultură, s-a pus temelie unei noi case de creație. Frații Pitigoi, grupurile de tipurițoare n-au unde să dea spectacole. Criticăm tinerii cînd stau prin crîșme sau cofetării, dar trebuie să le oferim un loc unde să se întâlnească, să se cunoască. Și nu e doar problema celor din oraș. Vin aici și tinerii din satele din împrejurimi. Acesta este singurul oraș din Țara Oașului.

Vom crea aici muncitori de elită.

Împreună cu tovarășul Vasile Muresan, secretar adjunct al Comitetului orașeneș de partid, mergem în zona industrială a orașului, unde se găsește veteranul industriei din Negrești, Integrata, fabrica de tricotaie, intrată de curînd în producție și FUMT, care ar fi trebuit să intre în iunie. Pe drum, înțelegem încă o dată cît de importantă este pentru autoritățile orașului problema locurilor de muncă.

— În momentul cînd va intra în funcțiune FUMT, vom crea aici o elită de muncitori care vor cîștiga bine și îi vom convinge pe oșeni că în industrie, dacă muncești și îți ridici calificarea, poți cîștiga mai bine decît în alte părți. Mulți s-au convins de avantajul de a lucra lingă casă, lingă familia ta. Să mîncî și să dormi în condiții omenești. La Integrata la prînz poți lua masa la cantină cu 4,50 lei. O masă caldă cu carne și cu prăjitură.

— Deci problema locurilor de muncă vă frîmîntă cel mai mult.

— Într-adevăr. Exploatarea carierelor de piatră, care țineau de industria locală, aparține acum, în mod inexplicabil, de CFR. Prin proiectul de lege privind dezvoltarea industriei mici se reglementează acest lucru și sperăm că exploatarea carierelor va reveni cooperatîi.

La FUMT, industria în care își pun mari speranțe cei din Negrești, se lucrează,

dar într-un ritm total necorespunzător, dacă ne gîndim că hala joasă care trebuia să intre în funcțiune în iunie este încă neacoperită și neînchisă, că a venit toamna și că iarna bate la ușă. Grupul social în care beneficiarul și-a început activitatea este gata. Coordonatorul general, inginerul Dionisie Struță, ne dă relații despre stadiul investiției.

— Prima etapă, termen de intrare în funcțiune 30 iunie, în care trebuia să producem 16 mii tone utilaj, a fost aminată pentru o dată în care noi nu mai credem. Constructorul a promis că dă hala la montaj la 30 octombrie. Noi sîntem gata să începem producția. Este încheiată pregătirea personalului. Oamenii și-au terminat școlile de calificare, școlile de maiștri, au fost detașați în Negrești. Avem aici două echipe de lăcătuși și o echipă de tehnologi cu care deocamdată ajutăm constructorul. Lucrările sînt rămase în urmă într-un mod îngrijorător. CET-ul este încă în faza de săpături. Căminul de nefamilisti încă n-a fost atacat pentru că nu s-au obținut toate formele necesare exproprierii. O problemă importantă care ne îngrijorează este normalizarea căii ferate înguste. Vom avea de transportat piese agabaritice de 30 de metri lungime, de greutate mare care nu vor putea fi transportate pe linia ferată îngustă. S-au făcut demersuri la MTTc, dar pînă acum n-am primit răspuns. Vom avea de transportat utilajele către beneficiari. Dacă vom face aceste transporturi cu mijloace auto, producția noastră va fi grevată de cheltuieli suplimentare.

Foarte aproape de sediul FUMT se găsește sediul șantierului din Negrești aparținînd de T.C. Ind. Oradea. Îl găsim acolo pe șeful de șantier, inginerul Dan Hotnog, fugit... din spital pentru a face încheierea de lună.

— Investiția trebuia să înceapă din 1978. Cînd am venit aici, la 1 aprilie 1979, era executată doar o excavatie de 15.000 de metri cubi. Din 138 de milioane cît trebuia făcut pînă la acea dată, erau realizate doar 4,4 milioane. De ce nu este încă

executată izolația acoperișului și închiderea halei? Din 15 mașini, cît era parcul nostru, ni s-a lăsat doar una. Mai avem balast doar pentru o zi. Cota de polistiren n-a sosit cu o întîrziere de două luni. Geamul armat pentru luminatoare și pentru închiderile laterale a sosit cu mare întîrziere. Se găsește la Satu Mare, dar n-avem cu ce să-l aducem. Din lipsă de cauciucuri, trailerul stă. TILI București, care face izolația acoperișului, a fost transferat la Zalău. Au rămas aici un subinginer și 30 de muncitori. N-avem tinichigii. Unele meserii sînt pe cale de dispariție. Din 320 de oameni, cîți avem aici, 160 fac naveta. Doar 8 sînt din Negrești. Din acest proces verbal din 22 august, încheiat cu UREMOAS București, reiese că n-am primit 3 ferestre, mii de șuruburi autofiletante și de prezoane cu saibă. IPCM București, proiectantul lucrării, ne amină cu proiectele. La depozitul de cărbuni al centralei termice n-am primit încă proiectul. Cu toate astea facem eforturi să recuperăm rămînera în urmă. La 1 octombrie vom avea gata toate utilitățile pentru hala joasă. Ni s-a promis că echipa de izolatori de TILI București se va întoarce de la Zalău.

Îl lăsăm pe șeful de șantier să facă închiderea de lună cu speranța că la sfîrșitul lunii următoare va putea trece la capitolul realizării toate promisiunile făcute.

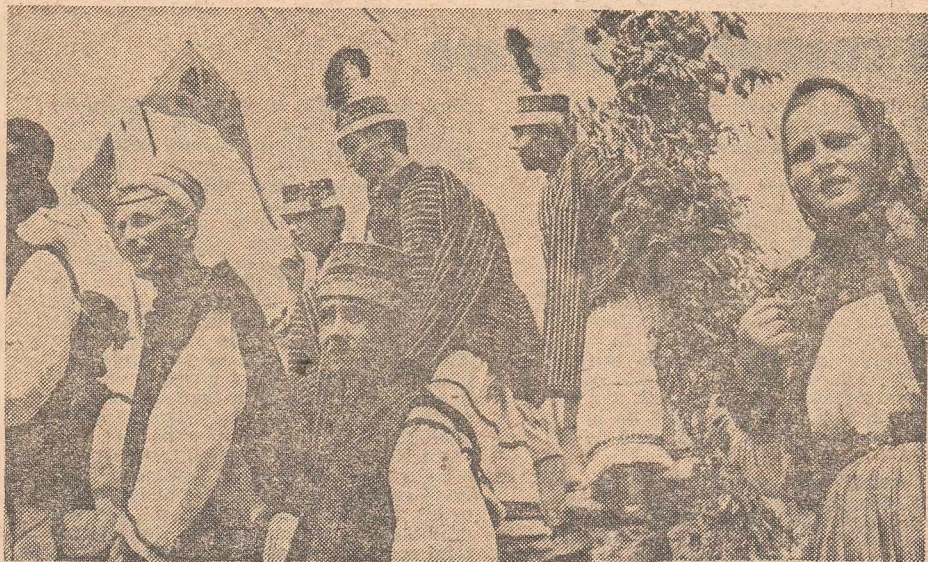
Lingă hala care se ridică acum se găsește Integrata. Directorul ei, Ion China, este considerat omul care a adus industria în Negrești. Integrata este unitate fruntașă pe ramură. Lucrează aici 1.200 de muncitori, din care 700 femei. Întreprinderea are o producție netă de 289 de milioane. Are o creșă și o grădiniță cum n-am văzut nicăieri în țară.

— În 1969, ne spune directorul Ion China, pe locul acesta era un tîrg de țară. Am început cu 500 de copii care au crescut odată cu întreprinderea, s-au calificat aici, și-au făcut un rost. Aici, în județul Satu Mare, se realizează 40 la sută din producția de in. Am căutat să facem din prima întreprindere industrială din Negrești un exemplu prin care să arătăm cum se poate trăi și munci în industrie. Creșă, grădiniță, cantină. În zece ani copiii cu care am început, pe atunci nu erau licee industriale, au ajuns muncitori cu înaltă calificare, maiștri.

Nu putem pleca din Negrești fără să trecem pe la muzeul etnografic, înființat în 1972. Directorul muzeului este profesorul Remus Virnav, de loc din Ripiceni-Botoșani, îndrăgostit de aceste locuri.

— Pînă în 1972 muzeul era adăpostit în casa veche de lemn din Cămîrzana. De atunci s-a mutat în acest local unde am avut posibilitatea să adunăm mai multe exponate. Pe lingă ce vedem aici, multe din obiectele care ne interesează au fost inventariate urmînd ca în momentul cînd casele se vor demola să le aducem aici. Am fost mai în toate casele din Oaș. De doi ani s-a înființat și o secție în aer liber. Am adus trei gospodării reprezentative și ultima biserică de lemn din Oaș care s-a păstrat. Intenționăm să aducem o moară o puia și o viltoare. În oraș se fac eforturi pentru păstrarea tradițiilor locale. Ceramica de Vama, caracteristică pentru aceste locuri, care se execută la UCCECOM, reia motive vechi de sute de ani.

OPREA GEORGESCU

Fotografii de MARTIN SARCA

Fiacra Redactia Bucuresti, Piata Scintei 1, casuta postală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, Interioare: Sector publicisti-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) - 1 617, 1 523; Sectia politica-economie (Lionel Nitescu, N. Gr. Măgășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) - 1 623; Sectia cultura-cenaclu (George Arion) - 1 619; Sectia probleme social-cetătenesti (Adrian Dohotaru) - 1 618; Sector stiinta, sport (Ovidiu Ioanitoaia) - 1 606; Sectia reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 1 618; Scrisori, relatii cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) - 1 787; Sector fotoreportaj - 1 595; Secretariat de redactie (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 1 782, 1 621, 1 744; Administratie - 17 78 82 și 17 50 10 - interior 1 783; secretar responsabil de redactie (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE - 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul oligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**